

Nutzungsbedingungen für Online-Angebote der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel

Die Online-Angebote der Wolfenbütteler Digitalen Bibliothek der Herzog August Bibliothek (<http://digbib.hab.de>) sind urheberrechtlich geschützt und unterliegen Nutzungsrechten. Soweit nicht anders vermerkt, stehen sie unter einer [Creative Commons Namensnennung-Weitergabe unter gleichen Bedingungen 3.0 Deutschland Lizenz](#) (CC BY-SA).

Unter diese fallen online frei verfügbare Imagedigitalisate, Strukturdaten, Volltexte, Daten aus Datenbanken (in der über OAI abfragbaren Form), Ton- und Videodokumente sowie aktuelle Publikationen. Bitte beachten Sie, dass für über die Webseiten der Herzog August Bibliothek angebotene Dokumente Dritter andere Rechte gelten können.

Erläuterung

Die Online verfügbaren digitalen Angebote der Wolfenbütteler Digitalen Bibliothek stehen allen Interessierten weltweit frei unter einer CC BY-SA Lizenz zur Nutzung zur Verfügung. Neben den in <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/legalcode> ausgeführten allgemeinen Einschränkungen ist bei einer Nachnutzung Voraussetzung, dass a) der Urheber in der nachfolgend beschriebene Form genannt ist und dass b) das Angebot unter den gleichen Bedingungen, d.h. vor allem frei und unentgeltlich, erfolgt.

- a) Bei der **Namensnennung** (BY) ist Folgendes zu beachten (vgl. CC BY-SA, Abschnitt 4.a und 4.c). In Digitalisaten angebrachte Herkunftsnachweise – typischerweise die Fußleiste - dürfen als Nachweis nicht entfernt werden.¹ Zugleich muss auf der Angebotsseite an geeigneter Stelle, in jedem Fall aber innerhalb der Domain des Angebotes ein Nachweis in der folgenden Form angebracht werden: Sofern ein eigener persistenter Link (PURL, URN, etc.) verwendet wird, muss der persistente Link der Wolfenbütteler Digitalen Bibliothek über, unter oder neben dem eigenen persistenten Link stehen.

Im Druck:

Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel <[Persistent URL²]>

© Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel <<http://diglib.hab.de/inkunabeln/14-astron/start.htm>>

oder

© HAB Wolfenbüttel: 14 Astron. <<http://diglib.hab.de/inkunabeln/14-astron/start.htm>>

¹ Beigefügte Maßstäbe unterliegen nicht dieser Beschränkung und dürfen entfernt werden.

² Zum Zitieren Wolfenbütteler Digitalisate s.: <http://diglib.hab.de/?link=033>

Im Internet (HTML Quelltext):

© Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel <[Persistent URL]([Persistent URL])>

oder

© HAB Wolfenbüttel <[\[Signatur\]]([Persistent URL])>

Z.B. Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel <<http://diglib.hab.de/inkunabeln/14-astron/start.htm>>14 Astron.

Wenn sich auf der Seite eine zusätzliche Angabe zur Autorin oder Autor eines Beitrages findet, z.B. © [Autoname] ist folgende Form einzuhalten:

Im Druck:

© [Autoname]. Work originally published by HAB Wolfenbüttel <Persistent URL>

Im Internet (HTML Quelltext):

© [Autoname]. Work originally published by HAB Wolfenbüttel <[Persistent URL]([Persistent URL])>

Z.B © Flemming Schock. Work originally published by HAB Wolfenbüttel <<http://diglib.hab.de/edoc/ed000155/start.htm>>

- b) Bei der Bereitstellung unter **gleichen Bedingungen** ist zu beachten, dass das Werk *frei, unentgeltlich* und im Geiste der *Förderung der Kultur und Wissenschaften* zur Verfügung gestellt werden muss. Sofern dies gewährleistet ist, ist auch eine kommerzielle Nutzung, z.B. in der Wikipedia oder einem Open Access, unter CC BY-SA publizierenden wissenschaftlichen Verlag möglich. Nicht unter diese Lizenz fallen typische kommerzielle Produkte wie Verlagszeitschriften, die Nutzer kostenpflichtig erwerben müssen, zugangsbeschränkte Online-Angebote sowie Nutzungsarten, die ausschließlich auf Werbung oder andere nicht-wissenschaftliche Zwecke zielen. Für alle zuletzt genannten Fälle muss eine kostenpflichtige Sondernutzung vereinbart werden.

Nicht frei über die Homepage der Bibliothek verfügbare Angebote unterliegen gesonderten Nutzungsregeln, die von der Auskunft der Bibliothek (auskunft@hab.de) erfragt werden können. Im Übrigen gilt die Benutzungsordnung für Landesbibliotheken und die Gebührenordnung für die Bibliotheken des Landes Niedersachsen in der jeweils gültigen Fassung in Verbindung mit dem Niedersächsischen Verwaltungskostengesetz.

PSALMORVM

OMNIVM IVXTA HE-
braicam veritatem paraphrastica inter-
pretatio, authore Ioanne Campēsi, pu-
blico, quum nasceretur & absolueret-
tur, Louanij Hebraicarum literarū pro-
fessore, R. D. Ioanni Dantisco,

Culmensi Episcopo, &c.

dedicata.

[*Jan van den Campen*]

ACCESSIT ATHANA-
sius ad Marcellinum in librum Psal-
morum Capnionē interprete.

PARAPHRASIS

in concionem Salomonis Ecclesiastæ,
quantum phrasīs Hebraica permittit,
ad literam proxime accedens,
per Ioannem Cam-
pensē.

Væneunt Antuerpiæ, in ædibus.

Ioannis Steelfij.

M. D. XXXV.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0

1

2

3

4

Gray Scale

IOANNES CAM:
pensis Lectori.

Titulos Psalmis omnibus Hebraice addere constitueram, si Petreius habuisset, quemadmodum habet elegantes, sic ad presentem usum politos iatis. Verum ea iactura magna videri cuiquam non debet, propterea quod tantum Hebraice adscripturus fueram, persuasum enim habebam doctissimorum Iudaeorum opinione, nihil illos facere ad Psalmorum intelligentiam, sed praecipua vocabula, quae in illis ponuntur, significare instrumenta quaedam musica, aut genera cantionum, seculis illis notissima. Nominibus Hebraicis reliqui eam pronuntiationem, qua apud nos nota sunt, nec enim possumus Latina scriptura ea cum nativa pronuntiatione sic reddere, ut Iudaeis & Latinis non merito ridiculi videamur.

REVERENDISSIMO

D. Ioanni Dantisco Culmensi Episcopo, Regis serenissimi POLONIAE apud Cæsareā maiestati Oratori &c.

Ioannes Campensis S.

HAbes tandem modis omnibus ornatisimè præfulsuccinctam in Psalmos omnes paraphrasim, iuxta Hebraicā veritatē in qua cum verbum verbo respondere non potuerit, versus tamen versibus secundum Hebræorū exactissimā distinctionem, exacte respondēt, qui in vulgata editione plurimis in locis confusi, rem per se alioqui obscurā plus satis, obscuriorē reddiderunt.

Quis autem fuerit author huius editionis, qua Ecclesia utitur, mea non multū refert, hoc vnū tantum affirmo indignam esse quæ diuo Hieronymo tribuatur: cōstat hunc per omnia Græcam editionē sequutum, vertisse quicquid vertit, cuius non minus obscurus est author, quàm est nostræ huius.

Certum enim est ex ipso Aristea, qui

A 2 septu

EPISTOLA

septuagintaduos interpretes iussu Pto-
 lomei regis in Aegyptum perduxit,
 quicq; quid egerint, quomodo à rege
 excepti fuerint, quot horas versioni
 singulis diebus impenderint, quodq;
 non septuaginta cellulis, alij ab alijs
 seclusi fuerint, sed in vna domo cõsul-
 tantes inter se, consonum quiddã edi-
 derint, quod Græco Demetrio descri-
 bendum traderët, vnico libello cõple-
 xus est. Ex hoc ergo certum est, & ex
 Iosepho in præfatione antiquitatum
 Iudaicarũ, imò ex ipso diuo Hierony-
 mo non vno tantum loco, ipsos septu-
 agintaduos, tantũ legẽ, hoc est, quinq;
 libros Mosi in linguam Græcam tran-
 stulisse, absoluerunt enim id ad quod
 vocati fuerant, eo, inquit Aristæas die-
 rum numero, quo erant ipsi, hoc est,
 duobus & septuaginta. Hæc paucis
 hic non sine causa commemorare li-
 buit propter receptam, sed pernicio-
 sam persuasionem in Græcis de septu-
 aginta, & Latinis de vulgata editione,
 quod

NVNCVPATORIA

quod ea sit diui Hieronymi, atque ob id in neutra quicquam mutare ex ipsis Hebraicis fontibus liceat, cū extet iuxta Hebraicam veritatē editio alia, quam certissimū est esse ipsius Hieronymi, quāuis ecclesia nescio quo modo eā non receperit. Qui ergo nūc conatur melius quiddam afferre, quā vfu receptum est, non diuersum à Hieronymo cū iniuria sanctissimi & doctissimi viri facit, sed idē penitus, quod olim faciebat ipse. Verum hæc hactenus, ad me enim non multum pertinent, qui non interpretem ago, sed paraphrasten, quicquid authoritatem in ecclesia nullam ambio, nec cuiquā iniuriam facio, nisi forte obscuros locos, eosque non paucos, ob nimis scrupulosam in reddendo verbum verbo fidē, explicuisse alijs verbis aperiioribus sit iniuriam facere. Ego tantum natiuum quendam gustum horum Psalmorum dare volui, futurum sperans, vt olim ecclesie consensu totum vetus testa-

EPISTOLA

mentum doctis & linguarum peritis
in nostram linguā transferendum cō-
mittatur, quemadmodum audio hūc
nostrum summū pontificem Clemen-
tem. VII. ante nuperrimam Romanę
urbis expugnationē tentasse, vt videli-
cet ea prouincia sex Iudeis, et sex Chri-
stianis Hebraice peritis mandaretur.
Sed ad rem nostram reuertamur, hęc
paraphrasim, quam tantopere in pu-
blicum prodire cupis, maxima ex par-
te, ante aliquot annos Louanię cū lin-
guam Hebraicā in Buslidiano colle-
gio profiterer, auditoribus meis non
in hoc dictauerā, vt vnquā euulgare-
tur, sed vt aliquos ad studium Hebrai-
carum literarū inuitarem, re ipsa ostē-
dere conatus sum, non vtilem solum,
sed necessariā fore ad sacros authores
intelligendos eius linguę nonnullam
cognitionem, quod quā videatur ve-
rissimile alijs nescio, de me hoc dicere
possum, quod nullis commentarijs in
hunc Psalmorum librum (puto enim
me

NVN CV P A T O R I A

me omnes propemodum legisse, qui aliquo modo in pretio fuerint) tantū adiutus fuerim, quantum exigua, imō propemodum nulla sacrosanctæ huius linguæ notitia. Habe itaq; mi Dan tise non nostri tantū seculi præsulum decus, quod à me nullus impetrasset alius, quantūuis id multi conati sint, & boni, & docti, nec mediocriter mag ni viri: non q̄ illos iudicauerim hisce meis nugis indignos, sed quod mihi persuadere nunquā potuerim, aliquid inesse, quod doctis placere posset.

Quid ergo causæ sit fortasse ipse tu ro gabis, cur nunc tibi dē, quod nulli da re constitueram. Paucis respondebo: fama nominis tui, qua mihi annis non paucis cognitus fuisti, & ipsa præsen tia, quæ famā adeo non minuit, vt au xerit etiam vehementer, cogunt me credere plus tibi quàm ipsi mihi. De prehendi enim nō fallacibus argumē tis reculam quandam in te. Oportet enim minimum quiddam esse, quod

EPIST. NVNCVP.

vix vlla lingua pluribus dignata est
 syllabis, q̄ vna, ex Hebræis est שׁוּ, Græ
 cis *vōvs*, Latinis mens: tu si volēs ex re
 liquis linguis addes. Nouisti enim to
 tius Europæ ferme omnes. Hæc certe
 syllaba magis me rapuit in amorē tui,
 q̄ vllæ tuæ opes, aut in me innumera
 alioqui beneficia. Et quid me non ra
 peret, quum per eam, cum summa eru
 ditione, & nequaquam Sarmatica ciui
 litate coniunctam, ad pontificale cul
 men euectus sis: & merito apud potē
 tissimos principes tā fit graciosus meus
 hic Sarmata, vt si quidlibet indutus ce
 leberrima per loca vadat, omnis Dan
 tiscum deceat color, & status, & res.
 Vale Domine mi, & has qualescūq̄
 laboris mei primitias cōsule boni, me
 liora tibi promitto, & alia multa, &
 hæc fortassis ipsa, si Deus vitam con
 cesserit. Norimbergæ. 3. Maii. 1532.

Beatus

PSALMVS. I.

Beatus vir qui non abiit &c.

Odis omnibus beatus est ille vir, qui non sequutus est consiliū eorum, qui sine certa lege viuunt, neq; socius fuit eorum qui studio faciunt male, multo minus eō dementiæ peruenit, vt impostorum illi vita placuerit.

2. Quin potius in doctrina Dñi totus erit, & doctrinā illius animo uoluet, & reuoluet nocte & die.

3. Quare similis erit arbori plantatæ iuxta riuulos aquarū, quæ fructū maturū proferet tempore oportuno: cuius ne vnū quidem folium marcescet, & quem eunq; illa fructum protulerit, utilitatem ille adferet aliam.

4. Longe aliter eueniet impijs exlegibus: erunt enim, veluti festuca, quæ ludibrium est venti.

5. Quare subsistere non poterunt impij illi, sed causa sua cadent, quando

A 5 ad nor

PSALMVS II.

Ad normam æquitatis vita illorū expendetur, neque transgressores durare poterunt in cœtu iustorum.

6 Agnoscit enim dominus modum viuendi iustorū, & gratus est illi, sed vitæ genus illorum, qui Deū non habēt præ oculis, interibit.

PSALMVS II.

Quare fremuerunt gentes.

Quæ dementia fecit exterarum nationes inter se conspirare, & Iudaicam factionem rem stultam animo concipere?

2 Opposuerunt enim se, qui reges sunt vrbis, & principes inuito consilio conspirauerunt aduersus Dominū & Christum illius.

3 Rumpamus iniquientes laqueos eorū, abiciamus à nobis vincula eorū ne pereamus legibus eorum.

4 His minis nihil aliud, quàm ei qui cœlos ipsos inhabitat risum mouent, & ipsi Domino cachinnum.

5 Quando enim videbitur illi, loquetur
tan

PSALMVS II.

tāquam iratus cū eis, & veluti grauiter commotus turbabit, & irrita faciet omnia consilia eorum.

6 Ego interim, inquit Dominus, inuitis illis præfeci regē, qui mihi placet, monti Sion, in quo sanctitatis meæ specimina edere constitui.

7 Arripio ego rex cōditionē, & tanquā firmissime decretū in acta referā hoc, quod Dñs dixerit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te.

8 Et, si poposceris à me, veluti patrimonium, & hereditario iure tuos, possidebis omnium nationum populos, & ditio tua extendetur vsq; ad extremos fines terræ.

9 Tamq; tibi erit facile, si rebellare voluerint, cōfringere illos sceptro tuo ferro, & potestate regia, quā figulo frangere vasculum, quod paulo ante finxerat ipse.

10 Quare tandem respiscite o reges, & rectam admonitionē admittite quotquot estis indices terræ.

Et de

PSALMVS II.

11 Et depositis ridiculis minis, libenter vos imperio Dñi subdite, & gaude te talem vobis cōtigisse regem, memores interim quantus sit, & q̄ metuendū ne offendatur.

12 Itaq; filium quem vobis præfecit, osculamini, & amicitiam illius expetite, ne forte irascatur, & vos à recta via aberretis: si enim veluti ira accensus cū rebellibus vobis agere cœperit, q̄d nisi respiscatis breui futurum est, sero sentietis q̄ vere felices fuerint, qui se illius imperio subdiderunt.

Psalmus Dauid cum fugeret

Abolon filiū suum. III.

Domine quid multiplicati sunt

Domine quid sunt multi qui affligunt me? plurimi insurgunt aduersum me.

2 Multi dicunt de me, nulla est huic in deo spes reliqua salutis. Tā mentiuntur impudenter scelerati.

3 Cum toties tu artipueris in prælio scutum contra hostes pro me, & fueris mihi

h50

PSALMVVS III.

mihī insignis gloriæ author, & erexeris caput meum.

4 Voce itaq; mea ad Dominū etiam nūc clamabo, & ille exaudiet me è cœlo, monte videlicet sanctitati illius peculiariter dicato. Certo certius.

5 Ego iacebā & suauiter dormiebā, et finito somno securus surgebam, certo sciens quod adestet dominus mihi.

6 Quare nō metuissem tum vel centum hominum milia: etiam si summo studio vndiq; oppugnassent me.

7 Exurge Domine, & eam securitatem redde mihi: serua me mi Deus, qui percutere soles omnium inimicorum meorum maxillas, & ignominiose veluti colaphum impingere illis, & dentes impiorum male de me loquētium confringere.

8 A solo te expectāda est vera salus, qui in populum te agnoscentem misericie semper fuisti liberalis. Quod certo constat.

לְמוֹנֵצָה אֵל הַגְּהִילוֹת

Psalm

PSALMVS IIII.

Psalmus Dauid. IIII.

Cum inuocarem exau.

Cum anxie implorem auxiliū
tuū, exaudi me quęso Deus in-
nocentię meę testis, qui in an-
gustias redacto mihi latissimū
sepe de improviso cāpū aperuisti: etiā
nunc miserere, & votis meis respōde.

2 Vos principes viri, qua tandē fron-
te me, quę deus hoc honore dignatus
est, studebitis contumelia afficere, idęq;
frustra? quod enim tentatis, nunquam
succedet vobis. Ita res habet.

3 Hoc saltem agnoscite, quā miris
modis Deus sanctum quendā sibi ele-
gerit, dominus exaudiet me, quoties
opem illius implorauero.

4 Date operam sedulo ne peccetis: si
enim perpenderitis rem ipsam apud
animum vestrū in lectis vestris so-
li, desinetis de me sinistre loqui.
Proculdubio.

5 Si quemadmodū externis sacrifi-
ciis, ita innocentia studeretis placare
Deū

PSALMVS III.

Deum, tuto illi fidere poteris.

6 Multi dicunt, vtinam aliquis præstet nobis diuitias, tu vero fac luceat nobis (qui te diuitiis præferimus) lumen vultus tui domine, & fauor tuus erga nos appareat.

7 Non inuideo diuitias illis, quin potius gaudio affectisti animū meum, quod illis frumentū & vinum, quæ admodum optauerant, abundanter prouenerit, & diuites facti sint.

8 Sine metu, fauore tuo contentus, non minus feliciter quæ diuites illi, & iacebo, & obdormiscam: quia tu Dñe qui solus potes, singulari quodam modo ab omni metu liberum habitare facies me.

לְמוֹצֵחַ בְּוַצִּינֹתָ

Psalmus Dauid. V.

Verba mea auribus percipe.

Verba mea auribus hauri Domine, intellige cogitationem animi mei.

2 Consyderata quæ valida voce
ex ani

PSALMVS V.

ex animo clamem ad te, qui mihi proprie & rex es, & Deus, quare & venio oratum, ante omnia te.

3 Domine mane exaudies vocē meam, summo mane cōponam ad te precationem meam, & videbo assequutū me quod volebam.

4 Non enim Deus, cui placeat impietas tu es, neque habitabit apud te quisquam malitiosus.

5 Non cōtinget malitiose stolidis cōsistere è regione vultus tui, sed faciem & fauorem tuum auertes ab eis, odio perfequeris sceleratos.

6 Subuertes mendaces, hominē sanguinarium & fraudulentum abominabitur Dominus.

7 Quare ego fretus multa misericordia tua, ingrediar domum tuam, orabo cōuersus ad templum sanctitatis tuæ, maiestatis tuæ reuerenter rationem habens.

8 Domine dirige me ad normam iustitiæ tuæ, nō habeant vnde glorientur qui ini

PSALMVS V.

qui infidias parât mihi, fac plana sit an-
te oculos meos via qua itur ad te.

9 In sermone hostium meorum ni-
hil est, cui tuto fidi possit: animus illo-
rum spurcitiis plenus est: sepulchro pa-
tenti & cadauerum pædore referto si-
mile est guttur illorû, per quod crum-
pit venenum, quod gestant in pecto-
re, & palam fit ex verbis illorû (quan-
tumuis ad fallendum composita fue-
rint) aliud habere illos in ore, & aliud
in pectore.

10 Perde illos Deus, irrita sint consi-
lia illorum, propter multitudinem sce-
lerum quæ defignant subuerte illos: si
quidem te quoq; exasperant.

11 Perde sceleratos, vt gaudeât quot-
quot subdiderunt se tibi: & perpetuo
exultêt, ab omni, quo d lædere eos posse,
te defendente securi, & gaudio ex-
pleantur: quotquot amantes sunt augu-
stissimi nominis tui.

12 Felicè muneribus tuis facies iustû
Domine, & veluti clypeus proteges

B illum:

PSALMVS VI.

illum: gratiositate & fauore tuo exor-
nabis illum.

Psalmus Dauid. VI.

Domine ne in furore tuo.

Domine ne pro ira tua, quam
aduersum me licet merito cō-
cepisti, castiga me: neque pro-
bili, quam ego moui tibi sup-
plicium sume de me.

2 Quin potius misereat te mei dñe,
ager enim sum: & te medico magis.
opus habeo, corpus enim meum con-
turbatum est totum.

3 Et animus meus conturbatus est
multo magis, tu interim dñe, quando
tandē respicies miserā meam?

4 Redi quęso dñe ad solitā clemen-
tiā, & libera animā meam à malis: &
pristinæ sanitati restitue me, habita ra-
tione, non tam peccatorum meorum
q̄ benignitatis tuæ im mensæ.

5 Quomodo enim poterit mortu-
us celebrare memoriā nominis tui, &
qui demersi sunt ad inferos, quomo-
do

PSALMV S VI.

do gratum animum pro acceptis abs-
te beneficiis ostendere poterunt apud
eos qui sunt superstites ?

6 Defatigatus sum fletu lamentabili
lectum meum laui singulis noctibus,
& lachrymis meis cubile meum hu-
mectavi.

7 Caligine obductus est præ nimio
mœrore oculus meus, hæbetata est
acies eius præ metu tantę (qui subuer-
tere me cupiunt) hostiũ turbæ.

8 Discedite à me quotquot machi-
namini malũ mihi, dñs enim placatus
est lamentabili & clamoso fletu meo.

9 Audiuit dominus orationẽ meã,
& precationem meam admisit.

10 Pudore afficiantur, & vehemen-
ter conturbentur, quotquot inimico
sunt animo in me, conuertantur in fu-
gam & infames fiant subito.

III ipsius Dauid, quod cecinit cõ-
tra minas Chus Benniaminitæ. VII.

Domine Deus meus.

B 2 Dom̃

PSALMVSI VII.

Domine mi deus spem meam
omnem collocaui in te, quare
serua me ab hac tanta multitu
dine persequentium me, & in
manus illorum ne finas incidere me.

2 Si enim qui dux est horum compre
henderit me, non aliter dilaniabit, quam
leo ouiculam solet, quam nemo est fau
cibus illius eripit.

3 Domine si feci quicquam simile scele
ribus, qualia ille designat in me multa,
& si malitiose vel verbo, vel opere egi
vnquam cum illo.

4 Si conatus sum perdere quenquam,
qui pacem & amicitiam meam ex ani
mo expetiuit, quemadmodum ego ex
petiui illius hostis nunc mei quem & sum
mis est periculis aliquoties eripui, quam
uis homo improbissimus nunc odio capita
li sine vlla causa persequatur me.

5 Si, inquam, admisi in illum quicquam
tale, persequatur incessanter me, & con
prehendat, proficiat usque in terram, vi
tam adimat mihi: consilia vero mea & de
melio:

PSALMVS VII.

melioꝛe reruꝝ mearuꝝ statu spes in pul
uere iaceant, & irritæ fiat oēs. Ita fiat.

6 Exurge Domine iratus, commo-
ueant te furores hostiuꝝ meorum, vt
exciteris & suppetias feras mihi, quem
admodum & pollicitus es.

7 Quod vbi feceris, ingēs populoruꝝ
turba accurret, & amplectetur te, ora-
bitq; vt digneris te in altissimo regni
tui solio collocare, & rex esse illius.

8 Quam prouinciam nō grauate su
scipiet Dñs, & iuste iudicabit pōpulos
illos, iudica & me quæso secundū iusti-
tiam & innocentiam meam.

9 Perdet tandē ipsa maleuolētia im-
pios, verū tu cōfirmabis iustū, qui ser-
uator es cordiuꝝ, & renum Deus iuste

10 Defensor meus est Dominus, qui
victoriam tribuit, & seruat eos qui can-
dido sunt pectore.

11 Deus & iusti est iudex, & eius qui
sceleribus suis Deum irratat asidue.

12 Cōtra talē, qui respiscere nō uolet
gladium suum acuet Deus, & arcū ten-

imo

B 3 det, &

PSALMV S I A VII.

det, & oculis apte admouebit, vt non
aberret à scopo, sed recta perat illum.

13 Preparata apud se habet tela mor
tifea, parabit ea, quō solent qui arden
tissime persequuntur aliquem.

14 Sceleratus autē ille parturiet ini
quitatem, nocere magnopere cupiens
cōcipiet animo stultū & molestū la
borē, & tandem pariet rem nihili.

15 Effodit foueā & apertā reliquit,
sperans vt ego incidam imprudens in
eam, verum longe illi diuersum eue
niet, corruet enī ipse in eam, nunquā
extrahendus illinc.

16 Recidet studiū nocendi in caput
ipsius, & in verticē capitis ipsius iniu
ria, qua me afficere conatus est.

17 Ego vero liberatus ab insidiis ip
sius, celebrabo dominum pro iustitia,
quæ genuina est illi, & cantabo nomē
Dominialtissimi.

Psalms David. VIII.

Domine Dominus noster.

Domi

PSALMVS VIII.

Domine omnium nostrū dñe
q̄ merito magnifica sparsa est
fama nominis tui per vniuer
sa in terram, argumenta sunt
gloriæ & maiestatis tuæ maxime, que
apparent in cœlis.

2 Res mira præterea, quod sola in
fantū & lac adhuc sugentiū acclama
tione pro armis vsus sis cōtra hostes
tuos, & omnipotētię manifestū osten
dens argumentū, re tam imbecilli sub
uerteris inimicum, & eum qui veluti
vindicem se opposuerat tibi.

3 Quoties video cœlos tuos, opera
digitorum tuorum, lunā, & reliquas
stellas, quas elegantissimo ordine in il
lis collocasti.

4 Tum sic apud me cogito: Deus
bone, quid est miserabilis homuncio
quod tu illius rationē habeas, aut Ade
nepos, quod tu inuisere illū, & amicit
tiam contrahere cum illo digneris?

5 Fecisti illum tantū non Deum, glo
ria & honore coronasti illum.

B 4 Domi

PSALMVS IX.

6 Dñm fecisti illum operū tuorum,
omnia enim subiecisti pedibus illius.

7 Oues & boues vniuersos, & reli-
qua etiā iumenta, quibus pabulum
suppeditant campi.

8 Aues in aëre volitantes, pisces qui
natant in mari, & quicquid vsquā de-
git in vllis aquis.

9 Domine oīm nostrū Domine, quā
merito sparsa est magnifica fama noīs
tui per vniuersam terram.

Psalmus David. IX.

Confitebor tibi Domine.

L Audabo Dominū toto pectore
meo, scribā ipse quā varia admi-
ratione digna designet.

2 Gaudebo & exultabo serio,
q̄ propitium habeā te, psalmis celebra-
bo nomen tuū, licet oī sit laude maius

3 Conuersi in fugam inimici mei, vi-
ribus destituebātur, & funditus ipsi pe-
rierunt, opera tua.

4 Tu enim, quū ego viribus illis im-
par essem, pro me steteristi contra hostes
meos,

PSALMV S IX.

meos, & causſæ meæ patrociniũ ſit:
ſcepifti, ſediſti pro tribunali, & exequu-
tus es iuſtitiam .

5 Increpaſti gentes, ſubueriſti impiũ
memoriam nominis eorum aboleui-
ſti nunquam reſtituendam.

6 O inimice, ſinem habent popula-
tiones tuæ, neque poſt hæc amplius ti-
bi vnquã dabitur populandi potestas:
ciuitatulas certe aliquot ſic ſubueriſti
vt memoria illarum perierit cũ admi-
ratione tranſeuntium .

7 Tu quidem tyrannidem ad hunc
modum Domino ad tempus cõnuerſi
te, exercuiſti, verum ille perpetuo ſecu-
rus & tranquillus ſedebit, & obſerua-
bit omnia, & iam nunc parat ſolium
ſuum, vſedeat pro tribunali.

8 Vt iudicet orbẽ totũ iuſtiſſime, &
cauſſas populorũ expẽdat æquiſſime.

9 Quare aderit Dominus protector
illi, qui iniuſte opprimitur protector
aderit opportunus, etiam in medijs tri-
bulationibus.

B 5 Tunc

PSALMVS IX.

10. Tunc spē indubitā concipient
de te, vbi experti fuerint pręsentā no-
minis tui, & re ipsa discēt te nunq̄ defu-
isse illis, qui studet placere tibi ô dñe.

11. Psalmos canite in laudem domi-
ni habitatoris Sion, spargite in vul-
gus admiranda consilia illius.

12. Qui vindicabit sanguinē eorum,
qui iniuste oppressi fuerāt, nunquā ne-
gliget dominus clamorē pauperum.

13. Miserere mei dñe: aspice afflictio-
nē meā qua affligunt, qui odio perse-
quūtur me, tu enim ille es qui eligis &
Tetrahis me à ianuis et faucibus mortis

14. Ut conscribam & cōmemorē va-
rios te laudandi modos, illis qui ver-
santur in portis Sion, & gaudio affi-
ciam eos propter salutem tam miracu-
lose allatam mihi per te.

15. Deciderunt gētes in foueā, quam
ipse parauerāt, reti illo quo alijs infidi-
abantur, illaqueatus est pes illarum.

16. Notū est dñm equitatis esse studi-
osum, & q̄ sceleribus suis illaqueabi-
tur

PSALMVS A IX.

tur impius. Res proculdubio digna que imo reponatur animo.

17 Abibunt impii ad inferos, vna cum vniuersis gentibus, quibus curæ non est Deus.

18 Nō enim perpetuo obliuioni dabitur pauper, patiens expectatio afflictorū cōperietur tandē non fuisse inanis.

19 Exurge Domine, ne inualescat homuncio futilis, tractetur causa impiarum gentium coram te.

20 Incute dñe terrorē illis, & ostēde gētes illas impias sibi, vt sentiāt hoīes esse se miris modis miserabiles.

PSALMVS X.

Domine vt quid recessisti.

Q Vousq; Domine stabis procul semotus à nobis, hoc maxime tempore, quo periclitantur tui.

21 Sūma cum arrogantia impius persequitur pium, capiantur potius impij sceleratis illis consilijs, quibus alios subuerrere student.

Pla-

PSALMVVS X.

3 Placet enim impius ipse sibi, & facit quicquid illi petulantia animi suggesterit: nec desunt qui adulentur ob spem prede illi, tam manifeste blasphemo in Dominum.

4 Impius prece animi sui arrogatia futurorum securus erit, Dei vero ratio ne semel quidem illi in mentem veniet.

5 Modis omnibus, omni tempore nocere conabitur, quæ interim de illo & altissime statuis, penitus ignorat, sed veluti furibundus & cæcus aduersarios suos vniuersos, vel solis minis perditurum se confidit.

6 Persuasum enim habet, duraturum se longissimo tempore, nec incommo- di quicquam accepturum.

7 Execrabilia sunt omnia quæ loquitur & fraudes meras habet sermo illius perfidens, & iniquitate scatens.

8 Sedebit in angulis villarum iuxta publicas vias, vnde clanculariis irruptionibus irruet in infontem, oculis prætereuntes pauperes obseruabit, ex-

laribus

PSALMVS X.

lambulis suis prospiciens.

9. Infidias collocabit in locis occultis non minore crudelitate, quam leo infidiatur ouiculae ex antro suo, infidiabitur enim in hoc ut dilaniet eum, quo viribus superior erit: dilaniabit autem absque ulla commiseratione quicumque in illius rete incidit.

10. Vbi illaqueatus vulnerauerit piū, subsidet clam, ne latrocinium deprehēdatur ad hūc modum viribus illius cecidit ingens miserorum turba.

11. Persuafit sibi Deum negligere hęc & auertere faciem suam ab his, nec habiturum vnquam rationem horum.

12. Exurge Dñe Deus, leua in altū validius percussurus, manū tuā, ne negliges pios oī humano auxilio defuturos.

13. Qua paciētia ferre potes impium in te tam manifeste blasphemum, vt dicere audeat non esse Deum, qui curaturus sit hęc?

14. Verū ille cum maximo suo malo fallitur, vidisti enim quæ fecit omnia, maleuo

PSALMVS X.

maleuolentiã, & scelera ipsius tu diligētissime obseruasti, ostēsurus & nosse flagitia illius, & potestatem habere sumendi supplicium de illo, & curã te gerere miserorum turbæ, qui pupillis semper esse soles auxilio.

15 Confringe brachium, & potentiã impij & malitiosi, inquire in impietates illius quoad nulla reliqua fuerit impunita.

16 Dominus est rex & sæculi huius, & æternitatis: extirpatę sunt gentes de terra illius.

17 Desideria piorum audiuisti dñe, gubernabis corda ipsorum præbebis aures tuas precibus eorum.

18 Vt supplicium sumas de pupillarum & aliorum pauperum oppressoribus, ne tentet amplius viribus suis ff dere miserabilis homuncio prognatus è terra.

Psalmus David XI.

In Domino confido.

Cum

P'SALMVS XI.

Cvm in domino spem meā posuerim, qua fronte ridere me audebitis, dicentes: fuge de monte in montem, sicut soles currituis, & absconde vsquam te in antro, sicut consuevit passer.

2 An nescitis quoties impij tetenderint arcus, aptauerint sagittas ad neruum, hoc studiose agentes, vt clam tela sua iacularentur in eos, qui candido sunt pectore?

3 Ipsi quidē lædere studuerunt, verū in ipso conatu irritata sunt consilia quæ ipsi putabant certissima, neq; iussum, cuius opus stabile erit, lædere vnquam potuerunt.

4 Dominus est in regia sanctitati sue dicata, dominus in cælo habet solium suū, vnde oculi illius contemplantur omnia, & palpebræ illius obseruant diligentissime quæcunque designat posterit Adæ.

5 Dominus obseruat iustum & impium, sed cum qui amans est iniquitatis

tis

PSALMVS XII.

is, odio persequitur ex animo.

6 In modum pluuię proijcet in impios lapides igne & sulphure circumlitos, qui vna cum horribili tempestate portio quaedam erunt calicis & supplicij illorum.

7 Quia iustus est ipse Dominus, nõ potest non esse iustitię amantissimus: quare eum qui cãdido est pectore, vultu suo placidissime aspiciet.

Psalmus Dauid. XII.

Saluum me fac.

TE seruatore opus habeo Domine, nullus enim reliquus est sanctus: esse desierũt inter homines qui fidi sunt & integri.

2 Mendacia quisq; loquitur cum socio, & apud amicum suum lingua vitur fraudulenta, cui duplex animus scelerata suggeret verba.

3 Perdet Dñs vniuersa labia fraudulenta, & linguam quę nõ loquitur nisi grandia cum Dei ipsius contemptu.

4 Qui dicere audet, lingua nostra fortiter

PSALMVS XII.

triter fallemus, labia habemus in nostra
potestate, quis noster est Dominus?

5 propter gemitum pauperū, & eiula-
tum miserorum, nunc exurgam dicit
Dominus, collocabo pauperem eo lo-
co, vt tutus futurus sit ab illo, qui læ-
dere virulēta sua lingua conabatur illū

6 Verba & promissiones Dñi candi-
disimę sunt, ipso argēto igne diligen-
tissime expurgato puriores, à quo arte
& instrumentis ad eam rē aptis ablatū
est quicquid inerat terræ impuriore,
idēq; septies repetita purgatione.

7 Quare tu Domine seruabis opti-
ma fide ea quę promisisti, & liberabis
nos, quēadmodū pollicitus es, ab eiuf-
modi hominum genere perpetuo.

8 Circumquaque tum impij obam-
bulabunt securi, quum principatum
nacti fuerint, qui inter homines sunt
perditissimi.

Psalmus Dauid. XIII.

Vtque quo Domine obliuisceris.

C. Quous:

PSALMVS XIII

Quouſq; tandem obliuiſceris
mei, perpetuo ne Domine?
quouſq; auertis tanquã irã:
tuum vultum à me?

2 Quouſq; vanis curis animã meã
affligã, quẽ nihil præter mœrorẽ conti
nuũ pariunt? quouſq; ſines inimicum
meũ erigere criſtas aduerſum me?

3 Habe quæſo rationem calamitatis
meæ, & exaudi me Dñe mi Deus, illu
mina oculos meos, ne forte obrepat
ſomnus mortis.

4 Ne forte dicat inimicus meus glo
rians, factus ſum illo ſuperior, & ho
ſtes mei exultent, ſi ego periero.

5 Ego certe in tua benignitate poſui
omnem ſpem meam, quare nihil du
bito: quin futurum ſit, vt gaudeat cor
mecum ob ſalutem mihi abs te allatã,
& materiam habiturus ſim cantandĩ
laudes Domini: vbi vltus fuerit iniu
riam, qua affecerunt me hoſtes mei.

PSALMVS DAVID XIII.

Dixit inſipiens in corde.

Sunt

PSALMVS XIII.

Sunt qui eò stoliditatis peruenerint, vt nullum putēt esse Deum: quæ impia persuasio hoc effecit, vt à nullo scelerum genere absterneant homines corruptissimi, quorum studia tam spurca sunt vt nauseam cuius generare possint, neque sit quisquā inter eos, qui curet facere bene.

2. Dominus è cælo cōtemplatus est posteros Adæ, vt videat num sit in tanto hominū numero cordatus quisquā qui Deo studeat esse charus.

3. Vniuersi à Deo defecerunt, & abominabiles penitus facti sunt, nec est qui faciat bene, ne vnus quidem.

4. Mirum profecto eos quibus mandata fuerat cura plebis, potuisse eò amentia peruenire, vt licere credant opprimere miseros, & deuorare populum meum non maiore commiseratione, quàm deuorari solet frustum panis, re ipsa certe videntur de Deo nihil vnquam legisse, & officij sui parum memores esse.

C 2 Quare

PSALMVS XV.

5 Quare tum vehementissimus de
improviso pavor corripiet eos, quum
viderint Deū his adesse, qui iustitiæ stu-
diosi sunt: & execrari vos sacrilegos.

6 Qui non solum neminem ad pie-
tatem inuitatis, sed si quis forte pauper
pio consilio spem suam omnem po-
nat in Domino: illud veluti stultum ri-
debitis, sed finis ipse docebit, vtri sapiat
magis, vos ne an illi.

7 Vtinam præstet Dominus, vt ex
Sion prodeat salus Israeli promissa: cū
reduxerit enim, & à captiuitate libera-
uerit populum suum Dominus, exul-
tabit seruo Iacob, & letabitur Israel.

Psalmus Dauid. XV. *mi M.*
Domine quis habitabit.

Domine quis recipietur in tabernaculum tuum, quis habitabit tecum, veluti in monte, in quo sacrosancta maiestas tua peculiari quodam modo apparet.

2 Ambulans sincere absque fuce, faciens quod æquum est, & qui dicit que dicit

PSALMVS XVI.

dicat bona fide ex animo.

3 Nulli nocere studet lingua sua: nec damno afficit amici suum, nec ignominia vicinum suum.

4 Qui ipse contemprior sui: & de se ipso nihil minus quam magnifice sentiens alienæ virtutis est admirator: maximi autem facit eos, qui reuerenter colunt Dominum, firmissime statuit in amicitia semel cum aliquo inita persistere, nec propositum mutabit.

5 Qui pecunia sua non exercuit vsuram, nec munus in perniciè infontis accepit qui facit hæc non peribit vnquam.

Psalmus Dauid. XVI.

Conserua me Domine.

Cvræ sim tibi omnipotēs Deus, spes enī mea oīs sita est in te.

2 Persuasum habes o anima mea, & dixisti ad Dominū, dominus omnium es tu, quare si quid in me est boni, id tibi vsui non erit.

3 Sed sanctis, q̄ degūt in terra, & fide robustis, modis oībus, p̄desse studebo.

C 3 Qui

PSALMVS XVII.

4 Qui multo labore & superstitione
victimas offerre conabuntur illos mi-
hi illarum victimarū sanguine adeo li-
bare non iubebo, vt ne mentionē qui-
dem vnquam amplius eiusmodi liba-
minum fieri apud me velim.

5 Dñs enim ipse portio est & veluti
patrimonium populi, qui partes sequet
meas, & calicis mei particeps fiet: qua-
re tu Dñe tutaberis illos, qui veluti
forte obtigerunt mihi.

6 Funes ceciderūt mihi in locis amœ-
nissimis, quibus assignata mihi est hære-
ditas tam speciosa, quam vel optare potuissē.

7 Laudabo ergo Dñm, qui in oibus
a consilijs fuit mihi, quin & noctibus
medijs erudiebāt me renes, & immis-
it mihi a domino diuinæ cogitationes.

8 Opposui veluti scopum ante ocu-
los meos semper dominum, qui quia
adest mihi ad latus dexterum nemo
perdere poterit me.

9 Ob hanc ergo causam gaudio af-
fectum est cor meum, & serio exultauit,
quara

PSALMVS XVI.

quam tanto honore dignatus es, ani-
ma mea: corpus quidem meū in sepul-
chro iacebit, sed nihil dubitabo, quin
excitaturus sis illud.

10 Scio enim non relicturū te ani-
mā meā apud inferos, neq; permissu-
rum vnquā, vt qui tā insigniter illam
tuam benignitatem expertus est, vllō
modo corruptioni fiat obnoxius.

11 Sed viā potius ostēdes, qua ad vi-
tam peruenire licebit, & ad omnis ge-
neris gaudiorū copiā summā ad con-
templationem videlicet vsq; tui, quæ
quibuscunq; contingit, gaudijs exple-
buntur nunquam finiendis.

Precatio Daud. XVII.

Exaudi Dñe iustitiam meam

A V di dñe iustā precationē, ac-
cōmoda te ad audiendū cla-
morē meū, aures prebe pre-
tioni meę, est enim ex animo
pfecta, & ab oī fūco q̄ alienissima.

2 Pronuncia tu in causā mea, expen-
dant oculi tui, quæ recta sunt.

C 4 Perno

PSALMVS XVII.

3 Pernouisti enim me, qui exploratum habes cor meum, scrutatus es enim illud nocte, quando maxime dediti cogitationibus esse hoies solent: examina tui & totum me, nec inuenisti id quod animo cogitauim, discrepare ab ore meo.

4 Odio eorum quae passim mala fiunt ab hominibus, praeeptionum tuarum memor operam dedi, ut essem a moribus sceleratorum hominum quam alienissimus.

5 Quare iuua quaeso conatus meos, & firma gressus meos in uis illis quibus itur ad te, ut non turbent uestigia mea.

6 Implorauim auxilium tuum, certus quod exauditurus esses me omnipotens Deus, praebere ergo aurem tuam mihi ut audias preces meas.

7 Aufer misericordias tuas o seruator fidelium potius ab illis, qui sese erigunt aduersus maiestatem tuam.

8 Me autem custodi ea diligentia, qua custodiri solet pupilla oculi, sub umbra alarum tuarum absconde me.

Et libera

PSALMVS XVII.

9 Et libera me à metu impiorū, qui
subuertere student me, & hostium qui
supplantare conantur me.

10 Qui tam sunt pasti bene & obesi
vt aruina obstructa videantur ora illo-
rum, quare & contempnim & cum fa-
ctu de alijs loquentur.

11 Itinera nostra iam nūc obsederūt,
oculis suis studiose obseruabūt, q̄ terre
loco expandere q̄ cōmodissime in no-
stram perniciem possint retia sua.

12 Quisq; illorū similis est leoni, qui
maximo studio inhiat prædæ, & catu-
lo leonis, qui infidiatur ex locis occul-
tis prætereunti ouiculæ.

13 Exurge Dñe anteuerte illū, & pro-
sterne illum, animā autem meam libe-
ra ab impio, qui gladius est tuus.

14 Et à viris qui flagellū sunt tuum
Domine, à viris inquā, qui spem suam
dum viuunt ponunt in diuitijs, quorū
ventres si impleueris delicijs, & abūda-
re feceris eos liberis, quibus relinquunt
morientes diuitias suas, bene secū actū

C 5 puta:

PSALMVS XVIII.

putabunt, eternitatis securi.

1, Ego vero iustitiæ q̄ diuitiarū studiosior, illam comitem habens, vides deboplacidissimū vultū tuū, explebor gaudio cū exurrexero, & apparueris ea mihi forma quę proprie tua est.

Psalmus David XVIII

Diligam te domine.

G Ratiarum actio David serui domini, qui cecinit in honorē domini carmen hoc, quo tempore liberauit cum Dñs à tyrannide omnium inimicorum suorū, & à persequutione Saul.

2 Quare dixit, merito amabo te domine cum sis fortitudo mea.

3 Dñs inftar rupis, & turris semper fuit mihi seruator meus, dux meus, & fortitudo mea, quare spem omnem meā collocabo in eo, qui pro clypeo fuit mihi cornu salutis & ipsissima mel protectio semper fuit ipse.

4 Omni laude dignissimum inuocabo dñm, & ab inimicis meis liber ero.

In præ

PSALMVVS XVIII.

5 In præsentissimis periculis mortis
constitutus eram, veluti cinctus vincu-
lis mortiferis, torrentes enim diaboli
terrebant me.

6 Funes infernales circumdederant
me, irretitum habuerāt me retia mor-
tifera.

7 Quotiescunq; affligebar, inuoca-
bam dñm, & ad deū meū clamabā,
qui & audiuit e regio suo palatio vo-
cem meam, & clamor meus in con-
spectum illius peruenit, imò vsque ad
aures ipsius.

8 Cōmouebatur: & contremiscebat
terra, fundamenta montiū cōcutieban-
tur quoties ipse irascebatur eis.

9 Ascendebat fumus ab ira ipsius: &
veluti ignis ab ore illius cuncta deua-
stans carbones accendebatur ab ipso.

10 Inclinauit cælos, & descendit, &
caligo erat sub pedibus eius.

11 Et vehebatur ipso Cherub tanq;
volasset, volasset inquam pennis ipso
vento celerioribus.

Fecit

PSALMVVS XVIII.

12 Fecit tenebras latibulū suum circū
se, in modū tugini habebat obscurissi-
mas aquas & densissimas nubes.

13 Præ fulgore quo apparet iustis, de-
sissimæ illæ nubes abeunt ad hostes,
vnā cum grandine, & veluti ignitis car-
bonibus cum grandine permixtis.

14 Excitabar & tonitru in cælo Do-
minus, & altissimus dedit vocē suam,
grandinē videlicet ignitis carbonibus
permixtam.

15 Eriaculabatur sagittas suas, quibus
dissipabat eos. fulgura immittebat, qui-
bus terrebat eos.

16 Et videbant profundissima aqua-
rum receptacula, denudabantur funda-
menta orbis experta iram tuam Dñe,
& flatum venti abs te irato immisisti.

17 Demittebat e summo cælo: qui
me eriperet & extraheret ex illis malo-
rum vndis, in quibus versabar.

18 Quisq; liberaret ab inimico poten-
te, & ab ijs qui odio me persequebant
quāuis multo essent robustiores me.

Calli

PSALMVS XVIII.

19 Callidis suis consilijs circūueni-
re incautū conabantur me tempore af-
flictionis meæ, sed Dominus tempesti-
ue adfuit mihi adiutor.

20 Et eduxit me ex angustijs in locū
spatiosissimum, quia amauit me.

21 Retribuit mihi Dñs secundū inte-
gritatē meam, secundū puritatem ma-
nuum mearum rependit mihi.

22 Quia custodiui vias Domini, nec
eò perueni, vt impie de Domino sen-
tiens deficerem à Deo meo.

23 Quæ iustissime mihi ab ipso præ-
scripta fuerant, versabantur assidue ob-
oculos meos, & mādata illius nunquā
repuli à me tanquā parere nollē illis.

24 Certe simpliciter & pure versa-
bar corā illo, & solícite caui, ne impie-
tate mea offenderem illum.

25 Quare & retribuit Dñs mihi pro
iustitia mea, & pro puritate manuum
mearum, quæ nota erat illi.

26 Cū candido enim candide geres-
te, & cum probo viro probissime.

Viro

PSALMVS XVIII.

27 Viro gratioſo gratioſiſſimū exhibebis te, e contrario vero cū improbo te geres, quem ad modum illius incretaur improbitas.

28 Tu enī populū humilē ſalute donabis, oculos vero ſup̄ os humiliabis.

29 Tu lucidam feciſti lucernā meā domine, deus meus illuſtrauit, quæ obſcuratā fuerant in me.

30 Quare adiuuante te rumpā acie quantumuis inſtructam, & auxilio dei mei tranſiā murum.

31 Ipſe deus integerrimus eſt in oībus operibus ſuis, ſermo dñi ab omni ſuoco alieniſſimus, inſtar clypei ipſe eſt omnibus qui ſidunt illi.

32 Quis enim deus præter dñm, & quis fortis præter deum noſtrum?

33 Ipſe eſt ille deus, qui cinxit me vndique robore, & fecit vt incontaminata eſſet vita mea.

34 Ipſe fecit vt pedes mei nō minus eſſent veloces, q̄ ſint ceruorum, & c̄ties opus fuit, veluti in editis locis, vbi tu-
to mē

PSALMVS XVIII.

to mihi esse licebat, collocauit me.

35 Docuit manus meas arma tractare, sic vt frangere potuerim brachijs meis arcum etiam ferreum.

36 Dedisti mihi clypeū, quo seruatus beneficio tuo sum, dextera tua stabiliuit me, & benignitas tua potentē fecit me

37 Aperuisti mihi viam, qua tuto gradi possem, quare nunquam vacillauerunt pedes mei.

38 Persequar inimicos meos, donec comprehendero illos, nec iueat nisi deleat illis.

39 Sic vulnerabo eos, vt subsistere nō possint, corruent subtus pedes meos.

40 Tu enī vndiq; cinxisti me robore, & gerēdis bellis idoneū fecisti me, prosternebas enim quotquot insurgere conabantur aduersum me.

41 Effecisti vt inimici verterit terga mihi, & odio habētes me subuerterim

42 Clamabant, nec quisquam liberabat eos, etiam ad dominum, sed nō exaudiebat eos,

Disper:

PSALMVS XVIII.

43 Dispergebam eos nō aliter quā
puluerem ventus solet, & tanquam lu-
tum platearum comminuebam eos.

44 Liberabis me à rixis & iniurijs
populi, constitues me caput gentiū, po-
pulus quem nō cognoui seruiet mihi.

45 Solo auditu obsequētes fient mi-
hi, desertores vero mentientur mihi.

46 Desertores semper in metu erūt,
& abdent sese in latibulis suis.

47 Viuit Dñs, & omni est laude ma-
ior, qui semper instar rupis fuit mihi, et
exaltabitur Deus author salutis meæ.

48 Ipse est Deus, qui potestatem tri-
buit mihi vlascēdi me, & solis verbis
subiecit populos mihi.

49 Ipse est qui liberat me ab inimi-
cis meis, & tu Dñe superiorē me facies
oībus qui insurgunt aduersum me, &
contra virum iniquum tutaberis me.

50 Quare gratias agam tibi pro gen-
tibus quas subiecisti mihi Domine, &
nomen tuum cantabo.

51 Qui auges in immēsum salutifera
dona

PSALMVS XIX.

dona regi tuo, & benignitatem tuam
ostendes Christo tuo David, & semini
eius perpetuo.

Psalmus David XIX.

Cæli enarrant.

Ipsi cæli cōmemorāt gloriam Dei,
& quān potente vsus sit manu in
condendis operibus suis, palam fa-
cit tā vastus cælorum ambitus.

2 Dies vnus indicat subsequiturum
alterū, & nox vna docebit nos cognō-
scere aliam: perpetua enim vicisitudi-
ne mutuo succedunt.

3 Nullum est idioma, nec vlli sermo-
nes quibus audita non sit vox illorum
nullus est enī vsquā populus tā barba-
rus, ad quē horū notitia nō peruenerit

4 Vniuersam terrā peruagata est do-
ctrina eorū, & vsq; ad extremos orbis
fines peruenerunt predicationes illorū,
ipsi soli aptauit Dñs habitaculū in eis,
& imperium dedit in eos.

5 Estq; persimilis sol ipse sponso, qui
exurgens egreditur de thalamo suo,

D gestiens

PSALMVS XIX

gestiens tanquam vir strenuus absol-
uere cursum suum.

6 Ab altero cælorum extremo cur-
sum instituet, & longo tractu ad alte-
rum vsq; extremū perueniet, nec quis
quam expers erit caloris eius.

7 Lex dñi pura auocat à malo, pa-
ctum domini fidele sapientē facit eū,
quæ fuerat imperitus antea.

8 Mandata domini æqua exhilarāt
animum, præceptum domini purum
illuminat oculos.

9 Reuerentia quæ debetur dño quia
munda est, perpetuo durabit, iudicia
domini ipsa sunt veritas, & modis oi-
bus æquisima.

10 Amabilia sunt ipsa magis q̄ aurū
etiā si purissimū sit, & plurimū & sua-
uiora sūt melle et fauo mellis dulcissio

11 Certe seruus tuus docetur per ea,
& quicumq; secundū illā vixerit, mer-
cedem assequetur magnificam.

12 Quæ errore committimus tā sunt
multa, vt ne deprehēdere quidē q̄squā
possit

PSALMVS XX.

possit oīa, quare ab eiusmodi, quae la-
tenter irrepunt, munda quęso me.

13 Pręcipue autę à superbia & fastu
auoca me, ne dominantur in me, quę si
feceris, mūdus ero, & à scelere alienus

14 Sint quęso grata tibi verba hęc
oris mei, & gratus sit animi mei affe-
ctus in te domine, qui Deus es meus,
& redemptor meus.

Psalmus David XX.

Exaudiat te dominus.

EXaudiet te dominus tempore
tribulationis, suppetias feret ti-
bi maiestas dei Iacob.

2 Immittet robur tibi è loco
sancto, & ex Sion stabiliet te.

3 In memoria habebit quęcūq; obtu-
listi vnquā illi sacrificia, & oblationes
tuas qualescunq; pro pinguis-
simis habebit.

Procu Idubio.

4 Dabit tibi quicquid desiderabit cor
tuū: omnia consilia tua complebit.

5 Exultabimus ob salutem quā at-
tulisti nobis, certe omnipotentia dei

D 2 nostrū

PSALMVS XX.

nostri magni erimus, dabit Dominus
tibi quicumque colueris illum quantum
desyderare poteris ab eo.

6 Nunc experientia didici, quod seruaue-
rit Dominus Christum suum, quodque exaudie-
rit illum est cœlo, quod sanctissima maiestas
illius inhabitat, & salutiferis omnipotentiae
suae viribus succurrerit illi.

7 Quidam se multitudine curruum
superaturos sperant, alij multitudine
equorum, nos vero freti auxilio Dei
nostri, magna designabimus, & me-
morabilia.

8 Illi viribus destituti sunt, & corruerunt,
nos vero perstitimus, & conforta-
ti sumus.

9 Dominus seruabit ipsum regem: & nos
quoque exaudiet quotiescunque implora-
uerimus auxilium illius.

Psalmus Dauid. XXI.

Domine in virtute tua.

Domine propter robur imissum
gaudet rex: & quia tu auctor illi
victoriae fuisti, exultat seruo.

Effeci

PSALMVS XXI.

2 Effecisti illum voti compotem : &
quicquid te rogauit, non illi negasti.

Ita res habet.

3 Vltro anteuertisti illū muneribus
optimis : imposuisti capiti illius coro-
nam ex auro purissimo.

4 Vitam petijt abs te, quam & dedi-
sti illi, nullo vnquā tempore finiendā.

5 Summum beneficio tuo assequu-
tus est bonum: gloria & honore cumu-
latisimum reddidisti eum.

6 Efficies ne munificētia tuae expers
fiat vnquā, gaudio explebis eū, vbi gra-
tiosissimo vultu tuo exhilaraueris eū.

7 Ipse enim rex omnem spem suam
collocat in te, quare benignitas tua, ô
altissime, nunquā interire finet illum.

8 Assuet manus tua, ô rex, vniuer-
sos inimicos tuos, & dextera tua asse-
quetur eos qui odio persequuntur te.

9 Aestuare facies eos tanquam fur-
num incensum, quo tempore iratū te
illis ostendes Domine: ira tua disspa-
bis eos, & vorabit eos ignis.

D ; Fru

PSALMVS XXI.

10 Fructum omnem eorū sic ē terra uelles, vt nihil remaneat seminis eorum inter homines.

11 Conati sunt enim crimen tibi impingere, idq; magno studio, sed perficere non potuerunt.

12 Quare sepones eos ab alijs, & facies eorū tanq̃ scopū sagittis tuis assis,

13 Ostēde dñe quātus (due petes. sis, & viribus quantū ualeas, vt occasionē habeamus cantandī, & psalmis celebrandī omnipotentīā tuam.

PSALMVS XXII

Deus deus meus respice in

DEus meus, deus meus, cur deseruisti me? uideor nō imperaturus, q̃uis id magnis agā clamoribus, liberationem.

2 Mi deus clamabo per diem, sed non respondebis, & per noctem, absq; vlla intermissione.

3 Interim tu o sanctissime, ueluti securus horū que parior, desidere uideris, q̃ succurristi toties, & materia fuisti car

PSALMV S. XXII.

sti carminū ipsi Israēli, quibus gratias
tibi pro beneficijs agebant.

4 Spem suam in te ponere solebāt
patres nostri, & quoties id faciebant,
tu liberabas eos.

5 Quoties ad te clamauerunt libe-
rari sunt, quoties sese tibi crediderunt,
pudore non sunt suffusi.

6 Ego verò vermis esse videor ma-
gis quā vir, sterquilinum Adę, &
infimę plebis fex.

7 Quotquot videbāt me subsanna-
bāt me, conuitiābātur, & moto capite
irridentes insultabant mihi.

8 Gloriarī solet hic, inquiētes, charū
se esse dño, liberet ergo nunc eum, si
tantopere amat eum.

9 Te procurante prodij ex vtero, et
bene sperare iussisti me, quum adhuc
fugerem vbera matris meę.

10 Opa tua eiectus sum ē vulua, &
curę tuę relictus, quū essem adhuc in
vtero matris meę deus eras mihi tu.

11 Ne procul igitur abscesseris à me

111111111

D 4 quia

P S A L M V S . XXII.

quã periculum præsentissimũ est, nec
quenquã video qui auxilio futurus sit

12 Cinxerunt me tauri muli, fortes
& velut faginati in pascuis Basan cir-
cudederunt me.

13 Aperuerũt aduersum me os suum
non aliter quã leo inhians prædæ &
præ fame rugiens.

14 Tanquã aqua fluidus factus sum
& soluta sunt omnia membra mea, cor
meum veluti cæra diffluxit intra præ-
cordia mea.

15 Exaruit tanquã testa omne robur
meũ, & lingua mea agglutinata est pa-
lato meo: & tandẽ in puluere, quemad-
modum mortui solent sepelies me.

16 Circudederunt nanq; me canes,
conspirauerunt aduersum me pessimi
quique, foderunt manus meas & pe-
des meos.

17 Tractatus sum ab eis tam inhu-
maniter, vt numerare potuerim facile
omnia ossa mea: ipsi abhuc post om-
nem cruciatum torue aspiciebant, &
contem

PSALMVS XXII.

contemplabantur me.

18. Partiebatur vestes meas, & de tunica mea fortiebantur.

19. Quare tu queso Dñe, ne longe abscefferis hinc: quin potius (quum sis fortitudo mea) ferre mihi suppetias festina

20. Eripe à gladio animam meam, & à violentia canis vnicam meam omni humano auxilio destitutam.

21. Salua me ab ore leonis, & è cornibus vnicornium eripe me.

22. Cōmemorabo maiestatem nominis tui fratribus meis, in frequētissima populi turba laudes tuas prædicabo.

23. Quotquot estis cultores Domini, laudate eum: vniuersi posteri Iacob magnificate eum, & reuerenter colite illū omnes posteri Israëlis.

24. Quia non despexit, neq; vilipendit ob miseriam pauperem, neq; auertit contēptim faciem suam ab eo: quin potius quum pauper clamaret ad illū, diligenter auscultauit.

25. Te laudabo carminibus meis pu-

D; blice

PSALMV S XXII.

blice in frequentia populi, & que vos
ui perfoluam videntibus illis qui re-
uerentur te.

26 Comedēt pauperes & saturabun-
tur, laudabunt Dominū quicumq; stu-
dent placere illi, viuent corda vestra
quotquot estis tales perpetuo.

27 Consyderabunt hęc & conuer-
tentur ad Dñm cuncti fines terrę, &
supplices fient tibi domine vniuersę
nationes gentium.

28 Dñi enim est potestas regia, & im-
perium habet etiam in gentes.

29 Comederūt & quī gustassent spī-
ritalia dñi dona, supplices facti sunt po-
tentissimi quicq; eorū qui terrā inhabi-
tant, & in venerationē illius genua fle-
ctent, etiam mortui omnes in terra se-
pulti, quia propriā vitā non est dedig-
natus impendere pro illis.

30 Posterī nostri colēt eñ, scribentur
hęc de dño, vt posterī intelligant, vt &
illi veniāt, & annuncient populo q ab
ipsis nascetur, quod hęc fecerit tam stu-
penda

PSALMVS XXIII.

penda Dominus.

Psalmus David XXIII.

Dominus regit me & nihil

Dominus pascet me, quare nul-
lus egere potero.

1 In pascuis amoenissimis
recubare faciet me, & iuxta a-
quas leniter fluentes enutriet me.

2 Animum reddet mihi, exercebit
nancq; me in vñs iustitiæ, quoniam ira
placitum est illi.

3 Etiã si eundũ mihi sit p vallem tã
opacã, vt vmbra illius vndiq; mortẽ
minitetur, nihil metuã: siquidẽ tu ades
mihi: virga enim tua & pedum pasto-
rale tuũ à metu liberabunt me.

4 Instrues in cõspectu meo mẽsam
ẽ regione persecutorũ meorũ, vt vi-
deant & doleant, vnixisti vnguento ca-
put meum, & poculum meũ ad sum-
mum vsque impleuisti.

5 Certo certius benignitas tua, & mi-
sericordia comitabuntur me p omnẽ
vitã meam: quare tandem inhabitabo
domũ

P.SALMVS XXIII.

domum Dñi diebus nunquã finiedis.

Psalmus David. XXIII.

Domini est terra, & plenitudo.

A Domino est terra, & illa rerũ
oĩm copia qua terra plena est
orbis inquam terrarum ab eo
est, & quicquid vsquam ho-
minum orbem inhabitat.

2 Ipse enim supra maria firmissime
stabilitam extare fecit eam, & flumini-
bus elegantissime distinxit eam.

3 Quis ascendet in montem Domi-
ni, & cui permanere continget in loco
illo, quem tam augustum inhabitat
sanctitas illius?

4 Qui puris est manibus & candido
pectore, qui non iuravit sine causã per
animam meam, inquit Dominus, neq̃
fallere quenquam periurio tentauit.

5 Qui accipiet benedictionẽ ab ipso
Domino, & iustitiam à Deo auctore
salutis ipsius.

6 Hoc est genus illud hominum, qui
quærunt illum, & participes fieri cu-
piunt

PSALMV S XXV.

piunt boni, tibi à Deo promiffi, ó Ia-
cob. Ita res habet.

7 Leuate vos portæ capita ueſtra, &
tollamini ianua, quæ ab æterno fuiſtis
clauſæ: ingreſſurus eſt enim per vos in-
clytus ille rex.

8 Quiſnam eſt rex ille inclytus? Do-
minus fortis & potens, Dominus va-
lens in prælio.

9 Auferte vos portæ ueſtes ueſtros
vt pateant ianua ab æterno clauſæ: in-
greſſurus eſt enī p vos rex ille inclytus.

10 Quis hic eſt inclytus ille rex? Do-
minus imperator cœleſtium exercitu-
um, ille hic rex eſt ſumma maieſtate
conſpicuus. Ita res habet.

David. XXV.

Ad te Dñe leuaui animã meam.

D te Dñe animã meam erigã

A 2 Mi Deus totū me tibi con-
credidi, quare nunquã pude-
fiam ſpe mea fruſtratus, nec
cauſſam exultãdi habebunt hoſtes mei
tanguam victus fuerim ab eis.

Quos

PSALMVS XXV.

3 Quotquot enim expectat auxiliū
abs te, nō defituentur expectatiōe sua:
frustrabūtur autē spe sua scelerati, qui
sine causa persequuntur me.

4 Vias quibus itur ad te fac noscam
& semitas tuas doce me.

5 Guberna me bona fide, qua facere
soles oīa, & doce me: tu es enī ille deus
qui salutis author esse soles mihi, qua-
re nihil desperās multo tēpore expe-
ctavi, vt & nunc mihi succurras tu

6 Reuoca in memoriā Domine cle-
mentiā & benignitatem tuā, quibus
sēculis superioribus tā liberaliter vsus
es erga tuos.

7 Peccatorum quę designaui adole-
scens, & delictorum quę subsequuta
sunt, ne memor esse velis, sed pro tua
clementia tracta me tu, qui natura be-
nignus es domine.

8 Benignus & integer est dominus
quare non dedignabitur docere vel ip-
sos peccatores, quo pacto viuere illos
hic oporteat.

h

Doce.

PSALMVS XXV.

9 Docebit optima ratione, quo pacto viuere modestos velit, & docebit quæ per illos fieri cupiat.

10 Quæcūq; facit dñs, misericordiæ & fidei esse plenissima cōstat ijs, qui recipiūt pactum & admonitiones illius.

11 Propter temeripsum dñe remitte precor iniquitatē meā quæuis plurimā.

12 Quis est fœlix ille vir qui reueretur dñm, docebit quo pacto illum viuere oporteat, vt charus fiat deo.

13 Anima illius fœlicissime in bonis versabitur, & semen illius veluti hereditario iure possidebit terram.

14 Secretorū suorū participes faciet dñs eos, qui reuerenter colunt illum, & iuxta pactum quod inijt cum eis, diligenter ipse docebit eos.

15 Oculi mei assidue obseruant deū, vt ipse liberet à laqueis & periculis in quibus versor, pedes meos.

16 Respice clementer me, & misericors sis erga me: quia ab omnibus desertus & pauper sum ego.

Affli:

PSALMVS XXVI.

17 Afflictiones cordis mei late sparſe
runt ſefe, ex anguſtijs quibus vndique
coarctor, educ quaſo me.

18 Conſydera paupertatem & affli-
ctionem meam, vt auferas a me vni-
uerſa peccata mea.

19 Coſydera hoſtes meos q̄ ſint mul-
ti, & q̄ capitali odio perſequantur me,

20 Cuſtos ſis animæ meæ, & libera
me, ne pudeſiam ego, qui ſpem meam
omnem collocaui in te.

21 Innocētiæ & æquitatis ſtudia ſer-
uent me: ſolicite enim expecto aduen-
tum tuum.

22 Libera Deus Iſraëlem ex oībus af-
ſictionibus ſuis. Dauid. xxvi.

Iudica me Dñe, quoniam.

IVdex eſto Domine in cauſſa mea,
vt palam fiat, quàm ſimpliciter
fecerim quæ feci, quàmq; hoc ve-
re crediderim, te nunquam permif-
ſurum vt taderem.

2 Scrutare omnia mea Domine, &
experire qui ſum, igne explora renes
meos,

PSALMVS XXVI.

meos, & ipsum cor meum.

3 Inuenies memorem me beneficio:
rum tuorū fuisse semper: exercui enim
mediligenter in fide, quā concepi de te

4 Non habui familiaritatem cū ho-
minibus vanis, neq; cum subdolis con-
suetudinem habebo.

5 Odio habui conuenticula prauorū
& impios, qui nulla certa lege viuunt,
auerfatus sum semper.

6 Lauabo donec puræ fiant manus
meæ, & siccandem amplectar altare
tuum Domine.

7 Clara voce tibi oīa mea accepta re-
feram, & cōmemorabo q̄ multis mo-
dis miraculose adfueris mihi.

8 Dñe aptaui vehemēter, vt mihi cō-
tingat habitare in domo tua, & in loco
quē tua maiestas peculiariter inhabitat

9 Quare non perdes cum peccatori-
bus animam meam, nec cum viris fan-
guinarijs vitam meam.

10 Quorū opa sunt studio scelerata,
quorū & dextera plena est muneribus

E Interim

PSALMVS XXVII.

11 Interim ego in simplicitate mea,
sicut huc vsque, persistā: tu libera me à
malo, & clementer tracta me.

12 Pes meus non aberrauit à recto,
quare palam in frequentia populi lau-
des domini predicabo.

Dauid XXVII.

Dominus illuminatio mea

Dominus lux mea, et salus mea
à quo mihi timebo. Dñs est
robur vitę meę, à quo metuā

2 Quñ educeret copias suas
aduersum me hoies scelerati, vt fundi-
tus pderet me inimici mei capitales, in
ipso conatu inferiores facti, corruerunt

3 Si instruatur aduersus vnū me iu-
stus exercitus, nihil metuet anis me-
us: & si cōmittatur mecum prelium, in
ipsa pugna firmissime credam auxi-
lio futurum te mihi.

4 Vnū quiddā orauī dñm, qđ & p-
gā indefinēter petere, liberā in domo
dñi ab omni sollicitudine vitā, vt corā
videre possim quantū sit amēnitatis
apud

PSALMVS XXVII.

apud dñm. & scrutari q̄ sint in regia illius varia, & admiratione dignissima.

5 Absconderet enim tū me in tabernaculo suo, nec fineret vnq̄ sentire me incommodi quicquā: occultaret me in penetralibus domus suæ, & veluti super petram hostibus meis inaccessam, collocaret me.

6 Sed & nuncio superaturum me eius beneficio inimicos meos vniuersos, quamuis vndiq; oppugner ab illis: quare & immolabo in tabernaculo illius hostias, in signum ingentis lætitię cantabo, & conscribam Psalmos in laudem Domini.

7 Audi domine vocem meā quum clamauero, & misericorditer tracta me, & responde votis meis.

8 Hortatus ex animo sum expertus benignitatem tuā, alios vt studeāt cōparare fauorem tuū sibi, ego certe (faciant quod volent illi) vt placido sis erga me vultu tuo Domine, sedulo conabor.

E 2 Tu ve.

PSALMVS XXVII.

10 Tu vero noli abscondere à me vultum tuum, neq; auerferis tanquam iratus seruum tuū, qui toties auxilio fuisti mihi, ne negliges nunc me, neq; defere Deus author salutis mee.

11 Quum pater meus & mater mea reliquissent me mihi, adiunxit me sibi Dominus, & curam suscepit mei.

12 Ostende mihi Dñe viam qua itur ad te, & porrecta manu (quæadmodū paruulo mater solet) duc me p semitā rectā, ne hostes mei viā itercipiāt mihi.

13 Ne permittas me premi tyrānide hostium meorū, quorum opera factū est, vt insurrexerint aduersum me testes iniqui, & is qui falso scelus cōmentus est, quod impingat mihi.

14 Eo res perducta fuit, vt nisi firmis fime credidissem, & veluti persuasum habuissem, visurum aliquādo me insignem Dñi benignitatem in terra qua viuunt, qui nunquā sunt morituri: nūc animum despondissem.

15 Quare patieter expecta, quisquis lapis,

PSALMVS XXVIII.

fapis, auxiliū Dñi, sis aīo infraeto, nec dubita quin ipse cōfortaturus sit cor tuum: & quicquid acciderit tibi feras patienter, & totus pendeas à Domino.

David. XXVIII.

Ad te Domine clamabo.

Tuum Dñe auxiliū implorabo, qui instar rupis hostibus meis inaccessæ olim esse soles mihi, ne obsurdescas quæso ad preces meas: ne si forte nō responderis votis meis, ego fiam similis ijs, qui pergunt ad sepulchra.

2. Audi vocem precationis meæ: clamabo enim ad te, & sustollā in altum manus meas versus cœlū, in quo veluti in tēplo sanctissimo manestas tua peculiari quodam modo habitat.

3. Ne me vnum è numero impiorū & flagitiosorum fieri sinas, qui verbis apud socios amicitiam simulant, & venenum pestilens in pectore gestant.

4. Retribue illis secundum illorū demerita, & secundū malitiam scelerata-

E 3 rum co

PSALMVS XXVIII

rum cogitationum, quibus alios sup-
plantare student: secundum opus ma-
nuū illorum redde illis, persolue illis
quod suis sceleribus merentur.

7 Et quia nō conabūtur cognoscere
dñm per ea que facta sunt ab illo, nec
p mirabile hoc creationis opus, in quo
tā manifeste relucet omnipotentia ma-
nus illius, ipse destruet funditus eos à
nullo vnquam restituendos.

6 Dignus est qui perpetuo laudetur
à me dominus: audiuit enim vocem
precationum mearum.

7 Dominus fortitudo est mea, &
protectio mea, cor meum per omnia
credidit illi: quare & fortis factus sum
& præ gaudio subsiliit cor meum, &
carminibus meis testabor quantū ac-
ceperim beneficij ab illo.

8 Dominus virēs suppeditat suis, et
præcipua pars victoriarum Christi sui
ipse semper fuit.

9 Tutare dñe populū tuū, & auge
donis tuis, quos veluti hereditario iu-
re bo:

PSALMVS XXIX.

re bonorū tuorū participes esse volūti.
sti. pascite eos, & erige eos assidue magis ac magis in perpetuum.

Psalmus David XXIX.

Afferte domino filij dei.

Tribuite Dño robustissimi qui
q̄, tribuite inquā domino gloriā
& omnipotentiam.

2 Tribuite dño, & fateamini
esse augustissimū nomē illius, supplices
efficiamini dño, quē admodū me-
retur sacrosancta maiestas illius.

3 Vox dñi cōmouet aquas, Deus q̄
dignissimus est omni gloria, tonitru
excitat, Dñs potestatem habet effun-
dendi in terram aquas plurimas.

4 Vox dñi est potentissima. vox do-
mini est magnificentissima.

5 Vox dñi confringit cedros: cōfrin-
git dominus cedros Libani.

6 Et subsilire faciet instar vituli Li-
banū, & ipsum monrem Sirion non
aliter q̄ pulli solent vnicornium.

7 Vox dñi fecat flammās ignis.

E 4 Vox

PSALMVS XXX.

8 Vox Dñi cōtremiscere facit desertū,
cōtremiscere facit dñs desertū Cades

9 Vox Dñi parere faciet præ metu
ceruas, conspicua reddet quæ latent in
densis & vastis syluis. interim in tēplo
illius vnaquæque res pro modulo suo
agnoscit maiestatem illius.

10 Dñs tempore diluuij regnū obti-
nuit, & manebit rex perpetuo.

11 Dñs vires dabit populo suo, Dñs
beabit populum suum pace perpetua.

Psalmus cantatus ob dedicationē
domus Domini, cuius author fu-
it ipse Dauid. XXX

Exaltabo te Domine.

L Audibus efferam te Domine, q̄
seruaueris me, nec ansam præ-
bueris hostibus meis insultandi
cum gaudio mihi.

2 Domine mi Deus imploraui auxi-
lium tuum, & sanasti me.

3 Domine saluam esse voluisti ani-
mam meam ab inferis, seruasti me ne
fierem vnus è numero eorum, qui præ-
cipites

PSALMVS XXX.

ripites eunt in puteum.

4 Cantate Dñm, quotquot experti
estis benignitatē illius, celebrate me-
moriā sacrosanctæ maiestatis illius.

5 Momentanea est enim ira illius, a-
mor vero q̄ prosequitur suos per oēm
durat vitam: si forte sub vesperam acci-
dat flebile quicquā illud in ipsa aurora
commutabitur in gaudium.

6 Ego dicebam nimium fidens præ-
sentibus, quū essem in ipso flore meo,
fœlicitas hæc durabit, nec quicquā ex-
periar vnquam malū.

7 Tu profecto Dñe munivisti id q̄d
præcipuum est in me, & veluti mons
munitione firmissima: sed castigatu-
rus stultitiā meā, auertisti paulif-
per faciem tuā a me, & turbata sunt
omnia consilia mea.

8 Quare iterum clamabo ad te Dñe
& incessanter Dominum orabo.

9 Quæ quæso vtilitas esset me san-
guine fuso pergere ad interitum? cele-
brare ne poterit te puluis, aut prædi-

E 5 care

PSALMVS XXXI.

care constantiam & stabilitatem tuam
in promissis?

10 Audi Dñe, & misereat te quæso
mei, domine sis auxilio mihi.

11 Conuertisti iterũ subito luctum
meum in exultationem, rupisti saccũ
quo indutus fueram, & perfudisti me
gaudio omni ex parte.

12 Quare cantabit te incessanter aĩa
mea, quæ decus est & pars optima mei
Dñe mi deus toto tempore vitæ meæ
acceptã tibi referam salutem meã.

Psalmus David. XXXI.

In te Domine speraui.

Domine in te speraui, fac quæ-
so ne vnquam pudeam spe
mea frustratus, sed tua iustitia
serua me.

2 Præbe mihi aurẽ, cito libera me: sis
mihi, p rupe inaccessa hostibus meis et
arce munita turribus multis, vt serues

3 Quia, p petra & p turri tu (me.
mihi esse soles: propter nomen tuum
tua sponte deduces me, quocunq; eun-
dum

PSALMVS XXXI.

dum fuerit mihi, & enutries me.

4. Explicabis me à laqueo quem absconderunt ut capiant me: nihil enim possem ego sine te.

5. Curæ tuæ cōmendabo spiritū meum: sepe liberaſti me, & liberabis Dñe in promissis constantissime verax.

6. Odio habui eos, qui amplectuntur vana, quæ illis vsui futura nō sunt: ego certe spem omnem posui in te.

7. Lætabor & exultabo expertus misericordiæ tuam: vidisti enim afflictionem meam, et agnouisti in medijs persecutionibus animam meam.

8. Nec permisisti me premi tyrannide hostis mei: quin potius firmasti in loco spacioſo gressus meos.

9. Misereat te mei Domine, quoniam imminet periculum mihi: corrosus est præ mœrore oculus meus, anima mea & venter meus.

10. Cōsumpta enim est mœstiuā bona pars vitæ mœæ, & anni mei cum gemitu: destituit me propter iniquitatem
virtus

PSALMVS XXXI.

virtus mea, & ossa mea contabuerunt.

11 Metu hostium meorum (qui numerus sunt plurimi) factus est, ut tanquam probrosum exhorruerit me proxime vicini mihi, & terrori fuerim illis, cum quibus quondam mihi fuit arctissima familiaritas: quotquot videbant me, foras fugerunt relicto me solo.

12 Oblivioni datus fui non aliter quam mortuus aliquis, qui non sperat unquam pristinae vitae restituendus, & tanquam vasculum nulli amplius usus aptum.

13 Audiui enim obloquia multorum, & minas eorum qui erant circum me: conspirabant enim unanimiter aduersum me, & vitam adimere mihi constituebant.

14 Ego interim te Domine confisus in ea perstiti sententia, ut quicquid accideret mihi, non dubitarem quin Deus adesses mihi tu.

15 In potestate tua sunt tempora mea, libera me a tyrannide inimicorum meorum, & eorum qui persequuntur me.

16 Hilarem exhibe vultum tuum seruo tuo,

XXXI
PSALMVS XXXI

uo tuo, saluum me fac pro genuina misericordia tua.

17 Dñe nō vertatur mihi pudori, quā implorauerim auxiliū tuum: pudefiāt impij, & taceāt sepulti apud inferos.

18 Muta fiant labia quæ assueuerunt mendacijs, quæ contemptim loquuntur de iusto, & cum fastu.

19 Quam sunt copiosæ diuitiæ tuæ, quas reposuisti in usus eorum qui consulant te, designasti plurima in gratiam sperantium in te, palā in conspectu & cum admiratione posterorum Adæ.

20 Abcondes eos, & collocabis eos in regione faciei tuæ, quæ impijs abscondita est, vt tuti sint à minis quātumuis potētis: abdes eos in habitaculo tuo, vt liberi sint à linguarum virulentia.

21 Maior omni laude Dñs, qui miro quodam modo ostēdit misericordiam suam mihi, & tanquā in munitissima fuisset ciuitate, tutatus est me.

22 Ego quidē olim in anxietate summa constitutus, abiectum me esse putabam

PSALMV S XXXII.

bam ab te: verū tu etiā tum diligentif
sime aufcultabas quotiescūq; clamabā;
& oēs prauaricationes meas audiebas

23 Amate Dñm, quotquot benigni-
tatem illius experti estis: cādidos custo-
dit Dñs, & reddet pro fastu copiose
quod meretur homini fastuoso.

24 Animo forti estote, nec dubitate:
quin Dñs ipse robur additurus sit ani-
mis vestris, quotquot patienter expe-
ctatis aduentum illius.

David. XXXII.

Beati quorum remisit.

FOelix cui condonatum est de-
lictum: & cuius coopertum est
peccatum.

2 Fœlix ille homo, cui dominus
non imputabit peccatum, nec fraus in
animo illius inuenta est.

3 Quamdiu tacui cõterebantur vires
meæ: præerumpere ciulatu assidue.

4 Quia per diem & noctem ingra-
uescebat manus tua contra me, sic mu-
tatus sum: vt ex succulento factus sim
aridior

PSALMVS XXXII.

aridior, q̄ sunt ariste in media messe.

Ita res habet.

5 Quare aliud inij consilium, & statui peccatū meum nō amplius cælare, sed aperire tibi iniquitatē, quā admiseram: quod quā primū fecissem, abstulisti continuo iniquitatem peccati mei.

Ita factum est profecto.

6 Quare exēplo meo precibus aget apud te quisquis benignitatē tuam expertus est, vt tempus remissionis inueniat: q̄ si contigerit illi, nullæ quātumuis multæ fiant malorū inundationes, ad illum poterunt pertingere.

7 Tu prouideria tua occulta, à malo proteges me, & gaudijs quibus gaudere solent è manibus hostium elapsi, afficies me. Certo certius.

8 Prudentem, inquit Dominus, faciam te, & docebo q̄ pacto viuere oporteat te, & studiosissime obseruabo te oculo proprio.

9 Tantū ne similes efficiamini equo vel mulo, qui non solū nihil intelligit
benefi

PSALMVS XXXIII

beneficiorū in se collatorū: sed capistro:
vel freno os eius cōstringere oportet;
ne appropinquet & mordeat vos.

10 Mala plurima manent impium:
eum autē qui spem suam porit in Do-
mino, illū ipse benignitate sua cumula-
tissimum reddet.

11 Lætamini quod proprium habea-
tis Dominū, & serio exultate iusti, ædi-
te signa lætitiæ quotōt aīo cādidi estis.

Psalmus Dauid. XXXIII

Exultate iusti in Domino.

Cum exultatiōe laudate iusti do-
minum: æquisimū est enim &
decentissimū, vt à candidis lau-
detur Dominus.

2 Laudate Dñm cithara, nablo & de
cachordo laudes illius decantate.

3 Canite in honorē illius carmen nō
vulgare, sed nouum: operam date vt q̄
optime cantetis, & cū animi alacritate.

4 Aequa enim sunt quæ loquitur &
mandat Dominus: & quicquid facit,
optima illud fide facit,

Amans

PSALMVS XXXIII

5 Amans est iustitiæ & æquitatis, benignitatis Dñi nihil expers est eorum, quæ sunt in vniuersa terra.

6 Verbo Dñi cœli facti sunt, & spiritus oris eius vniuersus ornatus illorum

7 Colligit veluti in cumulum aquas maris, & concludit certo loco seruãdas abyssos, nõ aliter quàm thesauri solent

8 Solicite colant Dñm quotquot in terra degūt, & offendere illũ metuant quotquot sunt habitatores orbis.

9 Ipse enim quicquid fieri vnquam voluit, id factũ est: & quicquid vnquã iussit existere, id extitit continuo.

20 Dñs turbauit consilia gentium, irrita fecit machinamenta populorum.

11 Consilium vero Dñi perpetuo inuariatum manebit: quæ ipse in animo suo facere proponit, ea fient quocunq; tempore ipse volet.

12 Beata gens quæ Dñm habet protectorem suum, & populus ille felix est, quem Dominus sibi elegit, vt illũ peculiari modo possideat.

F E cœlo

PSALMVS XXXIII

13 E cœlo prospexit Dñs, contēplatus est quicquid vsquā est hominum.

14 E tabernaculo, quod ab omni inquietudine liberū ipse inhabitat, cōsiderauit vniuersos habitatores terræ.

15 Ille, inquā, cōsiderauit vniuersos, & finxit sine vlla exceptiōe corda oīm qui & nouit singulorū opera singula.

16 Ne rex quidem saluus euadet exercitu quantumuis numerofo, nec miles quantumuis strenuus pericula cuadet proprijs viribus.

17 Res fallax est equus ad præstantiam salutē, nec vllis viribus suis eripere è periculis poterit sefforem.

18 Ecce oculus Dñi obseruat, & custodit eos qui reuerenter colūt ipsum: & eos qui patienter expectant, vt benignitatis illius participes fiant.

19 Vt liberet eos à morte, & victum suppeditet illis tempore famis.

20 Anima nostra expectauit Dñm assidue-auxilium enim nostrū, & protectio nostra ipse est.

Ipse

PSALMVS XXXIII

21 Ipse pro sua bonitate causam gaudendi præbebit cordibus nostris, qui ipsius nos sacrosanctæ maiestati curandis tradidimus.

22 Respondeat expectationi nostræ benignitas tua Domine.

Ipsius David, quum simularet se alium quæ erat coram Abimelech, & reiecit illum à se, atque ita lapsus est. XXXIII.

Benedicam Dñm in omni tempore.

L Audabo Dñm oī tēpore : asidue laudes illius cātabit os meū
2 In laudādo Dño occupata erit aīa mea, vt audiant qui auersa patiuntur, & recreentur.

3 Laudibus quantum potestis maximis efferte dominum, extollamus nomen illius vnā omnes.

4 Quæsiui Dñm, & exaudiuit me : & ex oībus angustijs eripuit me.

5 Conuertāt se ergo ad illū pro peregrinis : assequantur enim quicquid postulauerint ab illo.

F 2 His

PSALMVS XXXIII

6 Hic enim pauper clamauit, & Dñs exaudiuit, & ex omnibus tribulationibus liberauit eum .

7 Castrametatur angelus Dñi circa cultores illius, vt seruet eos.

8 Quare reuerenter colite Dominũ sancti illius: nihil enim deerit vnquam cultoribus illius.

9 Perpendite & videbitis tã liberaliter benignũ esse dñm, vt faciliẽ iudicaturi sitis virũ, qui spẽ suã collocat in eõ

10 Qui potentia leonibus similes videntur, ad inopiam redacti sunt, & famem passi quum interim quærentibus Dñm nihil defuerit vnquam .

11 Venite quotquot discere cupitis, et auscultate mihi, quo pacto vere colat Dominus docebo vos.

12 Quisquis cupis fieri longæuus, & multis annis viuere facliciter,

13 Cohibe linguam à maledicentia, & cõpescce labia tua ne cõcinnent dolos

14 Fuge malũ & fac bene, sectare pacem vt assequaris eam .

Oculũ

PSALMVS XXXIII

15 Oculi Domini obseruant iustos,
& aures habet accommodatas ad clamores illorum.

16 Toruo vultu Dñs aspiciet sceleratos, vt aboleat à terra memoriã illorũ.

17 Clamauerunt iusti, & Dominus sic exaudiuit eos, vt ex omnibus aduersis eripuerit eos.

18 Adest Dominus his q̄ fracto sunt animo, & eos qui afflicto sunt spiritu, saluos faciet.

19 Multa incommoda accidũt iusto, sed ex omnibus illis eripiet eum Dñs.

20 Sic custodit omnia ossa illius, vt ne vnũ quidẽ confringat ex omnibus.

21 Occidet impium ipsa impietas, & quotquot odio persequuntur iustum, peribunt.

22 Seruat animas cultorum suorum Dominus, nec finet interire quenquã eorum, qui sese crediderunt illi.

Dauid. XXXV.

Iudica Domine nocentes me.

F 3 Supplis

PSALMVS XXXV.

Supplicium fume de aduersarijs
meis domine, pugna aduersus op
pugnantes me.

2 **A**rripe clypeum & lanceam,
& fer suppetias mihi.

3 **A**rma te gladio & hasta, vt occur-
ras persequutoribus meis: promitte al-
laturum te animæ meæ salutem.

4 **S**uffundantur pudore & afficiant
ignominia, quotquot studēt subuerte-
re me, cōuertantur in fugā & infames
fiant, quotq̄t machinantur malū mihi.

5 **F**iant similes festucae, q̄ raptatur fla-
tu venti, & angelus Dñi insequat eos.

6 **D**estituatur lumine via, per quam
fugiendum erit eis, lubrica fiat, & ange-
lus Domini persequatur eos.

7 **Q**uia sine vlla causſa conati sunt
clam laqueis suis mortiferis inuoluere
me, sine causſa foueam foderūt in per-
niciem meam.

8 **E**ueniat vnicuiq; eorum calamitas
de improviso, & rete illud quod ex-
pandit in perniciem meam irretiat ip-
sum,

PSALMVS XXXV.

sum, in eandem illam foueam quam mihi parauerat, incidat ipse.

9 Anima mea gaudeat & exultet se-
rio, propterea quod salutem afferre di-
gnatus sis mihi.

10 Omnia ossa mea dicant non esse fi-
mitem tibi Dñe, in eripiendo paupere
à violentia eorū, qui viribus illo supe-
riores sunt. in eripiendo, inquā, afflicto
& egeno ab opprimentibus illum.

11 Confurrexerunt aduersum me te-
stes iniqui, quę ignorabam ipsi interro-
gantes obiecerunt mihi.

12 Reddiderūt malū mihi pro bono
ad inopiam redigere conabantur me.

13 Ego interim quum ipsi infirmarē
tur, pro vestimento vsus sum sacco, &
ieiunio maceraui me, & precibus im-
petraui à Dño, quę volui pro eis.

14 Tanquā si summus amicus, imò
frater quiuis eorū fuisset mihi, oia hu-
manitatis officia exhibui eis in aduer-
sis, nō aliter quā qui matrem lugent, pul-
larus & capite demisso incessi.

F 4 Econ-

PSALMVS XXXV.

15 Ecōtrario quoties mihi aduersi alii
quid accidit, voluptatē ex meo malo
capiebant & congregabantur: congre-
gabatur inquam aduersum me homi-
nes deprauati, qui læsi à me nulla re
fuerant, proscindebant me conuitijs si-
ne intermissione.

16 Vnà cum scurris & irrisoribus fru-
sto panis cōductis, non destiterūt fren-
dere contra me dentibus suis.

17 Domine quādo tandē horum ha-
bebis rationem? libera quęso animam
meam ab ijs, qui perdere conātur eam
à catulis leonum solitariam, & omni
humano auxilio destitutam.

18 Accepta referā tibi oīa mea, idēq;
palam in hoīm frequentia, apud popu-
lum fortem laudibus extollam te.

19 Non habeāt ansam insultādi, qui
hostiliter insequuntur me sine ratione,
nec illi, qui odio me habent absq; vlla
caussa, & subsannant me.

20 Nō enim quibus tuto fidi possit
loquuntur, sed aduersus insontes, qui
in ter

PSALMVS XXXV.

in terra degunt, dolos concinnant.

21 Dilatauerūt os cōtra me, & insul-
tantes clamauerūt optime, oprime, tan-
dem viderūt quę voluerūt oculi nostri

22 Vidisti hęc omnia, ne quęro dis-
simula Domine, ne defere me, quem:
admodū solent, qui procul abeuntes,
amicum relinquunt in periculis.

23 Profer te, & ostende in caussa hac
mea ipsos ea quę faciunt te dormien-
te non facere, sed quāuis non appareat
te Deum Dominū meum diligentissi-
me curare negotia mea.

24 Iudica quod iustū esse nouisti Do-
mine mi Deus, & fac ne habeāt quare
ipsi compotes voti irrideant me.

25 Non habeāt cur dicāt in corde suo
ex animi nostri sentētia hęc res succes-
sit nobis, neq; iactēt se prostrauisse me.

26 Pudore afficiantur, & infames fi-
ant quotquot voluptatem capiunt ex
malo meo: induant confusionem &
pudorem, quotquot erigunt sese vt no-
ceant mihi.

F ; Gaudea

PSALMVS XXXVI

27 Gaudeant & letentur quibus placet innocentia mea, & dicant iugiter, magnificat Dominus, qui pacem habere voluit seruum suum.

28 Lingua mea sedulo praedicabit iustitiam tuam, et laudes tuas cantabit assidue.

Ipsius serui Domini Dauid. xxxvi.

Dixit iniustus ut delinquat.

Persuasit (quantum animo possum concipere) ipsa nequitia in ipso exlegi, non esse metuendum illi, ne Deus supplicium sumat de sceleribus illius.

2 Blandis persuasionibus egit apud illum ut placere incipiat ipse sibi flagitijs suis, quare sic offenditur Deus, ut ipsum cum sceleribus suis deprehensum, odio persequitur sit perpetuo.

3 Sermo illius iniquitatis & fraudis plenus est, noluit respiscere, neque vitam in melius commutare.

4 Cogitabit noctu iacens in lecto, quibus artibus opprimat plurimos: factabitur vitae genus pessimum, nullum genus

PSALMVS XXXVI

genus malitiæ prætermittet.

5 Dñe quicquid ambitu cœlorū con-
tinetur, benignitatis tuæ particeps est,
& cōstantiam propofiti tui sentiūt que-
cunq; inter terrā & nubes media sunt.

6 Iustitia tua magnitudine superat
montes altissimos, iudicia tua profun-
diora sunt profundissima abyſſo: ho-
minem & bestiam ſaluabis Domine.

7 Quam est magnificienda benigni-
tas tua Deus, per quā poſteri Adæ ve-
luti latentes sub vmbra alarum tuarū
tuti degunt.

8 Fruentur copia earū rerum, quibus
abundat domus tua, & veluti flumine
variarum voluptatū potabis eos.

9 Apud te enim fons est vitæ peren-
nis, vbi illuminari fuerimus lumie tuo
à renebris liberi erimus perpetuo.

10 Benignitatis tuę copioſius partici-
pes fac eos qui agnoſcunt te, & iustitiæ
tuæ eos qui cādidō sunt pectore.

11 Non perueniat vsque ad me pedi-
bus ſuis ſuperbus, nec moueat me lo-
co meo

PSALMVS XXXVII

60 meo impiorum ferox manus.

12 In ipso conatu collapsi sunt, qui
perpetrare iniqua conabantur, profra-
ti sunt, nec poterunt surgere.

Ipsius David. XXXVII.

Noli æmulari in malignan-

Nihil te moueat si sceleratos vi-
deris opulentos, nec illis inui-
deas prosperitatis tantillum.

2 Similes enim deprehen-
dentur sceno, quod exortum minimo
durat tempore, & herbæ similes erunt
virenti, quæ marcescit subito.

3 Fiduciam tuam colloca in Dño, &
sectare quod bonū est, & terræ inhabi-
tes lōgo tēpore, & pascas & augeas afa-
sidue de Dño conceptam fidem.

4 Si oblectaueris te Dño, dabit tibi
quantum animo cōcupiscere poteris.

5 Committe domino statum rerum
tuarum, fide illi: optima enim fide cus-
rabit & te & tua omnia.

6 Et faciet vt tam sit conspicua iusti-
tia tua, quàm est lumen solis, & æqui-
tates

quoniam

PSALMVS XXXVII

tates tuę (licet nunc nonnihil obscurerit
tur impiorum sceleritate) tã clarę fient,
quã est sol in ipso meridie.

7 Patienter expecta Dominũ , & fer
æquo animo, si quid ab illo tibi immit
tatur aduersi, neq; contristeris si videris
alium quempiam sceleratius augere sua,
quod sepe numero sceleratissimo cuiq;
euenire solet.

8 Cohibe animum tuum ab ira , &
pelle furorem, nec sic incendaris, vt illo
rum sceleratorum exemplo, ad pepe
tranda similia animum inducas.

9 Sceleratienim homines subuerten
tur, qui vero Dominum patienter ex
pectant, velut hæreditario iure terram
possidebunt.

10 Breuisime sic interibit impius, vt
veteris pompæ , qua admirationi fuit
multis, nihil reliquum visurus sis.

11 Interim modesti possidebũt terrã,
& trãquillissime viuẽt nacti pacẽ, quæ
plurima sectam commoda allatura sit.

12 Conabitur impius iustũ subuertere,
re, &

PSALMVS XXXVII

re, & fr̄e der aduersus illū dentibus suis

13 Dominus ridebit minas illius, nouit enim quān sit in propinquo tempus, quo ipse peribit.

14 Gladium ē vagina exemerūt impij & arcū suum tetenderūt, si quo modo prosternere possent infontē humano praesidio destitutum: & eos deuorare, qui innoxie viuunt.

15 Gladius eorū penetrabit cor eorū, & arcus eorum confringetur.

16 Satius est paululum habere & partum iuste, quā diuitias plurimas, quomodo habent eas improbi.

17 Posteritas enī impiorū dissipabit seruabit vero iustos Dominus.

18 Nouit Dñs dies iustorum & curę sunt illi: & hereditas eorū ppetua erit.

19 Nō frustrabitur spe sua, qñ alios inuoluet tēporis infelicitas, & alijs fame laborantibus ipsi saturabuntur.

20 Impij peribunt interim, & inimici Domini non aliter quā adeps agnorum, qui adoletur super altare, finē capient:

PSALMVS XXXVII

cipient: vnâ cum fumo deficient.

21 Mutuum accipit impius, nec redet: iustus autē misericordia motus, vltro dat ijs qui opus habent.

22 Quare qui bene precatur ob iustitiam ei, terram possidebunt: qui vero maledicunt, extrahuntur.

23 A Domino dirigentur gressus veri, & vite genus quodcunque elegerit, gratum erit illi.

24 Si ceciderit, non supplantabitur: Dñs enī apprehensa manu eriget illū.

25 Iuuenis fui, & diu viuendo senex factus sum, nec tñ vidi iustū desertum, nec semē illius laborare inopia victus.

26 Assidue in omnes misericors est iustus, & mutuo dat: quare posterius illius diuitijs abundabunt.

27 Fuge malum, & sectare quod bonum est, vt possis durare perpetuo.

28 Amat enim Dñs qđ æquum est, nec vnquā deseret sanctos suos: custodia enī adhibita illis est ppetua, impiorum vero posteritas exterminabitur.

Iusti

PSALMVS XXXVII

29 Iusti tanquā suam possidebūt terram, & inhabitabunt eam diutissime.

30 Os iusti tractabit sapientiam, & lingua eius loquetur quæ ad rem pertinebunt.

31 Doctrina Dei sui stabilitum habet cor, quare stabilis erit, & à lapsu securus pes eius.

32 Obseruat impius iustū, & studiose quarit quomodo occidat eum.

33 Sed Dominus non sinet eum opprimi tyrannide illius, nec permittet eum impietatis conuinci, quando causa eius in iudicio tractabitur.

34 Expecta ergo patienter aduentum Domini: & viue secundum præscripta illius, quod si feceris, extollet te, & terre præficiet, & quā impij subuertetur, tu interitū eorum securus aspicies.

35 Vidi impium potentē & virentē, & similem lauro quæ viret perpetuo.

36 Sed paulo post obiter præteritū locum in quō antea floruisset ille, verū inuentū non potuit: euauerat enim.

Sit tē

PSALMVS XXXVIII.

37 Sit tibi curæ integritas, & spectat
semper id quod rectū est: eum enī qui
talis est, pax manet perpetua.

38 Scelerari oēs funditus subuertentur,
exitus impiorum erit miserabilis.

39 Salus proueniet iustis à Dño fortitudo
eorū ipse erit tēpore afflictiois.

40 Et auxiliabitur eis Dñs, liberabit
inquā, eos ab impijs, & salutē adferet
illis, quia spem suam posuerunt in eo.

Psalmus Dauid XXXVIII.

Domine ne in furore tuo.

NE quęso Dñe pro graui ira, &
si iustissimis de causis aduersum
me concepta sit, castiges
me, neq; p̄bili quā ego meis
sceleribus moui tibi, aīaduertas in me.

2 Iam nūc enī tuæ sagitte alte infixæ
hērēt in me, et manu tua p̄strauisti me

3 Nihil integrum est in toto corpore
meo præ metu quem de te concepī
irato: nihil est in ossibus meis quietum,
propterea quod peccatorum conscius
mihī sum.

G Iniquit

PSALMVS XXXVIII.

4 Iniquitates superauerunt caput meum, & factę sunt grauiores, quàm quibus ferendis sufficiam.

5 Putruerunt & recruduerunt male obductę cicatrices meę, propter infirmitatem stultitiam meam.

6 Peccati pondere depressus, supra modum humiliatus sum, toto die habitu lugubri obambulauit tristis.

7 Intestina enim mea feruenti plaga plena sunt: quę sic erumpit, vt nihil in corpore integrum reliquerit.

8 Debilitatus sum, & modis tam miris vulneratus, vt præ intolerabili animi cruciatu vocę ædiderim nõ humanam, sed rugitum potius leoninum.

9 Dñe notũ tibi est desyderiũ meum & suspirium meum non latet te.

10 Cor meũ palpitat intra me, destituit me robur meũ, & lumen oculorũ meorũ non habeo in potestate mea.

11 Amici olim mei & familiares e regione plage meę steterunt: & vicini mei procul à me fuerunt semoti.

Retia

PSALMVS XXXVIII.

12 Retia expandunt insidiantes vires
meas, & studentes incommodare mihi
loquebantur scelerata, & fraudes affi-
due machinabantur.

13 Ego vero, tanquã surdus, audire
dissimulabã, & factus sum veluti mu-
tus nõ aperiens ad respondendũ os suũ.

14 Et similis eram viro qui nihil au-
dit, nec diluit q̃ illi obijciuntur crimina.

15 Ad te enim Dñe anhelabam: tu au-
dies suspiria mea, Domine mi Deus.

16 Valde metuẽbã ne nanciscerentur
ipsi ansam gloriandi aduersum me: q̃
quoties vel tantillũ accepissem incom-
modi, erigere solent cristas suas.

17 Causã habebã metuendi, q̃ fe-
rendis verberibus destinatus essem, q̃d
que vulnus meum cogerer circumfer-
re mecum iugiter.

18 Hoc illud est graue animi vulnus
quod iniquitatem meam non possum
non agnoscere, dũ memet mihi osten-
do, nec dolorem remittere finit recor-
datio peccati mei.

G : Dum

PSALMVS XXXIX.

19 Dum ego ad eum modū affectus sum, inimici mei viuūt & valēt, & numero plurimi persequuntur me, nihil vnquā vel re vel verbo læsi à me.

20 Quin potius malum reddiderūt mihi à quo beneficium acceperāt, aduersati sunt mihi nō alia magis caussa, q̄ quod vita mea illorū disfimilis erat facere enim bene studebam.

21 Vides Dñe q̄ in loco sint res meæ quare auxilio sis mihi Dñe mi Deus, & ne relicto me in his periculis, tu p̄cul hinc abscesseris à me.

22 Cito accurre, vt auxilio sis mihi Domine author salutis meæ.

Psalmus David XXXIX.

Dixi custodiam.

STatui ne verbo quidem vllō sine fructu ansam præbere impijs calumniandi: frenum adhibebo ori meo quamdiu negotium mihi fuerit cum impio.

2 Obmutui penitus, abstinui etiā bonis, metuēs ne & illa in calumniam ra
pereng

PSALMVS XXXIX

perent : quamuis ea taciturnitas vehementer auxerit dolorem mihi.

3 Concaluit intra me cor meum , & quum aio reuoluerē, quibus in malis essem, nō aliter astuabā quā si ignis intra me arderet , qui erumpere cogeret me in vocem hanc.

4 Fac sciam Dñe finē meum, & numerū dierū meorū, qui relictī sunt adhuc , vt cognoscā quanto tempore in miserijs viuendum mihi sit adhuc .

5 Certum est enim, te veluti in digitis numeratos habere paucissimos dies meos, & huius vite tempus apud te rem esse penitus nihili: reuera enī modis omnibus vanissimus est , quisquis est homo , quantūuis videatur esse aliquid. Ita res habet.

6 Etenim in tenebris tota vita sua versabitur quisquis fuerit , & sine fructu tumultuabit : colliget magno studio multa, nescius interim in cuius vsus congeret ea .

7 Et ego hoc retrū statu , quid aliud

G 3 opto

PSALMVS XXXIX

opto Dñe, q̄ vt succurras mihi: à ne-
mine enī subsidiū expecto, nisi à te.

8 Et vt ab oībus peccatis meis libe-
res me, nec sinas me fieri ludibrio stoli-
dis & impijs hominibus.

9 Obmutui nō aperturus os meum
quod scirem ad exercendam patientiā
abs te immitti hec mihi.

10 Aufer paulisper à me flagellū tu-
um, præ metu enim manus tuæ prope
modum exanimatus sum.

11 Castigationibus, ob iniquitatem
immisissis, erudire soles hominē: & ab-
sumere, donec respiscat, quicquid in
eo eximium fuerat, quemadmodum
tinea vestimentū confueuit: quare nihil
nisi mera vanitas est quisquis fuerit ho-
mo. Ita res habet.

12 Audi precessionem meam dñe, &
clamorē meum auribus hauri: ad fle-
tum meū ne obsurdescas, peregrinus
enim sum apud te & alienigena, qua-
les fuerunt omnes progenitores mei.

13 Absūne paululū à flagellando me
vt vi-

PSALMVS XL.

vt vires pristinas recipiam, priusquam
migrare cogar nunquã reditus huc.

Ipsius David Psal. XL.

Expectans expectaui.

Solite expectans expectaui, do-
nec præberet se mihi Dñs, & ex-
audiret clamorem meum.

2 Et extraheret me e puteo illo
calamitoso & luto sordidissimo, & cõ-
stitueret me in rupe erectum in pedes
meos, viam mihi præparans, per quam
ambularem inoffense.

3 Et immitteret in os meum carmen
quo noua decantentur & inaudita be-
neficia Dei nostri.

4 Videbũt hæc plurimi & reueribun-
tur Dominum, & credent se illi.

5 Beatus ille vir, qui ponit in Dño fi-
ducia suam, nec admirat eos qui factãt
vires suas: & sectãtur fluxa hæc que vã-
dentur esse aliquid, quim nihil sint.

6 Plurima designasti tu Dñe admira-
tione dignissima, & cogitationes qui-
bus sedulo curas nos, tam sunt multæ

G + & mi-

PSALMVS XL.

& mirabiles, vt nemo hominum intel-
ligere queat, quantum tibi debeat pro-
illis: si enim alijs enarrare coner eas, &
verbis proloqui, inueniam plures esse,
quam vt numerare sufficiam, nedum
verbis explicare.

7. Sacrificium & oblationē nō desy-
derasti, sed aures purgatas dedisti mihi
holocaustū & hostia, q̄ pro peccato so-
let offerri, non amplius placent tibi.

8. Tum dixi, ecce ego ipse aduenio,
in volumine libri scriptum est de me.

9. Facere q̄d placeat tibi deus vehemē-
ter cupio, & doctrinā tuam in penetra-
libus pectoris mei descriptam habeo.

10. Prædicauī iustitiā tuā in frequētia
populi maxima, certe labijs meis non
peperci, quod & tu Dñe optime nosti.

11. Iustificationē tuam non inuidebā
alijs, abscondens eam intra angustias
cordis mei, constantiam tuam in pro-
missis, & quam promisisti te allaturū
miseris salutē, palam annūtiaui, nec de-
stiti cōmemorare plurimis, q̄ sis beni-
gnus,

PSALMVS XL.

gnus, & q̄ tuto fidi per oīa possit tibi.

12 Ne nega queſo tu Dñe omnimoda illam mīam tuam mihi, sed benignitas tua & cōstantia in seruādis promissis, tutentur me perpetuo.

13 Circundederūt enim me mala innumerabilia, apprehenderunt me iniquitates plures, quā vt eas visu assequi potuerim, superauerunt numero capillos capitis mei: quare & animus meus destituit me.

14 Dignare queſo liberare me Dñe, ad ferendū auxilium mihi accurre.

15 Suffundant pudore & ignominia afficiant ad vnum oēs, qui persequuntur animā meam vt perdant eam: conuertatur in fugam spe sua frustrati, noventur infamia, qui voluptatē capiunt ex malo meo.

16 Pereāt mercede accepta pro ignominia qua me afficere conati sunt, & quotquot insultantes dicunt in aduersis meis, euge, euge

17 Gaudeāt & latentur frei fiducia

G 5 tua

PSALMVS XLI.

tua quotq̄t studēt placere tibi, & dicāt
iugiter magnifiat Dñs, quotquot cupi
di sunt assequendę salutis tuę.

18. Quinquã autē pauper ego sum,
& oī auxilio humano destitutus, Dñs
tamen curã suscepit mei: quare quum
auxiliũ meum & seruator meus sis tu,
oro te mi deus, ne ꝑcraftineris diutius.

Psalms David XLI.

Beatus qui intelligit super egenum.

Foelix ille, qui non aspernatur af
fictũ, quin potius prudēter rem
apud se perpendens, sic cogitat:
cui nunc ab amico Deo immit-
tuntur mala hęc, illum eripiet Dñs è
malis grauioribus, quę alios manent.

2. Dominus curam geret illius, & vi
tę pristinę restituet, & diuitem in terra
faciet, nec sinet eum premi tyrannide
hostium suorum.

3. Dominus auxiliabitur illi etiã in
cubili ob dolorem decumbenti, quin
& lectum illius torum, angulis vndi-
que ventilatis, in ipso morbo versabis

Domi

PSALMVS XLI

Domine, vt mollius cubet.

4 Ego in morbo cōuertī me ad te, & dixi : Dñe misereat te mei, sana animā meam: languet enim propterea, quod peccauerim ego in te.

5 Inimici male precabātur mihi, dicentes: quando tandē morietur, & abolebitur nomen illius?

6 Si forte fortuna venit quispiam illorum vt uiseret me, loquebatur fucate, addebat sceleri scelus, lōge aliud habens in animo q̄ in ore: egressus enim à me foras, linguā aduersum me suo more exacuebat.

7 Vnanimiter aduersum me conspirabant quotquot erant ofores mei: aduersum, inquam me, à quo læsi nunquam fuerant, studiose cogitabāt quo modo nocere possent mihi.

8 Morbus, inquit, grauissimus corripuit illum, & decumbere tam grauiter cœpit, vt nunquā valetudinem pristinā recepturus sit.

9 Quin & vir, cum quo mihi arctissimè

sum

PSALMVVS XLII.

fima fuit familiaritas: cui fidebam, quā
& meo vicitabat cibo, sublato pede
velut calce petebat me.

10 Quare tu Dñe horum habita ra-
tione, miserere mei, & erige me, vt illis
quod meriti sunt retribuam.

11 Per hoc cognoui me amari abs te
quod inimicus meus caussam non ha-
beat gloriandi aduersum me.

12 Ego enī in simplicitate mea, porri-
gente te mihi manū tuā, perfūti: quare
& cōfūisti me eo loco, vt semp ē re-
gione tibi proxime adfuturus sim.

13 Omni laude maior Dñs Deus Is-
raelis: ab æterno fuit, & vsq; in æternū
erit, Amen Amen.

¶ Libri primi finis.

Filiorum Corach XLII.

Quemadmodum desyderat ceruus.

Quomodo ceruus anhelare so-
let ad riuulos aqua plenos,
ita anhelat anima mea vt per-
ueniat ad te.

2 Sitiuit anima mea Deum, Deum
inquā,

PSALMVS XLII.

inquam fortem & valentem, quando
mihi cōtinget vt intromissus ad te aspī
ciat placido vultu tuo.

3 Fuit mihi fletus pro cibo die & no-
cte, quum dicerent qui insultabant mi-
hi, vbi nunc est Deus ille tuus?

4 In memoriam reuocabā quę olim
patribus prestitisti, & effundebā intra
me animā meam, memetipsum conso-
lans & futurū sperans, vt liberer aliqñ
ā malis præsentibus, & hinc transeam
cū multis, & proficiscar cū illis vsq; in
domum Dei tali cum gaudio quali fe-
stus dies celebrari solet.

5 Quorsum affligis te o anima mea,
& tumultuaris intra me? spera bene de
Deo: veniet enim tempus, vt ipse pro
sua benignitate eripiat me ex malis me-
is, & ego occasionem habeam laudan-
di, & pro acceptis ab eo beneficijs gra-
tias agendi.

6 Mi Deus, anima mea cruciat sese in-
tra me, nec habeo quo me cōsoler, nisi
recordatione beneficiorū patribus no-
stris

PSALMVS XLII.

Stris exhibitōrū iuxta Iordanem, & à
Mitzar vsq; ad montem Hermon.

7 Abyssus vna aliā inuitat sono, qua
Iem ædere solent cataractę tuæ maxi-
mum: fluctus tui & malorum vndæ
per nos transferunt.

8 Pulsis malorū tenebris in die, Do-
minus decreuit misericorditer agere
nobiscum, quare ne hac quidem tribu-
lationibus plena nocte à laudando il-
lo cessabimus: carmen enim in laudē
illius scriptum, & precatio ad Deum
omnipotentem & vitę authorem, sem-
per erunt in ore mihi.

9 Persuadet sibi de te, o Deus, anima
mea, q̄ instar rupis firmissimę sis mihi
tu: quousq; ergo obliuisceris mei? &
quousq; ego tristis incedere cogar, pro-
pter afflictionem inimici?

10 Tolerabilius foret mihi, si gladiū
adigerēt in viscera mea, quā impias
contumelias audire ab inimicis meis
dicentibus assidue cum risu: vbi nunc
est Deus ille tuus?

Quor

PSALMV S XLIII.

11 Quorsum affligis te, o aia mea? & quorsum tumultuaberis intra me? bene spera de Deo, fiet eni adhuc vt gratias agam illi pro salute cora ante conspectu meum allata ab ipso qui no dedignabitur se gerere pro Deo mihi.

Psalmus. XLIII.

Iudica me Deus & discerne.

Iudex meus esto Deus, & litiga pro me contra gentem nihil minus quam sanctam, a viro dolofo & iniquo libera me.

2 Tu enim Deus author esse soles oimode fortitudinis mihi, quare ergo deseruisti me nunc? & viribus destituiti me, quousq; lugens assidue obambulo oppressus tyrannide hostis?

3 Immitte lucem tuam & veritatem tuam, vt ipsa deducant me, & peruenire faciant vsque ad montem, que tua sanctitas inhabitat, imo vsque in ipsa penetratia cubiculi tui.

4 Vt perueniam vsq; ad altare Dei, imo vsq; ad ipsum deum authorẽ inenarrabilis

PSALMVS XLIII.

rabilis mihi lætitiæ, quã & referã inge-
nue acceptã tibi citharæ modulatione
Deus animo meo charissime Deus.

5 Quorsum maceras te ô aia mea, &
quorsum tumultuaris intra me? expe-
cta patienter quoad venerit Deus: fu-
turum enim certo scio, vt adhuc laudẽ
illum q̄ author fuerit mihi oimodæ,
& ante conspectũ meum expositæ sa-
lutis, quodq̄ non fuerit dedignatus ge-
rere se pro Deo mihi.

Filiorum Corach XLIII.

Deus auribus nostris.

DEVS auribus nostris audiuit:
mus: patres enim nostri come-
memorauerũt nobis insignia
illa & digna admiratione ope-
ra, quæ temporibus illorũ operatus es,
& tẽporibus q̄ illos præcesserãt, quẽ ad
modum ipsi illa à patribus suis accepe-
rant, bona fide narrauerunt nobis.

2 Tu omnipotentia tua gentes extir-
pasti, & patres nostros in loca illarum
inseruisti: plurima mala tu intulisti po-
pulis

PSALMV S XLIIII.

pulis illis, vt patres nostros in terras illorum introduceres.

3 Palam est enim eos nō suo gladio conquisiuisse terras illas; nec brachio suo victores euasisse, sed dextera tua & brachiū tuum, & fauor relucēs in vul tu tuo hęc illis prestiterūt nō ob aliud, q̄ quia libuit tibi benefacere illis.

4 Tu es ille quē merito amo, meus ille rex Deus, qui dignatus es tā multis modis benefacere Iacob.

5 Quare, freti tuo auxilio, aduersarios veluti cornu petebamus, freti potentia numinis tui prosternebamus quotquot insurgere audebant in nos.

6 Non enim in meo arcu spem ponebam, nec enim meus gladius serua re me potuisset.

7 Sed tu victoriam tribuisti nobis de aduersarijs nostris, & eos qui odio nos prosequabantur, dedecore afficisti spe sua frustratos.

8 Quod Deum propitium habuerimus, scio exultare consueuimus: qua-

H re ma-

PSALMVS XLIII 7

re maiestatem nominis tui Domine perpetuo celebrabimus. Ita fiet.

9 Sed qui fieri potest, ut nunc deserueris nos, & ignominia affeceris nos, nec egrediaris nobiscum, sicut fortes, in praelium?

10 Coegisti nos terga praebere hostibus, & praeda facti sumus illis, qui odio habebant nos.

11 Similes nos fecisti ouibus mactationi destinatis, dispersisti nos per exteras & a cultu diuino alienas nationes.

12 Vendidisti populum tuum nulla pecunia, nec obulo vno factus es ditior ex venditione illorum.

13 Exposuisti nos probro vicinis nostris, subsannationi & ludibrio fuimus iis, qui habitant circum nos.

14 Fecisti nos fabulam ethnicis, motu capite irident nos populi.

15 Assidue nobis versatur ob oculos contumelia, pudor faciem occupat totam.

16 Propter contumeliosam insultatis nobis vocem & probris nos afficitis: &

PSALMVS XLIII.

tis: & propter inimicum qui se gloriat
tur facultatem nactus, vt nos tanquã
dignos malo affligat.

17 Hęc omnia ferre cogimur, quod
non obliti fuerimus tui, vel fœdus ini-
tum tecum ruperimus.

18 Non enim aliò abs te deflexit cor
nostrũ, nec declinauit gressus noster à
vijs, quas tu ostenderas nobis.

19 Contriuisti interim nos locis, qui
bus nõ homines sed dracones habitare
videntur: contextisti nos caligine tribu-
lationis vsq; ad mortem.

20 Si obliti fuisset mus nois dei nostri
aut expandissemus manus nostras im-
plorãtes opem ab alio, q̃ te Deo vero

21 Si quidpiam tale factum à nobis
fuisset, merito Deus pro eiusmodi im-
pietatibus nobis hęc mala immitteret:
nunc qui nouit etiam ea, quæ latent in
penetralibus cordis, scit nihil in nobis
esse tale, & tamen patimur hęc.

22 Propter te eni occidimur assidue,
ęstimamur nõ pluris ab ijs qui nos oc-

H a cidunt,

PSALMVS XLV.

cidunt, q̄ oues à laniò dñi maçtat eas.

23 Euigila, quousq; stertere videaris? expergiscere, ne perpetuo neglecturus videaris nos.

24 Quousq; faciem tuam abscondes tanquã nullam habeas afflictionis nostræ & oppressionis rationem?

25 Prostrati enĩ sumus vsq; in terrã, & venter noster terræ adhæret.

26 Exurge tandẽ vt auxiliëris nobis & libera nos, p̄ imẽsa benignitate tua.

Filiorũ Corach, carmen amoris plenissimum. XLV.

Eruçtauit cor meum.

ERumpit ex corde meo sermo optimus, quẽ vnã cum reliquis opibus meis dedico regi, & lingua mea nõ minus propte excipit q̄ illi suggerit animus, q̄ scribit calamo is, qui scribendi est peritissimus.

2 Supra modũ formosus es, nec qf: quã ex posteris Adẽ conferri tecũ vlla ratione poterit: copiosissima effusa est gratiositas i labia tua, vt sit sermo tuus gratia

PSALMVS XLV.

gratia summa conditus: quare & deus
te diuinis muneribus ornatissimū red
didit, quæ nunquam auferentur à te.

3 Accinge gladiū tuum femori tuo
ô potentissime: laudem enim & hono
rem magnifice assequeris.

4 Et honorē virtutibus tuis debitū
assequutus, tenta quicquid volueris, pro
sperrime enim cedet tibi, vcheris præ
dicatione fidei & mansuetę iustitię de
signabit stupenda dextera diuinitatis
tuæ, quę summo tibi cedent honori.

5 Vbi sagittæ tuæ vehementer acutæ
penetrauerint corda olim hostiū tuo
rum ô rex, tum nationes variæ sup
plices fient tibi.

6 Solium tuum regium (ô Christe)
Deus hoc seculo stabile erit, & futuro
vsque in perpetuum, sceptrum iustitię
erit sceptrum regni tui.

7 Amantissimus es iustitiæ, & odio
prosequeris quicquid est ab æquitate
diuersum, quare vnxit te Christe De
us, Deus tuus oleo fragrantiore quàm

H 3 vllum

PSALMVS XLV.

vllum vnquam sociorum tuorum.

8 Nihil q̄ myrrham, aloen & casiam
spirant omnia vestimenta tua, ex repo-
sitorijs vestium eburneis depröpta in
hoc, vt te exhilarent illis.

9 Filię regum eaderunt inter reliquas
puellas nobiles, statuetur tibi ad dextrā
cöiunx ornata auro Ophir optimo.

10 Audi filia, & rē perpende: aurem
tuam præbe mihi, vt populi tui obliui-
scaris & cognatiōis paternæ, hortanti.

11 Captus est enim amore insignis il-
le rex forme tuæ: est autē (vt scias) hic
rex Dominus tuus, dignus cui tu in ge-
nua prouoluta supplex fias.

12 Et si nuptię processerint, filia Tyri
muneribus amicitiam tecum inire stu-
debit: venerabuntur te ditissimi quiq̄
in toto populo.

13 Varius erit ornatus reginæ regis il-
lius, sed non omnium oculis exposi-
tus, animi enim magis erit quàm cor-
poris: vestis illius auro intertexta erit
artificiosissime,

Vesti:

PSALMVS XLVI.

14 Vestibus elegantissime variegatis
perducetur ad regē illum, virgines co-
mitabūtur illam : adducitur iam nunc
cum suis virginibus regina tibi, o rex.

15 Perducetur cum gaudio & sum-
ma lætitia penetrabunt vsq; in intimū
palatium regis .

16 In locū patrū tuorū succedent filij
tibi, longe præstantiores patribus illis,
quos præficere poteris vniuersæ terræ.

17 Faciam memorabile nomē tuum
apud posteros oēs, vt celebraturi sint
te vsque ad consummationem sæculi,
& in perpetuum.

Filiorum Corach XLVI.

Deus noster refugium & virtus.

DEus fiducia nobis suppeditat
& robur, vt est illius mos, sæ-
pissime enī auxilio fuisse nōs, q
in periculis cōstituti fuerāt, de
prehensum est manifestissime .

2 Quare non timebimus, etiā si sub-
uertatur tota terra, & præcipitetur mō-
tes in medium mare.

H 4 Tumulta

PSALMVS XLVI.

3 Tumultuentur licet & strepitum
ædant aquæ maris, contremiscãt mon
tes metu maiestatis illius. Ita fiat.

4 Exterritis alijs fluuius amœnissî-
mus in varios diductus riuulos exhi-
larabit ciuitatē nostram, quã Deus in-
habitat protector noster: & gratisime
humectabit loca sancta, quæ incolit
sanctissimus ipse.

5 Ipse Deus in medio illius nostrę ci-
uitatis adest assidue, & curat ne vel tan-
tillum cõcuriatur: auxilio veniet quo-
ties opus erit, etiam ante ipsam auro-
ram summo mane.

6 Trepidauerunt gentes, & commo-
ta sunt regna, vocem suam diuinę ma-
iestatis tã plenã edidit Deus, vt viribus
suis destituta fuerit vniuersa terra.

7 Dominus, in cuius potestate sunt
omnes exercitus, adest nobis: instar fir-
missimæ basis est nobis Deus Iacob.

Ita res habet.

8 Eia contemplamini quæso opera
Domini, vt videatis, quã admira-
tione

PSALMVS XLVII

tionē digna designauerit in terra .

9 Cessare fecit bella per totū orbem
& omnes angulos illius : arcum con-
fregit, sagittas & lanceas perdidit, cur-
rus bellicos igne exussit .

10 Hæc si diligenter perpēderitis, ag-
noscetis facile me esse Deum, qui pote-
statem habeam in gentes, & in vniuer-
sam terram .

11 Dominus imperator omnium ex-
ercituum partium est nostrarū, instar
firmissimæ basis, cui tuto inniti possi-
mus, ipse nobis est Deus Iacob .

Ita res habet. Filiorū Corach. 47.

Omnes gentes plaudite.

Quotquot vsquā estis populū
plaudite manibus, signa læti-
tię in honorē Dei edite voce
quantū potestis maxie hilari

2 Dominus enim factus est sublimis
& suspiciendus, constitutus est rex oīa
potens super vniuersam terram .

3 Sola prædicatione Euangelij subie-
cit populos nobis, à cultu diuino an-

H 5 tea alie:

PSALMVS XLVII

tea alienos, populos, in quā, subiectos fecit, & supplices ad pedes nostros prouolutos.

4 Elegit in hæreditatem nobis florē præcipuum ipsius Iacob, quē amauit.

Ita res habet.

5 Ascēdit in altū deus, exceptus est cū iubilo, Dñs ipse cum clangore tube.

6 Quare psalmis celebrate deum, iterum dico celebrate regē hunc nostrū, atq; iterū absq; cessatione celebrate.

7 Cōstiturus est enī rex oīm, q̄ terrā incolūt, Deus: quare psalmos in uenerationē illius canite, quotquot sapitis.

8 Deus suscepit imperium in gentes, Deus sedet pro tribunali, sanctitatis suę specimen æditurus.

9 Principes populorū vltro subdiderunt sese Deo Abraham: habet enī potestatem Deus in fortissimos quosque totius terræ, & infinitis modis superior factus est omnibus illis.

Filiorū Corach Psal. XLVIII.

Magnus Dñs & laudabilis.

Magni

PSALMVS XLVIII.

Magni fit Dominus, & laudatur merito ab ijs, qui ciuitatem Dei nostri incolunt, quae sita est in monte, quem sanctitas illius inhabitat.

2 Elegans regio, gaudium vniuersae terrae mons Sion, lateribus expositus Aquilonis ciuitas regis potentissimi.

3 Deus in palatijs ciuitatis illius sic notus est, vt ignorari non possit, quin hoc ab ipso habeant quod stabilia sunt.

4 Reges ipsi (res mira) consilio inito congregati, & vna ad ciuitatem illam profecti sunt.

5 Quam quum vidissent, animo commoturbati sunt, & metu perculsi.

6 Terror inuasit eos ipso in loco, & dolor qualis mulierem solet parturientem.

7 Fracti sunt animo, quomodo tempestate ab Orientali plaga exorta confringi solent naues Tharsis.

8 Quemadmodum audiuius, inqueiebant, sic rem se habere coram ipsi vidimus in ciuitate Domini in omnia imperium

PSALMVS XLVIII.

rium habentis in ciuitate inquam Dei
oim nostrum: Deus ipse ciuitatem illā
stabiliet in æternum. Ita fiet.

9 Cum fiducia expectauimus Deus
benignitatem tuam, qui versamur in
medio domus regię tuę.

10 Sicut fama nois tui ad extremos
fines terre peruenit, ita & maiestatis tuę
laus, iustitia plena est dextera tua: quę-
cunq; enim facis, iustissime facis.

11 Gaudebit mons Sion, & exulta-
bunt filię Iudę propter iudicia tua.

12 Circuite Sion, & diligenter contē-
plamini eam, numerate turres illius.

13 Adhibete animū ad murum eius,
vt diligenter cognoscatis: considerate
diligenter, vt quā sint admiratione
digna palatia eius describere possitis,
& relinquere posteris.

14 Profecto hic Deus noster erit De-
us perpetuo & ultra, ipse deducet nos
quocunq; profecti fuerimus, vsque
ad finem vitę.

Filiorū Corach Psalmus. XLIX
Audi:

PSALMVS XLIX.

Audite hec gentes auribus .

Avdite qđ diciturus sum po-
puli oēs, auribus percipite q̄t-
quot inhabitatis orbem .

2 Et plebei, & principes,
vnā diues cūm paupere .

3 Os meum loquetur multa sapien-
ter, & cogitatio cordis mei erumpet
in verba prudentia.

4 Adhibebo ad expendendam para-
bolam aurem meam .

5 Cur sollicitus ero de huius vite bo-
nis, tempore quo viuatur cum miseria
in terra, num vt finis operum meorū
iniquitatis me condemnet?

6 Quorsum multi spem ponunt in
diuitijs, & propter multitudinem diui-
tiarum superbiunt?

7 Nemo enī potest vel fratrem suum,
si velit, liberare vllis opibus à morte,
nec offerre Deo quicquam, quod pro
eius redemptione velit suscipere.

8 Profecto rarissime seruant, qđ diuitijs
inhiāt, & qđ perit ex eis, peribit ppetuo
Viuēt

PSALMVS XLIX.

9 Viuet quidē in eternū, sed sic, vt ne optatus quidē interitus illi contingat.

10 Quia videbūt quidā mori sapientes, nihil interesse putabūt inter mortē sapientum & stultorum, quum stulti & bruti homines non moriantur solū sicut sapientes, sed post mortem perpetuo intereant, defūtuti omnibus illis, quæ hic magno studio & animæ detrimento congesserant: relinquere enim ea alijs coguntur.

11 Sepulchra eorū domus ipsis erunt perpetuo, & cubilia ipsis in generationem & generationē: quum viuerēt famē magis, quæ ad posteros perueniret, studiosi quàm salutis æternæ, nomina sua indiderunt terris.

12 Verū fieri nō potest, vt eiusmodi homo diu in pretio sit: stoliditas enim illius deprehēdetur, & nō fiet pluris quàm bestię, quibus se similem fecit.

13 Hic est successus stultitia illorū dignus, sed & posteri illorū, quod ab illis didicerunt, sequentur, Ita fiet.

Sicut

PSALMVS XLIX

14 Sicut oves adducentur ad inferos
vbi pabulum erunt morti perpetue, et
trium phabunt de eis iusti tempore ma-
tutino cum summa gloria: robur enim
impiorum peribit, vbi ad inferos a ma-
gnificis aedibus, quas hic extruxerant,
sublati fuerint.

15 Interim deus liberabit animam meam
ab eo cruciatu qui impios manet: ipse
enim me recipiet ad se. Ita fiet.

16 Ne admireris & metuas, si diues
quis factus fuerit, & si ingens facta fue-
rit gloria domus eius.

17 Quando enim morietur, nihil eo-
rum auferet hinc secum, nec gloria illa
comitabitur eum.

18 Quia in hac vita beatus sibi visus
est, & alios ad idem vitae genus horta-
tus est, vt videlicet genio indulgeas, &
exemplo eius bene cures te.

19 Ipse perueniet cum pernicie aetate suae
vsque ad patres suos, quorum impietate imi-
tatus est, quos inuenturus est in densissimis
tenebris nulla vnquam luce illustrandis.

Mise.

PSALMVS L.

20 Miserabilis homuncio quum in honore propter diuitias esset, nihil intellexit, sed peccatum vitam imitatus, sese similem fecit illis.

Psalmus Asaph. L.

Deus deorum Dominus loquutus.

DEus iudicū dñs loquutus est, & cōuocauit oēs qui terrā inhabitant, ab ortu solis vsque ad occasum.

2 Ex Sion veluti omnis elegantiae quadam summa, illustris apparuit.

3 Veniet Deus noster, nec perpetuo filebit: ignis enim vastans precedet ipsum, & circa ipsum vento ignis ille excitabitur, vt ardeat vehementius.

4 Aduocabit cœlos desuper & terrā iudicaturus populum suum.

5 Congregate ad me sanctulos meos, inquit Dñs, de quibus tam sum meritis bene, & qui mecum inierunt pactum de sacrificandi ratione.

6 Quod vbi factum fuerit, cœli palam iustum esse dñm predicabunt: est enim iustus
dex ip

PSALMVS L.

dex ipse iustissimus. Ita res habet.

7 Audi itaq; popule mi & loquar, o
Israel: te ipsum enim testē adhibebo, ne
gare enim nō poteris quin Deus, præci-
pue autē in te benignus deus, ego sim.

8 Non te reprehendam, quod sacri-
ficiorum mihi non obtuleris satis: hoc
locautomata enim tua assidue coram
me præsto sunt.

9 Putas ne opus mihi fore, vt impe-
trem à domo tua iuencum aliquem,
aut ex caulis tuis hircos?

10 Falleris si hoc putas: meę enim in
numere sunt illæ ferę, quæ in syluis de-
gunt, pecudes præterea, quę errant in
mille montibus.

11 Exacte noui genus omne auium,
quamuis æditissimis montibus nidos
suos collocent, & quicquid animan-
tium vsquam in vllis campis viuit, in
mea est potestate.

12 His oībus ego in primis opus nō
habeo: & si opus haberem & esurirē,
te non orarē vt mihi suppeditares hæc:

I orbis

PSALMVS LXI

orbis enim totus est meus, & quicquid
toto orbe (quantumuis varium sit) cō-
tinetur, meum est.

13 An quisquā vestrum est tā stultus
vt putet me raurorū carnibus victitare
aut sanguinem hircorum potitare?

14 Offer deo quisquis illi placere stu-
des animi gratitudinē, & facile altissi-
mo gratia erūt qualiacūq; fuerint sacri-
cia tua reliqua, q̄ re oblaturū vovisti.

15 Et si tum imploraueris auxilium
meum tempore afflictionis, sic eripiā
te è malis, vt gratias mihi magnifice
habiturus sis.

16 Ad impiū autē dixit deus, qua frō-
te tu verbis enumeras cōstitutiones me-
as, & pactū meum quod pepigi cū san-
ctis vel nominare audebis tu?

17 Quum odio habeas oēm rectam
ad inonitionem, & abieceris verba mea
post tergū tuum, & ex animo deleue-
ris, licet extremis labris ea crepes.

18 Si enī furē vsquā vidisti, illi te ad-
iunxisti, & fieri sui participes cupiebas
& so-

PSALMVS L.

& socius factus es illorum, qui alienas
stuprare solent vxores.

19 Os tuum assuefecisti ad maledicē
tiam, & lingua tua cōcinnabit dolum

20 Conaberis fratrem tuum maledi-
centia perdere, & filium matris tuæ fa-
cere infamem nitebaris.

21 Hęc fecisti: & quia ego ad tē pus
dissimulaui, putabas me similem tibi ho-
minē stolidū, sed castigabo te, & dispo-
nā ante oculos tuos ordie flagitia tua.

22 Intellige hoc tandem quod dico,
apud quos in obliuionē venit Deus,
ne forte rapiam, & nō sit qui eripiat.

23 Quicūq; mihi animi offert grati-
tudinē, is me vere honorat, & recta it
ad me, cui ego ostendam felicitatem
plane diuinam, qua illum faciam per-
petuo beatum.

Psalmus Dauid, quum venisset ad
cum Nathan propheta, propterea
quod rem habuisset cum Bersabea

Psalmus LI.

Miserere mei Deus secundum,

I 2 Misereat

PSALMVS LI.

Miserere te mei o Deus, pro genuina benignitate tua : pro immensa clementia tua , de le flagitia mea .

2 Iterum atque iterum lauando elue iniquitatem meam , & à peccato meo purum redde me .

3 Scelera enim mea agnoui reuerfus ad me , & peccatum meum assidue ob oculos versatur mihi .

4 In te , in solum te peccaui , & abominabile scelus hoc admisi , non reuertitus conspectum tuum : quare si hanc iniquitatem mihi condonaueris , & promissa seruaueris perfido mihi , merito æquissimus iudicaberis , & in seruandis promissis constantissimus , & in damnandis illis qui respiscere nolunt , iustissimus .

5 Profecto nõ ignoras , quantum ad me attinet , iniquitatem mihi esse veluti genuinam , & matrem meam peccato obnoxiam fuisse in ipso calore conceptionis meae .

6 Quanquam ergo vitium carnis impulsu

PSALMVS LI.

pulsu sceleratissimo lapsus sum, tu fidem
tamen & candorem, qui in penetralibus
pectoris situs est, maxime amare soles
à quo non oïno sum alienus: nō enim
tam malitia hoc scelus admisi, q̄ cōcu-
piscencia victus: quare iterū occultis in-
spirationibus docere me solidā sapien-
tiam (sicut soles) non dedignaberis.

7 Si ergo expiaueris scelus hoc meū
hyssopo, veluti cōsummata expiatiōe
purus ero: et si elueris maculā hāc me-
am, ipsa iterum niue albius fiam.

8 Vbi exhilaraueris me gaudio &
solita lætitia, tum exultabūt ossa mea,
que vulneraueras tu.

9 Auerte q̄so faciē tuā à peccatis meis,
& vniuersas iniquitates meas dele.

10 Fac purū sit cor meum intra me &
Deus, & spiritum illum stabilem reno-
ua in corde meo.

11 Ne defūtuas me solito fauore tuo
nec sp̄m illū insigniter sc̄tm auferas à me

12 Quin potius restitue mihi gaudiū
q̄d de salute mihi per te prestanda con-

I 3 cepi, &

PSALMVS LI.

cepi, & principe illo spiritu muni me.

13 Hoc vbi preſtiteris mihi, ego doce
bo peccatores quibus vñs perueniatur
ad te, & peccatis grauati meo exemplo
reuertentur ad te.

14 Libera me ab homicidio qđ com
miſi Deus, o Deus author ſalutis mee,
vt cum gaudio cantet lingua mea iuſti
gnem illam iuſticiam tuam.

15 Aperi Dñe labia mea, vt os meſſ
prædicet laudes tuas.

16 Externis ſacrificijs, etiã ſi plurima
offerre coner, nō placaberis, neq; hoſtia
quæ altari imponitur, delectaberis.

17 Sed ſacrificia, quibus placat deus
ea ſunt, animus pœnitētia fractus, &
cor dolore cōcuſſum & vulneratum:
hec à quocūq; offerentur tibi o Deus,
deſpicere nunquam poteris.

18 Vtere quęſo ſolita benignitate tua
erga Siō, vt extruas muros Hieruſalē.

19 Tum grata tibi erūt ſacrificia, q̄ ſi
gna ſunt iuſtitię internæ, oblatio vide
licet quæuis, & holocauſtum tunc rite
ſacrifi

PSALMVS LI.

ſanctificaturi imponent ſuper altare tu-
um vitulos.

ſpius Dauid, quando venit Doëg
Idumæus, & commonefecit Saul,
dicens: Peruenit Dauid in domum
Abimelech. L I I.

Quid gloriaris in malitia.

Quid gloriaris, & multa poſſe
te putas per malitiam? an ig-
noras ſua clementia omnipo-
tentem Deum aſſe bonis
omni tempore?

: Sermonē peſtilentē ſuppeditat ſce-
leratus animus linguę tuę, q̄ ſimillima
eſt nouaculæ acutæ: quū ad reſecandā
barbā adhibita, aberrat & iugulū perit

3 Amasti malitiam magis q̄ probita-
tem, & mendacium magis q̄ loqui id
quod verum eſt. Ita res habet.

4 Amasti oīs generis impoſturas, vt
illis ſubuertas innoxias, & linguā ha-
bes niſi fraudes edoctam.

5 Quare omnipotens Deus ſubuer-
tet te, perdet te, extrahet te e tabernacu-

I 4 lo, &

PSALMVS LIII.

Io, & radicitus euellet te de terra viu-
tium. Ita fiet.

6 Videbunt iusti, & venerabunur
Deum: te autem cum stultis cona-
bus tuis ridebunt.

7 Dicent enim, ecce hic ille est vir,
nō beneficio Dei fortis esse cupiuit, sed
fiduciam habuit in diuitijs, & scclera-
bus potentiam affectauit.

8 Ego interim similis erō oleæ virei
ti, idq; in domo dei: spem enim mean
posui in misericordia Dei, quam nul-
lo vnquam tempore deponam.

9 Laudibus efferā te, quia fecisti hoc
& patienter expectabō clementiamq;
respondet ipsi nomini tuo; apud san-
ctos tuos gratiosissimo.

Ipsius Dauid. LIII.

Dixit insipiens in corde suo.

Per suatum habet animo suo sto-
lidus, nullum esse Deum, corru-
perunt & abominabiles fecerūt
sefe, nec quisquam est ex omni-
bus qui faciat bene.

Deus

PSALMV S LIII.

2 Deus è cælo prospexit, & contem-
platus est posteros Adæ, vt videat
num sit prudens quispiam, qui stu-
deat placere Deo.

3 Singuli defecerunt, vnâ omnes ab-
ominabiles facti sunt, nec est, qui faciat
bene, ne vnus quidem.

4 Ignorare ne potuerūt scelerati illi,
qui deuorant plebeculam meam, non
aliter quàm deuorari solet frustum pa-
nis, non hoc licere illis, nihil ne vnquâ
de Deo legerunt?

5 Quare pauebunt etiam vbi pauo-
re non erit opus, Deus enim disperdet
ossa illorum, qui exercitum educere
conabuntur (ô Christe) aduersum te:
pudore afficies eos & infamia, Deus
enim spreuit eos.

6 Vtinam Dominus proferat è Sion
omni modâ illam salutem Israeli pro-
missam: quod fiet quando Dominus
populum suum liberabit è captiuita-
te, tunc exultabit seruo Iacob, & læta-
bitur Israel.

I s Quum

PSALMVS LIII

Quū venissent Ziphæi, & dixissent
Saul, nonne Dauid occultat sese, &
latibula habet apud nos?

Dauid LIII.

Deus in nomine tuo saluum me fac.

DEus pro maiestate nois tui ser-
ua me, & quum potestate ab-
unde habeas, vlciscere iniu-
riam illatam mihi.

2 Deus audi precationem meam, au-
res prebe verbis oris mei.

3 Quia etiã alienigenę insurrexerunt
aduersum me, & hoies seui magno stu-
dio conati sunt pdere me, nō habita vl-
la ratione tui, ô Deus. Ita res habet.

4 Verum quia Deus auxilio est mi-
hi, & Dñs è numero est eorum, qui tu-
tantur animam meam.

5 Ipse retorquebit malū qd mihi pa-
rant, in eos ipsos, qui iniuria afficiunt
me: ergo, p bona queso fide tua in ser-
uandis promissis, subuerte illos.

6 Liberaliter sacrificia offerā tibi, lau-
dibus efferam nomen tuum Domine:
bonum

PSALMVS LV.

Bonum est enim & gratiosum.

7 Eripuit enim me ex omni angustia, & eius beneficio vidit oculus meus, quælia quisque vellet in capitalibus inimicis suis. Ipsi David. LV.

Exaudi Deus orationem meam.

Aures præbe, o Deus, precationi meæ, & ne auerferis quæso preces meas.

2 Accommoda te mihi, & exaudi me, turbatus sum enim: & præ dolore moueo me nunc huc, nunc illuc, & inter orandum conturbor.

3 Propter minas inimici, & seuitiam impij, qui impingere mihi conabant iniquitate, & irati insurgere aduersum me.

4 Cor meum trepidauit intra me, & terriculameta mortis corruperunt me.

5 Timor & tremor inuaserunt me, & circumdedit me vndique pauor.

6 Quare dixi apud me, utinam dentur mihi alæ sicut datæ sunt columbæ: ut auolare mihi liceat, & alium in locum commigrare tutiorem.

Certe

PSALMVS LV.

7 Certe procul hinc aufugerē, & in locis penitus desertis habitare potius, quam inter hos impios. Ita res habet.

8 Festinare fuga salutem meam consulere, & subducere me à periculo veteri vehementer, & tempestatis.

9 Perde Domine, & finge linguas eorum: scelere enim & seditione plenam offendisti civitatem illam.

10 Die ac nocte cingent hanc civitatem illam, non aliter quam mœnia ipsa civitatem solent: iniquitas & oppressio regnant in illa.

11 Nullum sceleris genus non regnat in medio civitatis illius, nec ulla platea ab impostura & dolo immunis est.

12 Non enim ex professo inimicus probro affecit me, tolerabile esset illud: neque palam hostis erexit sese adversum me, cuius vitare potuissem consortium.

13 Sed tu homo quem profeci rebus meis, qui & veiatum dux fuisti mihi, & arctissima familiaritate coniunctus.

14 Mutuo enim & suaviter secreta nostra

stra

PSALMVS LV.

fra cōmunicauimus, & in domo Dei
versati sumus concorditer.

15 Inferet Deus mortem de improui
so illis, descendent ad inferos viui, re-
gnant enim nequitiae in tabernaculis
illorum, imò in ipsis penetralibus cor-
dium illorum.

16 Ego vero contra horum infidias
Dei auxilium implorabo, nec Domi-
nus dedignabitur succurrere mihi.

17 Vespere, mane, & ipso meridie
precabor, & sollicitus ero quoad vo-
cem meam audierit.

18 Restituet pacem animae meae, &
liberabiteam à preliantibus cōtra me,
quamuis plurimi sint, qui vndiq; op-
pugnant me.

19 Audiet Deus, & supplicium de illis
sumet is, qui minis illorū nihil cōmo-
uetur, sed sedet tranquillus & immu-
tatus perpetuo: Ita res habet. illi in-
terim dignissimi sunt qui pereant, nun-
quā enim sceleratum vitę genus muta-
bunt, nec Deum reuerbūtur vnquā.

Iniecit

PSALMVS LV.

20 Iniecit manū violentam in eum,
cum quo pacem simulauerat, amicitie
vinculo turpiter rupto.

21 Blandius fecit quisque eorum os
suum lacte, quum tamen prelium in-
stituerent in aīo : gratiosiores visi sunt
sermones eorum quouis vnguento,
quum re ipsa essent gladij.

22 Reijce in dominum sarcinam tu
am, nec dubita quin ipse perfecturus
tibi sit omnia : qui nunquam sinet ob-
rui iustum.

23 Tu interim dñe precipitabis illos
in puteum interitus: viri enī sanguina-
rii & fraudulentī nō peruenient ad di-
midium vitæ: quare ego spem meam
omnem collocabo in te.

Præfesto musices, de columba mu-
ta, quæ procul auolauerat. Ipsius
David Michtan, quo tēpore cōpre-
henderunt ipsum Philistei in Gad.

Psalmus LVI.

Miserere mei Deus, quoniam.

Miser:

PSALMVVS LVI.

Miserere mei Deus, conculcare enim conatus est me homo, qui assidue oppugnans vehementer affligit me.

2 Cōculcare conātur me hostes mei oī tēpore, qui & plurimi sunt, & aīo hostili persequuntur me o altissime.

3 Quocūq; tempore timor inuaserit me, ego ad te confugiam, nihil dubitās quin liberaturus sis me à malis.

4 Fretus benignitate dci, boni cōsulā quidqd ab illo imittit mihi, in deo po sui fiduciā meam; quare nō timebo qc quid moliaur aduersum me caro.

5 Ipsi assidue quicquid vel dicerē vel facerē, calumniabātur, siudebant me dis omnibus nocere mihi.

6 Conspirabāt & insidiabātur ipsi: et yestigia mea obseruabāt, studiose hoc agentes, vt capiant animam meam.

7 Eric ne hęc iniquitas ipunita illis: nequaquā: Sed veluti irarus (quāuis tā sunt multi, vt populos æquare numero possent) præcipitabit eos Deus.

Q. se

PSALMVS LVI.

8 Q̄ saepe fugere cōpulsus fuerim,
tu diligēter numerasti : collige quāso
lachrymas meas , & infunde in v̄trem
tuum, vt videas q̄ sunt multæ, imò in
libro rationum tuarum scribe eas .

9 Tandē in fugā conuertētur inimi:
ci mei: q̄ cunq; tēpore implorauero au
xilium, futurū scio vt Deus adsit mihi

10 Quare fretus benignitate Dei, bo
ni cōsulā quicquid accidit mihi: fretus
inquā benignitate Domini, æquo ani
mo feram quicquid eueniat mihi .

11 Deo totum me concredidi , quare
non metuum quicquid molietur ad
uersum me homo .

12 Cōstitui apud me ò deus sacrificia
q̄ vouerā offerre tibi, quæ sic persoluā,
vt accepta referam mea omnia tibi .

13 Eripuisti enim me è faucibus mor
tis certo certius, pedes meos tu cōtinui
sti ne laberentur, & vires suppeditasti,
vt possim ambulare coram te mi De
us, illustratus lumine q̄to solent qui
viuunt perpetuo .

Præf

PSALMVS LVII.

Præfecto musices, ne perdas, David
Michtā, quo tempore fugiebat me:
tu Saulis in speluncam.

Psalms LVII.

Miserere mei, miserere mei.

Miserere mei Deus, miserere
mei: de te enī pendet anima
mea, protegar quæso sub um
bra alarum tuarum, quoad
præterierit scelerum colluuiēs.

2 Implorabo auxilium Dei altissimū
Dei illius q̄ perficiet q̄ cœpit in me.

3 Demisit è summo cœlo qui eripiat
me, & infamē faciat eum, qui cōculca-
re conatur me: Ita fiet, demittet, in-
quā, Deus pro benignitate & fide sua
aliquem ex alto, qui liberet me.

4 Versari cogor inter leones potius
q̄ hoīes, & dormire inter furiosos, &
hoīes quorū dentes similes sunt lācis
& sagittis, & lingua gladio acuto.

5 Conspicius appare è cœlo Deus,
& per vniuersam terrā appareat quan-
ta sit maiestas tua.

K Rete

PSALMVS LVII.

6 Rete expanderūt pedibus meis, tū-
tum nō irretitus fui illo, foderūt foue-
am in via per quā iturus eram, sed ipsi
corruerūt in eandē illam, quā foderāt
in perniciem meam. Ita factū est.

7 Optime animatus sum deus, opti-
me, inquam, animatus sum, quare &
voce cantabo, & musicis instrumentis
psalmos modulabor.

8 Expergiscere o anima mea, exper-
giscere, & profer te nablum & cithara
vt modulatione suaui vel ipsam exci-
tem auroram.

9 Palam gratias agam tibi in frequē-
tia populi Dñe, cantabo laudes tuas,
etiā apud hominū variarum natio-
num multitudinem maximam.

10 Tam enim grandis misericordia
tua, vt ad cœlos vsq; pertingat, & ma-
ior sit q̄ distantia hinc ad nubes, tua in
seruandis promissis constantia.

11 Conspicius appare è cœlo Deus,
& per vniuersam terram fac appareat,
quanta sit maiestas tua.

Ipfius

PSALMVS LVIII.

Ipsius Dauid . LVIII.

Si vere utiq; iustitiam loqui.

ITa ne res habet, vt vos quibus p-
uincia iudicandi recte mandata est
iustitiã loquamini, & q̄ iusta sunt
iudicetis vos posteri Adæ?

2 Nihil profecto facitis minus, quã
scelera aĩo fruatis potestatem nacti in
terra, quãuis iniquitatẽ manus vestræ
pro æquitate venditẽt, tanquã iusta sta-
tera vos omnia expendatis.

3 Aberrauerũt, ab eo quod rectũ est,
ĩmpĩj a tempore quo primũ æditi fue-
runt in lucem, errare cœperunt, ab vte-
ro matris loquentes fucata.

4 Venenũ eorũ simile est veneno ser-
pentis, & callidissimę aspidis vltro ob-
surdescentis & obturantis aurẽ suam.

5 Vt non cogatur audire vocem eo-
rum quĩ murmure suauĩ fallere illam
conantur, etiã si incantandi artibus
sint instructissimi.

6 Deus comminuet dentes eorum in
tra os eorum, dentes molares eorum,

K 2 quibus

PSALMVS LVIII.

quibus leonũ catulis similes sunt, conefringe Domine .

7 Diffuant sicut aquę natura labiles sagittę quas iaculantur inter volandũ confringantur .

8 Similes fiãt limaci, qui inter rependum colliquefcit, & abortiuo, vel talpę, quę non videt solem .

9 Priusquam crescent spine vestre o impij in thamnum, in flore ætatis veluti iratus Dominus subuertet eum, q dux est vester vnã vobiscum .

10 Gaudebit iustus vbi viderit vindictam, pedes suos madefaciet sanguine impij .

11 Et dicet quisquis viderit, utiq; frustum afferet iusto iustitia sua, utiq; est Deus iudex eorũ, quę fiunt in terra .

Præfecto musices, ne perdas, David Michtã, quum misisset Saul, qui obferuarent domum eius, vt occiderẽt eum . L I X .

Erripe me de inimicis meis .

Libe:

PSALMVS LIX.

Libera me ab inimicis meis, mi
Deus, & contra illos qui insur-
gunt aduersum me, defende
quæso me.

2 Libera me ab hoïbus sceleratis, &
contra sanguinarios tutare me.

3 Ea enim est illorū hoïm improbi-
tas, vt mihi insonti insidias struxerint,
& cōspirauerint aduersum me feroces
quos ego nunquam vlla affeci iniuria
nec peccati quicquam in eos admisi.

4 Quamuis nullare læsi sint à me, tñ
currūt vt noceāt mihi, & summo stu-
dio conantur perdere me: exurge Dñe
in occursum mihi, & vide horū insaniā

5 Tu ergo Dñe, quū Deus sis, & im-
perium habeas in omnes exercitus, &
Deus sis populi Israelitici, exurge vt
visites vniuersas gentes, nec misereat
te eorum, qui sunt in militia obdurati.

Ita fiat.

6 Reuertentur ad vesperam, obla-
trabunt tanquam canes, & ciuitatem
circuibunt.

K 3 Res mi

PSALMVS LIX.

7 Res mira profecto, ore & labijs suis
gladios loquuntur, nec tamen quem
quam esse putant qui audiat.

8 Sed tu Dñe ridebís conatus eorũ,
& subsannabis consilia gentium oĩm.

9 Viribus illius aduersarij mei ego te
opponã, qui protector meus es Deus.

10 Deus pro sua benignitate muniet
me, priusquã illi insultũ facere possint
in me: & ostēdet mihi in hostibus me-
is, qualia videre vellet quisquã in suis.

11 Ne occideris subito eos Dñe, ne
penitus in obliuionem veniat hæc vl-
tio tua populo meo: sed vagari coge
illos de loco ad locum, fortitudine tua
prosterne illos tu, qui fortitudo es no-
stra Domine.

12 Peccasti oris illorũ, & sermo labio-
rum illorũ merent, vt ipsi illis eisdem
fastuosis verbis capiant, abominatiões
enim & mendacia crepabunt assidue.

13 Finẽ impone iratus execratiõibus
illorũ, sic finẽ impone, vt nullę sint am-
plius reliquię, & sciant tandẽ Deũ esse,
qui im

PSALMVS LIX

qui imperium habeat in Iacob, cuius
posterii nō angustiſ (quemadmodū ſo-
lent) limitibus cōtinentur, ſed oēs an-
gulos terre cōpleuerūt. Ita res habet

14. Cōuertent ſub veſperā, iarrabunt
tanquā canes, & circuibunt ciuitatem.

15. Ipsi diſcurrent de loco ad locū, vt
cōparēt victū ſibi: & quia nō famelicū
inuenient quo ſaturentur, cubabunt.

16. Ego vero cantabo fortitudinem
tuam cū exultatione, ſummo mane cā-
tabo benignitatē tuam: fuiſti enī prote-
ctor mihi, & refugium quo tēpore pe-
riclitabar inter hoſtes meos.

17. Quicquid in me eſt roboris, tibi
cantando acceptū ferā: tu enī, o Deus,
p̄tectio mea eſt, & tu Deus author mi-
hi eſt eius boni, quod in me eſt.

Quum bellum gereret cum Meſo-
potamiam incolentibus Syrijs, &
cum iſs, qui Zaban inhabitant, quo
tempore reuerſus Ioab percuſſerat
ex Idumæorum exercitu, in valle

K 4 Melech

PSALMVS LX.

Melech duodecim milia. LX.

Deus repulisti nos & de.

DEus qui auxilio tuo destitue-
ras nos, & disperferas nos pro-
pterea quod iratus fueras no-
bis: nunc tandem ira deposti-
ta, redi ad nos.

2 Commouisti grauiter terrā, & ve-
luti hiare fecisti eam: refice nunc tandē
fissuras illius, vacillat enim.

3 Exhibuisti populo tuo spectacula
durissima: potasti nos vino, nō qđ bi-
bētes exhilaret, sed mœstissimos faciat

4 Dabis ijs qui reuerentur te vexil-
lum, vt erigant illud contra hostes su-
os: & viso eo in fugam conuertantur,
hoc enim facturum te pollicitus es.

Ita res habet.

5 Vt eripiantur è periculis amici tui,
tu dextera tua victoriam adfer, & re-
sponde votis nostris.

6 Deus promisit per spiritū sanctum
suum hęc se facturum: quare ego serio
exultabo, diuisurus enī sum pro meo
arb.tra

PSALMVS LX.

arbitratu Secheem, & vallem Succoth
tanquam meam dimetiar.

7 Ad me pertinebit Galaad, meus est
Manasses, Ephraim fortitudo capitis
mei, Iuda à consilijs & dux meus.

8 Moab olla ablutionis mihi, vsq; in
Idumæam proferã calceum meum &
seruitut i subiiciam, Philistæa, si sapis,
ambi amicitiam meam.

9 Quis perducet me vsque in ciuita-
tem munitam? quis me perducet vs-
que in Idumæam?

10 Nõne tu deus q auxilio tuo lōgo
nostēpore destitueras? nõne tu Deus
nũc egredieris in prælium nobiscũ, &
dux eris exercituum nostrorum?

11 Tu robur tribue nobis ad pellen-
da pericula: vana est enĩ salus, quę ex-
pectatur ab homine.

12 Auxilio Dei designabimus fortia,
& ipse conculcabit vniuersos, qui op-
primere conabuntur nos.

Ipsius Dauid. LXI.

Exaudi Deus deprecationem.

K 5 Audi

PSALMVS LXI

A Vdi Deus clamorē meū, prece
 be aurē tuam precationi meę
 2 E terra q̄ longissimo tra-
 ctu à cęlo diffidet, ad quę cla-
 mabo: & in anxietate animi constitu-
 tus orabo, vt veluti in rupem, ad quā
 viribus meis pertingere non potero,
 perducas me.

3 Tu enī semp spes mea fuisti, & in-
 star turris munitissimę contra hostem.

4 Quare & habitabo in tabernaculo
 tuo sæculis infinitis, & tutus ero sub
 vmbra alarum tuarum. Ita fiet.

5 Tu enim deus exaudisti vota mea
 & dedisti omnia, quibus opus habent
 in qui colunt nomen tuum.

6 Annos addes annis regis, quare an-
 ni vitę illius erunt, non quales esse so-
 lent reliquorum hominum, sed gene-
 rationum infinitarum.

7 Vt securus sedeat rex ille perpetuo
 in conspectu Dei, benignitatē & stabi-
 litatem para illi, vt ea feruent illum.

8 Sic fiet vt cantē nomen tuū perpe-
 tuo,

PSALMVS LXII.

tuo, & q̄ vouerā vota persoluā assidue.

Psalmus Dauid LXII.

Nonne Deo subiecta.

Merito Deum patienter expectat anima mea, ab ipso enī proueniet salus mihi.

2 Ipse enim est instar rupis mihi, salus mea, firmamentum meum, quare nunquā inquietabor multum.

3 Quousq; hoīes insani perdere conabimini eum, qui charus est deo? igitari q̄ ipsi mox subuerterimini, q̄ iam nunc similes estis parieti ruinā minanti, & sepi tantum non collapsē.

4 Causa certe odij in virū illum ea fuit præcipua, quod videbant illum auxilio Dei crescere, hoc vt impedirent stulti, inuito consilio sane ridiculo subuertere illum conabatur, & quasi falli posset Deus, ore suo blandiebantur, illi quum animo vellent pessime.

5 Verum tu Deum patienter expecta o anima mea: ipse enim tutabitur te contra horum insidias, & salutem quum

PSALMVS LXII.

quum expectas, adferet tibi.

6 Certo enim certius ipse est mihi
instar rupis inaccessæ hostibus meis, sa-
lus mea, firmamentum meum: quare
nunquam loco meo mouebor.

7 In Deo est salus mea, gloria mea,
rupes fortissima ipse est mihi, & spes
mea sita est in eo.

8 Fidite illi omni tempore quicquid
acciderit vobis, & quotquot vsquam
estis populi effundite corda vestra, &
oia cõsilia veluti in sinum illius: quod
si feceritis, sentietis Deum nobis omni-
bus adfuturũ, & tutaturum nos contra
omnium insidias. Ita res habet.

9 Videte ne spem vestrã in vilo ho-
mine ponatis: sunt enim ipsissima va-
nitate vaniores tam plebei q̃ principes
quod palam fieret, si apprehenderetur
in bilance cũ ipsa vanitate: plus enĩ p̃o-
deris inesse deprehēderetur vanitati ip-
si, quã in omnibus illis in altum, tam-
que re leuissimã sublati.

10 Quare fidere nolite opibus rapi-
na par

PSALMVS LXIII.

na partis, neque ob vires quibus nunc
alijs fortiores videmini, ad stultitiam
vsq; vobis placueritis: quin potius di-
uitiæ absque iniustitia parte, si copiose
adfuerint, nolite vos aîo illis affigere.

11 Vnum quiddā loquutus est Deus,
sed sæpenumero illud audiui, solum
Deum esse qui possit omnia, & te Do-
minū natura clementissimū: quare &
malos male perdere potes, & tuos pro
tua clemētia perpetuo facere fœlices.

Psalmus Dauid, quum esset ipse in
deserto Iudæ. LXIII.

Deus deus meus ad te.

DEus, potētissimus mihi Deus
es tu, quare summo studio
mane quæram te: sicut enim
te anima mea, desiderauit te
caro mea in terra hac deserta, & pro-
pter inopiam aquæ, perpetuæ siccita-
tis damnata.

2 Non aliter q̄ terra hæc aquam desy-
derat, ego te in loco sanctitati tuę desi-
nato videre concupiui, & contempla-
ri po

PSALMVS LXIII.

ti potentiam & maiestatem tuam .

3 Melior est enī benignitas, qua tuos
psequeris ipsa hac corporis vita, quare
labia mea nunquā desinent laudare te.

4 Hic mihi erit mos agēdi gratias ti
bi, vt cū veneratione noīs tuī ad oīa, q̄
facturus sum, manus admoueam.

5 Nō aliter q̄ si adipe & pinguedine
veluri delicatissimis cibis, tum sagina-
bit aīa mea, quū labijs exultatiōe ple-
nissimis laudes tuas decātabit os meū.

6 Quotiescūq; memor factus fuero
tui, etiam in lecto, quacūq; noctis vigi-
lia, animo cum gratiarū actione te vol-
uam atque reuoluam.

7 Fuisti enim auxilio sepiissime mihi
quare veluti vmbra alarū tuarū conte-
ctus, securus posthac exultabo.

8 Quum cuperet adherere & nō di-
uelli abs te anima mea, tu apprehendi-
sti me manu tua, & iunxisti me tibi.

9 Illi autē aduersarij mei perdere stu-
dent me, verū ipsi citius in infima terrę
loca detrudentur.

Vbi

PSALMVS LXIII.

10 Vbi enim qui dux fuit illorū pro
scindunt acie gladij, dabuntur in prædā
sanguinatijs feris.

11 Ipse autē rex serio gaudebit se de:
um habere propitiū, gloriabitur quis:
quis iurauerit in verba illius: obturabi
tur vero os illorū, qui iactant inania.

Psalmus Dauid LXIII.

Exaudi Deus orationem meam.

A Vdi Deus vocē cōmemora:
tiōis calamitatū mearū, vt cō
tra minas, qbus hostis terret
me, tuearis vitam meam.

2 Abscōde me à multitudine prauo
rum secreto cōsultantiū aduersum me
& à conspiratione sceleratorum.

3 Qui exacuerūt non aliter q̄ exacui
solent gladij, linguas suas: sagittis, qui:
bus hostes capitales peri solent, similis
factus est virulentus sermo illorum.

4 Vt eo petant ex insidijs infontem,
de improviso iaculis suis petent eum,
nec metuent futurum, vt quisquam re
sciscat hæc & vindicet.

Animo

PSALMVS LXIII.

5 Animo obfirmato consuetuerūt inter se rem perpetrare execrabile: post multa vitro citroq; habita verba, abscondere decreuerunt laqueos ea arte, vt neminem fraudem illam deprehensurum sibi persuaferint.

6 Excogitauerūt varios nocēdi modos: absoluerunt consilia sua, & in vnū contulerūt quicquid vlla diligentia excogitari potuit ab animo humano etiam summa prudentia prædico.

7 Verum hæc omnia aduersus Deū nihil faciunt: quin potius ille iaculabitur in eos sagittas de improviso: varijs vulneribus conficiet eos.

8 Et exprobrauerūt hæc vidētes eandem eis illam linguam virulentā, quā ipsi in alios exaceruerunt: attoniti facti sunt propter subitum illorum casum, quotquot aderant spectatores.

9 Admirabūtur quicumq; videbunt, & cōmemorabunt opus hoc dei alijs, qui & alia eius opera hoc exēplo docti maiore pudentia expendent.

Gat.

PSALMVS LXV.

10 Gaudebit iustus quod propinquum
habeat Dñm: securus enim erit prote-
ctione illius, & gloriabitur quotquot
candido sunt pectore.

Psalmus Dauid. LXV.

Te decet hymnus Deus.

TE manet laus, q̄ deus es in Siō,
& tibi persoluetur votum.

2 Propterea quod tu audis
preces supplicū, ad te oīs gene-
ris hoīes quantūuis carnales cōfluent.

3 Grauiſſimæ iniquitates nostræ su-
perauerunt vires cuiusque nostrum:
quare pro peccatis nostris vt ipse tu sa-
tisfacias, necesse est.

4 Fœlix modis oībus ille, quē tu ele-
geris & tibi propinquum feceris: habi-
tabit enim ille in atrijs tuis, & nos vnā
perfruemur elegancia domus tuæ, &
sanctimonia regij palatij tui.

5 Dictū mirabile, quum simus pecca-
tores, tanquam iustos exaudies nos
Deus, author salutis nostræ, qui spes
omnium finium es terræ, & maris ex

L tremas

PSALMVS LXV.

tremas oras incoletium .

6 Deus est, qui sua propria potentia stabiles facit montes, qui omni ex parte cinctus est robore, & modis omnibus omnipotens.

7 Qui quoties vult, cōpescit tempestatem qua exagitatur maria, & qua se se attollunt vasti fluctus illorum, & tu multū quantumuis multorū populorum, ipse sedat quum vult.

8 Cum veneratione timebunt, quot quot habitant vllis in angulis terræ à signis tuis cœlestibus, & illorum matutino exortu & vespertino occasu exhilarabis eos.

9 Inuifisti ipsam terrā, & irrigasti eā, & varijs modis ditasti eam: diuersa enī illa flumina benignitate tua o deus, plena erūt aquis, & curabis vt copiose proueniat e terra pabulū illis, qui degunt in ea: vber enim terræ prouentus proprius est ornatus eius.

10 Quare sulcos eius humecta, & glebas eius occa, iūribus mollē redde eā.

Tan

PSALMVS LXVI.

11 Tanquā corona exornasti annū
pro benignitate tua, quacūq; iueris, ap-
parebunt in vestigijs tuis signa fertili-
tatis maximæ: quin & habitacula de-
serti vbertate perfruentur, & colles læ-
tissimo gramine exornabis.

12 Vestient gramine pasua gregem
& valles abundantes frumento exhila-
rabunt sese, & cantillabunt.

Psalmus LXVI.

Iubilate Deo omnis terra.

L Aetitiæ signa ædite in honorē
Dei, quotquot terram incolitis.

2 Cantate maiestatem nomi-
nis eius, palam facite quā sit
magnifica dignus laude.

3 Dicit de Deo, qui suspiciendus es
propter operā tuā: magnitudine poten-
tiæ tuæ mendaces palam deprehēden-
tur fuisse in te hostes, qui diuinitatem
non tribuebant tibi.

4 Vniuersa terra adorabit te, & psal-
mos cantabit in laudē tuā, carminibus
celebre faciet nomen tuum. Ita fiet.

L 2 Venite,

PSALMVS LXVI.

7 Venite, considerate opera Dei, & perpendite, quod admirando consilio genus humanum gubernet.

6 Fecit enim ubi paulo antefuerat in gens mare, ibi terram nunc extare aridam, & ubi ingens antea fluuius fuerat, ut ibi continuo post siccis licuerit transire pedibus: quod res incredibili nobis, in quorum gratiam id fecerat, gaudium fuit, & in amorem illius nos accendit.

7 Imperium habet non ab alio, sed a se, in totum orbem: oculi eius diligenter obseruant, quae fiunt in singulis nationibus, desertores Dei non exaltantur, quamuis diuersum ipsi sibi persuaserint. Ita res habet.

8 Extollite laudibus quotquot estis populi Deum hunc nostrum, & facite ut ad quamplurimos perueniant praeconia laudum eius.

9 Qui conseruauit nos in vita, nec permisit vacillare pedes nostros.

10 Quamuis probaueris nos Deus, & examinaueris nos, quomodo argentum

PSALMVS LXVI.

gentum igne examinari solet.

11 Et induxeris nos in laqueum, im-
miseris afflictionem & molestiam in
lumbos nostros.

12 Et inuexeris nihili hominē in ca-
put nostrū, & peruenerimus vsque in
ignem & in aquam: tandem tamen ex
omnibus his eripuisti nos, & perduxisti
nos in locum, vbi omnium rerum
copia est summa.

13 Quare ingrediar domū tuam cū
holocausto matris, persoluam tibi quæ
uoueram, quum in malis versarer.

14 Quæ distincte promisi labijs meis
& quæ loquutus sum ore meo, quo
tempore male erat mihi.

15 Holocausta pinguium offeram ti-
bi: & cum suffitu arietes, boues ma-
stabo cum hircis.

16 Venite & audite, vt enarrem cura-
tis qui timent Deum, quanta fecerit
animæ meæ.

17 Ad ipsum ore meo clamaui, &
continuo animus meus eius beneficio

L 3 respon

PSALMVS LXVII

respondens, laudibus extulit illum.

18 Iniquitatis si sibi animus meus & scius fuerit, non audiet me Dominus.

19 Certe audiuit me Deus, & aures prebuit precationi meæ.

20 Omni laude maior est Deus, qui non reiecit precationem meam, nec benignitate sua destituit me.

Psalmus. LXVII.

Deus misereatur nostri, & benedicat.

DEus miserebitur nostri, & benefaciet nobis: palam lucere faciet fauorem vultus sui erga nos. Ita fiet.

2 Vt cognoscamus viam, qua itur ad te Deus: beneficium videlicet illud redemptionis, quod impendisti vniuersis gentibus.

3 Accepta tibi referet omnia sua populi Deus: accepta referent tibi sua populi vniuersi.

4 Gaudebunt & lætabuntur populi propterea quod tu iudex eris eorum equissimus, & omnium qui in terra degunt

PSALMVS LXVIII.

gunt tu te ducem prebebis. Ita fiet.

5 Accepta tibi referent omnia sua populi Deus : accepta referent tibi sua populi vniuersi.

6 Terra protulit frumentum suum, & benedicet nobis amplius adhuc Deus, Deus ille omnium nostrum.

7 Sic benedicet nobis deus, vt exemplo nostro inuitati, religiose illum culturi sint vniuersi anguli terræ.

Psalmus Dauid. LXVIII.

Exurgat Deus, & dissipentur inimici.

VBI exurrexerit Deus, subito dissipabuntur hostes illius, & in fugam couertentur, q odio habuerunt illum, ad solum conspectum illius.

2 Sicut sine negotio dissipatur a vento fumus, ita disperges illos tu, & sicut liquefit cera igni adhibita, sic peribunt impij aduentante Deo.

3 Econtrario gaudebunt iusti, & festo exultabunt.

4 Cantate Deum, & psallite in honorem

L + rem

PSALMVS LXVIII.

rem nois illius, extollite illum, q̄ pro
vehiculo vtitur nubibus, cui propriū
nomen seruator Deus, quare exaltrate
recepti in gratiam illius.

5 Pater enim est pupillorum, & iu:
dex viduarum, etiam si sit in cœlo ha:
bitaculo sanctitatis suæ, & longe videat
tur diffitus à nobis.

6 Deus facit, vt q̄ paulo ante fuerant
soli sine liberis, nūc habeant domum
familia plenissimā, in libertatē asserit,
qui vinc̄ti fuerāt cōpedibus ferreis, de
fectores interim Dei in locis aridis ha:
bitabūt, rerum oīm inopia laborantes

7 Deus, quū tu præires populo tuo,
& graderis per solitudinem,

Quod certo certius factum est.

8 Terra commota est, cœli sudaue:
runt propter præsentīā maiestatis tuæ,
ō Deus, quin & hic Synai cōtremuit
propter præsentē maiestātē tuam, ō de
us, Deus inquam Israelis.

9 Pluuiam copiosissimam effundes
ō Deus, & hæreditatem tuam, licet
affli:

PSALMVS LXVIII.

afflictam, tu stabilies.

10 Multitudo tuorum requiescet in loco quem tu designabis ei, suppetias feres pro benignitate tua pauperi Deus.

11 Dominus suppeditabit efficacem sermonem annuntiatricibus potentiam illius admirabilis & maximam.

12 Reges potentissimi fugient, fugient, inquam, & fideles domestici diuident spoliis.

13 Si hucusque inter fuligine obductas ollas iacuistis, & tam atrum quam carbo facti estis: eritis posthac tam candidi quam alabastrum alicuius columbe, etiam si argento exornata fuerit, & pennam illius eleganter admixtum habeant auri pallorem.

14 Quum distribuieris o omnipotens per varias prouincias, qui regas eam, tum candidiorem reddes eam niuem, quae hucusque versata est in obscuro.

15 Mons dei, mons Basan, mons est in varia assurgens iuga mons Basan.

16 Quare inuidetis reliqui quantum uis cliuosi montes, monti huic, quem

L ; elegit

PSALMVS LXVIII.

elegit Deus, vt inhabitet eum? profes-
to Dominus hunc montem inhabita-
bit perpetuo.

17 Equitatus dei centenorū est militū
habet & angelorū milia, quibus comi-
tatus nunc huic monti adest Dñs, sicut
olim Synai cum sanctimonia.

18 Ascendisti in altū, asseruisti eos ti-
bi, qui olim à diabolo captiui detine-
bantur, acquisiisti varia dona posteris
Adæ: quin & rebelles plurimos, & dei
penitus ignaros in gratiā recepisti, vt
vere dici nunc possit, habitare inter ho-
mines te seruatorem Deum.

19 Quare dignus est qui laudibus
extollatur Dominus absque vlla inter-
missione, qui tam est in nos beneficus
vt onerare nos videri merito possit,
omnipotens ille Deus, beneficijs suis,
Ita res habet.

20 Omnipotens ille Deus nobis, q̄s
elegit, deus est oīmodē salutis auctor;
in potestate enim Dñi est, quem cunq̄
voluerit, à morte eripere.

Procul

PSALMVS LXVIII.

21 Proculdubio Deus vulnerabit ca-
put inimicorū suorū, findet caput eius,
q̄ perdurat in peccatis suis obstinatus.

22 Dixit Deus: expellā ex Basān ho-
stes meos, extrahā eos ex insulis quas
occupāt in profundiss. maris fitas.

23 Sic pellā eos illinc, vt pes tuus cō-
spargatur sanguine illorū, & lingua ca-
num tuorū sanguinem inimicorū lam-
bat, ab ipso Domino interfectorum.

24 Viderūt p̄n hos successus, et agno-
uerūt eos esse abs te: successus inquā il-
los esse agnouerūt abs te, q̄ Deus meus
es, et rex meus insigni sanctimonia p̄e-

25 P̄ecesserūt quum gratie (ditus.
tibi pro victoria agerentur, hi qui vo-
ce canunt: hos continuo sequebantur,
qui instrumentis ludebant musicis, cin-
gebant autem eos vndiq; puellę tym-
pana pulsantes.

26 In frequētia hominum laudibus
extulerunt Deum, Dominum lauda-
uerunt posteri Iacob, qui emanauerūt
veluti ē fonte Israelis.

Ibi Be

PSALMVS LXVIII.

27 Ibi Benjamin paruulus sopore
corripitur: principes Iuda ornamentū
illorum, principes Zabulon, & prin-
cipes Naphtholim.

28 Cōstituit deus tuus robur addere
tibi, quare perge quęsumus cōfirmare
hoc Deus, quod cępisti in nobis.

29 Aliter longe & magnificentius q̄
olim in templo Hierosolymitano, of-
ferent tibi munera reges.

30 Vasta multitudinē lancea armatā
& turbā eorū qui robustiores habētur
inter potentū filios, qui & vitulorum
more lasciuunt, donec facti supplices
tributa tibi pendere cupiāt: funditus au-
tem perde populos, q̄ bella desyderāt.

31 Vniēt vltro optimates ex Aegy-
pto, Aethiopia festinabit portigere ma-
nus suas Deo, & fœdus inire cupient
cum eo.

32 Regna vniuersa terrę cantate deū
& q̄ sit Dñs omni laude dignus, carmi-
nibus testamini. I: a fiat.

33 Dñs, qui cœlis cœlorū à tēpore q̄
condi-

PSALMVS LXIX

cōditi sunt, veluti pro vehiculo vtitur,
ille tribuet voci suæ vocē fortitudinis,
& verbis suis addet pondus.

34 Tribuite fortitudinem deo: in Is-
rael enī apparet, quāti faciendus sit, &
potentiam illius testantur nubes.

35 Admiratione dignus es, o Deus, p-
pter hanc habitationū tuarum muta-
tionem: Deus Israelis ille retribuet ro-
bur & vires populo, quare nunquam
laudari satis poterit Deus.

David. LXIX.

Saluum me fac Dñe, qm̄ intrauerunt.

Erua me deus, q̄a peruenerūt vi-
dē malorū vsq; ad animā meam.

S 2 Demersus sum in lutū, q̄d fun-
do penitus caret, & decidi in pro-
fundissimas aquas: tēpestas enim subi-
to exorta, fluctibus suis inuoluit me.

3 Defatigatus sum clamādo, exaruit
guttur meū, desituerūt me oculi mei,
dum expēcto aduentū illius Dei, cuius
auxilium expertus sum toties.

4 Plures sunt q̄ capilli capitis mei, q̄
odio

PSALMVS LXIX

odio persequitur me sine causa, & totis viribus conatur subvertere me, qui hostes facti sunt sine causa mihi: quorum furorē nisi cōpescueris, tanquā rapuerim q̄ illorū sunt, quum nihil fecerim minus, restituere tamen cogar ea;

5 Deus, tu nostri stultitiam meam, & peccata mea non latent te.

6 Non pudefiant quāso propter meum infortunium, qui expectāt patienter te Domine, Deus imperium habēs in omnes exercitus, non suffundantur pudore propter persecutionem quā patior, illi qui studiose ambiunt amicitiam tuam Deus Israelis.

7 Tuo enim iussu hanc talem pertuli ignominiam, vt texerit totā faciem meam infamis pudor.

8 Homo sceleratus, & in extremas deportandus terras, visus sum fratribus meis: & veluti indignus qui cum bonis consuetudinem habeam, visus sum filijs matris meae.

9 Zelus enim domus tuae comedit me,

PSALMVS LXIX.

me, quia summo studio conatus sum
tueri maiestatem tuam: idcirco probra
quibus probrose affecerunt te, tam me
habebant male, q̄ si ipse ego probris
affectus essem.

10 Si quādo fletu & ieiunio afflige:
bam me, ipsi probro vererūt id mihi.

11 Vtebar pro veste sacco, & factus
sum etiam ob hoc fabula illis.

12 Pessime loquebātur de me seden:
tes in porta primorēs ciuitatis: carmi:
na componebant de me, qui portabāt
vinum in tabernis.

13 Ego cōtra hęc oīa nihil aliud quā
precatione mea hoc apud te egi, vt cito
veniat tempus, quo tibi libeat succur:
rere mihi: mi Deus pro infinita mise:
ricordia tua exaudi me, & pro fide tua
qua salutem te allaturum pollicitus es
succurre mihi.

14 Eripe me è luto priusquā penitus
demergar: liberer quēso ab his, q̄ odio
persequūtur me: ne malis veluti pro:
fundissimo mari, obrui sinas me.

Ne in:

PSALMVS LXIX.

15 Ne inuoluāt me amplius fluctus
aquarū, neq; absorbeat me pfundum:
neq; cōcludat me puteus opculo suo.

16 Exaudi me Dñe, copiosissima est
enī benignitas tua, quare pro multitu-
dine miserationū tuarum respice me.

17 Nec auertas faciem tuam à seruo
tuo, sed quia grauissime affligor, festi-
na respondere voto meo.

18 Appropinqua ad animā meam,
redīme eam, & vt succurras mihi, mi-
micorū meorū te moueāt blasphemīæ

19 Tu nosti utiq; quibus probris, q̄
pudore, quaq; ignominia afficiāt me,
hi tanto numero persecutores mei.

20 Assidua contumeliā fregit animū
mihi, & ægrū fecit totū me: expectabā
qui misericordiā motus consolaretur,
sed nullus aduenit: aut ægrū animum
nonnihil recrearet, sed nullum inueni.

21 Porrexerūt p̄ cibo mihi fel, & quū
sitirē, pro potu mihi obtulerūt acetū.

22 Apponatur huiusmodi prandium
ipsis, & alligētur illi prandio ne possint
effuge

PSALMVS LXIX.

effugere: hostiꝛ quibus placari solet de
us, magis inuulos reddant illos .

23 Obscurentur oculi eorum, ne vi-
deant, & lumbos eorum magis & ma-
gis viribus destitue.

24 Effunde in eos indignationē tuā,
& vehemēti cum ira apprehēde illos.

25 Palatia eorum fiant deserta, & in
tabernaculis eorum: non sit quisquam
qui inhabitet.

26 Quia quē tu percusseras, ipsi per-
sequebantur, & grauitatem vulnorum
quibus tu vulneraueras me, alijs cum
voluptate narrabant .

27 Labi sine eos ab iniquitate in ini-
quitate, nec eō vnquā perueniant, vt
participes fiant iustitię tuę.

28 Deleantur de libro viuentium, &
numero sanctorū non adscribantur .

29 Interim ego pauper sum, & mœ-
rore affectus, salus tua Deus sustentet
quæso me .

30 Laudabo nomen dei carmine, &
extollā illud cum gratiarū actione .

M Gratus

PSALMVS LXX.

31 Gratius enim id erit Deo, q̄ si bo-
uem offeram, aut vitulum cornua pro-
ducentem & vngulas.

32 Viderunt pauperes, & lætati sunt:
quotquot estis sectatores Dei, viuet cer-
to certius anima vestra.

33 Audit enim pauperes Dñs, & eos
q̄ causa illius vinciti sunt, nō despexit.

34 Laudabūt eum cœli & terra, ma-
ria, & quęcunq; natant in eis.

35 Deus enī saluā faciet Sio, & reedi-
ficabit ciuitates Iudeę, & habitabūt illic,
& hereditario iure possidebunt eas.

36 Et semen seruatorū illius possidebit
eas, & q̄ amatores sunt nominis illius,
pacifice habitabunt in eis.

Dauid. LXX.

Deus in adiutorium meum intende.

DEVS vt è malis eripias me, dñe
vt auxiliaris mihi, festina.

2 Pudefiāt & infamia notē-
tur, q̄ perdere cupiūt animam
meā, cōuertātur in fugā, & pudore suf-
fundātur, quotq̄t optant malum mihi

Con

PSALMVS LXXI.

3 Conuertatur in fugam, & quantū merentur pudeſiant, quotquot malo meo gaudentes dicunt, euge, euge.

4 Gaudeant vero & latentur, quod te proprium habeant, quotquot ſectatores ſunt tui, & dicant aſſidue magni fiat Deus, quotquot deſyderant ſalutis tuæ fieri participes.

5 Ego uero pauper ſum et egenus, mi deus feſtina ſuccurrere mihi: auxiliū enim meū & ſeruator meus es tu, quare ne differas quæſo Dñe diutius.

L X X I.

In te Domine ſperaui.

IN te Domine ſita eſt omnis ſpes mea, quare ne ſinas quæſo, ut ea ſpe fruſtrer vnquam.

2 Tua iuſtitia eripe me è malis, & libera me: prabe aurē tuam mihi, & ſalutis tuæ participem fac me.

3 Sis mihi inſtar rupis munitiſſimæ, ut iugiter tuto obambulare poſſim: de creuiſti enim ſeruare me, quum petra mea ſis & munio mea.

M 2 Mide

PSALMVS LXXI.

4 Mi Deus, eripe me à tyrānide impij
pñ è manu iniqua agentis & violenti.

5 Quia tu fuisti semp spes mea Dñe
Deus, & fiducia mea ab ipsa infantia,
vsque in ætatem hanc.

6 Tuo p̄sidio sustentatus sum à tē-
pore q̄ in vtero cōcipiebar, ab ipsis vi-
sceribus matris tu auulsiſti me quare ī
laudādo te merito sum occupatus assi

7 Tanquā rem prodigiosam (due,
fugerunt me plurimi, sed tu mihi fidu-
ciam tribuisti firmissimam.

8 Quare pleno ore laudabo te, & oī
tempore maiestatem tuam cantabo .

9. Ne abieceris me tempore senectū-
tis, & quum desituerē me cōperint vi-
res, ne deserueris me.

10. Iam nūc enim cōperūt de me ho-
qui hostes mei, & vt insidias struāt mi-
hi conspirauerunt inter se.

11 Dicunt enim, Deus deseruit eum,
si persequamini comprehendere eum
nec quenquā habet, qui conabitur eū
è manibus vestris eripere .

Deus

PSALMVS LXXI.

12 Deus, ne procul discesseris a me,
mi Deus festina succurrere mihi.

13 Pudefiant & absumentur, qui ad-
uersantur mihi, conterantur vndique
pudore & infamia, quotquot student
afficere malo me.

14 Ego interim assidue & paciēter ex-
pectabo, & maiore studio q̄ añhac vn-
quā cantandis laudibus tuis incumbā.

15 Os meum cōmemorabit integri-
tatem tuam, & salutē mihi abs te alla-
tam: quāuis tot extent in me & tanta
beneficia, vt numerum ignorem.

16 Quicquid vnquā aggrediar, fre-
tus omnipotentia Domini Dei aggre-
diar, in memoriā reuocabo omnibus,
& celebrem faciam integritatē tuam,
tuam inquam solius.

17 Deus docuit me ab ineunte aetate
vsq; nunc: quare nunquā desinam pa-
lam facere, quæ designastū tu plurima,
& admiratione dignissima.

18 Neq; ergo in senio, neq; aetate de-
crepita deseras me, quin adsis potius si-

M ; cut huc

PSALMVS LXXI.

cut hucusq; quoad indicauero brachium
tuum meæ ætatis hominibus, & vni-
uersę posteritati omnipotētiam tuam.

19 Et iustitiam tuam Deus laudibus
in altum extulero: qui designasti maxi-
ma Deus, quis conferendus tecum?

20 Qui afflixisti me afflictionibus
multis & molestis, sed reuersus ad me
ira deposita animum restituiti mihi, &
velut è barathro terre, placator factus
extraxisti me.

21 Auxisti potētiam meā, & reuersus
ad me clementissime tractasti me.

22 Quare ego te laudibus efferā, &
nāblo musico instrumento constantiā
tuam in promissis mi: Deus, & psallam
in honorem tuum cithara, qui sanctifi-
cator es Israelis.

23 Exultabūt labia mea vbi psallere
occepero tibi, & anima mea multo ma-
gis, quam liberaisti à malis omnibus.

24 Quin & lingua mea exercebit se
sedulo in cantanda iustitia tua, erubue-
runt enim & infames facti sunt, quoti-
quot

PSALMVS LXXII.

quot studuerunt incommodare mihi.

Pro Salomone. LXXII.

Deus iudicium tuum regi da.

DEus iudicandi secundū te formulas regi da, & equitatis iudicium filio regis.

2 Vt possit iudicare populū tuum secundū æquitatē, & pauperes tuæ curę relictos cum iudicio.

3 Adferant primores, qui montibus similes videntur, pacem populo, & colles comitetur iustitia.

4 Patrocinet pauperibus, q sunt pluri in populo, liberet à calumnia egenos, & perdat calumniatorem.

5 Reuereantur te (ō rex) quoad sol lumen suum præbuerit mortalibus, & luna sæculis cunctis.

6 Sit aduentus eius tam gratus, q̄ est pluuia decedens de cælo super frumentum recens demesum, & imbres irrigantes sitientem terram.

7 Floreat tēporibus illius iustus, & summa sit pax, quę duret vltra lunam

M 4 Et do

PSALMVS LXXII.

8 Et dominetur à mari vsque ad mare, imò ab oceano Orientali vsque ad extremos Occidentis fines.

9 Prouoluant se ante ipsum Aethiopes, hostes vero illius prostrati mordi custram corripiant.

10 Reges Tharsis, & qui insulas inhabitant, munera offerant illi, reges Arabum & Sabeorum tributa pendant.

11 Et adorent illum quotquot vsquam sunt reges, orbis totus seruiat illi.

12 Futurus enim est æquissimus, & liberabit e malis egenum auxilium illius implorantem, & pauperem humano praesidio destitutum.

13 Pius erit in pauperem & egenum & animas egenorum beabit.

14 Ab vsuris & iniquitate redimet animas eorum, nec temere fundi sinet sanguinem illorum.

15 Viuet cum rege illo pauper, & participem faciet eum auri Arabici, & orabit pro eo assidue, nullo non tempore beneficus erit in eum.

Ex

PSALMVS LXXII.

16 Ex paucis granis in terram profusa
Etis, etiam si in cacumine montium sa-
tio fiat, maxima proueniet messis: &
excrescet frumentum illud in eam alti-
tudinem, ut si vento agitetur, strepitum
excitent aristæ plene, qualè altissimæ ce-
dri in monte Libano solent: florebut
in super ciues, & multiplicabuntur in ci-
uitate, quæ admodum herba solet in agris.

17 Erit nomen illius celebre perpe-
tuo, priusquam enim esset sol, ab æterno
filius erat nomen illi: felices se fatebun-
tur beneficio illius vniuersæ nationes,
& beatum illum præ omnibus predicabunt.

18 Dignus omni laude dominus Deus, deus
inquam Israelis, qui facit incomprehensibilia
suis viribus, non adiutus alienis.

19 Et dignum omni laude nomen illud
magnificum filii ipsius perpetuo, quare
replebitur maiestate nominis illius vni-
uersa terra. Ita fiet. Ita fiet.

20 Hæc ut euenirent, summa fuit vo-
torum ipsius David filii Iesse.

¶ Finis libri secundi.

M 5 Psal:

PSALMVS LXXIII.

Psalmus Afaph LXXIII.

Quam bonus Israel Deus.

Quamuis certissimum sit nūn-
quam non esse beneficiū Deū
in Israelem, hoc est illos, qui
candido sunt pectore,

2 Mihi tamen hoc accidit absurdi, ut
quum mei pene oblitus essem, tantum
non labi cœperint pedes mei, & quem
admodum accidere solet his, qui per
lubrica ambulant, effuso gressu colla-
psus fuerim.

3 In causa vero fuit, q̄d ex candesce-
re cœperim in eos, q̄ ebrietate fortunę
ad insaniã vsq; sibi placet, & quod vi-
derem pacata esse impiorum omnia.

4 Tota enim vita nō solū fortunata
illis omnia fuerūt, sed & in morte illis
accidere solet, ut ætate defecti sine lon-
go cruciatu extinguantur, & palatia re-
linquant regia heredibus suis.

5 A molestijs, quibus ex ipsa cōditio-
ne homo fragilis obnoxius est, liberi
esse videtur, nec sicut reliqui homines
flagel-

LXXIII.
LXXIII.
Deus.
nummum suum
beneficium Dei
de filiis, qui
lectore,
de abstrusis
nem, panem
mei, & quem
his, qui per
restitu colla

PSALMVS LXXIII.

flagellis à malo deterrentur.

6 Hinc fit, vt superbia possideat eos
totos: & quemadmodū vestis totū ho-
minem tegere solet, ita iniquitas habe-
at totos inuolutos illos.

7 Vix apparent præ pinguedine ocu-
li eorum, supra quæ sperauerant omnia il-
lis prospicere eueniunt.

8 Terrori sunt obuijs oibus propter
potētiā illorū, quæ eō excreuit, vt scele-
ra sua & vim, qua opprimūt miseros,
latere nō cupiant, sed palā loquantur:
& sese ab hmōi iactent, neque pudeat il-
los ipsum Deū (quāuis supra oia sit) vi-
rulenta lingua lacerare.

9 Eum qui cælos habitat ore blasphe-
mo irritare audent, & lingua illorum
virulenta, per eos qui terram incolunt
obambulat.

10 Propter huiusmodi fluctuabit po-
pulus Dei, nunc hoc nunc illud in ani-
mo versans, & hæc veluti aquæ ama-
rissimæ pleno calice obtundentur illis,
vt bibant.

Illi in-

PSALMVS LXXIII.

11 Illi interim ridētes dicere audebūt
nōuit nē hęc deus & paritur? credendū
nē est prouidentiam esse in altissimo?

12 Ecce eiusmodi impij, & in hoc
mundo fœlices, assequuti sunt robur
& diuitias.

13 Profecto ego frustra operam de-
disse videor, vt candido essem peccato-
re, & abluerem aqua munda sordes a
manibus meis.

14 Flagellabar enī assidue ab impijs
& increpatio mei summo mane cepit.

15 Si tentauī recensere quomodo fie-
ri videbam hęc ab impijs, non potui
non iudicare miseros, quos tu tamen
pro filijs habes.

16 Et si rationē horū iueniri conabar
ipsa rei difficultas desistere coëgit me.

17 Deprehendi enim me non inuen-
turum quod querebā, priusquā ingres-
sus essem sanctuaria, q̄ tu Deus inhabi-
tas: tūc enī intelligā rem ipsam quum
videro, quem finem habituri sint im-
pij, qui hic videbantur fœlices & pijs,
quos

PSALMVS LXXIII.

quos hic opprimebant illi.

18 Profecto sunt lubrica & fluxa, & dedisti illis, quibus tantopere placent sibi, precipites dabis illos, & corruent in extremas miseras.

19 Quam subita calamitate oppressi sunt, perierunt, subitisque terroribus exterriti, in nihilum redacti sunt.

20 Quemadmodum somni (quantumuis dormienti gratus fuerit) reliquum nihil est: ubi quis vigil factus fuerit, ita eorum, quibus hic se felices putabant, reliquum illis nihil erit, quin potius tu Dñe in ciuitate etiã imagines illorum contemptibiles omnibus reddes.

21 Interim veluti acore quodam macerabit se cor meum, & torquebo me cogitationibus meis.

22 Propterea quod veluti oim rerum ignarus, hæc nõ satis intelligere potuerim, & veluti brutis similis in expendendis consilijs tuis fuerim.

23 Ego tamen (quãuis id nõ apparet) semp cure fui tibi, & apprehensam
sem:

PSALMVS LXXIII.

semper habuisti manū dexterā meam.

24 Et tuo consilio quacūq; eundem mihi esset veluti comes itineris fuisti, & me tandem maiestatis tuæ participationem ad te recipies.

25 Deficere videbas caro mea & cor meum, sed tu quū maxime infirmus viderer, plurimū roboris addebas animo meo: quare te partium mearū confido futurum Deus perpetuo.

26 Ecōtrario certo certius, q̄ a te procul recedit, interibūt: perdes oēm illū, qui te deserto aliud præfert tibi.

27 Quare ego quum mihi persuasissimū vtilissimū fore, amicitiam cū Deo vero inire, collocaui in dño Deo oēm fiduciā meam, futurū sperās vt ille mihi facultatē det conscribendi varia illa & summo artificio absoluta opa, quæ facit assidue.

Psalmus Asaph LXXIII.

Vt quid Deus repulisti in finem.

Quid

PSALMVS LXXIII

Quid queso deus sibi vult hec
tam diuturna calamitas? de-
feres ne nos perpetuo? nec fi-
nem facies ex candescendi in-
gregem, qui tuæ solius curæ vt illum
pascas commissus est?

2 Recordare multitudinis, quã olim
vt proprie tua esset, conquisiisti tibi,
quam & redemisti e seruitute durissi-
ma, vt imperium in eam acciperes, ve-
luti hæreditario iure tuum: & induxi-
sti in montem hunc Sion, quẽ ipse ad in-
habitandum elegisti tibi.

3 Erigete in pedes, vt obuiam hosti-
bus profectus, malis illos afficias nun-
quã finiedis: nihil enim nõ ausi sunt in
templum sanctitati tuæ consecratum.

4 Sublata enim voce clamauerunt ad-
uersarij tui victores ipsis festis tuis so-
lennibus, nõ aliter quã pii solent præ gau-
dio cantare in honorem tuum, erexerunt
vexilla sua in trophæum.

5 Palam vidētibuscunctis ascenderunt
vastaturi templum tuum, non aliter
quã

PSALMVS LXXIII

quàm syluam lignorum ingressi arbo-
res truncare solent.

6. Iam nunc hoc agunt, vt ianuas &
omnem penitus ornatum illius securi
& malleis perdant.

7. Immiserunt ignem in omnia loca
tuæ maiestati consecrata, in terrâ vsq;
sacrilegi prostrauerunt habitaculū no-
minis tui.

8. Statuerunt apud se subuerrere pe-
nitus omnia, quod & factum est: exul-
serunt enim templū tuum Deus, ad quod
fratis anni temporibus cōcurrere solēt
diem tibi festum celebraturi, qui de-
gunt in terra.

9. Signa liberationis ab his malis ad-
huc nulla apparent, nec vllus est pro-
pheta, nec quenquam dedisti nobis,
qui scire possit, quando horum spera-
re liceat finem.

10. Quousque feres, o Deus, cōtume-
liosum in te aduersarium, & inimicū
blasphemum in maiestatem nominis
tui, perpetuo ne?

Quare

PSALMVS LXXIII

11 Quare cōtrahis vtrancq; manum,
sinistram & dextrā tuam, instar hoīs
ociosi? profer quæso tandem eam è si-
nu tuo, & perde hos impios in te ho-
mines funditus.

12 Certe ille Deus rex mihi fuit à se-
culis plurimis, qui innumeris argumē-
tis palam ostendit in medio huius ter-
ræ vires sibi non deesse, quibus seruet
quoscunq; voluerit.

13 Tu enim omnipotentia tua olim
secuisti mare, vt locus esset transeundi
tuis, confregisti capita illorum, qui dra-
conibus immanitate similes erant, eise-
dem in aquis, per quas tuos perdu-
xeras saluos.

14 Fregisti vires illius, qui similis vi-
debatuꝝ draconi maximo, & capita ha-
benti plurima: obiecisti eū deuorandū
feris & coruis, qui in desertis locis ver-
sari solent, & victitare cadaueribus.

15 Tu aperuisti aridam petrā, & edu-
xisti ex ea aquā tanquā ex fonte, tā co-
piosam vt in iustum flumen excreues

N rit.ecom

PSALMVS LXXIII

rit: cōtrario rapidissimos fluuios exie-
casti, quoties ita tibi visum fuit.

16 A te est vicissitudo hęc dierum &
noctium, quibus tu eleganter, vt præ:
sint, distribuisti pro natura vt: usq; lu-
nam videlicet & reliquarū stellarū lu-
men nocti, & solem diei.

17 Per te stabiles sunt varij illi angu-
li terre: æstatē ab hyeme tu discreuisti.

18 Habe rationē huius tā insignis cō-
tumeliæ: hostis enim ille nō solum af-
fligit nos, sed & Dñm te, asidue afficit
contumelia, & populus stolidus exe-
cratur nomen tuum.

19 Ne obieceris multitudini hostiū
turturem tuam, & multitudinis pau-
perum tuæ solius curę relictorum, ne
obliuiscaris perpetuo.

20 Respice ad fœdus quod cū patri-
bus pepigisti: cō enim malorū perue-
nimus, vt in teterrimis locis, & veluti
subterraneis, & obscuritatibus plenissi-
mis degere mœsti cogamur: nec hæ ta-
men domus ab iniuria & insultibus
hostium

PSALMVS LXXV.

hostium immunes sunt.

21 Ne abire quæso cogatur pauper suffusus pudore, pauper humano auxilio destitutus, non diuites isti: ad te confugiet, & nomen tuum laudibus celebre faciet.

22 Exurge Domine, & tracta tuam ipsius causam: in memoriam reuoca, qua sis contumelia affectus à populo ad impietatem usq; stolido, non semel atq; iterum, sed assidue.

23 Ne obliuioni dederis impias voces aduersariorum, non tam nostrorum q̄ tuorum: contumeliosa enim vociferatio eorum, qui se opponunt tibi, assidue fit maior & maior.

Psalmus Asaph. LXXV.

Confitebimur tibi Deus.

Laudibus extollere cœpimus te Deus, laudibus inquam extollere te cœpimus, & pro beneficijs acceptis gratias agere: & continuo sensimus præsentiam nominis tui: quare commemorabunt quotq̄

N 2 vide

PSALMVS LXXV.

viderūt, q̄ miris modis nobis affueris
contra hostes nostros.

2 Vbi ego, inquit Dñs, tēpus stauero
mihi, quo quę iusta sunt exequar.

3 Terra sentiet iram meam, & præ
metu exanimabuntur quotquot habi-
tabunt in ea, cuius ego fundamēta ieci,
& veluti colūnis stabiliui: quare & cō-
cutere eam difficile mihi non erit.

Ita res habet.

4 Sæpe admonui stultos, ne ad infamiam
vsq; ineptirent, & impios ne ni-
mum erigerent cristas suas.

5 Dicebā enim ad illos, nolite erigere
contra Deum, qui in cœlo habitat, cor-
nu vestrū, neq; loquamini ceruice ere-
cta contumeliose de illo.

6 Quia neque ab Oriente, neque ab
Occidente, neque ab Austro cuiquam
continget, quod solide magnum fa-
cere poterit illum.

7 Sed deus iustus iudex, ille solus de-
ponit, & ad nihilū redigit, & ecōtrario
eriget in altū quemcunq; voluerit.

Habet

PSALMVS LXXVI

8 Habet enim Dñs in manu poculſſi
in quo pulchre rubet vinũ, ſed cui plu
rimum eſt fecis admixtũ: ex hoc porri
get mercatũ piſis, fecẽ vero noxiam ex
ugere, imò epotare coget impios oẽs,
quantumuis degant in terra multi.

9 Interim ego operã dabo, vt hec di
uina æquitas nota fiat ſubſequentiũ ſæ
culorũ hoĩbus: pſalmos conſcribam et
cantabo in honorem Dei Iacob.

10 Et ego, inquit Dñs, cornu impio
rum confringam, & efficiam vt exal
tentur cornua iuſti.

Pſalmus Aſaph. LXXVI.

Notus in Iudæa.

Notus inter Iudæos Deus, &
apud Iſraelitas magni ſit no
men illius.

2 Erat enim in Hieruſalẽ ta
bernaculũ ipſius, & domus eius in Siõ

3 Illic ſæpe confregit emiſſas ab arcu
ſagittas, ſcutũ & gladium rupit, & bel
la confecit. Ita factum eſt.

4 Cõſpicuus apparuiſti tu, & ferox

N in hos

PSALMVS LXXVI

in hostes magis, quam vllus leo vel
vrsus egressus ad prædandum è mon-
tibus, qui receptacula esse solent rapa-
cium animalium.

5 In prædâ dati sunt animo feroces,
oppetierunt veluti mortifero somno
grauati, nec vsui illis esse potuerunt,
quantumuis viri essent alioqui fortes,
manus illorum.

6 Increpatione tua factû est, ô Deus
Iacob, vt mortê oppetierit rex ipse cû
suis, & multitudo curruum & equorû
velut somnium euanuerit.

7 Vehementissime metuendus es tu
& quis subsistere poterit coram te vbi
iratus fueris?

8 Efficies vt è cœlo audiant æquita-
tem iudicij: quod vbi factû fuerit, me-
tuent sibi quicumq; terram inhabitant,
nec mutire contra audebunt.

9 Fiet autê quum apparuerit se deus
ad ferendâ sententiâ cõtra malos, vt li-
beros reddat à tyrannide illorû pios q
elegunt in terra. Ita fiet.

Hono

PSALMVS LXXVII.

10 Honori profecto tibi erunt, quã
ira conciti remere contra te in prelium
prodierunt: peribunt enim, & si quid
minarum hostilium reliquum fuerit,
id tu vendicabis tibi, & te illi oppones
ne terreantur tui.

11 Vouete, & persoluite quę uouistis
Dño Deo vestro: quotquot habitatis
circa illum, offerte ei munus, qui meri-
to colendus est solícite.

12 Ipse est enim, q̄ adimere p̄t vitã
principibus, & terrere ipsos reges etiã
si domini esse uideantur ipsius terre.

Psalmus Asaph. LXXVII

Voce mea ad Dominum clamaui.

Voce mea ad deũ clamabo, uo-
ce inquã mea assidue clama-
bo, donec aurẽ præbeat mihi.

2 Quotiescũq; aduersi aliq̄d
accidebat mihi, ad Dñm recurrebã: &
si vulnus meũ p̄ noctẽ recrudescibat,
nec remittebat se dolor, recusauit ad-
mittere ullã consolationẽ anima mea
aliam ab ea, quã expectabã à Domino.

N 4 In me-

PSALMVS LXXVII.

3 In memoria ergo habebō Deū, & eiulabo ad illum, loquar, & sollicitudine conficiet se spiritus meus. Ita fiet.

4 Apprehendisti palpebras oculorū meorum, ne possim dormire: quæ res me sic conturbauit, vt ne loqui quidē amplius libuerit.

5 Quare aīo reuolui dies ab initio sæculi, & annos seculorum superiorum.

6 In memoriā reuocabo & carmen meū, q̄ alios consolari soleo: & per noctem cū corde meo colloquar, & erit animus meus in cogitationibus totus.

7 Num perpetuo deseret nos Dominus, & futurum ne est vt placator fiat vnquam posthac?

8 Perijt ne in perpetuum mīa ipsius irritus ne factus est sermo, q̄ pollicitus est se consolaturū mœstos, nō vna tantum generatione, sed omnibus?

9 Oblitus ne est misereri Deus? aut præ ira vim facit sibi, ne vnquam sentiamus varia genera benignitatis illius?

Ita ne fiet?

Profe

PSALMVS LXXVII

10. Profecto dicebam, ad mortem vsque cruciat me hæc recordatio superiorum annorū, quibus toties & tam manifeste adfuit omnipotēti dextera sua, is qui supra omnia est Dominus.

11. Non tamen sperare desinā, sed memoria repetam consilia seruatoris Dei quibus se aliquando placatū ostendere solet: memoria inquā repetā, q̄ miraculose olim ipse adfueris tuis Deus.

12. Animo voluebā & reuoluebā oīs generis opera tua, & in recensendis cōsilijs tuis occupatus eram.

13. Quare deprehendi ō Deus sanctimonie plena esse oīa opera tua, nec esse potētia & magnitudine conferendū cum te Deo vero quicquam.

14. Tu ille es Deus qui stupenda designas, notam fecisti in varijs populis omnipotentiam tuam.

15. Redemisti brachio potenti populum tuum posteros Iacob & Ioseph.

Ita res haber.

16. Vbi te vidissent aquæ Deus, vidif-

N 5 tent in

PSALMVS LXXVII

ſent inquam te aque, viribus deſtitute
ſunt, & conterritæ ſunt abyſſi.

17 Effundit nubes aquas, quories tu
vis, & ſonũ ædũt: quin & grãdo copio
ſe te iubente decidit, ſagittis ſimilis.

18 Auditur è cœlo tonitru vehemen
ter ſonorum, illuminant & veluti lu
cere faciunt orbem fulgura, vt ſepe ti
more capiantur & tremore hi, qui ter
ram inhabitant.

19 Per mediũ mare obãbulas, & per
aquas plurimas, nõ aliter q̃ per tritiſſi
mas vias, nec apparêt vlla veſtigia tui.

20 Duxiſti olim non aliter q̃ paſtor
gregem ſibi cõmiſſum ſolet, populum
tuum miniſterio Moſe & Aaron.

Psalmus Aſaph. LXXVIII.

Attendite popule meus.

A Vſculta popule mi doctrinã
meam, præbete aures veſtras
oẽs vos ſermonibus meis.

2 Com memorabo quæ fa
bulæ videri, & ſupra fidem eſſe poſ
ſunt, niſi vere conſtaret ſuperioribus

ſæcu

PSALMVS LXXVIII.

saeculis contigisse ea.

3 Ab alijs enim audiuimus, & vera esse certo scimus: patres enim nostri conscripserunt diligenter, ne nos ignoraremus ea.

4 Neq; nos ergo inuidebimus posteris illis vsq; in nouissimā generationē, sed diligēter cōscribemus laudes Dñi, & oīpotentiā eius, stupēda quoq; opera, quę ille designauit plurima.

5 Imprimis hoc honore dignatus est Iacob, quod p̄scripta recte viuendī tradiderit posteris ipsius Israelis, & mādauerit progenitoribus nostris, vt ea docerent liberos suos.

6 Vt sciant etiam nepotes illorum, qui post ipsos nascuntur, & illi iterum superiorum nepotes suis liberis ea diligenter inculcent.

7 Vt discāt oēm fiduciā suā ponere in Deo, & nō excidāt memoriā illorū quę summo consilio facta sunt à deo: quibus recensendis excitati, discāt mandatis illius parere.

Nefi.

PSALMVS LXXVIII.

8 Ne fiant similes progenitoribus suis, hoibus qui pertinaciter rebelles fuerunt deo & cōtumaces: quibus nunquā id quod rectū est, cordi fuit, nec vnquā ex animo crediderunt deo.

9 Filij Ephraim armati proficiscebātur cōtra voluntatē dñi, vt iaculis peterent vicinos, & bona illorū diriperent, quare inferiores hostibus facti in prælio terga verterunt, & occisi sunt.

10 Non enim persisterunt in pacto recens inito cum Deo, & secundum viuendi normam illis à Deo præscriptā viuere noluerunt.

11 Exciderant enim iam tum memoria illorū egregia illa ipsius Dei strata gemata, & stupenda opera illius, quæ spectantibus ipsissimis illis ædiderat.

12 Coram patribus illorum designauit mira in terra Aegypti, in ipsa in quā agrorum ditissima Aegyptus.

13 Diuisit mare, & transmisit illos, stare iussit aquas natura sua fluidas, rāquā molem marmoream.

PSALM.

Duxit

PSALMVS LXXVIII

14 Duxit eos nube contextos cōtra ardorē solis per diem, per totas noctes lumen præbuit illis, quale luculentus præbere solet ignis.

15 Fidit in gratiam ipsorū arentes petras, in ipso deserto, & potū ex illis sup peditauit tam copiose eis, vt ex nullis aquis quisquā possit copiosius.

16 Eduxit riuos ē petra aquis tā copiosos, vt æquare potuerint fluuios profundissimos.

17 Nihil his oībus facti sunt meliores, sed peccatis peccata addiderunt: exacerbauerunt altissimū in ipsa vastissima solitudine, in qua nisi beneficio illius, nulla ratione viuere potuissent.

18 Statuerunt in animo periculū facere quantū posset Deus, idēq; cibū petendo, qui gulæ ipsorum faceret satis.

19 Loquebantur enī inter se de Deo, dicētes: poterit ne hic, qui tam putatur potens Deus, instruere conuiuium in hac vasta solitudine, in qua omnium rerum summa est inopia?

Miram

PSALMVS LXXVIII

20 Miranda profecto cecitas illorū:
qui enim elicere potuit illis vidētibz
ex petra aquas, tanta copia, vt iustos
fluuioz æquauerint, de illo dubitant
posset ne panē prestare, posset ne car-
nem prestare populo, quem sibi tā mi-
raculose asseruit.

21 Quare hæc audiēs Dñs merito ira-
tus est grauissime, & continuo exarsit
ignis in posteros Jacob, & peruasit in-
cendio vastans ipsos Israelitas.

22 Non enim ex animo crediderunt
Deo, nec persuaserāt sibi illum esse, qui
possit necessaria suppeditare.

23 Mandauit ergo nubibus, q̄ supra
eos in aëre pendeāt, & tanquā ianuaz
cœli aperuisset, nubes ipsas rupit.

24 Et in modum pluuiæ decidere fe-
cit inter eos Man, frumenti genus nun-
quam visum hominibus, vt haberent
quod comederent frumentum, quod
in aëre prouenerat dedit illis.

25 Panē, res mira, qui è nubibus deci-
derat, quæ natura frumenti feraces non
sunt,

PSALMV S LXXVIII.

sunt, comedit homo prognatus e terra
& cibū, quacūq; proficiscebantur, sup-
peditavit eis ad satiritatem.

26 Flare iussit Eurū per mediū cœlū,
& sua potentia induxit Africum .

27 Et tanta copia quanta puluis ven-
to in altū sublatus in terrā decidere so-
let, cecidit inter illos caro, & oīs gene-
ris avium tanta multitudo, vt nume-
ro equare possent arenā, quę innume-
rabilis iacet in litore maris.

28 Et precipit oīa illa in media castra
ipforum, circa tentoria ipforum.

29 Quare comederūt & saturi vsque
ad nauseam facti sunt, ad hunc modū
fatisfecit gulę illorū, vt viderent prius-
quam perirent, potuisse Deum, quę il-
li posse ipsum non crediderant .

30 Non sunt fraudari desyderio suo,
adhuc erat cibus in ore illorum.

31 Et ira Dei defauire cepit in eos:
occidit enim robustissimos quosque,
& florem iuuentutis, qui erat inter Is-
raelitas, prostravit.

His

PSALMVS LXXVIII.

31 His oibus nihil adhuc facti sunt
meliores : relabebatur enim continuo
in priora peccata , nec crediderunt ex ani
mo se Deo , quantumuis designaret illa
le quæ merito essent omni admiratio
ne dignissima .

33 Quare absumpsit cum vanitate si
ne honore dies vitæ illorum , & annos
ipsorum non sine terrore .

34 Quâdiu percutiebat illos recurre
bant ad ipsum , & peccatorum pœnite
bat illos , & mane surgentes , supplices
suebant Deo .

35 Et recordabatur q̄ Deus sepe pro
pugnaculū fuisset illorū , & Deus excel
sissimus redemptor illorum .

36 Verū hæc ab aīo eorū non profici
scebantur , sed ore tantū blandiebatur ,
& lingua sua mentiebantur illi .

37 Cor enim corū non erat candidū
erga illum , nec perstiterunt bona fide in
pacto quod pepigerant cum illo .

38 Et quāuis essent quales pauloan
te depinxī eos , ipse tamē se potius quā
illos

PSALMVS LXXVIII.

illos respiciens, misericordia motus, remisit iniquitatē quamuis grauissimā: nō enim funditus perdidit illos, quē ad modū meritauerant, sed maximo studio, quasi vim faciens sibi, cōtinuit irā suam, nec re ipsa ostendit, quā merito etiam furere posset in eos.

39 In memoria enī habebat, q̄ caro essent ipsi, varijs & stultis concupiscentijs obnoxij, & spiritus abiens suapte natura non reuersus.

40 Quoties irritauerunt eum in deserto, exacerbauerunt eum in vasta illa solitudine.

41 Reuersi enim ad ingenium, iterū tentare conati sunt, q̄ ipse potens esset Deus, & metiri potentiam eius q̄ sanctificat Israelē: quædā enim posse illū credebant, sed non omnia.

42 Neq; enim intellexerant quantæ potentia fuerit opus illud, quod fecerat in gratiam illorū, quo tempore liberauit illos ex calamitate illa insigni.

43 Qualia videlicet inter Aegyptios
○ ostens

PSALMVS LXXVIII.

ostenderat diuinitatis suæ manifestis-
sima signa & prodigia per totam re-
gionem Aegypti.

44 Mutauit enim in sanguinem flu-
uios eorum, & effecit ne riuus eorū vllō
modo essent potabiles.

45 Immisit in eos omnis generis mu-
scas, quæ arroderent eos, & ranas quæ
vexarent eos.

46 Qui tradidit bruchō germen illo-
rum, & laborem eorum locustæ.

47 Vastauit grandine vineas eorū,
& sycomoros pruina.

48 Perdidit grandine iumenta eorū
& quicquid possidebant, carbonibus
ignitis, qui cum grandine permixti cō-
tra naturam fuerant.

49 Ex calamitatibus, quibus affecti
eos, colligi potest quod serui illis iratus fue-
rit: manifesta enim erant irati Dei, iunō
vehementer irari signa, vexatio illa &
plage, quales nō solent ab hominibus
quantumuis inimicis inferri, sed qua-
les per angelos ab irato Deo immisos
ad fla-

PSALMV S LXXVIII.

ad flagellandos illos, qui vehementer
sunt scelerati.

50 Perrexit, quomodo cœperat, iras-
cit, donec & ipsos occideret, & pecora
eorum pestilentia corriperentur.

51 Occidit enim omnia primogeni-
ta per totam Aegyptum, præcipue il-
la pro quibus laborauerant maxime,
ea inuenerunt singuli in tabernaculis
suis subito mortua per vniuersam ter-
ram Aegypti.

52 Eduxit autem illinc, tanquã oues,
populum suum, & deduxit eos tan-
quam gregem per loca deserta.

53 Perduxit eos securus inimicos au-
tem illorum cooperuit mare.

54 Perduxit eos in regionem sanctis-
simæ maiestati suæ graram, in hunc vs-
que montem, quem omnipotenti dex-
tera sua asseruit sibi.

55 Expulit enim illinc impios, quæ eum
locû longo tempore possederât, & im-
misit suos, vt veluti hereditario iure
possiderent, & ædes inhabitarent.

○ 2 illorum

P S A L M V S L X X V I I I .

illorum qui pulsi fuerant, tribus Israel:

56 Tanquã nihil cõmoti oibus his, iterũ tentauerũt & irritauerunt Deum qui est supra oĩa: admonitionibus enĩ illius parere noluerunt.

57 Auerſi ſunt à Deo, & rebelles facti ſicut patres illorum, qui præceſſerũt illos, auerſi ſunt quemadmodũ arcus, qui ſcopum non petit, ſed fractus percutit eum qui tetendit.

58 Ad iracundiã concitauerunt eum lucis ſuis, quos frequentabant in aeditis locis ſitos: & ſtatuis, quas fecerãt ſibi deos, vehementer irritauerunt eum.

59 Audiuit deus & exaudiuit, & exeratus eſt valde ſcelera Iſraelitarum.

60 Repudiavit iratus tabernaculũ, in quo principio colebatur in Silo: tabernaculum, inquam, in quo viſus ipſe eſt habitare, & familiariter verſari inter poſteros Adã.

61 Et capi permisit arcam fœderis, quã erat veluti receptaculũ oĩpotentiẽ illius: & ornamentũ illud vnde ornare ſolitus fue-

tus fue

PSALMV S LXXVIII.

tus fuerat populum suum, in potestatem hostium venire permisit.

62 Et implicuit bello cruento populum, & in hereditate suam excanduit.

63 Adolescentes illius absumpsit gladius, & virgines sine honore perierunt innuptae.

64 Sacerdotes illius gladio corruerunt, nec viduae superstites erant, quae casum illum deslerent.

65 Et expergefactus est tandem Dominus quomodo solet, qui vino obrutus post longum somnum redit ad se, & iterum vino exhilarans sese, fortiter pericula aggreditur.

66 Quare vulneravit hostium suorum podices infami ignominia affecit illos quam nunquam eluere poterunt.

67 In eligendo autem sibi rege spreuit familiam Ioseph, & tribum Ephraim non elegit.

68 Sed elegit tribum Iuda, & montem Sion quem amat.

69 Et extruxit similem altissimis re-

O ; gum pa

PSALMV S LXXIX.

gum palatijs ædem maiestati suæ dicā
tam, quam stabilem esse voluit, sicut
terram perpetuō.

70 Elegit autē David seruum suum
& excepit eum e caulis ouium.

71 A fortis vaccis quas sectabatur pa
stor, auocauit eum, & fecit eum pasto
rem populi, quem habebat inter po
steros Jacob, & hæreditatis suæ inter
posteros Israelis.

72 Et pauit eos qui curę illius cōmis
si fuerāt pro candore animi sui, & pro
summa prudētia qua vsus est in oibus
operibus suis, gubernauit eos.

Psalmus Asaph LXXIX.

Deus venerunt gentes in he.

DEus venerūt ethnici vsque in
hæreditatē tuam, prophanaue
runt templū sanctissimæ ma
iestati tuæ dicatū, redegerunt
Hierusalem in aceros lapidum.

2 Obiecerunt cadauera seruorū tuo
rum deuoranda auibus, quæ volitant
per aërem, & corpora lacris tuis ini
tiato:

PSALMVS LXXIX.

tiatorum, bestijs terræ.

3 Fuderūt sanguinē humanū tanquā
aquā per totū ambitū Hierusalem, nec
quisquā inuētus est q̄ occisos sepeliret.

4 Ludibrio fuimus vicinis nostris,
irrisui & subsannationi ḡs, qui habi-
tant circum nos .

5 Quousque irasceris Dñe, perpetuo
ne? exardescet ne sicut ignis ira tua?

6 Euome potius irā tuā in impios, q̄
nō agnouerūt te, & in regna q̄ diuinū
auxiliū tuum nunquam imploraue-
runt, sed vires p̄prias iactant .

7 Vastauerunt enim posteros Iacob
& quicquid apud eos elegantix fuit, re-
degerunt in nihilum .

8 Ne scelerū memor esse velis ī ma-
lum nostrū, quæ antehac cōmissimus,
sed omissis illis, cito amplectere nos
tua inexhausta clementia attenuati enī
sumus vehementissime .

9 Auxiliare nobis Deus salutis no-
stræ author, nō tam habira ratione no-
stri, q̄ magnifici & maiestatis plenissi-

○ 4 mi no-

PSALMVS LXXIX.

mi nominis tui, libera nos a malis, in
quibus versamur: & remitte peccata
nostra immensa liberalitate, quæ no-
mini tuo respondet.

10 Quomodo ferre diutius poteris
Dñe petulantiam impiorum, qui no-
bis insultant dicentes: vbi nunc est ve-
ster ille deus? palam quæso fiat ob hæc
vidētibus nobis vltio sanguinis feruo-
rum tuorum, qui effusus est.

11 Penetret vsq; in conspectū tuum
gemitus eorum, qui in carcere tenentur
captiui, magnitudine potentiae brachij
tui in vita cōserua eos, qui morti desti-
nantur ab hostibus.

12 Et retribue vicinis nostris septu-
plum in sinum illorum, pro contume-
lia qua affecerunt te Domine.

13 Nos interim populus tuus, & grex
cuius tu prouinciam pascendi sumere
dignatus es, referemus tibi accepta oīa
nostra perpetuo generationibus cūctis
& literis mandabimus q̄ vere dignus
sis qui lauderis ab omnibus.

Ipfius

PSALMVS LXXX.

Ipfius Afaph LXXX.

Qui regis Israel, intende.

O Pastor Israelis aufculta, q̄ educere soles tanquā gregem p̄steros Ioseph, habitator Cherubin conspicuus appare.

2 In gratiam Ephraim & Beniamin & Manasse fac appareat omnipotentia tua, & veni succurre nobis.

3 Deus recipe in gratiam nos, & placato vultu aspice nos: hoc enim si feceris, salui erimus.

4 Domine Deus qui potestatem habes in omnes exercitus, quousq̄ tandē excandescēs, nec admittes precationē populi tui?

5 Coëgisti illos comedere cibum sibi bitem, & pro potu porrexisti illis meas lachrymas maxima mensura.

6 Exposuisti nos maledicentiæ vicinorum nostrorum, & ofores nostri risident inter sese.

7 Deus qui potestatem habes in oēs exercitus, in gratiam recipe nos, & placato

O s cido

PSALMVS LXXX:

ido vultu aspice vt salui simus.

8 Vineam ex Aegypto transtulisti,
expulisti gentes impias è sedibus suis,
& inseruisti eam.

9 Repurgasti diligēter ruderibus ei-
ctis superficiem eius, & tā late radices
extendit, vt terram impleuerit.

10 Cooperti sunt montes vmbra il-
lius, & rami illius similes facti sunt ra-
mis cedrorum maximarum.

11 Extēdisti ramos illius vsq; ad ma-
re, & vsq; ad flumen furculos eius.

12 Quare ergo nūc destruxisti sepes
illius, vt vastent quotquot iter faciunt
iuxta illam?

13 Euertet eam aper egressus è sylua,
& ferē omnis generis, quē in agris de-
gunt, depascent eam.

14 Deus exercituum, recede quāso
ab ira, & recipe in gratiam nos, aspice
è cælo & vide, quin potius ipse vine-
am hanc inuise.

15 Et integritati pristinē restitue, quā
eo honore es dignatus, vt tua dextera
plan-

PSALMVS LXXX.

plātaueris eam: & si ipsa nō ineretur,
propter filium tñ, per quem fortia de
signare cōstituisi, fac quod in rem hu-
ius vineæ esse putabis.

16 Quod exusta sit hæc vinea igni, &
vastata, austeritas vultus tui in causa
est: quæ si durauerit, funditus peribunt,
qui hac vinea significantur omnes.

17 Adsit oipotētia manus tuæ viro
dexterę tuæ, adsit inquā manus tua fi-
lio hoīs, quē summis viribus instructū
opponere cōstituisi hostibus tuis.

18 Ille vbi hāc vineam inuiserit, & a-
sentibus repurgauerit, nō amplius de-
feremus te: vita enim donabis nos, &
persistemus in cultu & inuocatiōe no-
minis tui.

19 Dñe Deus, cœlestiū exercituum
summe imperator, reuoca nos ab er-
rore & malis in quibus versamur, fac
clare appareat fauor vultus tui erga
nos: hoc enim si feceris, salui erimus.

Ipsius Asaph. LXXX XI.

Exultate Deo adiutori.

Cum

PSALMVS LXXXI.

Cum exultatione laudate deum
cuius viribus seruati sumus nos
omnis generis lætitiæ signa edī
te in honorem Dei Iacob.

2 Sublata voce canite & pulsate tym
panum, & citharam pulchre sonorā
vnā cum nablo.

3 Clangite in nouilunio tuba, die so:
lenniter nobis festo.

4 Præceptū enim est Israeli illud, &
æquissime statutum à Deo Iacob.

5 Ritum illū seruari voluit à posteris
Ioseph in memoriam eius, quod fœli:
citer versatus fuerit ipse in terra Aegy:
pti, quō quum venissemus, linguā quā
non didiceramus, audiebamus.

6 Liberavi enim (inquit Deus) tum
à gestandis oneribus humeros illorū,
meo auxilio manus illorum liberatæ
sunt à coquendis fictilibus ollis & læ:
pidibus.

7 In malis constitutus implorasti au:
xilium meum, inquit Dñs, succurri ti:
bi, & ad ea quæ occulte postulasti, ego ti:
bi re:

P S A L M V S LXXXI.

bi respondi tonitru, quo hostes tuos exa-
terru: feci & periculū tui iuxta aquas
contentionis. Ita res habet.

8 Audi popule mi, sanctissime enim
pollicebor tibi Israel, si mihi auscul-
taueris.

9 Et si nō fuerit apud te in pretio de-
us alienus, & nō veneratus fueris vllū
deorū, quales plurimos exterarum na-
tionum impij homines venerantur.

10 Si credideris me, qui te eduxi ē
terra Aegypti, vere dñm Deum tuum
esse, aperi quantum velis os tuum, &
postula à me quicquid charum fuerit
animo tuo, ego copiosissime vti com-
potem faciam te.

11 Verum nunquam acq̄ieuit cons-
ilijs meis populus meus, nec Israel vn-
quam sincere amavit me.

12 Quare permisi eos animo obdu-
rato insanire quantum vellent, & sua
sequi consilia, qui nolent mea.

13 Utinam popule mi audisses me,
Israel si in vjs meis secundum tibi prę-
scripta

PSALMVS LXXXII

Scripta à me ambulasses.

14 Nullo negotio vnque suos inimicos tuos pdidisses, et extēdisē m̄ manum meā in hostes tuos, & p̄rissent.

15 Osorēs Domini exterriti mendacijs, se in periculis excusare voluissent: populus autem meus fœlicia vidisset tempora perpetuo.

16 Israel, si audisses me, pauissem te medulla tritici & melle: in rupe minutissima constitutum, ad saturitatem vsque pauissem te.

Psalmus Asaph. LXXXII.

Deus stetit in synagoga.

Deus astetit cœtui illorum, qui p̄ ceteris potestatem in alios nacti sunt: in medio ipsorum iudicum, quę officij illorum sunt, admonuit illos.

2 Quousq; tandē pronūtia is sententiam iniquā, & in gratiam impiorū iustos opprimitis? Ita facitis enim,

3 Quin potius pauperē & pupillum & cum q; sine auxilio vestro impar est aduers.

PSALMVS LXXXII.

aduersario suo, & egenū à calūnia defendite, potestate hac vobis cōmissa, & iustitiæ illorū patrocinium suscipite.

4 Si sapitis, succurrite pauperi & mē dico, & è violentis impiorum manibus eripite eum.

5 Nihil facti sunt admonitiōibus his sapientiores, sed in tenebris assidue versantur: quæ res tā habet male Deum, vt propterea aliquoties sic totum orbem turbauerit, vt bases terræ tantum non visæ fuerint.

6 Ego vos habui, p̄ dijs, & similes iudicauī oēs vos angelis: q̄ tā chari sunt Deo, vt videri possint filij altissimi.

7 Verum longe vobis aliter q̄ filijs eueniet: moriemini enim sicut abiectissimus quisque in plebe, & quemadmodum tyrannus quispiam præcipitabimini ad inferos.

8 Surge quæso tu ipse Deus, vt iudices terram: tu enim velut hereditario iure, & tanquam patrimonium possidebis vniuersas gentes.

Psal-

PSALMVS LXXXIII.

Psalmus Asaph LXXXIII.

Deus quis similis erit tibi.

DEus ne taceas quæso diutius,
neq; sileas, neq; feras amplius
omnipotens Deus.

2 Ecce enim rem intolerabilem,
hostes tui tumultuantur, & inimi-
ci tui efferunt caput.

3 Aduersus populum tuum conspi-
rauerunt secreto, & consultauerunt ad-
uersus eos qui occultæ protectioni tuæ
concrediti sunt.

4 Statuerunt inter se proficisci in bel-
lum & extirpare penitus illos, qui tuæ
curæ relictisunt, & delere sic eos è nu-
mero hoim, vt nunquã amplius men-
tio fiat nominis Israelitici populi.

5 Consilio vnanimè inito, aduersus
te pepigerunt fœdus.

6 Habitatores Idumææ & Ismaelitæ
Moabitæ, & Agareni.

7 Gebal, Ammon, & Amelech: Pa-
læstini vnã cum habitatoribus Tyri.

8 Insuper & Assyrii iuncti sunt illis,
auxi

PSAL. LXXXIII.

auxilio venerunt filijs Loth .

Ira res habet .

9 Fac illis q̄d olim fecisti Madian , & Sisare , & Iabin iuxta torrentē Cisson .

10 Qui perierūt in Endor , relictī ad stercorendos agros insepulti .

11 Fac principibus illorū , quod olim fecisti Oreb , quod Zeb , quod Zebech , & Salmane , eadem experiantur nunc horum duces vniuersi .

12 Qui dixerunt , occupemus veluti iure nobis debita elegancia illa tabernacula Dei .

13 Deus fac sint quęso tam instabiles q̄ est vlla rota , & similes festucę q̄ non potest resistere vento .

14 Sicut ignis in syluam immissus , & flamma in cacumen montium : quę per obuia dumeta volitans vastat cuncta absq; vllō impedimento .

15 Sic tu persequere eos tempestate immissa abs te , & excitato turbine perturba eos .

16 Imple ignominia vultus illorum

P vt quę:

PSAL. LXXXIII.

vt querere cogantur placationem laesi
nominis tui Domine.

17 Pudefiat & cõturbent assidue ma-
gis ac magis, infames fiant & pereant.

18 Vt sciãt te esse illũ, cui soli nomen
est rei respondens, altissimo Domino
in omnia potestatem habenti per vni-
uersam terram.

Filiorũ Corach Psalmus. 84.

Q̃ dilecta tabernacula.

Vã amabilia sunt taberna-
cula tua Dñe exercituum.

Q 2 Sic amore capiebatur, vt
vix esset apud se anima mea,
quoties mentio fiebat atriorum Dñi,
cor meum & caro mea pre gaudio exi-
liebant ad nomen Dei viui.

3 Interim passer inuenit foramen, &
hirundo nidum, vbi collocet pullos
suos iuxta altaria tua Dñe exercituum
qui mihi & rex es & Deus.

4 Fœlices qui habitant iuxta domũ
tuam : nunquam deerit occasio illis
laudandi te. Ita res habet.

Fœlix

PSAL. LXXXIII.

5 Felix ille hō, qui tuo beneficio fortis est: semitę eni sunt elegāter strate in cordibus illius, per quas eūt ad ipsum vsq; animū diuinitus inspiratę vires.

6 Obambulant qui tales sunt assidue veluti ī yalle lympidissimis plena fontibus, ē quibus quantū libebit bibent: ipse vero qui diuinā hanc philosophiā alijs impartit doctor, omni ex parte diuinis muneribus exornabitur.

7 Incrementa virtutū, quicūq; sunt tales, assidue magis ac magis accipient quoad peruenerint ad ipsum Deū, & illi assistere videantur palam in Sion.

8 Dñe Deus oipotēs, audi quęso precatōnem meam: prębe aurem Deus seruator Iacob. Ita fiat.

9 Qui diligentius protegere nos fortes quā vllum possit scutum, aspice Deus & elemēter respice faciem supplicis Christi tui.

10 Melior est enim vna dies in atrijs tuis, quā mille quocunq; alio loco: optarem magis accubare ad limen do-

PSAL. LXXXV.

mus Dei, quam habitare in splendidis
impietatis ædibus.

11 Est enī tanquā sol & clypeus dñs
Deus, gratiā & gloriā dabit dñs, nō po-
terit non facere benignitatis suæ parti-
cipes eos, qui ambulant simpliciter.

12 Dñe exercituum oīm imperator
summe, fœlix modis omnibus ille est
homo, qui fidit per omnia tibi.

Filiorum Corach Psalmus. 85.

Benedixisti Domine terram.

R Ecōciliatus es dñe terrę tuę, re-
duxisti enī ē captiuitate Iacob.
2 Abstulisti omnem iniqui-
tatē a populo tuo: texisti oīa
peccata illius. Ita factum est.

3 Collegisti oēm iram tuam, q̄ spar-
sa fuerat in nos: continuisti, ne in furo-
rem erumperet, iram tuam.

4 Recipe in gratiam nos Deus au-
thor salutis nostræ: & tolle inimicitias
quę fuerunt inter te & nos.

5 Num perpetuo irasceris nobis? p-
feres ne iram tuam in generationem
& ge-

PSAL. LXXXV.

& generationem?

6 Tu ne es ille, qui nos à captiuitate liberare solus potes, & vita donare, vt populus tuus sese te oblectet, pacem consequutus?

7 Fac sentiamus dñe benignitatē tuā & salutis tuæ participes effice nos.

8 Auscultabo qd loquuturus sit Deus: certo enim scio loquuturum, quæ ad pacē pertinebunt populi sui & sanctorum suorum, nec sinet eos relabi in amentem illam impietatem, propter quam abducti fuerant captiui.

9 Propinqua certe colētibus ipsum salus ipfius, qua fiet vt non perfunctorie perambulet, sed inhabitet maiestas illius terram nostram.

10 Misericordiæ & fides obuiam tuo factæ sunt, iustitia & pax mutuo exosculatæ sunt sese.

11 Veritas è terra pullulabit, & iustitiam è cælo prospicientē euocabit.

12 Profecto dñs erit autor huius boni, vt terra nostrā proferat fructū suū.

P 3 Iustitia

PSAL. LXXXVI.

1 Iustitia præcedet illū, qui Dño chā-
tus est, & figet gressus viri illius in via
per quam gradietur.

Precatio ipsius David. 36.

Inclina Dñe aurem tuam, & exaudi.

Prebe aurē tuam, & respōde vo-
cis meis, quia paup & oī huma-
no p̄sidio destitutus sum ego.

2 Sic tibi curæ anima mea, quā
candido sum erga te pectore: saluum
fac tu seruum tuum, mi Deus: seruum
inquam tuum, qui totus pendet de te.

3 Misereat te mei dñe: imploro enim
assidue, & implorabo auxilium tuum

4 Exhilara animū serui tui: ad te enī
vsq; Dñe animo meo, quantum vis in
sublimi habites, pertingere conabor.

5 Tu enī Dñe benignus es & clemēs
& supra q̄ dici potest misericors in oēs
qui tuum auxilium implorant.

6 Aures præbe Domine precatōni
meæ, non sit molestum tibi audire cla-
mosas preces meas.

7 Quotiescunq; aduersi aliquid acci-
derit

PSAL. LXXXVI.

derit mihi, opem tuam implorabo: futurum confidens vt preestes, quod ex se mea esse putabis.

8 Non est conferendus tecum quisquam eorum, quos impij homines pro dijs habent Domine, neque potest imitari quisquam opera tua.

9 Quare futurum est, vt exterarum nationes, quarum oim tu author es, veniant & supplices fiant tibi, & serio reuerentur maiestatem nominis tui.

10 Magnus enim es tu, & stupendam designas, tu Deus es solus.

11 Doce me Domine viam qua itur ad te vt ambulem confidenter per eam, nihil dubitans quin bona fide mihi comes iteris futurus sis: excita cor meum, vt vnice reuerentur maiestatem nominis tui.

12 Celebrabo te Domine mi Deus toto pectore meo, & laudibus efferam nomen tuum perpetuo duraturis.

13 Benignitatis enim tue erga me immensarum extant argumenta plurima: quoties enim versabar in periculis etiam

P 4 summis,

PSAL. LXXXVII.

summis, tu me eripuisti, et animā meā
veluti ab inferis ad superos reuocasti.

14 Deus superbi insurrexerūt aduer-
sum me, et ingēs robustorū turba hoc
egit studiose: vt vitā adimeret infonti
mihī non habita vlla ratione tui.

15 Verum tu domine Deus es mise-
ricors & pius, tardus ad iram, ad bene-
ficentiam autem & fidem seruandam,
propensissimus.

16 Respice me, & miserere mei: tri-
bue vires seruo tuo, & serua filium
ancillæ tuæ.

17 Aede signū aliquod fauoris erga
me tui, vt hostes mei videant & pude-
fiant, videant inquam te fuisse illū, qui
auxiliatus sit mihī, & vltus sit iniuriā
illatam mihī ab illis.

Filiorum Corach. LXXXVII.

Fundamenta eius in montibus sanctis

Fundamenta ciuitatis huius iacta
sunt in montibus sanctimonia
maximis.

2 Amat Dominus portas Siō,
magis

PSAL. LXXXVIII.

precatio mea in conspectu tuum : prece
be aurem tuam clamori meo .

3 Ad saturitatem enim & nauseam
vsque plena est molestissimorum cru:
ciatum anima mea : vita mea sepul:
chro videtur esse proxima .

4 Habitus sum vnus e numero eoru
q iam iam corruturi sunt in barathru:
aestimatus non pluris sum q vir omni
bus suis viribus destitutus .

5 Prestaret mortuum esse, & liberu
ab his malis, quales sunt, qui vel vul:
nerati, vel morbo extincti iacent in se:
pulchris, quoru non recordaberis am:
plius, vt vite huic qua vixerunt eos re:
stituas : verum liberi sunt a plagis hic
tuis, quibus ego affligor.

6 Affecerunt me malis tam multis ad
uersarij mei, vt visus sim ipse mihi pre:
cipitatus in puteu, aut in carcerē obscu:
rissimum & profundissimu reclusus.

7 Omni ex parte premit me furor
tuus, nullum superest mali genus quo
non afflixeris me . Ita res habet.

Aliena

PSAL. LXXXVIII.

8 Alienasti à me familiarissime nos-
tos mihi, & abominabilem fecisti me
illis: conclusus sum, nec video quo pacto
explicem me.

9 Oculus meus languit præ dolore,
imploravi auxilium tuum, Dñe toto
die expandi manus meas ad te.

10 Aedes ne diuinitatis tuæ specimen
in mortuis? aut resurgent ne mortui
laudes tuas cantaturi? Ita ne fiet?

11 Mentio ne fiet in sepulchro clemē-
tiæ tuæ, aut integritatis tuæ apud eos
qui perierunt?

12 Quo pacto in tenebris nota fiet
tua illa potestas, qua mirāda designas?
aut iustitia tua inter eos, qui ex hoc or-
be migrarunt in terram desertam?

13 Pergā tñ ad te clamare Dñe, non-
dū spem oēm deponēs, & mane ante
omnia precatione mea occupabo te.

14 Quorsum Dñe neglexisti animā
meam? occultasti vultū tuum, ne sen-
tiam solitum erga me fauorem tuum.

15 Pauper sum ego & ærinosus ab
adole:

PSAL. LXXXIX.

Adolescentia pertuli tales abs te mihi
immissos terrores, vt propemodum
succubuerim, & desperare de salute
tantum non ceperim.

16 In me apparuerūt manifesta signa
tui furoris, terrores tui opprēsserūt me

17 Circudederūt quemadmodum
aque solent collapsum in eas, idq; affi-
due cinxerunt me: nō alius terror post
alium, sed simul vniuersi.

18 Procul à me abire fecisti, si q; for-
te reliquus fuit amās mei, aut vicinus
beneuolus, quin & familiariter notos
abscondisti, & veluti in tenebris ne vi-
deri possint à me, collocasti.

Psal. ipsius Ethan Esfrachitę. 89.
Misericordias Domini in æternum.

Dominum nunquā te non mi-
sericordem miris modis esse,
carminibus testabor, & mea
ætatis hoībus & posteris oī-
bus, & docebo ore meo nō esse dubitā-
dum cuiquā de fide tua, quin prestatu-
rus sis quicquid promiseris vnquam.
Persuasi

PSAL. LXXXIX.

2 Peruasi enim mihi futurū, vt perpetuo daret misericordia tua, & cœli prius ruant quos artificio summo condidisti & constanter conseruas, quam te non stare promissis.

3 Percussisti œdus, inquit Dñs, cū eo, quē elegi ipse mihi, & iuramento confirmauit illud, ne vllā habeat dubitādī causam seruus meus Dauid.

4 Perpetuo, inquit Dñs, stabilitā posterōs tuos, extruam solū regale tibi, quod nō conuulletur vlla generationū vnquam subsequentiū. Ita fiet.

5 Testatur cœli q̄ admirādu artifex sis tu Dñe, & perpetuitatis tuæ testes sunt apud oēs, qui tuæ sanctitatis non penitus sunt expertes.

6 Quis enī in cœlo quouis pacto tecū cōferri poterit, & quis similis tibi inter angelos quāntūvis sint potentes?

7 Deus miris modis magnus est, & suspiciendus etiam in cœtu sanctorum suorum, & metuendus cunctis, qui circa illum sunt.

Dom̄i

PSAL. LXXXIX.

8. Dñe Deus qs confiteri vilo pacto poterit tecū, quū sis creator & cōseruator rerum oim, & stabilitatis tuæ circū te habeas testes plurimos?

9. Tu imperium habes in vastitatem maris: si ferocire cœperint, & in altum se sustollere fluctus eius, tu potestate tua dum vis compescis illos.

10. Tu percussisti potentissimū illū Aegypti regē nō maiore negotio, q̄ si res tibi fuisset cū aliq̄ viribus suis oibus desituro: omnipotēti brachio tuo subuertisti hostes tuos vniuersos.

11. Tui sunt cœli, tua est terra, orbis terrarū, & omnia q̄ in ipso plurima sunt: tu fundamenta iecisti omnium illorū.

12. Aquilonē & Austrū tu produxisti, mons Tabor, mons Hermon magnitudine sua testantur omnipotentiam tuam, & occasionem præbent videntibus laudandi nomen tuum.

13. Tu brachiū habes oipotētia præditum, robustissima est manus tua, & potentissima dextera tua.

Iustitia

PSAL. LXXXIX.

14 Iustitia & æquitate stabilitū est regale solium tuum: clementia & æquitas præ omnibus curæ sunt tibi.

15 Fœlix ille populus q̄ agnoscit hæc & sese oblectat his: Dñe quicūq; tales fuerint, semp comitabitur illos fauor tuus, & veluti clarissima in luce vultus tui versabuntur.

16 Ad memoriã nois tui exultabunt oibus diebus vitę suæ, & beneficio iustificationis tuæ magni erunt.

17 Ornamentum enim fortitudinis eorum es tu, & pro tua in nos pietate robur illud incrementa suscipiet assidue magis & magis.

18 Beneficio enim dñi magis q̄ villo clypeo tuti sumus, & auxilio illius qui sanctimonie author est Israeli, feliciter cedūt quæcūq; aggreditur noster rex.

19 Olim loquutus es cū sancto tuo (Samuele) quomodo cum prophetis soles, & dixisti, robur addidi viro alio: qui forti, exaltaui adolescentē illum, quem è populo elegeram.

Inue:

PSAL. LXXXIX.

20 Inueni David seruum meū, oleo
sancto meo unxi eum.

21 Quare manus mea firma erit cū
illo, nec deseret illum vnquam: insu-
per & brachium meum potentissimū
faciet illum.

22 Nō opprimet illum vllus inimī-
cus, nec homo sceleratus male illi vo-
lens affligere poterit illum.

23 Conteram enim quotquot aude-
bunt sese opponere illi: & odio haberi
tes illum perdam.

24 Quicquid autem promisi illi as-
sequetur, & prima illa gratia, qua ele-
gi eum, irrita non fiet: per me enim
exaltabitur cornu illius.

25 Et extendam vsque ad mare ditio-
nem illius, & vsque ad flumina poten-
tiam dextere illius.

26 Ipse vocabit me, & dicere familia-
riter audebit pater meus es tu: Deus me-
us, stabilis & inconcussa salus mea tu.

27 Et ego faciā illū primū & potent-
tissimū oim regum, qui sunt in terra.

Perpe

PSAL. LXXXIX.

28 Perpetuo illū prosequar fauere
meo, & pactū q̄d inī cū illo, firmū erit

29 Et cōstitui posteros illos cōserua-
re perpetuo, & solū regni illius facere
tam diuturnum q̄ erunt dies cœli.

30 Si deseruerint posteri illius legem
meam, & secundm præcepta mea
non vixerint,

31 Si leges meas violauerint, & man-
datis meis non paruerint,

32 Ego veluti virga flagellabo eos
vt respiscāt, & verberibus animaduer-
tam in scelera illorum.

33 Clementia vero mea nunquā de-
stituiam illos. nec enim mentiri potero
aut contra datam à me fidem facere.

34 Nunquā violabo pactum, quod
est inter me & illos. id enī quod semel
loquutus sum, non mutabo vnquam.

35 Quum ergo iurauerim per sancti-
tatem & maiestatem meam, mentiri
ne Dauid potero?

36 Futurū promisi semen illius per-
petuo duraturū, & solium regni illius

fore

PSAL. LXXXIX.

Fore tam stabile & diurnū, q̄ est ipse
sol in conspectu meo.

37 Sicut luna perpetuum erit regnū
illius, q̄ & stabile promissionis meæ in
cælo signum esse volo.

38 Interim tu tanquam horum om
nium oblitus, deseruiste & abomina
tus esse videris Christum tuum, & ex
canduisse in illum.

39 Violasse videris fœdus initum cœ
seruo tuo, & ignominiose in terram ab
ieciſſe diadema illius.

40 Diruisti oēs muros illius, & mu
nitiones, quibus tutus esse solet ab ho
stiu insultibus, funditus demolitus es.

41 Cōculcāt quotq̄t iter faciūt iuxta
illum, factus est ludibrio vicinis suis.

42 Extulisti in altū dexterā hostium
illius, vt grauius feriāt, gaudio affecisti
quotquot male voluerunt illi.

43 Aciem enim gladij nostri retudi
ſti, nec proditurus videris nobiscum ſi
cut soles, in prælium.

44 Obscurasti splendorē illius, solū
illius

PSAL. LXXXIX.

Illius regium in terram vsq; detraxisti.

45 Breues fecisti dies adolescentię ipsius, omni ex parte ignominia cooperuisti illum. Ita factum est.

46 Quousq; tandē abscōderis Dñe? perpetuo ne? exardescet ne quēadmodum ignis solet furor tuus?

47 Recordare q̄ breuis & nihili sit vita mea, an nō ex ipsa cōditiōe mali satis habemus? q̄ vanitati per totā vitā obnoxii, quotquot sumus posteri Adē abs te conditi sumus.

48 Nemo est enim, quantumuis sit vir robustus, q̄ victurus sit expers mortis, & qui tutari vitā suam poterit contra violentiam sepulchri.

49 Vbi nūc sunt superiorū seculorū misericordiæ tuæ Dñe, quādo iuramēto obstrinxisti te Dauid, bona fide posterorum illius curam te habiturum?

50 Perpende Domine q̄ contumeliose tractantur serui tui, quodq; concoquere cogar clā, & velut in sinu portare contumelias, quibus me afficiunt.

Q 2 popu-

PSALMVS XC.

populi varij & propemodū innumeri
51 Cōtumeliosi enim nō in nos solū
sunt, sed & in ipsum te dñe: ridēt enim
assidue nos, tanquam spei nobis nihil
sit reliquum in Christo tuo.

52 Qyaliscūq; sit status rerū nostrarū
deus quod promissit nō poterit nō præ
stare, quāuis molesta sit nobis mora:
quare dignus est, qui perpetuo laude-
tur ab omnibus, Amen Amen.

Finis libri tertij.

Precatio Mosē viri Deo charissimj.

XC.

Domine refugium factus es.

Domine tu fuisti nobis sēculis
superioribus instar asyli ad qđ
tutissime confugere licebat.

2 Prius enī q̄ mōtes produ-
cti essent & facta terra, & in plagas ha-
bitatas distincta: tu ab æterno fueras
te ipso potentissimus Deus.

3 Deduces hominem varijs miserijs
obnoxium, quoad senio fractus fuerit
& dices tum, Redite posteri Adæ in
terram

PSALMVS XC.

terram, vnde prodixisti .

4 Mille profecto anni apud te & cū æternitate collati, sunt tanquā dies hesternus qui præterijt, & tanquam vnā ex nocturnis vigilijs, quę nullum relinquit post se vestigium .

5 Velocissime properare annos hominum iubes, & priusquā ad se reuersus homo cogitet quid sibi in vita acciderit, elapsos sentiet illos veluti somnium quoddam: mane enim in initio vitæ tanquam herba quędam succrescet, & aliquid esse apparebit .

6 Mane, inquā virebit, & aliquo vsque succrescere videbitur: ad vesperam vero succidetur, & arefcet.

7 Et tanquā non sit in annis nostris paucis mali fati, accedit ira tua, q̄ non finit vel per somnium nos sentire, quæ Iecunq; illud sit quod possit homini esse quoquo modo voluptati: in metu enim cōsumpti sunt anni nostri, & quæ vehementer nobis irasci videbaris, cōturbati sumus & inhorruimus.

Q; Collo:

PSALMVS XC.

8 Collocasti iniquitates nostras e regione tibi, & peccata quæ nos pro oculis habuimus, & in adolescentia commisimus, ipsa luce manifestiora sunt in conspectu tuo.

9 Quare dies nostri elapsi sunt uniuersi te nobis irato: finiuius annos nostros dicto citius.

10 Tempus enim uitæ nostræ si fuerit septuaginta annorum, aut summum octoginta, bene actum nobiscum putabimus: interim illi, qui precipui sunt inter hos, & tanquam flos ipse huius tam rare ætatis & molestiis & laboriosis miserijs pleni, abeunt velocissime, & nos toti velut alii assumptis, auolamus.

11 Quis vitare unquam nouit potentem iram tuam? maxime si à nobis exigas uenerationem maiestati tue debitam: et ob eam non satis diligenter præstitam, quantum res ipsa requirat, irasci uolueris.

12 Numerare nos doce ad hunc modum paucissimos dies nostros, & semper habere paucitatem illorum in memoria, ut ni:

PSALMVS XC.

vt nihil nobis de hac vita magni promittentes, diuinę sapientię studio animum intendamus.

13. Redi ad solitã clementiã Dñe : an nondũ satis in miseros nos sequitũ videtur? misereat tandẽ te seruatorũ tuorum

14. Copiose & cito summo mane benignitatis tuę participes effice nos, vt saltẽ gaudere liceat & letari paucis, qui reliqui sunt, vitę nostre diebus.

15. Affice nos gaudio pro magnitudine malorũ, q̃ diebus & annis superioribus, pessima experti sumus.

16. Appareat seruis tuis salutiferũ illud redemptionis opus, & recõciliatio diuinę maiestatis tuę nota fiat seruatorũ tuorum posteris.

17. Sic fiat gratiofus & pulchre fauẽs nobis dñs Deus noster, vt quicquid facere tentauerimus, efficax fiat : efficacinquã fiat Dñi beneficio, quicquid manibus nostris attrectauerimus.

X C I.

Qui habitat in adiutorio altissimi.

Q

Quicunq;

PSALMVS XCI.

Quicumq; committit se protectioni altissimi, quantumuis occulte, illius tutelam suscipiet omnipotens Deus, & tuto versabitur inter pericula vite huius.

2 Quare & ego persuadere mihi audebo de Domino, quod spes mea ipse sit, propugnaculum meum, & deus meus: ego enim totum me cure illius committam.

3 Ipse ergo curabit, ne incidas tu quisquis illi credis, in vllum insidiatoris laqueum: tutum te reddet a peste quantumuis pestilente.

4 Alis suis cooperiet te, & sub penis illius tutus eris: nullum scutum, nec vllus clypeus prestare hoc cuiquam poterit, quod ipse sua cura prestabit.

5 Protectione illius fiet, ne metuas, vt res vlla terrorem incutiat tibi noctu: neque timeas si quis iaculo te petat etiam medio die.

6 A peste, que clam inuadere homines solet, & ab ea, que de improviso subortata sauiet, securus eris.

Si pre

PSALMVS XCI.

7 Si praelium ingressus cū hostibus
manus cōserueris, à latere sinistro mil-
le, & à dextro decē milia corruent, tu
vero incommodi nihil accipies.

8 Quin potius oculis tuis videbis
preliantē pro te Deum, & impios pœ-
nas dare securus aspicias.

9 Merito ergo ois fiducia mea sita
est in te dñe: quisquis igitur lapis, dñm
qui est supra oīa, veluti tutissimū asylū
ante oculos tibi propone.

10 Quod si feceris, ausim tibi polli-
ceri, qui hęc scribo, non futurū vt vllū
inopinatū malum te corripiat, vel vlla
plaga familiam tuam infestet.

11 Mādauit enī angelis suis curā tuā,
vt solliciti sint pro te quacunq; iueris.

12 Manibus gestabunt te, quoties pe-
riculum fuerit, ne vel leuiter in lapillū
impingat pes tuus.

13 Per medios leones & serpētes iter
facies securus: & si insurgere in te co-
nentur, pedibus conculcabis prostratū
leonem & draconem.

Q; Quia

PSALMVS XCII.

14 Quia me amauit, ab omni malo
immunem faciam illum: stabilem &
inconcussum illum reddam, quod cha-
rum illi fuerit nomen meum.

15 Implorabit auxilium meum, & ego
votis illius respondebo, adero illi, ab
omnibus periculis liberabo illum, &
honoratum faciam.

16 Longitudine dierum saturabo illum,
& ostendam illi quibus modis beare
soleam amicos meos.

Psalmus de die Sabbati. XCII.

Bonum est confiteri Dño.

AEquum est cum gratiarum actio-
ne laudare Dñm, & cantare
nomen tuum o altissime.

2 Commemorare suum mo-
mane clementiam, & constantiam tuam
noctibus singulis.

3 Idemque non voce solum, sed & musicis in-
strumentis, de tachordo, nablo, & citha-
rae dulci modulatione.

4 Delectasti enim me Dñe elegantis-
sima haec operum tuorum varietate: operi-
bus, e

PSALMVS XCII.

bus, e quibus colligi facile potest omnipotentia manus tuæ, oblectabo me.

5 Quæ suspicienda ob magnitudinē sunt opa tua Dñe: vehemēter, profunda sunt & inscrutabilia nobis consilia tua

6 Vir stolidus nihil horū intelligit, neq; stultus cōsiderat in his naturę miraculis omnipotentiam Dei.

7 Quod virere videātur impij sicut gramen terræ, & florere plurimi homines scelerati, non hoc feclicitatis illorū putandum, sed damnationis perpetuę argumentum.

8 Tu autē es excelsus supra omnes, erisq; perpetuo Domine.

9 Quare præter expectationē eueniet hostibus tuis Dñe: præter expectationem, qui nūc florere vidētur, funditus peribunt: subuertent sese sceleribus suis quotquot sunt homines scelerati.

10 Interi tu simile facies cornu meū cornu monocerotis: iam nūc perfusus mihi videor oleo fragrantissimo.

11 Videbit enī oculus meus in meis, qualia

PSALMVS XCIII.

Qualia quisquā optaret hostibus suis:
& de insurgentibus in me sceleratis au-
dient aures meæ.

12 Iustus quemadmodū palma flo-
rebit, & sicut Cedrus in Libano in
altum succrescet.

13 Qui plantati sunt in domo Domī
ni, in atrijs Dei nostri flores suos profe-
rent pulcherrimos.

14 Itaq; fiet vt valentes sint in senio
bene habiti & virentes.

15 Vt palam fiat æquum esse Dñm,
qui instar rupis est mihi, & ab oī ini-
quitate q̄ alienissimus.

XCIII.

Dominus regnavit, decorem indutus

Dominus regnandi provinciā
suscepit maiestate vndiq; con-
spicuus: induit robur dñs quo
natura & a seipso omnipotēs
est, quo & stabiliuntur qui terram in-
colunt, ne amplius vacillent.

2 Stabile est regnum solij tui, & fuit
ante constitutionem mundi, & ab ipsa
consti-

PSALMVS. XCIII.

constitutione vsque in perpetuum ipse ille, qui semper fuisti eris.

3 Exaltauerunt flumina Dñe, exaltauerunt flumina strepitus suos, & exaltatura magis videbantur fluctus suos.

4 Verum Dñs cōpescuit eos oīpotētia sua: aquis quantūuis multis, imō & vastissimis fluctibus maris potētor est Dominus altissima quæq; possidens.

5 Quæ pollicitus es, optima fide prestita sunt domui tuæ, quam eleganter exornasti sanctimonia Domine, quæ duratura est perpetuo.

XCIIII.

Deus vltionum Dominus.

QVI potestatem habes vlciscendi iniurias tuorum Domine, q potestatem inquam habes Deus, conspicuus appare.

2 Sustollaris quæsumus in altū, & solū tuū conscēdas, q iudex es vniuersæ terre, & redde, quod meretur, superbis

3 Quousq; impij Domine, quousq; impij exultabunt?

Scele=

PSALMVS XCIII.

4 Sceleratus illorū animus erūpet in
verba, & loq̄ eos coget fastuose, predi-
cabūt sese, & sua scelera iactabūt hoīes
hi pestilentissimi & numero plurimi.

5 Populū tuum dñe atterere conabū-
tur, & patrimonium tuum affligent.

6 Viduam & aduenam occident, &
interficient pupillos.

7 Persuadebunt sibi nō habiturū te
horū rationem Dñe, nec confyderatus
sum te, quum Deus sis Iacob.

8 Intelligite tandem, qui bestijs non
multo estis prestāiores in populo, stō-
lidi quando respicietis?

9 Qui vestris capitibus affixit aures
& facultatē dedit audiendi, surdus ne
erit ille, nec audiet quicquā? & q̄ o-
culos vobis in fronte aptauit, expers ne
esse poterit videndi?

10 Qui docet etiā ethnicos sectari qđ
rectū est, an nō suppliciiū sumet de vo-
bis transgressoribus? ille inquā, qui do-
cet hoīes prudentiam, & veluti inscul-
psit animis illorū, hæc reliquet inulta?

Domī

PSALMVS XCIII.

11 Dñs nouit oĩa, que quiuis cogitat
homo, q̄ vana sint & inefficacia.

12 Quare felix ille est vir, que tu eru
dire, & tua doctrina imbuere dignaberis,
seruator omnium Domine.

13 Præbebit enī illi requiē ea discipli
na tēporibus periculosis, q̄ ad impio fo
diatur fouea, ex qua nunquā emerget.

14 Nō abiiciet dñs populū suum, ne
que hæreditatē suam despiciet vnquā.

15 Futurū est enim vt iustitia coniu
gatur cū iudicio, & iudices quod iustū
est iudicent, sequanturq; illud vniuersi
qui integro sunt animo.

16 Vtinam exurgat quisquam mecū
aduersus homines perditos, vtinam se
quisquam mecum opponat his sceles
tatissimis hominibus.

17 Nisi Dñs auxilio fuisset mihi, pe
riissem: parū enim absuit, quin vita spo
liatus iacuerim in sepulchro.

18 Quoties videbatur pes meus vac
illare, clementia Domini robur adde
bat mihi, & stabiliebat me.

Pro

PSALMVS XCIII.

19 Pro multitudine tristium cogitationū mearū, quibus intra me cruciatur animus meus, cōsolationes tuæ vicissim exhilarabant eum.

20 Nunquid cōmune tibi quicquā erit cum folio & potestate tyranni, qui sruuit calumniam infontibus, idēq; suo more, & tanta calliditate, vt legitime illud facere videatur?

21 Ipsi congregabunt satellites in perniciem iusti, hominem innoxium impietatis damnabunt.

22 Verum Dñs. erit meus protector & Deus meus instar munitę arcis, quę in altissima rupe extructa est.

23 Et retorquet in illos iniquitatem, qua oppresserunt alios ipsi: & quemadmodum meretur scelerata vita illorum, subuertet eos funditus: subuertet, inquam, eos ipse Dominus Deus noster.

XCIV.

Venite exultemus Domino.

Eia ex

PSALMVS XCIV.

EIA exultemus nos Dominum
habere propitium, iubilemus ip-
sum nobis veluti rupem factum
inaccessam hostibus nostris, &
authorem salutis.

2 Ante omnia hoc agamus, vt placi-
do vultu respiciat nos: psalmis iubile-
mus in honorem ipsius.

3 Deus enim magnus est Dominus,
& rex magnus præ omnibus dijs.

4 In cuius potestate sunt fundamen-
ta terre, & cacumina montium ab ipso
habent quod sunt.

5 Cuius est mare: ipse enim fecit il-
lud, & terram iussit extare omnipoten-
tia sua extra mare.

6 Eia venite igitur, vt vnâ adore-
mus, & supplices efficiamur: & genua
flectamus ante Dominum authorem
vitæ & salutis nostræ.

7 Ipse enim Deus est noster, nos au-
tem populus, qui pabulo ipsius victi-
tamur, & veluti grex ouium curæ &
omnipotentia illius commissi: hodie igitur

R tur si

PSALMVS XCVI.

tur si voci eius auscultaueritis, & age-
re prudenter volueritis,

8 Non obdurabitis cor vestrum, sicut
olim tempore contentionis in deserto ob-
murmurauerunt contra me: & periculum
fecerunt tam ne potens essem Deus, ut li-
bidini eorum satisfacere possem.

9 Ibi enim tentauerunt patres vestri,
an possem suppeditare illis, quibus opus
habebant: explorare conati sunt quan-
tum possem ego, quamuis vidissent ope-
ra plurima diuinitatis meae argumen-
ta manifestissima.

10 Quadraginta annis veluti lis mihi
hii fuit cum illo hominum genere, & dixi assi-
due: populus hic desipit manifeste, &
aberrat turpissime: verum ipsis nihil eo-
rum, quae ego dicebam, curae erat.

11 Quare quum finem infantiendi non
facerent, iuravi iratus, me non introdu-
sturum illos in locum illum quietis-
simum, in quem perducere decreueram.

XCVI

Cantate Domino canticum nouum.

Canta

PSALMVS XCVI.

Cantate dominum carmine nouo, cantate Dominum quotquot incolitis terram.

2 Cantate Dñm, & celebrate nomen eius, prædicate de die in diē salutē qua seruati estis beneficio ipsius.

3 Narrate exteris natiōibus maiestatem ipsius, vniuersis qui vsquā habitāt populis stupenda opera illius.

4 Magnus est enim dñs, et omni laude maior: metuendus etiam illis omnibus, qui vsquā habentur pro dñs.

5 Omnia enim, quę reliquę nationes habent pro dñs, nihil sunt: Dominus autem est, qui cœlos fecit.

6 Quicquid vsquam est magnificū & decorum, est in conspectu illius, potentia & ingens gloria illius relucet in ipsis cœlis, quos sibi pro habitaculo peculiarius delegit.

7 Quare tribuite Dño, quotquot estis familie populorum: tribuite, inquam Dño maiestatem & omnipotentiam.

8 Tribuite Dño eam maiestatem quę

R 2 respon:

PSALMVS XCVII.

respondet nomini ipsius : arripite munera, & properate ad atria ipsius .

9 Prosterne vos ante Dominum, veneraturi magnifice sanctam maiestatem illius : metuite ab ipso quotquot habitatis in terra.

10 Narrate exteris nationibus Dñm suscepisse regnandi prouinciam : quare stabiliet orbis, nec vacillabit amplius.

11 Lætabitur cœlum, & exultabit terra, exiliet præ lætitia mare cum omnibus quę in ipso sunt.

12 Exultabunt campi, gaudebunt arbores vniuersę in syluis ipsis.

13 Propter Dñm quod aduenerit, & aduenerit, inquã, iudex futurus ipsius terre : iudicabit enim orbẽ terre secundum iustitiam, & populos optima fide gubernauit.

XCVII.

Dominus regnauit, exultet.

Dominus regni gubernacula suscipere dignatus est, exultet terra, gaudeant insulę numero plurimę .

Nubes

PSALMVS XCVII.

2 Nubes & caligo circa illū in terros
rem malorū, iustitia autē & æquitas fir
mamentum sunt throni ipsius.

3 Ignis ipsum præcedet, & flamma
vndiq; vastabit hostes illius.

4 Lucere facient fulgura eius orbem
sensit & expauit præ fulgurum multi
tudine ipsa terra.

5 Montes tanquā cæra soluti sunt, &
præ metu apud se non fuerūt propter
præsentiam domini, præsentiam, inquā
Domini vniuersę terræ.

6 Testati sunt cæli iustitiā illius, & vi
derūt vniuersi populi maiestatem illius.

7 Pudefiant quotquot colūt sculpti
le, qui placēt sibi cultu rerū nihili: quin
potius ipsi prosternite vos ante illum
quotquot estis vsquā, qui pro dijs ho
minum stultitia habemini.

8 Audiuit & gausa est Sion, & exul
tauerunt filię Iudę propter iudicia tua
q; impios terroribus exanimas, & pios
exhilaras Domine.

9 Tu certe supra vniuersam es terrā

R ; & po:

PSALMVS XCVIII.

& potestatem habes in omnia, in finit-
tis modis ob hæc miracula prælatus ex
alijs vniuersis dijs.

10 Qui amatis Dñm, odio habete
malitiam: ipse est enim qui animas san-
ctorum suorum custodit, & à tyrannide
impiorum eripit illos.

11 Lux orta est iusto: & animo can-
didis lætitia.

12 Gaudete iusti vos Dñm habere p-
pitiu, & gratias agite cū veneratione
sanctissime maiestati illius.

Psalmus. XCVIII.

Cantate Domino canticum nouum.

Cantate Dñm nouo carminis
genere: ipse enī præbet argumē-
ta scribēdi noua plurima, admi-
randa nāq; sunt, q̄ iam recēs de
signauit: victoriam enim peperit sibi
sua ipsius dextera manu, & brachio san-
ctissime maiestatis suæ.

202 Sic egit dñs cum suis, vt notū esset
omnibus victoriam illam salutiferam
esse ab illo: palam enī videntibus ethni-

cis ar:

PSALMV S XCIII.

etis argumenta æ didit iustitiæ suæ.

3 Memor factus est miæ suæ, & fidei
in præstâdis, q̄ promiserat Israeli: viderunt
quotquot habitant vsquâ in vllis
angulis terræ eam salutē, cuius author
nobis fuit ipse noster Deus.

4 Tubilate in honorē Domini quot-
quot habitatis in terra: sublata voce ca-
nite; exultate & psallite.

5 Psallite in honorē Dñi cithara, sed
adhibita ad citharâ modulatiōe vocis.

6 Sonate taratāris, & clāgite tuba:
iubilate quantū potestis, ppter aduen-
tum insignis huius regis q̄ dñs est oim

7 Strepitū ædat præ gaudio mare, &
piscium multitudo innumera, orbis to-
tus cum his, q̄ degunt in eo, exulter.

8 Flumīa iūctis manibus gaudia sua
testetur, ynanimiter montes exultent;

9 Idēq̄ propter Dñm, q̄ ipse aduene-
rit prouinciam suscepturus iudicandi
terram: iudicabit orbem terrę secundū
iustitiam, & populos cum æquitate
summa.

XCLX.

R + Domi:

PSALMVS XCIX.

Dominus regnabit, irascantur.

Quia dñs aduenit regnum ad-
ministraturus, contremiscēt
populi: ille, in quā Dominus
qui sedet super Cherubin, ad-
uenit: quare reuerenter attoniti fient
habitatores terræ.

2 Dñs in Sion magnus, & pro oīpo-
tente agnitus ab yniuersis populis.

3 Fatebūtur nomen tuū magnū esse,
& metuendū, & sanctissime augustū.

4 Quamuis potens sit dominus, nō
tyrannidē exercebit, sed æquitatem, cu-
ius amantissimus est: tu enim Domine
gubernabis omnia cū æquitate summa
iudicium enim & iustitiam in posteris
Iacob exercuisti semper.

5 Exaltate dñm Deum nostrum, &
p̄osternite vos ad scabellum pedum
ipsius: est enim ipse dignus eo honore
quum sit sanctissimus.

6 Moses & Aaron inter sacerdotes
eius, & Samuel è numero eorū qui in
uocabāt nomen ipsius: q̄s semp exau-
diebat

PSALMVS C.

diebat, qñ eius auxilium implorabāt.

7 Ex nube q̄ formā colūnæ habebat loquebat cū eis, paruerūt admonitiōibus ipsius : & pactum inijt cum eis.

8 Dñe deus noster tu exaudiebas eos Deus licet potēs sis, clemēs tñ fuisti ad preces illorū in alios, etiam eo momēto, quo vkiscebaris ea, quæ aduersum te stulte commenti fuerant.

9 Extollite dñm Deum nostrum & prostrati cōuertite vos venerabundos ad celestem illum montē, in quo maiestas illius sancta peculiariter apparet: est enī sanctissimus dñs Deus noster.

Psalmus gratiarū actionis. C.

Iubilare Deo omnis terra.

Iubilare in honorē Domini, quotquot in terra versamini.

2 Colite dñm cū lētitia, venite in conspectum ipsius cū exultatione.

3 Agnoscite dñm esse illum Deum, qui fecit nos, neque enim ipsi fecimus nos, sed populus eius sumus, & grex, quem ipse pascit assidue.

R. 5. Intrate

PSALMVS CI.

4 Intrate p portas illius gratias acturi pro acceptis ab eo innumeris beneficijs, & per atria cantaturi laudes illius: laudate illum, & celebrate laudibus nomen illius.

5 Benignus est enim Dominus, & in finite misericordie, & in seruandis promissis constantissimus: non vni generationi tantum, sed omnibus.

¶ Ipsijs David Psalmus. CI.

Misericordiam & iudicium cantabo,

Misericordiam & æquitatē carminibus celebrabo: maxime autem te Dominum virtutis omnis largitorē psalmis efferam quantum potero.

2 Ego quidē p viribus operā dabo, vt familiam honeste instituam, & integritatis morū studiosus ero: sed conatus mei irriti fient nisi tu adiuueris: quod quādo fiet tandē a te enī adiurus constanter verfabor p puritate cordis mei in administratione domus meæ.

3 Nunquam mihi imitandum proposui

PSALMVS CI.

posui rem vllam iniquam, hominem
superbum semper odio habui, nec vni-
quam familiaris fiet mihi.

4 Qui animum suum studio depra-
uat, is procul recedere cogetur à me: vi-
rum sceleratum inter notos & amicos
habiturus non sum.

5 Qui loquitur clanculū in perniciē
focij nihil mali suspicāris, illū subuertā
funditus, elatū oculis & animo arrogā
ti ferre nequaquam potero.

6 Oculi mei obseruant illos, qui bo-
na fide versantur in terra, vt illos adiū-
gam mihi, & sedeāt iuxta me: qui inte-
græ fuerit vitæ, ille ministrabit mihi.

7 Nō ferā, vt habitet quisquā in edi-
bus meis fraudulē tus, neq; is qui men-
dacijs affueuit, durabit apud me.

8 Summo mane subuertam impios
exleges, qui plurim. versantur in terra
vt exterminētur ex ciuitate domini vni-
uersi scelerum patratores.

Precatio pauperis, quum mœrore
affectus, veluti in sinum Dñi effun-
deret

PSALMVS CII.

deret querelam suam. CII.

Domine exaudi orationem meam.

Domine audi precationē meā
& clamor meus admittatur
vique ad te.

2 Ne abscondas faciem tuam
à me hoc maxime tempore, quo cala-
mitas premit me, præbe quæso aures
tuas mihi cū clamauero, & votis meis
cito responde.

3 Consumpti enim sunt, veluti fu-
mus cito euanescens: dies vitæ meæ et
ossa mea tanquam focus, assiduo ar-
dore exiccata sunt.

4 Simile fœno, quod amputatū ar-
dore solis exiccatur, est cor meum: &
oblitus sum præ nimia calamitate su-
mere cibum mihi.

5 Præ clamoso gemitu factum est,
vt vix hereat ossibus pellis mea.

6 Similis factus sum pellicano, q in
atrijs & desertis habitat locis, & nocti-
coraci cōsortia reliquarū auū fugienti.

7 Præ sollicitudine somnum non in-
dulsit

PSALMVS CII.

dulsi oculis meis, & similis mihi esse
videbar passeri mœsto, qui solus in fo-
ramine desidet sub tēto.

8 Incessanter per totū diē cōtumelia
afficiūt me inimici mei : & q̄ insultant
mihi, in perniciē meam coniurauerūt.

9 Quare cibus meus non sapuit ma-
gis mihi, quā si cinerem comedissem
& potui meo lachrymas admiscui nō
temperāns me ā fletu .

10 Propterea q̄d iratū te sciebā mihi,
& grauit̄ offensum: videris extulisse
me in altū, vt grauius corruere faceres

11 Dies mei similes sunt vni- (me-
bra, q̄ assidue fit maior & tenebris pro-
pinquior: ego enim non aliter q̄ fœnū
breuissime exarescam .

12 Veluti tu Domine perpetuo ve-
luti securus, & nihil immutatus per-
manebis, nec memoria tui vlla vnquā
generatione abolebitur.

13 Tu tandē (certo scio) exurges vt
misereris Sion, & tempus illud redē-
ptionis appetere videtur iam nunc.

Profec̄

PSALMVS CII.

14 Profecto serui tui iam pridem de
fyderio tenentur videndorū lapidū eius
& quantumuis misera sit facies, pie tñ er
ga ruderā eius affecti succurrere cupiūt

15 Tum timebūt gentes nomen dñi
quæ nunc insultāt nobis: & quotquot
sunt reges in tota terra, venerabuntur
maiestatem illius.

16 Vbi reædificauerit Dñs Sion, con
spiciuus apparebit maiestate sua.

17 Conuerit se ad precationem pro
pter causas iustissimas dolentis, neque
enim fieri poterit, vt contemnat pre
ces eorum, qui se conuertunt ex ani
mo ad illum.

18 Scribatur hoc propter posteros,
vt populus qui nascetur laudet serua
torem Dominum.

19 Dignatus est enim respicere nos e
summo loco, Dominus e cælis in ip
sam vsq; terram prospexit.

20 Vt audiant gemitū eius, qui vin
ctus detinetur, vt liberet à vinculis eos
qui morti fuerant destinati.

Vt hæc

PSALMVS CII.

21 Vt habeant occasionem cōmemorandi in Sion nomen Domini, & laudes illius in Hierusalem.

22 Quod facti quū simul collecti fuerint populi & facti cōcordes & vnanimiter regna cultum Dñi receperint.

23 Interim non cessauit atterere, quocunq; me verterem, vires meas, & abbreviare dies meos.

24 Quare dicā mi Deus, ne me hinc sustuleris dimidio dietū meorū, quum paucissimi sint, & anni tui nunquā vlla generatione finem sint habituri.

25 Tu eras priusquam terræ fundamenta iacerētur, & cœli ipsi opus sunt manuum tuarum.

26 Ipsi peribūt, tu vero stabilis persistes, & alia oīa, quē admodū vestis atteritur, & veluti pall. um mutabis ea, & tuo imperio cedere cogentur.

27 Tu vero ipsissimus ille es, q̄ semper fuisti, & anni tui sine carebunt.

28 Filii seruatorū tuorum secure habitabunt, & illorum filiorū filij fauore tuo

re tuo

PSALMVS CIII.

re tuo in officio continebuntur.

Ipsius David. CIII.

Benedic anima mea Dño, & oĩa quæ.

Gratias age anima mea Dño,
& quicquid est viriũ intra me,
nunquã cesset laudare sanctissi-
mum nomen eius

2 Gratias age anima mea dño, nec fi-
nas vnquã excidere memorię tuę illa
tam varia, quę in te contulit beneficia.

3 Gratias, inquã, age ei, qui remittit
oẽm iniquitatẽ tuam quantũuis varia
sit, & sanat oẽm ægritudinem tuam.

4 Qui redimit ab interitu, cui desti-
nata fuerat, vitam tuam: qui coronat te
& veluti regem facit benignitatis in te
& pietatis officijs.

5 Qui quantũ boni os tuum appete-
re potest, abũde suppeditabit tibi, cuius
beneficio quemadmodũ aquila q̄ ro-
strum ob vetustatẽ nimis aduncũ abij-
cit, & inuentã recipit: tu quoq; ob pec-
carum squalida, & senescens florem iu-
uentutis recipies.

Iusta

PSALMV S CIII.

6 Iusta sunt quęctiq; facit dñs, nec sine summo iudicio premi ad tempus sinet iustos plurimos: nouit enī ipse eius modi mala bonis alijs lōge melioribus quā mala illa erant, compensare.

7 Ipse docuit Moſen p̄cepta viuēdū recte: & Israelitis cōſilia ſua cōcredidit.

8 Benignus & miſericors eſt dñs, & ab ira q̄ alieniſſimus, ad beneficētiā vero ſupra q̄ dici poteſt propenſus.

9 Quāuis inimicitie inter nos & illū ſint, non tñ futurę ſunt perpetuę neq; pro ſclerum noſtrorum multitudine memoria retinebit iniurias, quibus illū affecimus.

10 Nec enim afflixit nos vnquā pro magnitudine peccatorū noſtroſū, neq; pro ſclerum noſtrorum multitudine p̄cnas vnquam ſumpſit de nobis.

11 Quāuis enim maxima ſit cœli à terra diſtantiā, maior tñ eſt multo benignitas eius in illos, qui cum reuertur, etiam ſi peccent in eum ſubinde.

12 Longius q̄ abeſt Oriens ab Occi:
S dente,

PSALMV S CIII.

dente, amouit à nobis scelera nostra.

13 Sicut pater obliuisci non potest affectus paterni, sed miseret illum filij, etiam dum flagellat ipsum, ita Dominus nunquam desinet esse misericors in eos qui reuerentur illum.

14 Ipse enim nouit stulta desideria nostra, & in memoria habet quod puluis sumus omnes nos.

15 Homùcio miserabilis fœno in uita sua similis est, & non aliter, q̄ flosculus aliquis ad tempus florebit.

16 Qui ubi uero aliquãto duriore tactus fuerit, emarcescet & auelles à loco suo: nec locus ille magis agnoscet ipsum postea, q̄ si nunquã floruisset ibi.

17 Benignitas autẽ dñi ab æterno fuit & in æternũ durabit erga eos, qui reuenter colunt illũ: & iustitiam eius expientur nõ solum ipsi qui colũt illũ, sed filij ipsorum, & filiorum filij.

18 Comitabitur eos iustitia Domini, ut seruent pactum initum cum ipso, & sic memores sint mandatorum ipsius,

PSALMVS CIII.

ipſius, vt opère compleant illa.

19 Dñs in cęlo firmavit ſoliũ ſuũ, & potestas eius regia ad oĩa ſe extendit.

20 Quare cũ gratiarũ actiõe laudate illum angeli ipſius, quotquot militatis ſub ipſo, qui præditi viribus exequimini mandata ipſius, & cogitis cuncta obedire voci & imperio ipſius.

21 Cũ gratiarũ actiõe laudate illũ q̄t quot militatis ſub illo ſatellites illius, qui exequimini quecũq; fieri vult ille.

22 Laudate Dominũ vniuerſa opera ipſius, quęcunq; vſquam eſtis vltimo loco: omnia enim ſubiecta ſunt imperio illius, lauda & tu anima mea Dominum.

CIII.

Benedic anima mea dño, Dñe deus.

Lauda anima mea Dominum, Domine mi Deus magnus factus es ſuprà modum, & tantquam maiestate & gloria indutus, exornatus es vndique.

2 Induit lumen tanquã veſtimentũ, extendit cęlũ tanquã tentorium.

S 2 Qui

P.SALMVS CIII.

3 Qui tegit aquis supremas partes
illius, q̄ vitur nubibus p̄ vehiculo, vo
lab velocius q̄ si alas haberet ex vento.

4 Cuius iussu nūc huc, nūc illuc fluāt
venti, & tanquā ministri obsequuntur
dño suo, nec aliter q̄ ministri quocūq;
ille voluerit pergunt ignita fulgura.

5 Fundauit sup̄ bases suas terrā, quare
nō mouebit loco vnquā vllō tē pore.

6 Profundissimis aquis veluti vesti
mento cooperuit eam, supra montes
(si iusserit ille) stabunt aque.

7 Si increpaueris eas sentient irā tuā
& fugiet quocūq; volueris, & attonite
propter vocē q̄ tonitru similis est festi

8 In altū extollēt sese mōtes, (nabūt
& subsidēt valles, vnūquodq; eo se cō
tinēbit loco, quē tu designaueris illi.

9 Terminū statuisti aquis, quem nō
transgredientur, nec vnquā sine iussu
tuo tentabunt cooperire terram.

10 Qui deducit fontes in fluuios, qui
deinde inrer altissimos mōtes defluent
rapidissime.

Pota

PSALMVS CIII.

11. Potabunt ex eis generis omnis animalia que in agris degunt, sedabunt onagri strum suam ex illis.

12. Supra fluuios ipsos, aues que in aere volitant nidulabuntur, ex medijs arborum ramis cantillabunt.

13. Humectat montes ex nubibus, quas in aere velut aeditissimo loco suspendit, ex abundantia frugum, que opera tua proueniunt, saturabuntur, quacunque degunt in terra.

14. Prouenire facit sua sponte fenum in usum brutorum animalium, & ad culturam hominis, reliquam segetem, ut accipiat cibum sibi, quem terra produxit.

15. Prouenire facit & vinum quod exhilaret cor hominis varijs miserijs obnoxij: oleum preterea, quod hilarior reddatur vultus illius, & panem qui cor hominis confirmet.

16. Humor summus copia suppeditabitur arboribus maximis, & cedris que proueniunt in Libano tam alte, ut ipse videri possit plantasse illas.

17. In quibus nidulantur passeris, ci-

PSALMVS CIII.

conia nidum suum ponit in abiete.

18. Montibus excelſis gaudent ferus,
ad rupes confugiunt erinacii.

19. Fecit lunam certis modis & tem-
poribus mutabilem, ſol nouit tempus
occafus ſui, abſque tali qua luna muta-
tur variatione.

20. Poſt ſolis occaſum iduces tu dñe
tenebras, & ſequetur nox, in ea profe-
rēt ſeſe animalia q̄ per diē in ſyluis ho-
minum cauſa latuerant.

21. Caruli leonū rugietes, ad prædā ſe-
ſetum accingent, vt impetrent ab om-
nipotenti Deo cibum, quo indiget na-
tura illorum.

22. Iterum exorietur ſol, & ruſſum
recipient ſe turmatim in atia ſua, vt
cubent per diem.

23. Cubaribus illis, hoīes qui per no-
ctem quieuerant, egredientur ad perſi-
cienda opera ſua, & ad culturā agrorū
ſuorum vſq; ad veſperam.

24. Q̄ eleganti ſunt varietate diſtin-
cta opera tua Domine: nihil non ſum-
ma ſa-

PSALMVS CIII.

ma sapientia condidisti, plena est terra
varijs possessionibus tuis .

25 Et hoc ingēs mare, cuius littora tā
to à se mutuo distāt spatio, innumera-
bilem habet piscium & aliorū, quę de-
gunt in eo, multitudinem.

26 Per ipsum transeūt naues, & ipsi
ceto eas vires tribuisti, vt ridere aude-
at & contemnere reliqua, quę degunt
in mari omnia .

27 Hęc oīa expectant te, vt tu des il-
lis cibū nature cuiusq; illorū cōuenien-
tem: idq; tempore opportuno.

28 Vbi tu illis suppeditaueris, collig-
ent: vbi manū tuam aperueris, ad sa-
turitatē vsq; implebuntur cibo pro na-
tura vniuscuiusque optimo.

29 Si vero iratus auerteris faciē tuā
ab eis, cōtinuo turbabuntur: & si spiracu-
lo illo vitę, quod insufflasti, spolia-
ueris ea, interibunt, & in terram vnde
sumpta fuerant, resoluentur .

30 Iterū insufflabis spiritū tuum in
eandem terram, & creabuntur alia in

S 4 locum

PSALMVS CV.

locum illorum quæ interierunt, & ins
nouabis superficiem terre.

31 Durabit autem maiestas Dñi per-
petuo, oblectabit se dominus hac ope-
rum suorum varietate.

32 Illius maiestas erit perpetua, qui
vbi terrâ ipsam vel semel aspexerit, cō-
tinuo cōtremiscet, & si vel leuiter mō-
tes attrigerit, præ metu fumabunt.

33 Quare Dominū cantabo per om-
nem vitam meam, psalmis celebrabo
Deum quoad vixero.

34 Grata sit illi cantio mea, vt gaude
re liceat mihi, qđ habeam, ppitiū dñm

35 Extirpabūtur scelerati ex ipsa terra
& impij, qđad nullus sit reliquus, tu ve-
ro lauda dñm ô anima mea. Halleluia

C V.

Cōfitemini Dño, & inuocate nomen.

CElebrate Dñm, inuocate nomē
illius, facite sciāt extere natiōes
admiranda stratagemata illius.

2 Cantate illum voce, psalli-
te in honorem illius musicis instrumē-
tis, enar-

PSALMVS CV.

tis, enarrate hæc tam varia & admiratione digna opera illius.

3 Gratulamini vobis propter augustissimum illud nomen Domini, cuius tam insigniter numen experti estis gaudeant corda sanctorum Domini, qui placere student illi.

4 Quærite Dominum, & robur impetrate, ab illo studete comparare vobis fauorem illius assidue.

5 In memoria habere, quæ mirabilem operum author fuerit, & quæ stupendam designauerit, quàmque æqua sint omnia, quæ loquutus est ore suo vnquam.

6 Posterii Abraham cultores illius, filij Iacob electi sunt ab illo.

7 Ille est Dominus Deus noster, qui iudicandi potestatem habet per vniuersam terram.

8 Meminit pacti sui, nec obliuiscetur eius vnquam quidquid enim promissit, constantissime seruabit, etiam si mille sibi mutuo generationes succedant.

9 Memor erit eius fœderis, quod per-

S s cussit

PSALMVS CV.

tussit cum Abraham, & iuramēti quo ipse se astrinxit Isaac.

10 Et quia firmū id esse voluit, certa veluti lege obligauit se Iacob, & Israelī perpetuo fœdere astrinxit se.

11 Tibi, inquit, dabo terrā Chanaā vt eā possideas veluti hereditario iure, & tanquā patrimonij tui portionem.

12 Quamuis numero essent paucissimi, imò propemodum nulli, & in terra illa peregrini.

13 Et proficiscerētur peregrinorum more ex vna natione in aliam, ex vno regno ad populū alterius regni, morū ab altero longe diuersorum.

14 Nunquā tamen permisit vt quisquam hoīm vim faceret illis, quin potius corripuit illorum causā reges.

15 Ne attigeritis, inquit, christos meos, & in prophetas meos videte ne sitis iniuri.

16 Et quum aduocasset famē in terrā illā, in qua peregrinabātur, & omne illud, quod ad panem conficiendū conduce

PSALMVS CV.

ducere solet, perdidisset.

17 Tum præmisit ante eos virū, feru-
uituti mancipatus fuit Ioseph & ven-
ditus ab eisde illis, in quorum gratiam
à Domino præmittebatur.

18 Constrinxerūt compede pedem
eius, ferro afflicta fuit vita illius.

19 Vsq; ad tēpus, quo id euenit, qd
decretū illi à Deo fuerat, sermo videdi-
cet ille, quē suggestit illi Dñs qui & li-
berauit illū, & à squalore carceris pur-
gatum reddidit illum.

20 Misit rex, & solui iussit illū, is qui
imperū habebat in populos plurimos
rationē habuit illius, qui in carcere cō-
iectus fuerat, & liberari iussit eum, solu-
tis quibus detinebatur, vinculis ferreis.

21 Statuit illum dominum regie do-
mus sue, & imperium dedit illi in om-
nia quę possidebat ipse.

22 Liberū fecit illi etiam principes re-
gni conq̄ere in vincula, & multo se-
niores sapientiam discere voluit ab il-
lo, & cedere in omnibus illi.

Et in:

PSALMVS CV.

- 23 Et ingressus est in Aegyptū Israel,
& Iacob peregrinus fuit in terra Chā.
24 Et auxit ibi dñs populū suum ve-
hemēter, multitudine & viribus fortio-
rem fecit ijs, q̄ seruitute premebāt illū.
25 Immutauit animos illorū, vt odio
prosequerētur populū suum, & dolos
meditarentur aduersus seruos suos.
26 Quare misit Moſen seruum suū,
Aaron ipsum quem elegit.
27 Hi ædiderūt inter illos, præscriptis
ab ipso verbis, signa quæ iusserat ipse,
& portenta in terra Cham.
28 Immisit tenebras, & caligine in-
uoluit omnia: bona enī fide exequuti
sunt absq; vlla rebellionē, quicquid ab
ipso Deo iniunctum fuerat illis.
29 Mutauit aquas eorū in sanguinē,
& occidit pisces illorum.
30 Produxit terra illorū ranas, in ip-
sis penetrabilibus regum illorum.
31 Iussit, & subito prodit oīs generis
maxima muscarū copia, & scinifēs ex-
titerunt de in prouiso in vniuersis ter-
minis

PSALMV S CV.

32 Immisit illis pro pluuia grandinem ignem, flamma vndique coruscantem in terram illorum.

33 Et percussit vineam & ficu illoru,
& confregit quicquid fuit vsquã arborum in finibus illorum.

34 Iussit, & continuo extitit locustarum maxima copia, & bruchorum innumerabilis multitudo.

35 Hæc vastauerunt quicquid virebat vsquam in terris illorum, & vorauerunt fructum omnem, quem terra producere cœperat illis.

36 Percussit præterea omne primogenitum in terris illorum, præcipua omnium laborum, propter quæ in agris colendis sudauerant.

37 Verum eduxit illinc suos onustos argento & auro, nec erat in tribubus illorum quisquam infirmus.

38 Gaudebat Aegyptus in abitu illorum, propterea quod vehementer metuebat sibi ab illis.

Expan

PSALMVS CV.

39 Expandit nubem, quæ esset illis
instar umbraculi per diem : & ignem
incendit, qui lumine suo pelleret tene-
bras per noctem.

40 Postulauerunt, & induxit cotu-
nicum maximam vim : & pane, cōtra
naturam in aëre nato, ad saturitatem
vsque impleuit illos.

41 Aperuit arenam petram, & maxima
copia effluerunt aquæ, & labebatur in-
star fluminum per loca arenaria.

42 Memor enim fuit eius, quod pro-
miserat per sanctitatem suam. Abrahæ
seruo suo.

43 Quare eduxit populū suum cum
gaudio, & cū exultatione electos suos.

44 Et dedit illis terram gentium, & la-
bores populorum ipsi possederunt.

45 Nec aliud pro omnibus his ab il-
lis requirebat, q̄. vt parerent statutis ip-
sius, & legem ab ipso latam non vio-
larent. Halleluia.

Halleluia. C VI.

Confitemini Domino quoniā bonus
Celestis

PSALMVS CVI.

Celebrate Dñm, quia benignus est, nec vilo tempore finem accipiet misericordia illius: 2. 101

2 Quis eloqui poterit potentiam Dñi, aut cōmemorare alijs, q̄ vere sit omnimoda laude dignissimus?

3 Fœlicēs sunt illi, qui seruant æquitatem à Deo præscriptam: & quisquis ex eo præscripto iustitiæ facit quæ facit, omni tempore.

4 Recordare quæso mei Domine cū eo fauore, quo prosequi soles populū tuum: inuise me, & diuinę salutis tuę participem fac me.

5 Ut videam & frui liceat bono, quo hi fruuntur, quos elegisti tibi: vt gaudeā quomodo gentes, quæ charę sunt tibi, gaudere solent: vt oblectem me vnā cum populo, quem tibi veluti hęreditario iure conquisiisti.

6 Peccauimus & nos oēs, & patres nostri: multa iniqua gessimus, nec ab ipsa impietate abstinuimus.

7 Patres nostri in Aegypto non prudenter

PSALMVS CVI.

dent expenderunt illa stupenda, que
pro illis designaueras ipse nō diu me-
mores fuerunt omnimodæ, quam to-
ties experti fuerant, clementiæ tuæ, sed
rebellauerunt potius iuxta mare, & in
ipso mari rubro.

8 Ipse tñ seruauit eos habita magis
ratione augustissimi nominis sui, quā
eorum, qui salute indigni erant, vt do-
ceret re ipsa omnipotentiam suam.

9 Cōminatus est mari rubro, & con-
tinuo exaruit. & perduxit eos per pro-
fundissimas aquas tanquā per desertū.

10 Et liberauit eos à tyrannide eius,
qui illos odio habebat, & redemit eos
à violentia inimici.

11 Et cooperuerunt aquæ hostes illo-
rum, vt ne vnus quidem ex omnibus
reliquus fuerit.

12 Tunc quidem credebant verbis il-
lius, & cantabant laudes illius.

13 Verum nō diu persisterunt in fide
sed paulopost mutati sunt, & in obli-
uionem uenerunt ipsi opera illius, nō
expe-

PSALMVS CVI.

expectauerunt consilium illius.
14 Cōcupiscētia exarserūt in deserto
& periculū facere conari sunt, an vere
potens Deus esset in ipsa solitudine.

15 Ipse certe tribuit illis quod petierant, sed magno ipsorum malo: morte enim multauit gulam illorum.

16 Et exacerbauerūt Mosen in castris ipsum Aaron consecratū Domino.

17 Aperta est terra, & absorpsit Dathan: & cooperuit eos, qui conspirauerant cum Abiron.

18 Subito exarsit ignis in cœtu illorum, flamma exussit impios.

19 Fecerūt sibi vitulum in Horeb, & prostrauerūt se supplices ante statuam quam ipsi confluauerant.

20 Et mutauerunt diuinā maiestatem, quę gloria illorū fuerat, in simulachrū bouis victitantis fœno.

21 Obliti sunt Dei, q̄ seruator ipsorū erat, & qui designauit magna in gratiā ipsorum inter Aegyptios.

22 Stupenda in terra Cham, admira

T rione

PSALMVS CVI.

tionē dignissima iuxta mare rubrum.

23 Quare dixerat se funditus subuer-
surum eos, & fecisset, ni Moses vir illi
charissimus obstitisset in media vasti-
tatione, & placasset iram illius, fecissetq;
ne perderet illos.

24 Nihil his omnibus facti meliores
spreuerunt terram desyderabilem, nec
enim crediderunt verbis illius, quibus
promiserat daturum se illam.

25 Murmurauerunt enim in tentorijs
suis, nec obediuerunt præcepto Dñi.

26 Quare tanquã grauiter percussu-
rus extulerat in altrũ manus suas cõtra
illos, vt prosterneret illos in deserto.

27 Vt & posteros illorũ corruiere fa-
ceret inter impias gentes: & disperge-
ret eos per regiones varias.

28 Et subdiderunt sese iugo Baal Phe-
gor, & comederunt sacrificia oblata in
venerationẽ mortuorũ & nihili deorũ

29 Quibus rebus ad iram prouoca-
uerunt eum, & sequit̃ in illos pestis.

30 Exitit̃ autem Phinees, & suppli-
cavit

PSALMVS CVI.

cium sumpsit de transgressoribus, & pestis cessauit continuo.

31 Et reputatum est hoc illi ad iustitiam, in generationem & generationē vsque in perpetuum.

32 Iterū irritauerūt eum iuxta aquas contentionis, vbi & male affectus fuit Moses ipse propter illos.

33 Vexauerant enim animum illius & vacillauit nonnihil labijs suis.

34 Nec perdere igitur potuerunt populos, de quibus loquutus fuerat Dominus ad ipsos.

35 Sed ipsi potius dispersi sunt, & captiui abducti à vicinarum regionum populis, vbi & viuere didicerūt secundum improbos mores illorum.

36 Coluerūt enim sculptilia illorū, quæ res eis sæpe cessit male, & fuit absurdum eis causa malorum.

37 Edocuerunt enim demeritū eiusmodi disciplinis puenerūt, vt filios suos & filias eodem monibus obtulerūt crudelissimis.

38 Et effuderint sanguinē innoxium.

T 2 filioz

PSALMVS. CVI.

filiorum suorū & filiarū, quos macta-
uerant ante statuas Chanaan, & pol-
luerunt ipsam terrā, quę execrata eam
abominationem veluti inuita sangui-
nem illorum infontum suscepit.

39 Et abominabiles facti sunt pro-
pter scelerata opera sua, & idololatrię
studijs suis.

40 Quare excanduit vehemēter do-
minus in populū suum, & abomina-
tus est hereditatem suam.

41 Et tradidit eos diripiēdos gētibus
Domini facti sunt eorum, qui capitali
odio semper prosequuti fuerant eos.

42 Et grauissime afflixerunt eos ini-
mici eorum, & miseri facti sunt tyran-
nide illorum.

43 Sepissime numero liberauit eos:
verum ipsi semper sibi similes perrexe-
runt esse rebelles, & sua potius q̄ diuina
cōsilia sequi: quare miserrimi facti
sunt propter scelera sua.

44 Attamen respexit quum pessime
esset eis, & quum audiret eiulatus eorū
In me

PSALMVS CVII.

45 In memoriam reuocauit factus,
quod percusserat cum eis, pro inextrah
sta mīa sua pœnitentia ductus est.

46 Et effecit, vt gratiosiores essent
apud illos, q̄ captiuos abduxerant eos.

47 Saluos fac nos dñe Deus noster,
& collige nos ex varijs illis natiōibus
per quas dispersi sumus, vt laudare si
ne īpedimēto possimus augustissimū
nomen tuū, & occupati in veneratione
tui, laudibus te (vti æquum est) efferre.

48 Omni laude maior dominus De
us Israel, ab æterno vsq; in perpetuum
itaq; dicat oīs populus. Am̄. Halleluia.

¶ Finis libri quarti.

CVII.

Confitemini Domino quoniā bonus

L Audate Dominum quod beni
gnus sit, nec vllō sœculo non
clementissimus.

2 Fateantur hoc, quos sœpe re
demit Dominus, quos liberauit à ty
rannide opprimentium eos.

3 Quos ē varijs regionibus in vnū
T, collegit

PSALMVS CVII:

collegit, ab Oriente, Occidente, Aquilone, & Austro.

4 Qui antea errauerāt p̄ loca deferta & inuia, nec viā q̄ duceret ad ciuitatē, qua recipi possent, inueniebāt.

5 Qui famem patiebantur & sitim, quorum anima intra ipsos mœrore affecta cruciabatur,

6 Clamauerūt ad dominum, quum ægre esset illis: ipse vero ex malis omnibus liberauit illos.

7 Et ostendit illis viam rectam, qua ire possent ad ciuitatem commodissime habitabilem.

8 Celebrēt dñm cū gratiarū actione cūcti, ob insignem misericordiā illius & mirabilia opera, q̄ designauit in gratiam posterorum Adę.

9 Cibū suppeditauit ad saturitatē vsque laborātibus fame: & animā famelicam impleuit bono quo indigebat.

10 Quū sederēt in tñbris & horrore mortis, calamitosi & vincti ferro

11 Propterea q̄ deseruissent admonitiones

PSALMVS CVII.

triones Dei salutare, & cōsilia eius quā
est supra omnia contēpserunt.

12 Afflixit quidem molestissimis cu-
ris animas illorum : corruerunt enim
nec fuit quisquā qui eis aut possēt aut
succurrere vellet.

13 Verū qui iterū clamarēt implorā-
tes auxilium Dñi, quantūuis res eorū
pessimo esēt loco ipse tñ ē malis om-
nibus quibus in angustias extremas re-
dacti fuerant, liberauit eos.

14 Eduxit eos ē tenebris & horrēda
q̄ mortē ipsam minitabat, caligine : &
vincula, quibus vincti fuerant, rupit.

15 Quare confiteantur Dñm esse mi-
sericordissimū propter hæc & alia inu-
mera, q̄ in gratiam posterorū Adē desi-
gnauit admiratione dignissima.

16 Qui fregit portas æreas, & vectes
ferreos comminuit.

17 Ipsos tamen in stultitia persistere
fecit peccandi libido: quare propter ini-
quitates suas affligebātur.

18 Omnem cibū abominata est ani-

T 4 ma ik

PSALMVS CVII.

ma illorū, & appropinquauerunt vsque ad ianuas mortis.

19 Verū quum iterū clamauerunt ad Dominū afflicti grauissime, ipse eos eripuit ex malis eorum omnibus.

20 Immisit verbū illud salutare suū, quo sanatos esse voluit eos, & liberauit eos ab omnibus, quibus grauissime premebantur malis.

21 Quare agnoscat Dñi immensam clementiam, & opera stupenda, quę fecit in gratiam posterorum Adæ.

22 Offerat tibi sacrificia grati animi quibus agnoscant beneficia tua Domine, & commemorent apud alios opera tua libenter & palam.

23 Qui mare ingrediuntur nauibus, & negociantur in aquis illis vastissimis.

24 Illi re ipsa didicerunt, qualia sint opera Dñi, & quę admiratione digna, quę fiunt ab ipso in profundo mari.

25 Quoties enim libitū fuerit illi, excitat vento tempestatē maximā, & extollit fluctus illos maris vastissimi.

Qui

PSALMVS CVII.

26 Quibus subleuati vectores vnâ
cū nauibus ascēdere in cœlū vsq; vidē-
tur, & iterū veluti in barathrū præcipi-
tari, quorū animi soluuntur præ metu.

27 Raptabūtur nunc huc, nūc illuc,
& motabuntur non aliter, q̄ ebrius: &
quantumuis alioqui variarum rerum
periti & sapientes fuerint, ibi sapien-
tia destituet eos.

28 Nec reliqua illis in vllō alio spes
erit, q̄ in solo Dño, ad quē in periculis
constituti si clamauerint, ipse ex angu-
stijs in locū spatiosum educet eos.

29 Continuo enim cessabit tempe-
stas, sequetur serenitas, & subsident flu-
ctus illi maris.

30 Et merito gaudebunt q̄ subsede-
rint: deducet vero eos Dñs recta in eā
regionem quā ipsi nauibus petebant.

31 Quare fateantur Dominū esse cle-
mentissimū, cuius tā extant opera stu-
penda inter posteros Adæ.

32 Et laudibus extollāt illū ī fręq̄ntia
populi, & in cōfessu senū prædicēt illū.

T; Qui

PSALMVS CVII.

33 Qui dū vult potestātē habet, vr
flumina exiccet, & fiat terra ob sterili-
tatem deserta, & fluenta aquarū cōmu-
tentur in siccitatem & sitim ipsam

34 Ecōtrario terrā olim fructiferā im-
missa salugine reddere sterilē, ob sce-
lera eorum qui inhabitabāt eam.

35 Terram item ob sterilitatem olim
desertā, aquarū riuulis irrigare: & ob-
nimiam siccitatem damnatam, fluētis
aquarum donare.

36 Et inducere in eā colonos antea fa-
melicos qui cupiāt post eā mutationē
cōdere ciuitatē illic, & inhabitare eam

37 Et semen iacere in agros illos no-
uos, & plantare vineam, quę fructum
proferat annuum.

38 Dominus autem conatus illorū se-
cundabit, vr diuites fiant valde: & effi-
ciet ne pecora illorum vel morbo, vel
alia calamitate minuantur.

39 Vbi vero ob scelera iterū eos pu-
nire voluerit, paucissimi fient & abie-
ctissimi, propter variam oppressiōē
calamias

PSALMVSA CVIII.

calamitatem & anxietatem.

40 Efficiet, vt q̄ p̄sunt eis infames
fiāt & sine auctoritate, quo fiet vt sub
diti errēt per loca vacua & inuia.

41 Sed paup̄rē defendet ab iniuria
& augebit familiam illius, quēadmo-
dum grex ouium augeri solet

42 Videbūt & obseruabūt huiusmo-
di mutationes homines recti & gaude-
bunt: scelerati vero & male sibi cōsci
nō audebunt mutire.

43 Vtinam sint multi sapientes, qui
obseruēt eiusmodi, vt intelligātur pas-
sim ab omnibus beneficia & misericor-
dię Domini.

Psalmus Dauid. CVIII.

Paratum cor meum deus.

Constanti sum aīo Deus, quare
& voce cantabo, & psallā instru-
mentis musicis, idēq; ex animo

2 Profer te nablum & cithara
vt excitem ipsam auroram

3 Celebrabo te carminibus apud po-
pulos varios Domine, & psalmis can-
tabo

PSALMVS CVIII.

tabo te, vt fama nominis tui in varias
 spergarur nationes.

4 Maior est enī clemētia tua, q̄ est di-
 stantia cęli à terra, & vsq; ad nubes per-
 tingit constātia tua in p̄standis, p̄missis

5 Exaltare supra cęlos deus, & appa-
 reat per vniuersam terrā maiestas tua.

6 Vt liberent̄ ē malis amici tui, salutē
 adfer dextra tua, & respōde votis meis

7 Deus promisit per sanctitatē suam
 quę res me maximo gaudio affecit: p̄-
 misit, inquā, distributurū me Sichem,
 & vallem Sucot dimensurum.

8 Ad me p̄nebit Galaad, meus erit
 Manasses, Ephraim fortitudo capitis
 mei, Iudā vero dux meus.

9 Moab olla ablutionis meę, in Idu-
 męam proijciam calceum meū, subie-
 cturus illam mihi: vsq; ad Philistęos
 exultans perueniam.

10 Quis perducet me vsque in ci-
 uitatem munitam? Quis deducet me
 vsque in Idumęam?

11 Profecto tu, qui oblitus videbaris
 nostri,

PSALMVS CIX.

nostri, & non iturus cum copijs nostris in prælium.

12 Tribue quæsumus factus placatior auxiliū nobis, vt hostem superare queamus: vana est enim salus quæ expectatur ab homine.

13 Freti diuino auxilio pugnabimus fortiter: ipse enim conculcabit aduersarios nostros.

Ipsius Dauid Psalmus. CIX.

Deus laudem meam ne tacueris.

DEus author & materia gloria
triōis meę, & ne q̄so dissimula.
2 Os enī suū ipius & hō fraudulētus aduersum me aperuerunt, vsi sunt apud me lingua mēdaci.

3 Verbis ab odio profectis omni ex parte aggressi sunt me, sine vlla causa oppugnauerunt me.

4 Quum ego illos amore prosequer, ipsi perdere conabatur me: ego vero hoc vidēs, ad precatōnē recurri, nō habens per fugium aliud.

5 Rependerūt enim mihi malū pro bono,

PSALMVS CIX.

bono, & odiū pro amore meo in illos

6 Præfice ergo virū illi impium, et angelus vexator astet ad dexteram illius

7 Quum causa illius tractata fuerit in iudicio, nō abeat illinc nisi impietatis condēnatus, et precario illius magis exasperet iudicē, & augeat peccatū potius q̄ remissionem impetret

8 Sint dies illius pauci, & præfecturam illius accipiat alter

9 Fiant filij eius orphani, & vxor illius vidua

10 Cursitēt sursum & deorsum filij illius vt mendicēt, & præ penuria rei familiaris, relictis domibus suis vacuis cibum quæreere cogātur mendicatio.

11 Perdat exactor quicquid pertinet ad illū, & diripiant extranei, quicquid suo labore conquisiuerat ipse.

12 Nec sit quisquā, qui vllum humanitatis illi præstet officium, vel quem misereat liberorum illius.

13 Sit finis illius interitus, in generatione quę proxime mortem sequetur

delea-

PSALMVS CIX.

deleatur, & nomen illius & filiorum.

14 Reuocetur in memoriã iniquitas progenitorũ ipsius apud Dñm, & peccatum matris illius nõ deleatur.

15 Sint hæc veluti ob oculos posita Dño, sed in obliuionẽ veniat apud homines, qui terrã incolunt, si quid gessit vnquam dignum memoratu.

16 Propterea q̄ ne semel quidem in mentẽ venit illi pietatis erga proximũ exercẽdæ, sed persecutus est virũ afflictum, humano auxilio destitutũ, & fractum animo, vt occideret illum.

17 Amauit enim immanitatẽ, & continget illi, odio habuit humanitatẽ, & procul recedet ab illo.

18 Omni ex parte armauit se maledicentia, & tanquã veste sua cõtexit ea se, & penetrauit quemadmodũ aqua, quã quis bibit vsq; in penetralia ventris, imò velut in ossa illius.

19 Quare sit illi (quia ita voluit) veluti pallium, quo cooperire totum solet sese, & veluti cingulum, quod totum am-

tum am:

PSALMVS CIX.

rum ambire hominem consuevit.

20 Hæc sit merces eorū à Dño q mā
le volūt mihi, & qui exercēt caninā fa-
cundiam suam in perniciem meam.

21 Interim tu dñe Deus tracta me p
genuina clemētia tua q̄ nomini tuo re-
spōdet, & quia tā benigniter misericors
es in oēs, libera etiam ē malis me.

22 Quia pauper & humano præsi-
dio deftitutus ego sum, & cor meum
prē mœrore languet intra me.

23 Sicut vmbra, q̄ inclinante iam die
assidue crescit, & tenebris noctis pro-
pinquior fit, ita, & ego abij, & abeo assi-
due magis, interim vagari cogor de lo-
co ad locum, quemadmodum locusta
saltat nunc huc nunc illuc, nullam cer-
tam habens sedem.

24 Genua mea nutāt præ ieiunio, &
caro mea exuta est pinguedine.

25 Quicqd facio ludibrio sum illis, q̄
ties vident me, moto capite rident me.

26 Suppetias fer mihi Domine mi
Deus, salutem adfer mihi pro inex-
hausta

PSALMVS CIX.

hauſta benignitate tua.

27 Vt ſciant nō illos ſuis viribus hæc
potuiſſe cōtra me : ſed quia tibi viſum
fuit ad hunc modū patientiam meam
exercere Domine.

28 Execrentur, & male velint mihi
(modo ſauetas tu) nihil poterunt enim
ſi inſurrexerint in me, in ipſo conatu
deficient, & infames fient, ſeruus au-
tem tuus gaudebit.

29 Cōteganſ vndiq; ignominia, ve-
luti veſte aduerſarij mei, te induanſ to-
ti tanquā pallio, infamia q̄ digni ſunt.

30 Celebrabo Dominum totis viri-
bus ore meo, & in medio multorū pa-
lam laudabo illum.

31 Aſtitit enim ad dexteram egeno,
vt defenderet & ſeruaret illum a vio-
lentia eorum, qui falſo iudicio perdes-
re conabantur illum.

Ipfius Dauid Pſalmus.

C X.

Dixit Dominus domino meo.

V Dixit

PSALMVSI CX.

Dixit Dñs dño meo, sede à dextris mihi, quoad fecero qui nũc sunt inimici tui tã subiectos, vt conculcare illos pedibus possis. nõ aliter q̃ scabellum solet.

2 Robur fortitudinis tuę emittet dominus ex Sion: itaq; dominare inuitis omnibus, in medio hostium tuorum

3 Populus tuus spontaneas offeret & liberales oblatiões tibi, q̃ tempore apparebit oĩpotentia tua, & oĩmodus ille decor, q̃ te comitabitur: ante aurorã enĩ cecidit, qui gratiosissimũ te faciet omnibus, ros nariuitatis tuę.

4 Iurauit Dominus, nec vnquã pœnitebit eum, tu eris sacerdos in perpetuum, iuxta ritum à me p̃scriptum Melchisedech.

5 Dñs astãs tibi à dextris percussit reges, quum irasceretur illis propter te.

6 Supplicium sumet de gentibus q̃ rebellabunt tibi, plena erũt omnia cadaueribus: percutiet hostium tuorum caput, cuius ditio latissime extenderat sese

PSALMVS CXI.

sefe per terram nobilissimam.

7 E flumine in transitu bibit, pro-
pterea exaltabit caput .

Halleluia. CXI.

Confitebor tibi Dñe in toto corde.

OMnia mea dño accepta referā
ex toto pectore, palam in cœ-
tu & cōgregatione iustorum.

2 Magna sunt opera Domini
quod constat omnibus illis, qui pio
studio scrutantur ea.

3 Laude & honore dignum est, quic
quid facit Dñs, à genuina enī sua iustī-
tia recedere non poterit vnquam.

4 Effecit ne vnquā perire possit me-
moria operū suorum tā mirabilem,
misericors ipse & pius Dominus .

5 Spolia hostiū diuisit cultoribus su-
is, in memoria habebit pactū suū per-

6 Quāta fuerit opus potē- (petuo.
tia priusquā fieri potuerint, quæ fecit,
ostendit re ipsa populo suo, quum da-
ret illi possessiones aliatū nationū pul-
sis illinc illis, quorum fuerant antea .

V 2 Opera

PSALMVS CXII.

7 Opera manuum illius fidei, & equitatis sunt. plenissima, optima fide statuit, & vtiliter quęcunq; statuit.

8 Confirmata sunt, nec conuelli poterunt vllō vnquam sæculo: decreta enim ab eo sunt optima fide, & summa cum æquitate.

9 Liberationem attulit populo suo, decreuit perpetuo duraturum pactū, quod inijt cū suis, is cuius nomen sanctissimum est & augustissimum.

10 Initium solide sapientię est timor quo reueremur Dominum, & prudentia salutaris manet illos, qui sese exercent in his: laudem enim assequentur perpetuo duraturam.

Halleluja. CXII.

Beatus vir qui timet Dominum.

Beatus vir qui reueretur dñm, in mandatis illius inueniet quibus oblectare se poterit mirifice.

2 Potens in terra erit semen illius, generatio candida Domini beneficio beatissima erit.

Abun

PSALMVS XCII.

3 Abūdantia & diuitiē in domo iustū,
iustitia illius stabilis erit perpetuo.

4 Exorietur, alijs defidentibus in tenebris, lux rectis : clementi videlicet, pio, & iusto.

5 Fœlix vir qui misericordia mouetur erga pauperes, & mutuo dat: dabit enim illi Dominus eam prudentiam, vt dispensare sciat reliqua, quæ tractanda illi erunt cum iudicio.

6 Nunquā loco suo mouebit, & ī memoria erit perpetua, tanquā vir iustus.

7 A rumore mali alicuius appropinquantis nihil metuet sibi: constans enim erit perpetuo animus eius, & p̄pterea q̄ propitiū habeat dñm, imperterritus

8 Animo erit præsenti, nec quenquā timebit : quin potius tandem visurus est in hostibus suis, qualia quiuis alius veller in suis.

9 Elargitus est sua pauperibus, quare iustitia illius stabilis erit perpetuo, et cornu eius augebit assidue cum gloria

10 Impius aspiciere cogetur hæc, & habebunt

PSALMVS CXIII.

bebūt illū pessime frendet dentibus &
cōtabescet: studium impiorū, q̄ nocete
cupiūt pijs, inefficax erit & peribit.

Halleluia. CXIII.

Laudate pueri Dominum.

Laudate serui dñi Dñm, laudibus
efferte nomen Domini.

2 Celebref nomen Dñi laudibus,
ab hoc tpe vsq; in ppetuū.

3 Ab ortu solis vsq; ad occasum, laudibus
merito extolletur nomen Dñi.

4 Exaltatus est super oēs gentes dñs
& supra cœlos maestas eius.

5 Quis similis est dño Deo nostro, q̄
seipsum in altum erigit, vt sedeat quocunq;
loco libitum fuerit illi?

6 Et rursus seipsum conuertit ad cōtemplanda
quæcunq; fiant, vel in cœlo, vel in terra.

7 Qui erigit, quoties vult, iacentem
in puluere pauperem, & è luto extractum
egenum praeficiet alijs.

8 Vt sedere liceat illi inter primores,
primores inquā, quibus data prouincia
est

PSALMVS CXIII.

cia est gubernandi populū Domini .

9 Qui facit sæpenumero, vt domus ob sterilitatem matronæ vacua, habitatissima fiat: & quæ antea natura fuerat sterilis, fiat mater ob multitudinē liberorum gaudens.

Halleluia. CXIII.

In exitu Israël de Aegypto.

QUum egrederetur Israël ex Aegypto, & posterius Iacob relinqueret populū alterius, quā ipsi loqueretur, linguæ.

2 Tunc fiebat Iuda particeps sanctimonie Dei, & totus Israël præ cæteris nationibus ditioni eius subiiciebatur.

3 Mare sensit presentiam diuini numinis, & fugit: Iordanis abiit retrorsum.

4 Montes subsilierunt tanquam arietes, & colles veluti agni ouium.

5 Quid accidit tibi o mare quod fugeris, o Iordanis quod receperis te retrorsum?

6 Et vobis motibus quæ subsilieritis tanquam arietes, & collibus quæ exilieritis

V 4 sicut

PSALMVS CXV.

sicut agni lasciuiētes iter reliquas oues

7 Pręsentia dñi in causa fuit qđ ipsa
cōtre mueri tota terra: ille Dñs in caus-
sa fuit, qui idem Deus est Iacob.

8 Qui cōtra naturā lapidis effecit, vt
ē petra maxima copia effluerint aque,
& ē silice veluti ē fonte maximo.

C X V.

Non nobis dñe, non nobis, sed nomi.

Non quasi nos mereamur Do-
mine, non inquam quasi nos
mereamur: sed ne noministui
maiestas ledatur, libera nos, p
tua benignitate, & fide qua te obstrin-
xisti ad futurum nobis.

2 An æquo aīo ferre diutius poteris,
vt q nos affligūt impij, cū iniuria noīs
tui dicant: vbi nunc deus est horum?

3 Certe Deus noster est in cęlo, vnde
quicqđ illi vnq̄ libitū fuit facere, fecit.

4 Vestre autem statuarę, quas pro dijs
habetis, nihil q̄ argentū sunt & aurum,
opra hominis manu facta.

5 Formā oris insculpsit illis artifex,
sed

PSALMVS CXV.

sed vsum addere nō potuit: nihil enim
sonare queunt: oculos preterea ab arti-
fice datos habent, sed quibus nihil om-
nino videre possint.

6 Aures insuper, quibus nihil audiāt
nares quibus nihil olfaciant.

7 Manus etiā, sed qbus palpare neque
ant: pedes quibus incedere nō valeant:
guttur quo nullum sonū edere possint

8 Similes fiāt his stauis, & q faciunt
eas, & quotq̄t spem suam ponūt in eis.

9 Tu autē Israel spem tuam pone in
dño. suppetias enim feret, & veluti scu-
to proteget, quotquot credunt se illi.

10 Domus Aaron fidite domino, au-
xilium enim erit, & veluti scuto proteget
quotquot credunt se illi.

11 Qui reuerēter colitis Dominum,
fidite Domino, nihil desperantes: auxi-
lio enim erit, & veluti scuto proteget
illos, quotquot tales sunt.

12 Dñs nunquā nō pro sua benigni-
tate memor fuit nostri; quare & nūc fa-
ciet bene: faciet inquam bene populo

V § Israeli

PSALMVS CXV.

Israeli, faciet & bene familie Aaron.

13 Bene etiã faciet quotq̃t reueretur
Dñm, siue parui fuerint, siue magni.

14 Adder ad vetera beneficia etiã nõ
ua vobis, vobis inquã & filijs vestris.

15 Chari enim estis vos illi domino
qui author est cœli & terræ.

16 Cœlum hoc ingens, vastum hoc
inquã cœlum, solus absq; humano mi
nisterio gubernat Dominus, terræ ve
ro posteros præfecit Adæ.

17 Nõ poterunt q̃ mortui sunt apud
viuos laudare seruatore omnium Do
minum: neq; illi quorum corpora se
pulta sunt, hic inter viuos poterunt præ
conijs extollere Deum.

18 Sed nos quoad vixerimus lauda
bimus Dñm, ab hoc tempore vsq; in
finem vitę perpetuo. Halleluia.

CXVI.

Dilexi qm̃ exaudiet Dñs.

A Maui dñm, q̃ exauditurum
confidam illum preces meas

2 Olim enim sæpe præbuit
aurem

PSALMVS CXVI.

aurē suā mihi, quare quā ad vixero, non
aliō clamoribus meis recurrā q̄ ad ip-

3 Cinxerāt me funes mortis: (sum,
feri, & presentissima pericula corruen-
di in sepulchrū apprehenderāt me: ni-
hil præter afflictionem & anxietatem
inueneram circa me.

4 Quare ego auxilium dñi implora-
bā dicēs: obsecro dñe libera aīam meā

5 Et cōtinuo deprehēdi misericordē
esse Dñm & iustum, & Deum nostrū
pietatis obliuisci non posse.

6 Custos est Dñs eorū, qui per se sa-
pere non possunt: quum enim afflige-
rer grauissime, & consilij expers essem
ipse saluauit me.

7 Redi anima mea ad veterem tran-
quillitatem tuam: dominus enim pro-
te perfoluit, quicquid debebas tu.

8 Liberasti dñe à morte animā meā
oculū meū à fletu, & pedes meos à la-

9 Securus obambulabo post (psu-
hac sub tutela Dñi in atrijs eius, vnā
cum illis, qui viuunt vere.

Cre:

PSALMVS CXVI.

Credidi propter quod loq.

10 Firmissime credidi, quare & lo-
quebar confidenter, etiam quum gra-
uissime periclitarer.

11 Imò in trepidatione & summa, p:
pemodū desperatione mea constanter
dicebā: ois quidem homo mentitur, &
fallere potest, verū Deus nequaquam.

12 Quid retribuā dño, cuius tā varia
extant in me redemptionis beneficia?

13 Poculū gratiarū actiōis pro nouo
hoc salutis genere in altū sustollam, &
auxiliū Dñi implorare nō desinam

14 Vota mea utiq; dño persoluā pa-
lam in presentia totius populi illius.

15 Grauate Dñs nec temere occidi si:
nit quenquam sanctorum suorū: cha-
rissimi enim sunt illi.

16 Merito te amo benignissime dñe,
quod me seruū tuū: me inquā seruū
tuum, & filiū ancillę tuę dignatus sis,
effracto carcere, è vinculis eripere.

17 Quare offerā tibi sacrificia, quibus
maxie delectaris, p acceptis videlicet
benefi

PSALMVS. CXVII.

beneficijs gratiarū actiones, nec desinā
vnquā auxilium Domini implorare.

18 Hęc vota mea dño persoluam, pa
lam spectante vniuerso populo ipsius

19 In ipsis atrijs domus Dñi, in me
dio Hierusalem. Halleluia.

CXVII.

Laudate Dominum omnes gentes.

L Audate Dñm vniuersę gentes,
laudibus extollite illum, quot
quot vsquam estis populi.

2 Copiosissime enim vsus est
erga nos genuina misericordia sua, &
cōstantia ipsius in promissis duratura
est perpetuo.

CXVIII.

Confitemini domino quoniā bonus.

L Audate Dominum: benignus
est enim, & perpetuo duratura
est clementia illius.

2 Fateatur ex animo hoc Isra:
el, perpetuo duraturā clementiā illius.

3 Fateantur ex aīo posteri Aaron, qđ
perpetuo duratura sit clementia illius.

4 Fateatur ex animo hoc, quotquot
reue:

PSALMVS. CXVIII

reuerentur illum, quod nunquam nō
sit misericordissimus ipse.

3 Quum essem cōstitutus in pericu-
lis, implorauī auxiliū seruatoris Do-
mini, qui & exaudiuit me, & perdu-
xit me in locum spatiosum idē serua-
tor ille Dominus.

6 Dñs adest mihi, quare nō timebo
quicqd moliat aduersum me homo.

7 Dominus stat pro me, inter auxi-
liantes mihi ipse præcipuus est: quare
videbo euenire hostibus meis, qualia
quisquam optaret suis.

8 Multo est melius spem suā collo-
care in Dño, q̄ fidere cuiuis hominū.

9 Multo est melius spem suā collo-
care in Dño, q̄ fidere vlli principum.

10 Etiā si varię gentes circūderint
me nihil sollicitus ero: fretus enī auxi-
lio Dñi facile perdam omnes.

11 Cingāt me & diligentissime circū-
dent, nihil tñ metuam, sed fretus auxi-
lio Domini perdam omnes.

12 Circudent me tā copiosi & mor-
daces

PSALMVS CXVIII.

daces, q̄ esse solent examina apum, ex
tingentur tã subito, q̄ ignis per stipulas
volitans: Dñi enim fretus auxilio
nullo negotio subuertam illos.

13. Maximo studio conatus est aduer
sarius meus sic impellere me vt cade
rem, verũ Dominus auxilio fuit mihi

14. Fortitudo mea & argumentũ car
minis mei ipse est seruator Dominus:
quare confido futurum, vt auctor mi
hi fiat omnimodẽ salutis.

15. Tum audietur vox exultationis,
& pro adepta salute gratulationis in
ædibus iustorum: dextera enim domi
ni operabitur in eis fortiter.

16. Dextera Domini exaltabitur, des
xtera Domini operabitur fortiter.

17. Non moriar sed viuam, & com
memorabo opera domini.

18. Docendo diligẽter docuit me do
minus, nec morti tradidit me.

19. Aperite mihi portas iustitiæ, & in
grediar per eas, & gratiarum actioni
bus laudabo seruatores Dominum.

Hæc

PSALMVS CXVIII

20 Hæc est illa porta Domini, iusti
ingredientur per eam.

21 Gratias agam tibi quod affixeris
me, & iterum salute donaueris me.

22 Lapidè repudiauerunt ædificantes,
sed factus est ille in caput anguli.

23 A Dño factum est illud, & est res
mirifice mirabilis in oculis nostris.

24 Hunc diem fecit Dominus, exul-
temus & lætemur in eo.

25 Quæsumus dñe serua nos nñc, quæ-
sumus Dñe fcllicitatem adfer nunc.

26 Oī laude maior hic est, q̄ aduenit
legatus à Dño ad nos: bene precati su-
mus vobis, & nos è domo dñi, & fcliti-

27 Oipotès Deus (ces iudicauimus
dñs est, & illuminat nos: quare colliga-
te sub diem festum ramos, & templū
ornate vsque ad cornu altaris.

28 Deus meus es tu: quare cū gratia-
rum actione laudabo te, & laudibus te
Deum meum extollam.

29 Celebrate dñm: benignus est enī,
& nullo vnquā tēpore nō miserit cors.

Beati

PSALMVS CXIX.
CXIX. **℣** Aleph.

Beati immaculati in via.

Fœlices, qui innocēter viuūt in
hac vita, & quotquot ambulant
secundum doctrinam Domini.

2 Fœlices, qui obtemperāt ad-
monitionibus illius, & toto pectore stu-
dent placere illi.

3 Profecto tales nullū scelus admit-
tent, sed recta per vias, quas illis mon-
strauit, gradientur.

4 Tu præcepisti mandata tua obser-
uari diligentia summa.

5 Vtinā dirigantur abs te gressus mei
vt possim per omnia obsequi sanctissi-
mis præceptionibus tuis.

6 Tunc enim nunquam pudefierē,
sed semper ante oculos haberem vni-
uersa mandata tua.

7 Celebrabo te pectore cādidissimo
vbi docueris me rationē & equitatis tuę.

8 Mandata tua obseruabo pro viri-
bus, nisi tu destitueris me auxilio tuo.

℣ Beth.

X In quo

PSALMVS CXIX.

In quo corrigit adolefcētor.

Qua maxime re corrigere poterit adolefcens licentioſius vitę ſuę genus nulla magis q̄ ſi diligenter obſeruaauerit verba tua.

2 Toto peſtore ſtudui placere tibi, quare ne ſinas quaſo aberrare me a mandatis tuis.

3 In animo meo repoſui verba tua, ne peccem tibi.

4 Omni laude maior tu Domine, doce quaſo me præcepta tua.

5 Labijs meis recensui omnia iudicia profecta ab ore tuo.

6 Modus & ordo admonitionũ tuarũ oblectauit me quantũ nullę diuitię

7 In mandatis tuis exercebo me, & diligenter expendam ſemitas tuas.

8 In præceptis tuis oblectabo me, nec obliuiſcar verborum tuorum.

¶ Gimel.

Rētribue ſeruo tuo.

Hoc præſta ſeruo tuo, vt viuere liceat & parere mandatis tuis.

Aperi

PSALMVS CXIX.

2 Aperi oculos animi mei, vt intelligere queam admiranda illa mysteria, que continentur in doctrina tua.

3 Peregrinus sum ego in terra, ne ce laueris queso me mandata tua.

4 Fractus est animus meus præ nimio & perpetuo desyderio cognoscendi æquissima iudicia tua.

5 Increpasti acriter supbos, execrabiles fiēt quotquot aberrāt à mandatis tuis.

6 Libera me à probro & cōtemptu illorum superborum, quia admonitiones tuas custodiui.

7 Quoties sederūt cōgregati principes, vt cōtra me loquerētur, seruus tuus nihil aliud quàm exercebat se in mandatis tuis.

8 Profecto admonitiōes tuas oblectauerunt me, & fuerunt uoluntati viri à consilijs mihi.

7 Daleth.

Adhæsit pauimento anima.

Adhæsit pulueri anima mea, & tantum non perij, restitue me pristinæ valetudini iuxta promissa tua.

X 2 Opera

PSALMVS CXIX.

2 Opera mea recensui, quare exaudī
fū me: doce q̄so me intelligere mādata

3 Genuinā sententiam man- (tua,
datorum tuorum assequi fac me : hoc
si mihi contigerit, exercebo diligenter
me in mirabilibus tuis.

4 Solutus est mihi animus pre anxie
tate, rege me secundum verbū tuum.

5 Studiū mentiendi & fucate viuen-
di aufer à me, secundū legē vero tuam
miserecorditer tracta me.

6 Genus vitæ candidum & cōstans
elegi, & æquissima iudicia tua propo-
sui ante oculos mihi.

7 Sectatus sum testimonia tua Do-
mine, ne vnquam finas me cum pudo-
re frustrari spe mea.

8 Per viam mandatorū tuorū currā,
vbi tu gaudio dilataueris cor meum.

¶ He.

Legem pone mihi Domine.

1 Doce me dñe intelligentiam man-
datorū tuorū, vt ad eam seruandā quo-
ad vixero, accomodem me.

Eam

PSALMVS CXIX.

2 Eam prudentiā tribue mihi, vt intelligam, atq; ita præstē, quę præscribit lex tua, & obseruem toto pectore, ne quid faciam contra.

3 Deduc me secundum genuinā sententiam mandatorū tuorū : hoc enim semper optaui maxime .

4 Inclina cor meum in amorem præceptionum tuarū, & ab auaritia quā alienissimum effice me .

5 Auerte oculos meos, ne capiantur amore rerū vanissimarū, quin potius tuis admonitiōibus ad vitā perduc me

6 Propone seruo tuo eum sermonē, q maxime inuitat ad venerationē tuā.

7 Aufer infamiam, a qua metui mihi : iudicia enim tua clementiæ admixtum habent plurimum .

8 Ego certe amaui mandata tua, quare pro tua equitate in vitā cōseuiua me.

Vau.

Et veniat super me mīa:

1 Contingat mihi, vt particeps fiam omnimodę benignitatis tuę Domine,

X 3 & saluę

PSALMVS CXIX.

& salutis, quā promittunt verba tuā.

2 Vt habeam quod respondeam ei,
qui exprobrat mihi, & dicere soleam
fidere me promissioni tuā.

3 Quare ne vnquā finas quęso irritū
feri hoc quod sępe dixi & vere: iudicia
enī tua expectaui, quibus palā fiet mea
ne an aduersariorum caussa sit melior.

4 Vt obseruem legem tuam assidue
longo tempore, imō semper.

5 Et vt ambulare quęcā sine offendē:
culo per loca spatiosa: mandatorū enī
tuorum studiosus inuestigator fui.

6 Quare & loqui audebo de tuis cō
stitutionibus in conspectu regum con
stanter & sine vllō pudore.

7 Et oblectabo me mandatis tuis, quę
semper amaui.

8 Tollam in altum manus meas, vt
opere præstem, quę præscribunt præce
pta tua, quę amaui: & ore loquar de
æquisimis legibus tuis.

¶ Zain.

Memor esto verbitui.

Memor

PSALMVS CXIX.

Memor esto eius qđ promisisti seruo tuo, qđ & spem magnā cōcipere iussisti

2 Hęc promissio cōsolata est me. me tempore afflictionis meę. verbum enim hoc tuum effecit, ne in cęstitia extinguerer, sed in vita continerer.

3 Superbi insultauerunt mihi miris modis, ego vero lege tua consolatus sum me, nec aliō qđ ad eam confugi.

4 In memoriā reuocaui quāta æquitate & iudicio olim tractaueris patres nostros Dñe: quę res plurimum attulit consolationis mihi.

5 Horror inuastit me quoties perpendi sceleratum & periculosum impiorū vitę genus, quod viderem contemnere eos doctrinam tuam.

6 Pro carminibus fuerunt mihi preceptiones tuę, quocunq; loco fuisset tempore exilij mei.

7 Memor fui media nocte nominis tui dñe, vt seruarem doctrinā tuam.

8 Hoc mihi sum mopere fuit curę vt mandata tua seruarem.

X 4 Heth

PSALMVS CXIX.

¶ Heth.

Portio mea Domine.

1 Portio mea es tu Dñe, quare statui
seruare quæ mandata sunt verbis tuis.

2 Ambiuì toto pectore fauorẽ tuum
erga me: misereat te q̄so mei iuxta ver-
bũ tuũ, q̄ promisisti adfuturũ te mihi.

3 Recensui vias meas, totã videlicet
vitam meam, & reuocaui pedes meos
in viam rectam, & ad ea quæ præscri-
pta mihi sunt abs te.

4 Festinaui absque dilatione custo-
dire mandata tua.

5 Studijs nocendi veluti vinculis sce-
lerati hoies tantũ ne illaqueauerũt me:
ego vero qualiacunq; essent pericula,
doctrinę tuæ non sum obliuis.

6 Media nocte surgã, vt gratias agã
tibi pro æquissimis iudicijs tuis.

7 Socius sum ego & amicus omniũ
illorum, qui venerantur te, & qui ser-
uant mandata tua.

8 Benignitate tua Dñe plena est ter-
ra, quare præcepta tua doce me.

Boni

PSALMVS CXIX.

U Teth.

Bonitatem fecisti cum seruo.

1 Bene egisti cum seruo tuo Domine, & iuxta promissa tua.

2 Utilitatē quę est in cognitione legis tuę doce me, mādatis enī tuis maximā inesse vim firmissime credidi.

3 Priusquā diligēter auscultarem ad mādata tua, sepe aberravi: nūc autem attentior factus, verbis tuis parebo.

4 Benignus es tu, doce quęso me intelligentiam mandatorum tuorum.

5 Excogitauerūt aduersum me mendaciū supbi: verū ego toto pectore incūbebā in hoc, vt seruare mādata tua.

6 Impinguatū est & stupore veluti aruina obductum cor illorū, ego vero doctrina tua oblectatus sum.

7 Utile fuit quod rebus aduersis nō nihil afflictus fuerim, hoc enim in causa fuit, vt studiosius dūscere cuperem mandata tua.

8 Grator est mihi doctrina oris tui, quę vel auri vel argenti pondo mille.

X

Iod

PSALMVS CXIX.

Iod.

Manus tuæ fecerunt me.

Manus tuæ fecerunt me, & maximo
artificio absoluerunt: da quæso eam mi-
hi mentem, vt discere possim intelli-
gentiam mandatorum tuorum.

2 Tunc enim cultores tui videbunt
me, & gaudebunt, quod in promissioni-
bus tuis posuerim spem meam.

3 Noui Dñe q̄ ipsissima æquitas sint
iudicia tua, & merito afflixeris me.

4 Verū sit quæso tandē malorū factis,
& pro tua benignitate cōsolare me: id
enim promissisti seruo tuo verbis tuis.

5 Adueniant misericordiæ tuæ, vt re-
uiuiscam: doctrina enim tua vehemē-
ter oblectat me.

6 Infames fiāt superbi, qui sine caus-
sa vexauerunt me: ego interim exerce-
bo me in mandatis tuis.

7 Cōueniāt apud me, q̄ reuerēter co-
lūt te, & q̄ nouerūt admonitiōes tuas.

8 Fiar animus meus purus mādatis
tuis, vt nunquam pudore suffundar.

Caph

PSALMVS CXIX

3 Caph.

Defecit in salutari tuo ani.

Vix amplius est apud se pre desyderio salutis, quā expectat anima mea abs te promissis tamen tuis non diffidam.

2 Anxie cupiuerūt oculi mei videre quod promissisti, quoties dicebā, quando tandem consolaberis me?

3 Quāuis finilis esset cutis mea vtri fumo in rugas contracto, mandatorū tamen tuorum non fui oblitus.

4 Quot adhuc reliqui sunt dies seruo tuo? quando tandē de his qui persequuntur me, supplicium sumes?

5 Foderunt in perniciem meam foveas superbi, verum id non docuerat eos doctrina tua.

6 Vniuersa mandata tua fidei plenissima sunt, quare, quum sine causa persequantur me, auxilio sis mihi tu.

7 Tantū non prostrauerāt me in terram, ego tñ non deserui precepta tua.

8 Pro beniginitate tua invita cōserua me, vt custodire possim doctrinā oris tui.

PSALMVS CXIX.

5 Lamed.

In æternum Domine.

1 Perpetuo Dñe quicquid vnquam fieri voluisti, stabile erit in cœlis.

2 In generationē & generationē cōstantia tua in promissis durabit: stabile esse voluisti terrā, & stabilis erit.

3 Quibus modis vnūquodq; subsistere voluisti, vsq; in hodiernū diē subsistit: oīa enim obediūt imperio tuo.

4 Nisi doctrina tua recreasset me, tū mœrore periissem, quum affligerer tam periculose.

5 Nunq̄ obliuiscar mandatorū tuorū: per ea enim seruasti vitam mihi.

6 Tuus per oīa sum ego, serua me: mandata enim tua scrutatus sum.

7 Expectātes obseruauerūt impij me ut pderent, sed ex cōstitutionibus tuis intelligā qd facere cōtra oporteret me.

8 Nihil tam absolutū, cuius non uiderim interitū, præter lanissime se extendens mandatum tuum.

Mem

Quo

PSALMVS CXIX.

Quomodo dilexi legem.

1 Quamamaui legem tuam, toto die
ipsa fuit occupatio mea.

2 Inimicis meis prudentior em feci:
sti me mandatis tuis, nec vnquam si-
nam me auelli ab illis.

3 Vniuersis, q me docere conati sunt
prudentior euasi, idq; propter iugem
constitutionum tuarū meditationē.

4 Ipsos senes prudentia superauī, qd
mandata tua custodirem.

5 Ab omni semita mala auerte pe-
des meos, vt custodire commodius
possim verba tua.

6 A iudicijs tuis non recessi, tu enim
docueras me.

7 Quam fuerunt suauia palato meo
verba tua: certe magis quam ori meo
mel vllum esse possit.

8 Preceptis tuis prudēs fiā: quare &
odio prosequar oēm semitā mendacij

¶ Nun.

Lucerna pedibus meis.

Instar lucernę fuerūt pedibus meis ver-
bati.

PSALMVS CXIX.

ba tua, & veluti lux iuxta semitā mihi
2 Iuravi, & persistam in proposito
seruandi, quicquid æquissimo iudi-
cio præcepisti.

3 Afflictus sum vehementer Domi-
ne, in vita conserua me sicut pollicitus
es verbis tuis.

4 Pias has oblationes oris mei gra-
tanter quæso accipe Domine, & iudi-
cia tua doce me.

5 Vitā meā veluti in manu oibus ex-
positā porto: doctrinē tñ tuā in malis
tā præsentibus non sum oblitus.

6 Expanderunt impij rete in perni-
ciem meam, à mandatis tamen tuis
ego non aberravi.

7 Possidere constitui constitutiones
tuas tota vita mea: oblectationi enim
cordi meo sunt.

8 Accommodavi animum meum,
vt opere præstem præcepta tua, vsque
in finem vitę meę.

Ð Samech.
Iniquos odio habui.

Scelē

PSALMVS CXIX.

Sceleratos odio habui : legem autem
tuam amaui .

2 Latibulū & scutū es mihi tu, quare
in verbis tuis totā spē meā collocaui.

3 Recedite à me improbi, ne impe-
dimento sitis mihi mandata Dei mei
custodire volenti.

4 Cōforta me verbis tuis vt viuam,
neque frustreris me spe mea.

5 Sustenta me & saluus ero, & oble-
scabo me mādatis tuis, quoad vixero.

6 Cōculcasti vniuersos, qui recedūt
clam à mandatis tuis, propterea quod
subdola est cogitatio illorum.

7 Veluti scoriā erasisti è reliq̄ hoīm
numero oēs impios, qui erāt in terra,
propterea amaui admonitiones tuas.

8 Sic erasisti impios, vt exhorruerit
pr̄e metu caro mea : & à iudicijs tuis,
secundum quæ de impijs supplicium
sumpsisti, exterritus fuerim.

ꝑ An.

Feci iudicium & iustitiam .

1 Facere soles quod iustum est &
æquum

PSALMVS CXIX

1 Quare, quare non relinques me ty-
rannidi opprimentium me.

2 Instiga seruum tuum ad bonum,
ne opprimant me superbi.

3 Oculi mei caligare cœperunt, pro:
spectantes diu, nū alicunde adueniret sa-
lus abs te, verbo iustitię tuę promissa.

4 Fac cū seruo tuo secundū benigni-
tatē tuā, vt mandata tua doceas me.

5 Seruus tuus ego sum, quare eam
mihi tribue mentem, vt intelligere
queam ceremonias tuas.

6 Tēpus appetit, quo sumpturus es
supplicium dñe, de impijs: nihili enim
fecerunt doctrinam tuam.

7 Quare amari p̄cepta tua magis
q̄ aurum etiam purgatissimum.

8 Propterea mandata tua oīa iudica
ui esse iustissima, & omne genus vitæ
fucatum odio habui.

☩ Phe.

Mirabilia testimonia tua dñe

1 Admiratione dignæ sunt ceremō-
nię tuę, quare obseruauit eas aīa mea.

Initiū

PSALMVS CXIX.

1 Initiū verborū tuorū lumen adferet, & docebit prudentiā imperitos.

3 Ore meo veluti hiabam, vt assequer prudentiam, mandata enim tua vehementer amauī.

4 Respice me & miserere mei, quomodo misereri soles eorum, qui amantes sunt nominis tui.

5 Fac tendant omnia studia mea in verba tua, & ne finas in me dominari vllam iniquitatem.

6 Libera me à calumnia hoīs, vt custodire liceat mandata tua.

7 Fac clare appareat fauor vultus tui, erga seruū tuum.

8 Riuī aquarū effluerūt ex oculis meis: propterea ꝓ alio me abduxerint & non seruauerint legem tuam.

Y Zade.

Iustus es Domine.

Iustus es dñe, & rectū iudiciū tuum.

2 Adesse voluisti iustitiam statutis tuis, & veritatem valde.

3 Molestissime tuli quod contempserint

Y

serint

PSALMVS CXIX.

serint verba tua hostes mei.

4 Purus est per oia sermo tuus valde, quare seruus tuus amauit eum.

5 Iuuenis sum ego, & cōtemptui illis, mandata tñ tua non sum oblitus.

6 Iustitia tua, iustitia perpetua: & lex tua stabilis.

7 Quoties aduersi aliquid, & quod me premeret accidisset, mandatis tuis consolabar me.

8 Iustitia comitabitur p̄cepta tua perpetuo, fac vt intelligā hoc, & viuam.

¶ Quis.

Clamaui in toto corde.

Implorauiauxilium tuum toto pectore, audi quęso me Domine, vt possim implere mandata tua.

2 Clamaui ad te, serua quęso me, vt custodiam ceremonias tuas.

3 Ante diluculum euigilaui, & clamaui qđ spes mihi omnis esset in promissionibus tuis.

4 Añuerterūt oculi mei vigilias nocturnas, vt exerceŕe me in verbis tuis.

Vocem

PSALMVS CXIX.

5 Vocem meam audi pro benignitate tua, secundum iudicia tua vitam dona mihi Domine.

6 Magno conatu egerunt qui persequuntur me, ut scelerata designarent: quare a lege tua absunt quae remotissime

7 Prope ades tu Domine, & omnia mandata tua aequitas.

8 Ab initio cognoui de admonitionibus tuis, quod perpetuo stabiles esse volueris eas.

Res.

Vide humilitatem.

Vide afflictionem meam, & libera me, quia doctrinae tuae non sum oblitus.

2 Patrocinium suscipe causae meae, et redime me iuxta verbum tuum: ne finas vitam adimi mihi.

3 Procul abest ab impijs salus, quia mandata tua non fuerunt curae illis.

4 In finitis modis misericors es Domine secundum constitutiones tuas aequissimas vitam tribue mihi.

5 Multi sunt qui persequuntur me, & hostes

Y 2

PSALMVS CXIX.

stes mei numero sunt plurimi, a cōstitutionibus tamen tuis nō declinaui.

6 Aspiciēbā p̄uaricatores, & inuasit me horror propter amentia illorū, qđ viderē mādatatua nō obseruari ab illis

7 Respice misericorditer me, quia mandata tua amaui, dñe pro tua benignitate misereat te mei.

8 Caput & summa verborū tuorū stabilitas, perpetuo durabit æquisimū iudicium tuum.

W Sin.

Principes persequuti sunt.

Potētes principes persequuti sunt me quos nō tantopere metui, q̄ timui ex animo ne a verbis tuis discederem.

2 Plus capio voluptatis ex verbis tuis, q̄ qui inuenit thesaurū maximū.

3 Mendaciū & vanitatē odio habui et execratus sum: legē vero tuā amaui

4 Septies p̄ diē laudaui te, p̄pter normas viuendi c̄q̄simas p̄scriptas a te.

5 Pax multiplex amatoribus legis tuę, nec vllū sentiant offendiculum.

Expe-

PSALMVS CXIX.

6 Expectaui salutem abs te domine
& mandata tua seruaui.

7 Custodiuit anima mea ceremoni-
as tuas: amat enim eas valde.

8 Custodiui mandata tua et ceremo-
nias tuas: oēs enī viæ meæ notissimæ
sunt tibi, nec vlla illarum latet te.

Thau.

Appropinquet deprecatio.

Admittatur clamor meus in conspe-
ctum tuum, imò ad aures vsque tuas:
verborum tuorum intelligentiã præ-
be quæso mihi.

2 Perueniat precatio mea vsq; in cõ-
spectũ tuũ, & quẽadmodũ promittũt
verba tua, è malis eripe me.

3 Loquentur labia mea laudes tuas,
vbi tu docueris me mandata tua.

4 Cõtabit lingua mea verba tua: oĩa
enim iudicia tua sunt æquisima.

5 Sit manus tua auxilio mihi, man-
data enim tua elegi.

6 Optaui mihi salutẽ abs te dñe, lex
enī tua oblectationi valde mihi fuit.

Y 3

Viuat

PSALMVS CXX.

7 Viuat anima mea, vt laudibus ex
tollere possit te, & iudicia tua robur
addant mihi.

8 Aberrauisicut ouicula quę peritu
ra videtur, require seruum tuum: man
data enim tua non sum oblitus.

CXX.

Ad Dñm quum tribularer.

AD Dominum, quum pesfi
me esset mihi, clamaui: &
exaudiuit me.

2 Dñe libera animã meam
ab homine bilingui & fraudulento.

3 Quantum putas nocet tibi lingua
fraudenta?

4 Profecto quantũ vllę sagitte, quas
iaculatur fortissimus quisq; vir arcu,
easq; acutas, quarũ acies intervolandũ
tantũ concipiet ardoris, quantũ habe
re solent carbones iuniperorum.

5 Male agitur mecum, quod exu
lem in Melech, & habitare cogar in ta
bernaculis Cedar.

6 Longa videtur animę meę mora
qua

PSALMVS CXXI.

qua inuitus detineor inter eos, qui pacis sunt ofores.

7 Mihi nil magis erat cordi, q̄ pax, ad quam si adhortabar eos, nō solum non amplectebantur eam, sed bellum potius inferre conabantur.

CXXI.

Leuaui oculos meos.

Circumferebā oculos meos, veluti stās in mōte, sicūde viderē forte ferri suppetias mihi.

2 Verū deprehendi nullū esse mihi sperandū auxiliū, nisi à solo dño qui author est cœli & terræ.

3 Ille enī nō sinet vacillare pedes tuos, nec dormiet vnquā custos ille tui.

4 Profecto neque dormiet vnquā, neque vel leuiter obdormiscet, qui curat Israellem.

5 Bono animo sis, Dñs curat te & tua: erit instar vmbraculi tibi ad dexteram manum astans assidue.

6 Hoc vmbraculo fiet ne ardor iter: diu ledat te, neq; luna frigore suo notet.

PSALMVS CXXII.

7 Dñs curabit ne vllū malū infestet
te: curam enim geret animę tuę.

8 Dño curante prospera erit profes-
sio quęcūq; tua, & reditus tuus in pa-
triã à prima hora vsq; in finem vitæ.

Ipsius Dauid CXXII.

Lætatus sum in his quę dicta.

GAudebam ex animo, quū di-
cerent mihi, in domum Do-
mini ibimus.

2 Stabūt pedes nostri in por-
tis tuis Hierusalem.

3 In portis inquã Hierusalē sic extru-
ctæ quemadmodū erat olim quū esset
ciuitas, ad quã statis anni temporibus
confluebat populus vniuersus, & reci-
piebatur commodissime.

4 Eò enī proficisci solent tribus, tri-
bus inquã, & tota turba Israelitici po-
puli, vt laudarent nomen domini.

5 Quo tempore ibi collocabantur
sedes ad exercenda iudicia, & solium
familiæ Dauid.

6 Optate pacem ipsi Hierusalem, fę-
liciter

PSALMVS CXXIII.

liciter eueniant omnia illis, qui bene
volunt & amant eam.

7 Sit pax, & nemo infestet valla tua
prospera sint oīa in palatijs tuis.

3 Propter fratres meos & amicos
meos optabo etiam nunc, vt oīa pro-
spere eueniant tibi.

9 Propter domū dñi dei nostri, mo-
dis oībus prodesse cuperem tibi.

CXXIII.

Ad te leuavi oculos meos.

Ad te subleuavi oculos meos,
ô habitator cœlorum.

2 Quemadmodū enī oculi
seruorū obseruāt manus Do-
minorum suorū, & oculi ancillę obser-
uāt manū dñæ suę, vt longo labore fa-
tigati cibū accipiāt : ad eundem modū
oculi nostri obseruāt dominū Deum
nostrum, vt ille misereatur nostri.

3 Misereat te nostri dñe, misereat in-
quā te nostri: mirifice enim & ad nau-
seam vsq; repleti sumus contumelia.

4 Vehementer & ad saturitatē vsq;

Y 5 plena

PSAL. CXXIII.

plena est, & concoquere intra se cogitatur anima nostra insultationem locupletum, & contumeliam hominum violenter superborum.

Ipsius Dauid. CXXIII.

Nisi quia dominus erat in nobis.

Nisi Domini beneficio, qui adfuit nobis, seruati essemus, fateatur ingenue nunc populus Israël.

2 Nisi Dñi inquã beneficio, qui adfuit nobis, seruati essemus, quo tempore insurgebat animo hostili hominum multitudo in nos.

3 Tum viuos deglutissent nos: erant enim furiosissimi, & ira maxime accensi in nos.

4 Tum vndæ malorum obruissent nos, & fluuius transisset per animas nostras.

5 Tum trássissent inquã per añas nostras vndæ malorum profundissimæ.

6 Oĩ laude maior Dñs, q nō permittit nos prædam fieri dentibus illorum

Quin

PSALMV S^{CV} CXXV.

7 Quin potius anime nostre libera:
ta sunt, quemadmodū captus passer,
qui præter spem elabatur è reti aucupis
rete enim frangebatur, & quō ille auo
lauit ita & nos liberati sumus.

8 Fortitudo nostra sita est in fauore
& auxilio nominis Domini, qui au-
thor est cœli & terræ. CXXV.

Qui confidunt in Domino.

Quotquot credūt se Domino
erūt sicut mōs Sion, qui nū-
quam tolletur de loco suo.

2 Hierusalem montes qui-
dem habet in circuitu, verum illi non
hoc possunt in defensionem ciuitatis,
quod Dominus qui adest populo suo
à prima hora vsq; in perpetuum.

3 Quare nō sinet sedē figere eum, q
sceptro impietatis tyrannidē exerceat
in ea loca, q̄ veluti diuina sorte obue-
nerūt iustis: ne & iusti ipsi extendāt ad
perpetranda scelera manus suas.

4 Benefac Domine bonis, & his qui
candido sunt pectore.

illos

PSALMVS CXXVI.

1 Illos vero, q̄ alijs præcipitia parant
ire ipsos per præceps coget Dñs, quẽ
admodum homines sceleratos æquũ
est: tranquillitas autem & pax erit
apud Israelitas.

CXXVI.

In conuertendo Dominus.

Quom̄ reuocaret Dñs ab exi-
lio nos, q̄ captiui ex Sion ab
ducti fueramur: præ gaudio
visi sumus non assequuti tan-
tum boni, sed somniare.

2 Tum implebatur os nostrũ risu, &
lingua cantu, tñ dicebant gentes, quæ
nos captiuos detinuerant, supra modũ
magna sunt & stupenda, quæ facit do-
minus in gratiam horum.

3 Ita profecto res habet, vt dicitis:
magna enim sunt, quæ Dñs nostra
caussa facere instituit: quare gaudio af-
fecti sumus maximo.

4 Perge Domine reuocare nos è ca-
ptiuitate cũ eo gaudio & fructu, quo
terra sitiens excipit fluentes per eam
riuulos

PSALMVS CXXVII.

Manus aqua plenos.

5 In quā qui ante irrigationē iecerāt
semen desperantes propemodū, & cū
fletu: illi metent quæ prouenerunt de
improuiso cum gaudio summo.

6 Hi enī solliciti ibant, & scientes por-
tabāt in sterile illū agrū semen precio-
sum iacturi: verum redeuntēs gaudio
pleni referent manipulos expectatio-
ne sua longe plures.

Ipsius Salomonis. 127.

Nisi Dominus ædificauerit

SI Dñs non extruxerit domū, fru-
stra sudabunt laborātes, q̄ cona-
tur extruere eā: si Dñs non custo-
dierit ciuitatem, frustra vigilabit,
cui cura incumbit custodiendi eam.

2 Nisi succedet vobis, etiā si summo
mane surrexeritis, & sursum ac deor-
sum cursitantes sedere recusaueritis,
nō aliter sudantes, q̄ qui summis labo-
ribus victū parant: quod enim vos ve-
stro studio frustra pficere conamini, id
dñs dabit illi quē diligit, sine negotio.

Eccc

PSALMVS CXXVIII

3 Ecce hæreditas, quam Dominus
dat, filij sunt, & præmium præcipuum
fructus ventris.

4 Quanta est vis in sagittis, quas ia-
culatur arcu vir quantūuis fortis, tanta
est in filijs adolescentibus.

5 Felix ille vir, qui plenā habet pha-
rætrā telis eiusmodi: is enim nō suffun-
detur pudore quotiescunq; contigerit
illum filijs comitatum contendere cū
aduersarijs suis in porta, & frequentia
populi. CXXVIII.

Beati oēs qui timent Dñm.

Felix ille quisq; timēs est Dei,
& viuit secundū p̄scripta illius.

2 Prosperabitur labor manu-
um tuarū quisquis es talis, & ci-
bum suppedabit quem comedas. fœ-
liciter euenient oīa tibi, & diues fies.

3 . Vxor tua similis erit viti fructiferę
quæ sese propagabit per omnia latera
domus: & filij tui veluti plantulę oli-
uarum cingentes mensam tuam.

4 Ad hunc profecto modū locuple-
tabitur

PSALMVS CXXIX.

tabitur vir, qui reueretur Dominum.

5 Fœlicem faciet te Dominus ex Si-
on, quisquis talis es : videbis enim &
particeps fies fœlicitatis promiffę ipfi
Hierufalem cunãtis diebus vitę tuę.

6 Videbis præterea, & voluptatem
capiēs ex filiorum tuorum filijs, quod
tranquille & summa cum pace ver-
fari conſpicias eos inter Iſraëlitas con-
tribules ſuos.

C X X I X.

Sæpe expugnauerunt.

V Ehemeter nocere conati ſunt
mihi ab annis plurimis, & ve-
luti ab ineunte ætate, dicere po-
terit merito Iſrael.

2 Miris inquam modis nocere cona-
ti ſunt mihi ab ineunte ætate, ſed non
potuerunt ſubuertere me.

3 Dorſo meo tantũ oneris impoſue-
runt, vt ſigna in eo apparuerint qualia
ara: ores agris imprimere ſolent, & ve-
luti ſulcos longos induxerint.

4 Sed Dominus iuſtus rupit funes,
quibus

PSALMVS CXXIX.

quibus astrinxerant impij me.

5 Pudefiant, & in fugam conuertantur, quotquot odio habent Sion.

6 Fiant similes herbæ crescenti in tectis domorum, quæ priusquam in eam magnitudinem excreuerit, vt demeti possit, exaruit.

7 Qua nõ dignabitur manũ implere, & domum deferre vllus messor: nec sinum is qui precario manipulos à messoribus præteritos, colligere sollet pauper.

8 Nec vlli prætereuntes dixerũt, prospere eueniat hæc seges, Dñi bñficio, vobis: nec digna visa est cuiquã, vt diceret optamus vobis feclicè à Dñi benignitate messem. CXXX.

De profundis clamaui ad te.

Quum tantũ non obrutus essem profundissimis malorũ vndis, tuum auxilium implorauĩ ò Domine.

2 Domine exaudi vocem meam, sine quaeso aures tuæ attentæ ad lamentabiles

PSALMVS CXXX.

biles precationes meas.

3 Si scelerum quæ admisimus, perpetuo memor esse volueris, & veluti reposita seruare apud te Domine, subsistere quis poterit?

4 Quare hoc potius sequere, quod genuinū est tibi, vt remittas misericorditer peccata nostra, & clementer erigas collapsos: sicq; ad synceram venerationem tui inuites.

5 Expectaui sedulo Dominum, expectauit & anima mea: & cū iam promiserat se ad futurum, nunquam dubitauit quin esset siaturus promisso.

6 Anima mea ardentius expectat aduentū Domini, q̄ vigiles nocturni tempus matutinū: vigiles, in quā, qui somno grauati matutinum expectāt tempus, quo dormire liceat ipsis.

7 Expectet (si sapit) quiuis ex Israel Dominum: est enim natura misericordis finis, & suapte natura ad succurrendum propensissimus.

8 Quare ipse liberabit Israellem ex

Z omni

PSALMVS CXXXI

omnibus (quantumuis fuerint varia)
iniquitatibus eius.

Ipsius Dauid. CXXXI.

Domine non est exaltatum cor.

Domine nō fui aīo vnquā elato, neq; oculis nil nisi magna spectātibus: neq; ambiui magna et q̄ miris modis essent fu

2 Si nō sic cōposui & cōpe (pra me scui animū meum, ne alius sibi videre tur collatus tecū, q̄ infans ab vberibus matris suę recēs depulsus, qui solus fūgere gressus non potest, sed matris sustentatur manu: si non ita semper me iudicauī sine tuo auxilio nihil posse, & animam meam eiusmodi infanti similem, frustrarer spe mea penitus.

3 Expectet (si sapit) quiuis ex Israel Dominum, & pendeat ab eo, ab hac hora asidue vsq; in finem vitæ.

CXXXII.

Memento Domine Dauid.

Ratio

PSAL. CXXXII.

Rationē habe Dñe, idēq; in bonum, ipsius Dauid malorum, quę perpeſſus eſt plurima.

2 Qui & iuramēto ſe obſtrinxit, & ſanctē promiſit ei, per quē poteſt quicquid poteſt Iacob.

3 Se non egreſſurum ædes ſuas, neque aſcenſurum lectum ſuum,

4 Neq; permiſſurum oculis ſuis aut palpebris ſomnum,

5 Priuſquā inueniſſet locū extruendo altari Deo gratum, & tabernacula in venerationem illius, per quem fortis eſt poſteritas Iacob.

6 Ecce de improuiſo inuenimus locum illū in Eſſrata, inuenimus inquā, illum in campis ſyluoſis.

7 Eamus ergo in tabernacula, quæ ipſe elegit ſibi proſternamus nos ſupplices ante ſcabellum pedum illius.

8 Exurge Domine, & veni in eum locum, quem ad hoc elegiſti tibi, vt præ cæteris peculiariter requieſcas in eo: veni inquā tu, & arca, per quam

Z 2 ſape

PSAL. CXXXII.

sape omnipotentia tua apparuit.

9 Sacerdotes tui induant iustitiam, vt sancti tui habeant, quous seruo exultent.

10 Propterea q̄ David seruus tuus ipse orat, ne auertas facie à Chrō tuo.

11 Iuramento astrinxit se Dominus ipsi David, & fidē dedit quā nunquā violabit, dicens: de fructu ventris tui collocabo in folio tuo.

12 Si custodierint filij tui pactū meū & ceremonias quas docturus sum eos filiorū tuorum nepotes, & qui nascuntur vllō tempore ab illis, in eodem regni folio propter te sedebunt.

13 Elegit enim Dñs Sion, sic amauit eam, vt habitare constituerit in ea.

14 Hic erit, inquiens, locus ad quem ascendum mihi perpetuo: hic habitabo, quia amaui eam.

15 Annonam eius copiosissimam faciam egenis qui in ea sunt: cibum ad saturitatem vsque suppeditabo.

16 Sacerdotes eius vestiam salute cuius participē facient & plebem, vt sancti tui

P'SAL. CXXXIII.

ſci tui habeant, qui ſerio exultent.

17 Ibi florere faciã cornu ipſius Dauid: paraui lucernam Chriſto meo.

18 Inimicos illius induã pudore & infamia: in capite autẽ illius fulgebit diadema. Ipfius David. 133.

Ecce q̃ bonum & q̃ iocundum.

Dici non p̃teſt, q̃ bona ſit res & ſuauiſ, habitare vnã fratres inter ſe concordẽs.

2. Suauior erit eorũ concordia oleo illo fragrantiffimo, quod fundi ſolet in caput & defluere in barbã barbã inquã ipſius Aarõ, & in oras deinde veſtium illius.

3. Suauior erit rore, qui deſcendit in montem Hermon, vel rore qui deſcendit in montem Sion, & illos qui Sio vicini ſunt: vbi conſtituit Dominus in ſignem illam munificentiam ſuam oſtendere, & vitam inſtituere quã duratura ſit perpetuo.

CXXXIII.

Ecce nunc, benedicite.

7. 3. Eia lau

PSAL. CXXXV.

E Ia laudibus extollite Dñm, q̄t:
quot estis cultores illius. nūquā
enī satis laudare illum poteritis
etiā si totas noctes in tēplo Do
mini laudantes perstiteritis.

2 Leuate manus vestras versus locū
sanctificati illius dicatū, & quantū pote
stis laudibus extollite Dominum.

3 Ediuerso Dñs ille optime faciet ti
bi è Sion, qui author cœli est & terræ
Halleluia. CXXXV.

Laudate nomen Domini.

L Audibus extollite nomen dñi:
laudibus inquā extollite vos, q̄
cultores & serui estis Domini.

2 Qui statis in templo domi
ni, & in atrijs estis domus Dei nostri.

3 Laudate Deū seruatorē: benignus
est enim Dñs, quare psalmos canite in
laudē gratiosissimi nominis illius.

4 Elegit enim sua sponte Iacob sibi
seruator ille Deus, & Israellem, vt sit il
li veluti ornamentum quoddam, &
gemma preciosa.

Ego

PSAL. CXXXV.

5 Ego certe noui magnū esse Dñm,
& dñm nostrū esse potentiorē reliqua
rum nationū vniuersis nihili dñs .

6 Quicqd enī libitū fuit vnquā dño
facere, id factū est, tā in cælo q̄ in terra
& potestatem habet in vastissima illa
maria, & omnia quę vsquā abstrusa la
tent etiam in locis profundissimis .

7 Qui extrahit nubes è terra infima
parte orbis, & in aëre loco æditissimo
collocat eas: qui fulgura cū pluuia mī
scet, & educit ventū è locis abditis, tan
quam thesaurorū suorū repositorijs .

8 Qui percussit primogenita Aegy
pti, tā hoīm q̄ reliquorū animalium.

9 Qui imisit signa irę suę terrifica, &
portēta in mediā Aegyptū, qbus Pha
raonem terruit, & oēs famulos illius.

10 Qui percussit gētes numero plu
rimas, & reges occidit potentissimos.

11 Seon regem Amorrhcorum, Og
regem ipsius Basan, & vastauit vniuer
sa regna Chanaan.

12 Et dono dedit terrā regū illorum

Z 4 veluti

PSAL. CXX XV.

veluti patrimonium: patrimonium in
quā, ipsi Israēli, populo charo sibi.

13 Domine nomen tuum nunquā
in obliuionem veniet. Dñe memoria
tui perueniet in generationē & gene-
rationem, nec interibit vnquam.

14 Suscipiet dñs patrociniū causę
populi sui cōtra aduersarios: erga ser-
uos autē suos clementissime geret se.

15 Statuę gentium nihil sunt q̄ argē-
tum & aurū, quibus artificio humano
vel hæc inducā est vel illa forma.

16 Quare os quidem habere viden-
tur, sed loqui non poterunt: & oculos
sed quibus nihil videant.

17 Aures præterea, quibus nihil au-
diant: nares q̄q̄ sine vllō vsu, quū nul-
lus appareat halitus ī ore cuiusq̄ illarū

18 Similes fiāt statuis artifices illarū
& quotquot spem suā in illis

19 Posterī Iacob laudibus extollite
Dominum, posterī Aaron & vos lau-
date Dominum sedulo.

20 Posterī Leui laudate dominum:
quibus

PSAL. CXXXVI.

quibuscunq; curę est cultus Dñi, laudibus celebrate Dominum.

21 Oī laude maior est dñs ob beneficia exhibita Sion: qui & factus est veluti ciuis & habitator Hierusalem.

Halleluia. CXXXVI.

Confitemini Dño qm̄ bonus.

Gratias agite, p̄ acceptis beneficijs Dño: quum enim id est quod duratura sit perpetuo misericordia ipsius.

2 Gratias agite deo ip̄sorū angelorū quod perpetuo duratura sit m̄ia eius.

3 Cum gratiarū actione laudate Dominum dominorum oīm, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

4 Eum qui facit admiratione dignissima sua solius omnipotentia, p̄ perpetuo sit duratura misericordia eius.

5 Qui fecit cęlos summa prudentia quod perpetuo duratura sit m̄ia eius.

6 Qui expandit terrā sup̄ aquas, qđ perpetuo duratura sit m̄ia eius.

7 Qui fecit luminaria magna, quod

Z 5 perpe:

PSAL· CXXXVI.

perpetuo duratura sit mīa eius.

8 Ipsum solem, vt præsint diei, quòd
perpetuo duratura sit mīa eius.

9 Ipsam insuper Lunam & reliquas
stellas, vt præsint nocti, q̄ perpetuo du
ratura sit misericordia eius .

10 Qui graui damno affecit Aegy
ptū, quum percuteret primogenita il
lius, q̄ perpetuo duratura sit mīa eius.

11 Vt educeret Israelē è medio illorū
quòd perpetuo duratura sit mīa eius.

12 Idēq̄ manu robusta, & brachio for
titer extento, quòd perpetuo duratura
sit misericordia eius .

13 Qui diuisit mare rubrū in partes,
q̄ perpetuo duratura sit mīa eius.

14 Et perduxit Israelē per mediū il
lius, q̄ perpetuo duratura sit mīa eius.

15 Subuertit Pharaonē & exercitū
illius in eodē illo mari rubro, q̄ perpe
tuo duratura sit misericordia eius .

16 Qui duxit populū per desertum,
quod nulli antea fuerat peruium, q̄
perpetuo duratura sit mīa eius.

Qui

PSAL. CXXXVI.

17 Qui percussit reges potentes, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

18 Et occidit reges fortes, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

19 Seon regem Amorrhæorum, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

20 Et Og regem ipsius Basan, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

21 Et dedit possidendam terram, quam illis ademerat, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

22 Possidendam inquam Israeli seruo suo, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

23 Qui quoties premebamur misericorditer rationem habuit nostri, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

24 Et eripuit nos a tyrannide illorum qui nos vexabant, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

25 Qui cibum tribuit uniuersae carni, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

26 Cum gratiarum actione laudate deum, qui omnipotentia sua author est ipsius caeli, quod perpetuo duratura sit misericordia eius.

Super

PSAL. CXXXVII.

Super flumina Babylonis.

Iuxta flumina Babylōis quū olim
federemus & fleremus amare, p=
pretea quod in mentē venisset no=
bis tui ō Sion.

2 Et ad falices, q̄ erant illic in media
Babylōe, suspēdissemus citharas nrās,

3 Hostes, q̄ captiuos abduxerāt nos,
impetrare conabant à nobis modulōs
illos, quibus carmina nostra modulari
cōsueueramus: & q̄ insulrabāt manife=
ste nobis, iubebāt nos signa letitię æde=
re cantate, inquentes, nobis vnum ali=
quod ex carminibus Sion.

4 Tanquā cātare nobis libuerit lau=
des Domini in ea terra, q̄ statuas & mi=
hili deos pro vero colit.

5 Si vnquam oblitus fuero tui Hie=
rusalem, & dextera mea officij oblita,
citharā pulsauerit in gratiam alterius
quā vnus Dei mei.

6 Opto vt sic heret lingua mea, ne
possim loqui: imo & palato meo affi=
garur

PSAL. CXXXVII.

gatur, si nō quoad vixero memor fue-
ro tui: & si non p̄pofuero laudes ip-
sius Hierusalē summo gaudio, quod
vnquam contingere poterit mihi.

7 Rationem habe Domine & p̄-
pende qualia sine quā designāt in nos
Idumæi hostes hī nostri, & quām cru-
deliter tractauerint Hierusalem, quo
tempore expugnauerunt eam: quū
dicerent in tuo se adhorrentes, va-
state, crudeliter vastate, vsq; ad funda-
menta subuertite eam.

8 Filia Babylonis, quę nūc exultas
insolenter, misera vere es, quanquam
ignoras: felicior enim te veniet, qui ta-
lionem reddat tibi, & supplicium de te
sum at pro cōtumelia qua affecisti nos

9 Fortunatus veniet victor, qui: & te
apprehendet, & infantes ab vberibus
tuis dependentes illidat in lapides.

Ipsius Dauid. CXXXVIII.

Confitebor tibi Domine in toto.

Farebor

PSAL. CXXXVIII.

Fatebor te verū deum, idq; toto
pectore, etiā palā, & inuitis alia:
rum nationū omnibus dñs, ego
te psalmis meis cantabo.

2 Adorabo conuersus ad templum
quod tua sanctitas peculiariter inhabi
tat, & celebrabo nomen tuum pro:
pter benignitatē, qua vsus es erga nos
& constantiam tuam in seruandis pro
misfis: multo nanq; plura q̄ tu. verbis
tuis promiseras, præstitit nobis augu:
stissimum illud nomen tuum.

3 Quocūq; tempore implorauī au:
xilium tuum, exaudiuisti me, fulciui:
sti me, & addidisti robur animo meo.

4 Fatebūtur te esse dominum oēs re
ges terræ, vbi audiuerint ꝑ misfis tuis
rem ipsam per omnia respondere.

5 Et carminibus efferēt vias Dñi, &
testabūtur īmensam esse maiestātē dñi

6 Quanquā sublimis est Dñs, eum
tamen, qui humiliter de se sentit, aspi:
cit cominus: clarū vero non nisi emi:
nus cognoscet, vt perdat illum.

Si eun

PSAL. CXXXIX.

7 Si eundū mihi fuerit per media & presentissima pericula, tu vitā meā tuaberis: furorē hostiū meorū tu manu tua cōpescēs, & seruabit me dextra tua

8 Dominus perficiet quod reliquū est pro me, Dñe misericordia tua perpetua est: quare opera manuum tuarū in defendendo me ne intermiseris, sed quemadmodum cœpisti perge.

Ipsius Dauid Psalmus . 139

Domine probasti me.

Domine explorasti oīa mea, & pernouisti.

2 Tu nouisti quando sessurus sim vel surrecturus, nouisti cogitationem meam longe ante, & incidat in animum meum.

3 Siue ambulare interdū quopiam uoluerō, siue noctu cubitū ire, tu semper es circū me, & omnia studia mea habes quā exploratissima.

4 Profecto ne uoculā quidē ullā sonare poterit lingua mea, qn tu dñe (dictū mirū) scias per oīa melius me, qd uelim illa,

PSAL. XXXIX.

- 5 Retro & ante formasti me, & im-
 presisti manu tua certā formā in me:
 6 Mirū in modū excedit capū meū
 horum, q̄ tu facis, ratio: & artificij co-
 gnitio tam est supra me, vt nullo mo-
 do queam pertingere ad illam.
 7 Quo abire hinc potero, vt fugiā
 notitiā tuam? & quo fugere potero
 vt conspectum tuum lateam?
 8 Si ascēdero in cælū, aderis ibi &
 tu: si descendero in infima loca terræ,
 (res mira) & illic ego offendam te.
 9 Si cōtingat mihi ea velocitas, quæ
 est Orientis, vt vno die vehar in extre-
 mum Occidentem,
 10 Profecto etiam illuc perferet me
 manus tua, & sustētabit me dextra tua
 11 Si dixi, fortassis occultabūt me te-
 nebræ, deprehēdi cito stultitiā meā:
 nox enim non magis contexit me, q̄
 meridiana faceret lux.
 12 Nullę enim tenebrę obscurare sic
 quicquam poterunt, vt latere queat te
 & nox tantū præbet luminis tibi quā
 tum

PSAL. CXXXIX.

rum dies ipse; sunt enim hoc ipsum te
nebre apud te, quod ipsa lux clarissima.

13 Nec mirum si nihil te lateat mei,
quum secretissimas corporis mei par-
tes ipse possideas, & cōpegeris me in-
credibili artificio in abditissima parte
ventris genitricis meae.

14 Merito fatebor te oī honore & ve-
neratione dignū: ob mirabilia enī mi-
racula tua affectus sum mirifice: stupē-
da enī sunt opera tua, quod ingenue
agnoscit animus meus, & modis om-
nibus supra caprū suum esse ea cōfitef

15 Nō est vllum os intra me loco tā
oculto, vt lateat te, quāuis cōpositus
sim totus ego in loco vehemēter abdi-
to, & veluti taperū ē neruis & venis cō-
textus sim in vtero matris, loco ma-
gis abdito, q̄ vllum est antrum terrae.

16 Quum rude adhuc & informe ef-
set semēn vnde nasciturus eram, peni-
tissime illud perspexerunt oculi tui. et
veluti in libro apud te descriptā habes
bas oīm membrorū meorū rationē, q̄

Aa & si non

PSAL. CXXXIX.

& si non nisi multis diebus in iustiam
magnitudinē excrefcere possint apud
te tamen ô domine non est ea dierum
varietas, sed vnus perpetuus dies.

17 Interim mihi q̄ incomprehensibi
lia facta sunt consilia tua omnipotens
Deus, q̄ supra modum ingentes factæ
sunt summe illorum.

18 Si em̄ numerare coner ea, facilius
arenas numerauero, q̄ iacēt in littori-
bus maris: & si peruigil durauero tota
vita mea i enumeradis illis, idē egero.

19 Num tandem occides Deus im-
pium & viros sanguinarios, quibus
toties dico: recedite à me?

20 Loquebant de te scelerate, & vsur-
pabāt contēptim nomē tuū hostes tui

21 Nonne odio habentes te domine
odio habebam, & contra insurgentes
in te ira excandescebam?

22 Ita p̄fecto: maxio enī odio prose-
q̄bar illos, & p̄ inimicis habebā illos.

23 Fac periculū mei omnipotēs deus
& cognosce cor meum: explora me,
& cō-

PSALMVS CXL.

& confydera cogitationes meas.

24 Et vide an tale studium irritandi te fit in me, quale est in impio: quod si fuerit pariar æquo animo, vt more aliorum impiorum occidas me.

Psalmus Dauid. CXL.

Eripe me Domine ab homine malo.

Libera me dñe ab hoie malo, cōtra virū sceleratū protege me.
2 Qui machinantur scelerata animis suis, & nihil quāam ad bella assidue instigant.

3 Exacuerunt linguas suas, vt magis sint noxiæ quāam serpentum venenū aspidis admixtum habet sermo illorū quod later sub lingua in pectore illorum. Ira res habet.

4 Custodi me ne incidam in manus impij, & à viro sceleribus perpetrandis dedito serua me: constituerunt enī subuertere gressus meos.

5 Absconderunt homines superbi laqueum in perniciem meam, et fynes expanderunt & rete iuxta viam, qua

Aa 2 iturus

PSALMVS CXL.

iturus eram : pedicas præterea, quibus
perderent me. Ita est.

6 In his cõstitutus periculis ad te so-
lum confugi, dicēs: Dñe tu Deus mihi
es, præbe aures tuas domine lamenta-
bilibus preceationibus meis.

7 Deus dñe firmamentũ salutis mee
armasti caput meũ quoties cõfligendũ
fuit mihi cum hoste armato vndique

8 Quare ne finas queso nunc ô dñe
votoꝝ suorũ compotẽ fieri impium,
ne habeant aduersarij quor exultẽt, &
efferant sese. Nequaquam ita fiat.

9 Caput & ducem illorũ, qui omni
ex parte oppugnant me, pestilens ser-
mo & ad nocendũ magno studio cõ-
positus, totum inuoluat.

10 Cadãt in eos, carbones igniti, præ-
cipitet eos Dñs in foueas itã profundas
vt nunquam possint emergere.

11 Quisq; fuerit maledicus & prodi-
tor, nunquã stabilis erit ī terra : quisq;
fuerit sceleratus, illum sua malitia sub-
uertet, & obijciet calamitatibus varijs.

Certe

PSALMVS CXLI.

12 Certe futurū scio, vt tractet Dñs
tandē causam eius q̄ affligitur, & sup-
plicium sumat de illis, qui opprimūt
humano auxilio defuitos.

13 Tū iusti celebrabūt nomen tuum
sedebūt quotq̄t cādidi fuerint aīo ē re-
giōe vultus tui, perpetuo intuituri te.

Psalmus David. CXLI.

Dñe clamaui ad te, exaudi.

Domine clamaui ad te, quare
festina quēso succurrere mihi
aures præbe voci meæ, q̄t̄ies
implorauero auxiliū tuum.

2 Tā grata fiat p̄catio mea q̄ est suffi-
tus thuris in uenerationē tui excitatus

3 Adhibe Dñe frenū ori meo, & cu-
stodiam ianū labiorum meorum.

4 Ne sinas animū meum prop̄sum
fieri ad maledicentiam, nec studijs de-
lectari cū impietate coniunctis, exem-
plo eorū qui viri sunt scelerati: nec te-
near quēso vnquā desyderio comedē-
dū parta rapinis, quāuis raptoribus ip-
sis suauissima videantur.

Aa 3 Verbe

PSALMVS CXLI.

5 Verberet me potius iustus, & bñf
cū loco habiturus sum, & si castiget
me vulnus illud adeo capiti meo mo-
lestū nō erit, vt ꝑ saluberrimo medi-
camine amplexurus sim illud, nec à
proposito detrebit me, sed pergā po-
tius orare Dñm, vt seruet me ꝑ alienis
simū à sceleratis impiorum operibus.

6 Qñ supplicium sumetur & veluti
preçipitabūtur de rupibus iudices eo-
rum, tū sentiēt quāto fuisset illis satius
auscultare sermonibus meis gratiosita-
te conditis, & à maledicentia diuersis.

7 Sicut qui amputāt arbores, & fin-
dunt ligna, & per terrā spergūt huc at-
que illuc q̄ amputata sunt, sic ossa no-
stra dispersa fuerūt & soluta pre metu
mortis: ad ipsum enim vsque sepul-
chrum perueneramus.

8 Quia in te deus dñe oculi nostri as-
sidue intēti sunt, & in te spes mea ois
fita est, ne finas perire animam meam.

9 Cura ne incidā in laqueū, quē ex-
tenderūt in perniciē meā: neq; incidā
in via

PSALMVS CXLII.

in vincula hoīm sceleratissimorum.

10 Incidāt in sua ipsorū potius retia
impj vnā oēs, q̄ad ego saluus p̄teriero
Ipsius David, quum esset in spelū
ca, precatio. CXLII.

Voce mea ad Dominum clamaui.

Voce mea ad Dñm clamabo,
voce mea ad dñm precabor.
2 Effundā añ ipsum orationē
meā, afflictionē meā aperiam

3 Quo tēpore animus meus (illi,
mārore conficiebat sese, tu sciebas in-
fontē illa perpeti me: est enim notissi-
ma tibi omnis semita & vita mea, ad-
uersarij interim mei in via per quā itu-
rus erā, absconderant laqueum in per-
niciem mihi.

4 Respiciēbā nunc in partē dextrā,
nunc in partem sinistrā, sed nullus oc-
currit, qui agnosceret me: desperabam
posse aufugere me, nullus enim ade-
rat, cui curē esset vita mea.

5 Quare clamabam ad te Domine,
& dicebam te esse fiduciam meam,

Ad 4 nec est

PSALMVS CXLIII.

nec esse interviuētes in villo alio spem
vllam reliquam mihi.

6 Ausculta ad clamorē meum, sitq;
malorū q̄ plurima perpeſſus sum, tan-
dem finis: libera me ab his q̄ perſequū-
tur me, viribus enī superiores sunt me.

7 Educ ē carcere animā meam, vt ce-
lebrare poſſi nomē tuū, tum ad me ac-
currēt, & in modū coronę iuſti cingēt
me vbi ſenſerint te vltū iniuriā meam.

Psalmus Dauid. CXLIII.

Dñe exaudi orationē meam, auribus.

Domine exaudi precationem
meā pro optima fide & equi-
tate tua quā ſemper habes cū
ſummā clementia coniunctā.
reſponde deſyderio meo.

2 Nec velis ſummo iure cum ſeruo
tuo agere, nemo eſt enim viuentium,
qui ſic iuſtus ſit, vt nō multa tu in eo
verifime reprehendere poſſis.

3 Auxilio tuo maximopere opus ha-
beo: perſequitur enim hoſtis me capi-
taliter, tantū non proſtravit in terram

vſq;

PSALMVS CXLIII.

vsq; vitā meam : habitare me cogit in
locis obscurissimis, quæ mortuorum
sepulchris simillima sunt.

4 Mœrore conficit sese anima mea,
torquet sese cor meum .

5 In memoriam reuocaui, q̄ fecisti se
culis superioribus: diligēter animo re
uolui varia opera tua: in opere manu
um tuarū expendendo totus eram .

6 Expādi manus meas ad te supplex
& anima mea, quum versarer in terra
ob siccitatem damnata, non aliō respē
xit quā ad te. Ita res habet.

7 Quare festina, & responde votis
meis Dñe, vix enī amplius apud se est
spiritus meus: ne abscondas faciē tuam
ā me, ne forte similis fiam illis, qui de
cidunt in puteum.

8 Fac sentiam mane clementiā tuā,
de te enim pēdeo totus: doce mē qua
via q̄ rectissime eatur ad te, expesta
uit enim te summo desiderio aia mea

9 Eripe me ab hostibus meis Do
mine, tuæ enim protectioni occultæ

Aa 5 iam

PSALMVS CXLIII

ſam olim concedidi me.

10 Doce me facere quod placitū ſit tibi, tu enī es Deus meus: ſpiritus queſo tuus ille benignus ducat me ꝑ eam viam, queſt recta ducit ad te.

11 Propter nomen tuum domine vitam tribue mihi, pro tua iuſtitia educ ex anguſtijs animam meam.

12 Pro fauore interim in me tuo ſubvertes inimicos meos, perdes qui infontem affligunt animam meam: ſeruus enim tuus ego ſum.

Ipfius Dauid. CXLIII.

Benedictus dominus Deus, q̄ docet.

MAior eſt oī laude dñs, qui robur tribuit mihi, q̄ & docet manus meas arma tractare, & cū hoſtibus bella gerere, & digitos meos armat in prælium.

2 Miris modis miſericors eſt erga me, & munit me, & fulcit me, & à malis omnibus liberat me: eſt mihi inſtar clypei, & in eo ſpem omnem meam collocaui, quare & ipſe obſequenem facit

PSALMVS CXLIII.

facit populum meum mihi.

3 Dñe quid vidisti in hoīe, vt eum agnoscere digneris? aut in filio hoīs, vt tā exacte rationem habeas illius?

4 Hō ipsi vanitati q̄ simillimus est, dies vitę illius obscuri similes sunt in brę, q̄ asidue magis ad noctis caliginē

5 Inclina cęlos & descende: (tendit percute superbos illos reges, qui montibus videntur similes: sentiant iram tuam, & veluti fumus euanescent.

6 Iaculare fulgur, & disperse eos: emitte sagittas, & conturba eos.

7 Demitte manū tuā ab alto, libera me & eripe me ex aquis multis, & a violētia hoīm, q̄ a diuino cultu alieni

8 Quorū os loquitur vanitatē, (sunt & dextera eorum nullius est roboris.

9 Deus nouam habebō celebrādi te carminibus meis occasione, nablo & decachordo psallā in laudem tuam.

10 Qui victoriam salutarem tribuis regibus, & liberas ipsum Dauid seruū tuum a gladio pernicioso.

Libe

PSALMVS CXLIII.

11. Libera me & eripe me à tyrānide
hoīm, qui à diuino cultu sunt alieni,
quiq; ore suo mentiuntur, & quorum
dextera promittere videtur subsidiū,
quum nihil cogitet minus.

12. Vt sint filij nostri velut plantulæ
elegantè auctæ in adolescentia sua: fi-
liæ nostræ formosæ veluti angulares
columnæ summo studio exornatæ,
quales in templis & regum domibus
conspiciuntur.

13. Sint anguli nostri pleni suppeditā
tes oīs generis annonā, greges nostri
in millia crescant: & centena millia è
caulis exeant in plateas nostras.

14. Boves nostri fani, & ferendis one
ribus apti: nihil eorū quæ nostra sunt
aberret, nec vlla audiatur lamentabi-
lis vox in plateis nostris.

15. Fortunatus populus ille cui cōtin-
gunt hmōi: beatus & ille populus, qui
dñm habet Deum propitium sibi.

Psalms David. CXLV.

Exaltabo te Deus.

Lau-

PSALMVS CXLV.

L Audibus efferam te mi Deus,
omnium rex, & laudabo no-
men tuum quoad vixero.

2 Assidue per singulos dies
laudabo te, & laudibus efferam no-
men tuum perpetuo, & (si fieri pos-
set) etiam vltra.

3 Magnus Dñs, & modis omnibus
dignus laude: & eius magnitudinis, vt
nemo perscrutari possit illam.

4 Generatio vna veluti per manus
trahet alteri laudes operum tuorum,
& oīpōtētiā tuā annunciabit.

5 Gloriam maiestatis tuæ magnifi-
centissimæ, & res à te clarissime cum
omnium admiratione gestas, studiose
alijs commemorabo.

6 Vt illi robur mirabilium operum
tuorum alijs enarrent, ego vero ma-
gnitudinē tuā pro viribus scripto
ad posteros transmittam.

7 Vt illi memoriā imensę magnitu-
dinis tuę plenis buccis celebrēt, & æq-
ritatē tuā summo cū gaudio cāntent.

Mise-

PSALMVS CXLV.

- 8 Misericors & clemēs Dñs, tardus
ad irā, ad clemētiā autē, pñus mirifice
9 Benignus Dñs in oēs, & oimoda
mīa relucet in oibus operibus ipsius.
10 Quare cū gratiarū actione lauda-
būt te Dñe vniuersa opera tua. p̄cipue
autē sc̄ti tui magnifice loquent̄ de te.
11 Magnificentiā regni tui loquētur,
& omnipotētiā tuam p̄dicabunt
12 Vt sc̄iāt posteri Adē oīpotentiā
Dei, & magnificētiā gloriā regni ipsi:
13 Regnū tuum regnū est oīm (us.
sc̄culorum, & potestas tua regia extē-
dit se in generationes omnes.
14 Sustentat Dominus omnes nu-
tantes, & erigit collapsos.
15 Oculi oīm intenti sunt in te, & tu
suppeditas illis cibū tēpore oportuno
16 Aperies manū tuā, & satiabis vnū
quodque animalium cibo suo.
17 Iustus est modis omnibus domi-
nus, & pius in omnia opera sua.
18 Prope adest Dñs vniuersis q̄ iuo-
cāt illum: vniuersis inquā illis, qui im-
plorant

PSAL. CXLVI.

plorant ex animo auxilium illius.

19 Quicqd optauerint, qui reuerēter
colunt illū, faciet, & clamorē illorum
audiet, & salutem adferet illis.

20 Curæ sunt dño vniuersi q amāt
illum, impios autem ipsos subuertet.

21 Laudes dñi sonabit os meum, &
laudabit oīs caro nomē insigniter fan-
ctū illius in perpetuū, & (si fieri possit)
vltra. Halleluia. CXLVI.

Lauda anima mea Dñm.

Lauda o anima mea dominum
2 Totus ego laudabo Dñm p
oēm vitā meā: psalmos cātabo
in laudē Dei mei q̄ad vixero. |

3 Nolite fidere principibus, neq; vlli
ex posteris Adę: non enim habent po-
testatem beandi quempiam.

4 Auolauit spiritus ille vitalis illoꝝ
& resoluuntur in terram vnde prodie-
rant: & ipso die mortis peribunt om-
nia consilia illorum.

5 Fœlix cui deus iacob adiuuētō est
& cui sita est omnis spes in deo suo.

Qui

PSAL. CXLVII.

6 Qui author est cæli & terræ, maris & omnium que in illis sunt: qui et fidem seruat perpetuo.

7 Qui vlciscitur iniuriã illatã oppressis, q cibũ suppeditat esurientibus, ille dñs qui liberat e vinculis captiuos.

8 Ille dñs q visum tribuit cæcis, ille dñs q recte incedere facit claudos, ille inquam dñs qui amicus est iustorum.

9 Ille dñs, qui curã gerit peregrinorum, qui pupillũ & viduam cõfortat & viam impiorum subuertit.

10 Regnabit dñs perpetuo Deus tuus o Sion, in generationem & generationem absq; vllõ fine. Halleluia.

Halleluia. CXLVII.

Laudate Dñm quoniam bonus est.

Laudate deũ quia benignus est, psalmis cantate Deum nostrũ, qã gratiosissimus est, & ipsum maxime decet laus.

2 Extruit enĩ Hierusalẽ Dñs, exules populi Israëlitici dispersos cõgregabit

3 Ille hoc faciet Dominus, qui sanat eos

PSALMVS CXLVII.

eos qui fracto sunt animo, & leniter curat dolores illorum.

4 Qui in numerato habet innumeras alioqui stellas, & singulas illarum suis appellat nominibus.

5 Magnus est dñs noster & potentie infinite: eorū que ipse summa prudentia facit, nullus est numerus.

6 Subleuat mansuetos dñs, prostermit vero impios vsq; in terram.

7 Canate dominū cum gratiarum actione, psallite Deo nostro cithara.

8 Qui tegit cælum nubibus, qui parat terræ pluuiam, qui producit herbam in montibus.

9 Qui tribuit vnicuiq; animanti suum pabulum, etiam pullis coruorum implorantibus opem illius.

10 Fortitudinē equi nihili faciet, nec que videntur esse fortia crura viri, ad amorem inutabunt illum.

11 Sed amar Dominus qui eum reuerenter colunt, & qui spem suam ponunt in clementia ipsius.

Bb Lauda

PSALMVS CXLVII.

Lauda Hierusalem.

12 Honora ô Hierusalem Dominû,
lauda Deum tuum Sion.

13 Fecit enim fortissimos veſtes por-
tarum tuarum, benefecit filijs tuis, qui
intra te & tecum sunt.

14 Qui curat ne fines tuos quisquã
inſeſtet, & adipe ſatiat te.

15 Cuius iuſſu decidit in terrã pluuia
cuius mandatis parent ſubito omnia.

16 Qui tribuit niuem ſimilẽ Janẽ, &
pruinã tanquam cinerem diſpargit.

17 Qui immittit fruſtatim grandinẽ
ſimilem glaciẽ, tam frigidã, vt nemo
non horreat à frigore ipſius.

18 Rurſus, illo iubente, ſolis ardor
liquefacit glaciẽ illam: ſpirare fa-
ciẽt ventum quemcunq; voluerit,
& producet pluuiã.

19 Qui indicat ſermonibus ſuis, qd
fieri velit ab ipſo Iacob: mandata ſua
& præſcriptas æquitatis ſuæ normas
tradit Iſraëli.

20 Non fecit hoc vlli exteræ natio-
ni, ne:

PSALMVS CXLVIII.

ni, neque ipsas æquitatis formas a
Deo Israëlī præscriptas vlla nouit.
Halleluia.

Halleluia. CXLVIII.

Laudate Dominum de cœlis.

Laudate Dominum è cœlis,
laudate illum quotquot habi-
tatis in excelsis.

2 Laudate illum vniuersi an-
geli ipsius, laudate illum stellę vniuer-
sę quę conditæ estis ab illo, & estis ve-
luti exercitus ipsius.

3 Laudate illum sol & luna, laudate
illum planetę, qui lucetis præ cæteris
stellis omnibus.

4 Laudate illū varij cœlorū orbes,
& aq̄ę quę estis supra cœlos ipsos.

5 Laudent vniuersa hæc nomen do-
mini, illius enim iussu extiterūt, et sunt
hoc quod sunt.

6 Et stabilitas, quam tribuit illis, du-
rabit sæculis plurimis: legem dedit
singulis illorum, quam nequaquam
transgredientur.

Bb 2 Laudate

PSALMVS CXLVIII.

7 Laudate ex ipsa terra Dñm dracones, & quotquot estis animãtia in profundissimis abyssis.

8 Ignis, grando, nix, vapor, & vêtus turbinem excitans, & hoc quod à deo iubetur, faciens.

9 Montes & vniuersi colles, arbores fructifera, & omnes cedri.

10 Quicquid viuit rationis quoquo modo capax, vniuersę præterea bestię & quicquid vsquam repit: aues quoque pennis volitantes.

11 Reges, quibus imperium contigit in homines, qui terram incolunt: vniuersi populi, principes quoque, & omnes iudices terræ.

12 Iuuenes & virgines vnã cum adolescentibus.

13 Laudent nomen Domini, exaltatum est enim & suspiciendum nomen illius solius: honor & gratiarũ actio debetur illi ab his, qui sunt vel in terra, vel in cœlis.

14 Exaltabit cornu populi sui, quare num

P S A L M V S C X L I X .

re nunquā cessabūt laudare illū sancti-
ficati ab eo filij Israel, q̄ populus sunt
propinquus & familiaris illi. Halleluia
Halleluia. CXLIX.

Cantate Dño canticum nouum .

Cantate Domino carmen no-
uum, cantentur laudes eius in
cœtu sanctorum.

2. Oblectet sese Israel autho-
re suo, filia Sion exultent talem con-
tigisse regem sibi.

3. Laudet nomē illius choro, tympa-
no & cithara psallat in honorē illius.

4. Amat enim dñs populum suum,
ornabit mansuetos salute stabili.

5. Exultabunt sancti cū summa glo-
ria, læti cantabunt in lectis suis.

6. Laudes oipotentis Dei erūt in ore
ipsis, quare & gladij vtrinq; Dei bene-
ficio fient acuti in manibus illorum.

7. Vt vlscerentur sese de gentibus,
& castigare populos.

8. Vt vinciant reges eorū cathenis, et
primates eorum vinculis ferreis.

Bb 3 Vt ex

PSALMVS CL.

1. Ut exercere possint in eos iudicium
à Deo præscriptum, quæ res honori
vertetur cunctis, qui sacris illius initia
ti fuerint. Halleluia.

Halleluia. CL.

Laudate Dñm in sanctis.

Laudate Dominum ob insignem
sanctitatem illius : laudare illū
ob cælum, quod argumentum
est fortitudinis illius.

2. Laudate illum ob omnipotētiam
illius, laudate illum ob immēsam ma
gnitudinem illius.

3. Laudate illum clangore tubæ, lau
date illum nablo & cithara.

4. Laudate illum tympano & cho
ro, laudate illum fidibus & organo.

5. Laudate illum tarantaris sono
ris, laudate illum tarantaris ad hila
ritatem excitantibus.

6. Quicquid vsquam viuit, laudet
Dominum.

HALLELVIA.

Inde:

INDEX PSAL-

MORVM Secundū veterem
translationem .

A	D dominum cum tribularer clamaui. Psalmus. 120.	
	Ad te domine leuauī	25
	Ad te domine clamabo	28
	Ad te leuauī oculos meos	123
	Afferte domino	29
	Attendite popule meus.	78
	Audite hęc omnes gentes.	49
	¶ Beati immaculati in via.	119
	Beati omnes qui timent dñm	128
	Beati quorum remissę.	32
	Beatus vir qui non abiit	1
	Beatus qui intelligit super.	41
	Beatus vir qui timet dñm.	112
	Bñdicanima mea do. & omnia	103
	Benedic anima mea do. domine	104
	Benedixisti domine terram	85
	Benedictus dominus Deus meus, qui docet manus meas	144
	Benedicā do. in omnī tempore.	34
	Bonum est confiteri	92

Bb 4 Can:

I N D E X

¶ Cantate Domino canticū nouum, cantate.	96
Cantate Domino canticum nouum, quia mirabilia.	98
Cantate Domino canticum nouum, laus.	149
Cœli enarrant gloriam	19
Confitebimur tibi	75
Confitebor tibi Domine in toto cor: de meo, narrabo.	9
Confitebor tibi Domine in toto cor: de meo, in consilio.	111
Confitebor tibi Domine in toto cor: de meo, quoniam audisti.	138
Confitemini dño, & inuocare	105
Confitemini domino, quoniam	106
Confitemini domino, quoniam	107
Confitemini domino, quoniam	118
Confitemini domino, quoniam	136
Conserua me domine	16
Credidi propter quod loquutus	116
Cum inuocarem, exaudiuit	4
¶ De profundis clamaui	150
Deus auribus nostris.	44
	Deus

PSALMORVM.

Deus deorum dominus.	30
Deus deus meus respice.	22
Deus deus meus ad te de luce	63
Deus in adiutorium meum	70
Deus in nomine tuo saluum.	54
Deus iudicium tuum	72
Deus laudem meam	109
Deus misereatur nostri.	67
Deus noster refugium.	46
Deus quis similis erit.	83
Deus repulisti nos	60
Deus stetit in synagoga	82
Deus venerunt gentes	79
Deus vltionum dominus	94
Dilexi quoniam exaudiet	115
Diligam te domine.	18
Dixi custodiam	39
Dixit dominus domino meo	110
Dixit iniustus vt.	36
Dixit inspiens in corde.	14
Dixit inspiens in corde.	53
Domine clamaui ad te	141
Domine deus meus in te	7
Domine deus salutis meæ	88
Bb	Domini

I N D E X

Domine dominus noster	8
Domine exaudi orationem meam, & clamor.	102
Domine exaudi orationem meam, au- ribus percipe.	143
Domine in virtute tua.	21
Domine ne in furore	6
Domine ne in furore tuo	38
Domine non est exaltatum	131
Domine probasti me.	139
Domine quid multiplicati	3
Domine quis habitabit	15
Domine refugium factus	90
Domini est terra, &	24
Dominus illuminatio mea.	27
Dominus regit me	23
Dñs regnavit decorem indutus.	93
Dominus regnavit, exulter	97
Dominus regnavit, irascantur	99
¶ Ecce nunc benedicite	134
Ecce q̄ bonum & q̄ iocundum	133
Eripe me de inimicis	59
Eripe me domine.	140
Eru stavit cor meum.	45
Exalt	

PSALMORVM.

Exaltabo te domine.	30
Exaltabo te Deus meus	145
Exaudiat te dominus	20
Exaudi Deus deprecationem	61
Exaudi deus orationem.	55
Exaudi deus orationem	64
Exaudi deus iustitiam	17
Expectans expectaui	40
Exultate Deo adiutori	81
Exultate iusti in domino	33
Exurgat deus, & dissipentur	68
¶ Fundamenta in montibus	87
¶ In conuertendo dominus.	126
Inclina domine aurem tuam	86
In domino confido .	11
In exitu Israel	114
In te domine speraui	31
In te domine speraui	71
Iubilate Deo omnis terra	66
Iubilate Deo omnis terra, seruite ei cum timore .	109
Iudica domine nocentes .	35
Iudica me Deus, & discerne.	43
Iudica me domine	26

Laus

I N D E X.

¶ Lauda anima mea dominum	146
Lauda Hierusalem	147
Laudate dominum de cœlis	148
Laudate dominum in sanctis	150
Laudate dominum omnes	117
Laudate dominum, quoniam	147
Laudate nomen domini	135
Laudate pueri dominum	113
Lætatus sum in his	122
Leuavi oculos meos.	123
¶ Magnus dñs & laudabilis	48
Memento domine Dauid.	132
Misericordiam & iudicium.	101
Misericordias domini.	89
Miserere mei deus secundum mag.	51.
Miserere mei deus, quoniam	56
Miserere mei deus, miserere.	57
¶ Nisi dominus ædificauerit	127
Nisi quia dominus erat in.	124
Noli æmulari in malignan.	37
Nonne deo subiecta	62
Notus in Iudæa deus.	76
¶ Omnes gentes plaudite	47
¶ Paratum cor meum	108
	¶ Quare

PSALMORVM.

¶ Quare fremuerunt gentes	3
¶ bonus Israël deus	73
¶ dilecta tabernacula.	84
¶ Quemadmodum desiderat	42
¶ Qui confidunt in domino	125
¶ Quid gloriaris in malitia	52
¶ Qui habitat in adiutorio	91
¶ Qui regis Israël.	80
¶ Saluum me fac Domine, quoniam defecit	12
¶ Saluum me fac Deus, quoniam intra uerunt	69
¶ Sæpe expugnauerunt me.	129
¶ Si vere vtrique iustitiam.	58
¶ Super flumina Babylonis.	137
¶ Te decet hymnus	65
¶ Venite exultemus domino	95
¶ Verba mea auribus percipe	5
¶ Voce mea ad dñm cla.	77
¶ Voce mea ad dñm cla.	142
¶ Vsq̄uequo domine obliuiscē.	13
¶ Vt quid deus repulisti.	74

T A B V L A E
FINIS.

S. Athas

S^p ATHANASI-
VS AD MARCELLINVM
in librum Psalmorum, Ca-
pnione interprete.

DEmiror tuum in Christo
propositū amice Marcel-
line, quod & tentationem
præsentem, in qua es plu-
rima passus, generose fers, & studia ta-
men non negligis. Cum enim episto-
læ baiulum interrogassem quo nam
modo post morbum vitam degeres,
plane didici te omnibus diuinis literis
frequentem operâ dare. Psalmorū au-
tē libro magis incumbere, atq; istuc
contēdere, vt in singulis quibusq; psal-
mis latentē sensum deprehēdas. Quo-
te chariorē habeo, quod ego ipse quo-
que ita magnam erga idem volumen
gero affectionem, vt vix aliās in vni-
uersam scripturam. Equidem cum es-
sem ea voluntate præditus, obuiam
sui cuidam Philopono tum seni. Cu-
pio sane tibi, quæ vir ille mihi de psal-
terio,

IN PSALMOS.

terio, quā manu gestabat, enarrauerit
præscribere. Habet enī ea res cū ratio-
nabili explanatione nōnullā etiā per-
suasionē. Aiebat autē sic: Oīs quidē fi-
li accepta nobis scriptura tam vetus q̄
noua diuinitus inspirata est, & utilis
ad doctrinā, vt scriptū est. Singularem
autē obseruationē præbet attendenti-
bus nobis liber psalmodū: de ceteris ei
libris peculiarē singuli professionem
pollicentur & præ se ferunt. Vt Penta-
teuchus mundi originē, Patriarcharū
gesta, reditum Israelis ex Aegypto, Le-
ges latas, apparatus tabernaculi, & sa-
crorū ordinum institutionem. Triteu-
chus, distributionem hæreditatis, acta
Iudicum, & Dauidis natiuitatē atque
genus. Regna & reliquæ gesta Regū
Esdrae deinde captiuitatē, reditumq̄
populi, restaurationē templi & ciuita-
tis. Post vero, prophetæ de saluatoris
aduentu vaticinia & admonitiōes præ-
ceptorum, & transgressorum obiurga-
tiones, & futuros gentibus euentus.

Liber

ATHANASIVS

Liber autē psalmodū ceu hortus quidam deliciarum, & cuncta hęc proferendo dulce cantillat, & singula circa ea organice ludendo demonstrat.

De Genesi enim psallit in. 18. Cœli enarrant gloriā Dei, creationē autē vel poësim eius adnūtiat firmamentū, & 23. Dñi est terra & plenitudo eius, orbis terrarū, & vniuersi qui habitant in ea. Ipse super maria fundauit eam.

At q̄ in Exodo sunt, in Numeris, in Deuteronomio, præclare canit in. 77. psalmo &. 104. 105. 113. In exitu Israel de Aegypto, domus Iacob de populo barbaro: q̄d cōsonāter expresit in. 104 cū ait: Misit Mosen seruū suū, & Aaron quē elegit sibi, misit tenebras & obscurauit eos, cōuertit aquas eorū in sanguinē, & dedit terra eorū ranas. Quin totū psalmū hunc cōperiemus de illis euentis esse scriptū. De sacerdotio q̄q̄ ac tabernaculo refert in. 28. Afferte domino filij dei, afferte dño filios arietū.

Quę demū Naue sunt ludicūq̄, aliq̄ modo

IN PSALMOS.

modo cōmonstrat in psalmo. 106. Cōstituerunt ciuitates habitatiōis, & seminauerūt agros, & plantauerūt vineas. Nā sub Naue data est eis terra promissōis, sed qd in eodē psalmo subsequitur Et clamauerūt ad dñm, cū tribularentur, & de necessitatibus eorū liberauit eos, id Iudiciū volumen indicat. tūc enī clamāntibus illis excitauit quocūq; tēpore subsidiarios iudices, & populum à molestaroribus suis liberauit.

De regibus etiā concinuit in. 119. Hi in curribus & hi in equis, nos autē in noīe dñi Dei nostri magnificabimus. Ipsi obligati sunt & ceciderūt, nos autem surreximus & erecti sumus.

Esdræ deinde q̄ sunt in. 125. qui est graduum, canitur. In cōuertendo dño captiuitatē Sion, facti sumus sicut con solari. Et iterū in. 21. Letatus sum in ihs q̄ dicta sunt mihi, in domū dñi ibimus. Stantes erāt pedes nostri in atrijs ruis Hierusalē Hierusalē q̄ ædificat vt ciuitas, cuius participatio eius in idipsum.

Cc Illuc

ATHANASIVS

Illic enī ascen derunt tribus tribus do-
mini testimonium Israel.

Pręterea quę vniuscuiusq; fere Pro-
phetarū sunt, insinuat tā de Saluatoris
aduentu, q̄ etiam quod idem cū sit De-
us, tamen ad nos hoīes profecturus sit
Itaq; in Psal. 49. canit: Deus manifeste
veniet, Deus noster & nō silebit. Et in
117. Benedictus qui venit in noīe dñi,
benediximus vobis de domo domini
Deus dominus & illuxit nobis.

Quod vero ille sit patris verbū, in
106. sic modulatur: Misit verbū suū, &
fanauit eos, & liberauit eos de interniti-
onibus eorū. Nam is qui venit Deus
idem est verbum quod missum est.

Agnosces autem verbū illud esse fi-
lium Dei, cantat voce patris Psal. 44.
Eruclauit cor meum verbum bonū.
Et iterū. 109. ex vtero ante luciferū ge-
nui te. Quid enī aliud quis diceret ge-
nitum Dei, q̄ verbum & sapientiam
eius? Cūq; hunc sciret liber psalmō:
rum esse verbū patris, dixit in. 32. Ver-
bo do

IN PSALMOS.

bo Domini cœli firmam sunt, & spiri-
tu oris eius omnis virtus eorum .

Christū autē .i. vnctū eundē aduen-
tare nō ignorauit, sed de illo accurate
loquit in. 44. Sedes tua Deus in seculum
sc̄i, virga directiōis, virga regni
tui. Dilexisti iustitiā & odisti iniquita-
tem, propterea vnxit te Deus deus tu-
us oleo lētitiæ præ consortibus tuis .

Et ne quis eum apparenter tantū ac
secundū phantasiā crederet esse ventu-
rum, promulgauit hoīem ipsum na-
scitū, & eum esse per quē omnia facta
sunt, vt in. 86. Mater Sion dicit ho-
mo, & homo natus in ea, & ipse funda-
uit eam altissimus . Huic simile dictū
est: In principio erat verbū, & verbum
erat apud Deum, & Deus erat verbū,
omnia per ipsum facta sunt. Propter
ea quoq; illud ex virgine non tacuit,
sed mox eius demonstrationem quan-
dam attulit in. 44. Audi filia & vide,
& inclina aurem tuam, & obliuiscere
populum tuum & domum patris tui.

Cc 2 Quia

ATHANASIVS

Quia cōcupiscet rex decorem tuum,
qm̄ ipse est dñs tuus. Hoc iterū par illi
est qđ à Gabriele dicitur: Aue gratifica
ta, dñs tecū. Cū enī asseruisset ipsum fo
re Christū, statim humanā ostēdit na
tiuitatē, q̄ futura esset de virgine. Audi
filia. Gabriel proprio illā noīe vocat
Mariam, q̄ ei erat quantū ad cognitio
nem extraneus. Daujd autē ex suo se
mine nascituram appellauit filiam.

Obseruauit & hoc, vt quē affirmat.
set nasciturū esse hoīem, consequenter
eundē in carne passibilē fore significa
ret, certus de futuris Iudæ orū insidijs.
Vnde psallit secūdo sic: Quare fremue
runt gētes, & populi meditati sunt ina
niā? Astiterūt reges terre, & principes
cōuenerūt in vnū aduersus dñm & ad
uersus Christū eorū. In q̄. 21. conditio
nem mortis ex persona saluatoris de
scribit: In puluerē mortis deduxisti me
qm̄ circū dederūt me canes multi, cōci
lium malignātium obsedit me. Fode
runt manus meas & pedes meos, dinu
mera:

IN PSALMOS.

merauerunt oīa ossa mea, Ipsi vero cōsiderauerūt & inspexerūt me, Diuiserunt sibi vestimēta mea, & super vestē meam miserunt fortem. Fodere autē manus & pedes, quid aliud dicendo, quā crucem significat?

Hęc oīa docēs, etiā adiecit q̄ nō propter seipsum, sed, p̄pter nos eiusmodi pariat̄ dñs. Quapropter in ipsius iterum persona. 87. sic ait: Super me confirmatus est furor tuus. Et 68. Quę nō rapui tūc exoluebā: nō enī reus & obnoxius moritur, sed, p̄ nobis passus est Et eum furorē qui cōtra nos ob prauaricationē ortus erat, ipse super seipsum imposuit. Vnde cū illud legamus psalmo. 137. Dñs retribuet, p̄. Et vicissim spiritus in. 71. polliceaturq̄ saluos faciet filios pauperū, & humiliabit calumniatorē: quia liberabit pauperē a potēte, & pauperē cui nō erat adiutor

Per hoc suum ipse in cœlos reditū pręnūciauit. 23. Attollite portas principes vestras, & eleuamini portę æterna

Cc 3 les, &

ATHANASIVS

tes, & introibit rex gloriæ. In. 46. autē
 Ascendit Deus in iubilo, Dñs in voce
 tubæ. Aliquāto post adnuntiat diuinā
 sedem. 109. Dixit dominus dño meo,
 sede à dextris meis, donec ponā inimi-
 cos tuos scabellū pedum tuorum.

Et in. 9. addit consummatā diaboli
 perditiōē, cū exclamat: Sedisti super
 thronū qui iudicas iustitiā, increpasti
 gentes, & periit impius. Etenī q̄ iudi-
 candi potestātē à patre acceptauerit,
 noluit esse occultū, sed venturū vniuer-
 sis iudicē, ipsum patefecit. 71. Deus iu-
 dicium tuum regi da, & iustitiā tuam
 filio regis, Iudicare populū tuū in iu-
 stitia, & pauperes tuos in iudicio. Et
 49. Aduocauit cēlū de sursum, & terrā
 discernere populū suū. Et adnūtiabūt
 cōcēli iustitiā eius, qm̄ Deus iudex est.
 Et. 71. Deus stetit in synagoga deorū,
 in mediō autem deos diiudicat.

Vocationē autē gentiū valemus ex
 isto libro per varios locos cognoscere
 potissimū P̄sal. 46. Oēs gētes plaudia-
 te, ma

IN PSALMOS.

te manibus, iubilare Deo in voce exultationis. Et. 71. Corā illo procidēt Aethiopes, & inimici eius terrā lingent. Reges Tharsis & insulæ munera offerent, & adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes seruient ei. Hæc igitur psalmis cantantur, quæ singulatim in alijs libris enarrantur.

Prudenter itē in qualibet scriptura (inquit) præcipua de saluatore fit mentio, ea extat oibus cōis professio & eadem cōsonantia spiritus. Sicut enī illa quæ aliorū sunt in hoc libro possunt inueniri, ita & quæ huius sunt, in alijs plerunq; reperūtur. Moses nāq; cum scribit, Isaias cōcinit, Habacuc carmīe orat. Rursus in quolibet libro videre licebit & prophetias, & legū præcepta, & historias. Est enī idē spiritus super oēs, & iuxta distributā in quolibet diuisionē, quisq; gratiā sibi datā ad ministrat & implet, siue sit prophetia, seu legislatio, aut historiæ narratio, vel psalmorum amœnitas.

Cc 4 Verum

ATHANASIVS

Verum quod vnus est & idem spiritus, cuius oēs diuisiones sunt, & ipse secundū naturā est idiuisibilis, erit hoc idcirco re vera in seipso totū, sed intellectu reuelatiōes & diuisiones spiritus singulis cōtingūt, & tū iuxta subiectā oportunitatē sēpius vnusquisq; respōdens, eloquitur verbū. Vnde oritur id quod paulo ante dixi, legislatorē Moſen prophetare quāq; ac etiā cantare: vicissim vero & prophetas etiā leges atque pręcepta dare. Lauamini, mūdi estote. Et laua à malitiā cor tuū Hierusalē. Et historias aliquā resq; gestas recensere, vt Danielē nouimus de Susanna, et Isaiā de Rapsace atq; Sēnacherib. Haud aliter et Psālmorū liber habet quod Odaze est propriū, vt quod in alijs libris transitorie dicuntur, ea hic late prosequatur cū dulci vt p̄fertur modulamine. Præcipit nihilominus quāq;, Desine ab ira, & derelinque furorē, Declina à malo & fac bonū: inquire pacē, & persequere eam. Et quā historias quoq; recitat, vt quod

Israeli

IN PSALMOS.

Israeli acciderunt in via, & vaticinatur de Salvatore quēadmodū priore loco dictū est. Extat igitur ea spiritus gratia cōis & apud oēs eadem, prout necessitas postulat, & spiritus vult. Nō enim differt plus minus in eodem vsu, cum quilibet strenue suum explet & perfectum exequitur ministerium.

Et ita liber Psalmorum iterū habet propriā gratiā, præcipuamq; obseruationē. Nam inter alia, qbus ad ceteros libros proportionē habet & cōmunionē, etiā propriū sortitur hoc mirabile, qd cuiuscunq; animę motus & mutatiōes atq; correctiones descriptas & effigiaras in se cōrinet: vt si qs velit, facile queat ex eo tanquā ab imagine certa, quēdā sumere ac cōsiderare, tū deniq; seipsum cōformare vt ibi scriptum est. In alijs enī libris tantū modo audiuius legē præcipientē, quid fieri oporteat, & qd non oporteat: tum prophetiā, vt venientē non ignoremus saluatorē, nec nō historias, qbus cognosci possint regū

Cc 5 & san:

ATHANASIVS

& sanctorum gesta. In libro autē psal-
 morū simul cū eo, etiā quod audiens
 illa didicerit, adhuc & motiōes animę
 sue inspicit &prehendit. Et deinde
 ad q̄ afficitur, & in q̄ comprimitur seu
 torquetur, poterit rursus ex isto habe-
 re imaginē & exēplar orationū, vt nō
 solū postquā audierit pertranseat, sed
 etiā qualiter debeat, & dicto & facto
 affectionē curare, perdiscat. Sunt & in
 alijs voluminibus prohibitiui sermo-
 nes vitia vetātes. In isto autē modus
 quo abstineatur præscriptus est. Verbi
 causa monemur pœnitere, tū qđ pœ-
 nitere sit cessare à peccato. Verū in hoc
 libro forma pœnitēdi traditur, & quid
 oporteat dicere in præsentia.

Deinde succedit Pauli doctrina, tri-
 bulatio patientiā operatur, patientia au-
 tem probationē, probatio vero spem,
 spes autē nō cōfundit. Sed in psalmis
 & quō ferre oporteat tribulationes, &
 qua via singuli probemur, & qua vtra-
 mur oratione, sperātes in dñm, ostenditur.

IN PSALMOS.

dicitur. Præterea præceptum est in omnibus gratias agere. Quid nam vero dicere agentem gratias deceat, expresserunt psalmi. Porro ab alijs accipimus. Omnes qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patientur. Ex istis certe audimus quomodo fugientes sapere oporteat, & qui sint qui persecutionem patientur, & quales orationes post persecutionem debeant liberati offerre Deo. Beneficere iubemur domino, & illi confiteri, sed qua forma deum laudemus, & quæ verba confitendo, profere decet conveniat, ex psalmis institui mur. Ad summum, In vnaquaque causa inuenire licet diuina cantica ad nos potius, quam ad motum & statum pertinentia.

Est item hoc vnum in psalmis admirabile, quod in alijs libris, aut quas res dixerunt sancti, aut de quibus scripserunt, ita legimus, ut enarrare tantum ac recitare videamur, & qui legentes nos audiunt, mox alios esse quosdam concipiunt, de quibus sermo fiat, & allegata eorum gesta sæpe ita mirantur & laudant,

ut ad

ATHANASIVS

vt ad ea imitāda parati sint. Hūc vero librū qui in manus sumpserit (prophe-
tīs solū exceptis) quas vt in alijs scri-
pturisita & hic laudibus effert & colit
cetera psalmoz ceu propria et sua ver-
ba legit. Et quisq; erit q; audiat, haud
secus stimuletur, atq; ipse idē esset qui
legeret: ad verbāq; carminū disponitur
& paratur, ac si peculiariter essent sua.

Declarationis autē gratia nō me pi-
gebit secundū sanctū Paulū repetentē
idem itēz dicere. Varij sermones pro-
phetarū sunt, & corū proprij, peculiari-
ter ab eis prolati. Locutus est Moses,
& Deus respondit. Elias & Elīasus in
mōte Carmeli sedētes, iuocabāt dñm
& semper dicebāt: V iuit dñs, in cuius
conspēctū sto hodie. Et sic de alijs san-
ctoz prophetarū sermonibus, qui ap-
parent p̄cipui de saluatore, tā qui ad
gentes q̄ qui ad Israelē habitū sunt. Ne-
mo tñ dicta prophetaz tanquā sua p̄-
nunciare, nec Mosi verba proprie de se
plata velimitari conabitur, nec Abra-
hā de

IN PSALMOS.

hę de domi suę dispē fatiue nato seu Is
maële, nec nō q̄ de magno Isaac ferun
tur, etiā si qua necessitas (vt ita dixerī)
coēgerit : tñ quasi extent sua propria,
dicere quisquā ne ausus quidē fuerit.

Quia si quispiā cōpassione quantacū:
que ductus aliq̄ melioris desyderio cō
moueat, ne utiquā vt Moses orauc
rit, ostēde mihi teipsum. Nec item sic
contenderit. Si dimiseris eis peccatum
dimitte, sin nō dimiseris, dele me de li
bro cui inscripsisti. Nullus quoq; ver
bis prophetarū pro suis vtetur, vt eis
dem proprie hūc quidē laudet, hūc ve
ro vituperet, pari modo vt illi vel lau
darunt vel vituperarūt. Neq; hoc, Vi
uit dñs, in cuius conspectu sto hodie,
vsurpabit quisquā pro suo. Nam qui
eos libros euoluerit, plane notū habe
bit nō esse proprios legētis sermones,
sed illorū sanctorū, & eorū qui ab illis
citātur. Qui autē Psalms recēserit,
exceptis q̄ sunt de saluatore ac gētibz
vaticinijs (mirabile dictū) oīa verba
com:

ATHANASIVS

cōmutatim pro suis loquetur, & quasi
 de seipso scripta cantabit, nō autē vt si
 essent alterius cuiusquā cui ea dixisset,
 aut de altero quopiā allegata recipit et
 transeurit, sed tanquā ipse de seipso lo
 quēs cōponit, & q̄ dicitur tanquā ea
 ipse fecisset, ex semetipso cōminiscens,
 refert ad deū. Nō enī singulari ea cultu
 venerabitur, quasi patriarcharū ac Mo
 si, aliorūq; prophetarū essent verba, eō
 qd̄ tā legum obsequentē, q̄ etiam trās
 gressorem, & vtriusq; illoꝝ actus con
 tinēt psalmi. Vnde necessariū est oēm
 hoīem illis cōprehendi, & vt de obser
 uante mandatū, vel præuaricante quo
 liber oratiōes huiusmodi facere mē
 tionē. Sane mihi videtur psalmos psal
 lenti esse, sicut speculū in quo ipse cer
 nere valeat animę suę motus, & ita cō
 periens, eosdē cæteris enunciare. Nam
 qui audit legentem carmen aliqd̄ eius
 modi, profecto id accipit quasi de seip
 so conscriptū: & cū eum remordet cō
 scientia, cōpunctus agat p̄nitentiam,
 aut de

IN PSALMOS.

aut de spe in Christū, & gratia erga fideles certior factus, exultare & agere Deo gratias incipit.

2 Ergo qui tertium cantauerit in proprias tribulationes inspiciēs, quasi uerba sua esse putabit. Qui. 10. & 16. quasi fiduciā sui propriam & votū enunciat. Qui. 50. per pœnitentiā, sic ut est, uerba eius loquitur. Qui orat. 53. 55. 56. 141. tanquā nō alio persecutionē passus, sed disponitur quasi idem ipse tolerauerit, & hos Deo ceu proprios sermones modulatur.

Ita oīno quisq; psalmus spū dictus & cōpositus est, ut aīę nostrę motiōes in illis valeamus considerare, sicut in superioribus ostēsum est. Quēsq; reputare de nobis esse dictatos haud secus atq; nōstra uerba, ut ijs meminerimus tā proprios in nobis motus q̄ uitę nostrę correctionē. Ea enī q̄ psallētes exprimunt, cōmode nobismetipsis fore possūt et characteres & formę. Porro hæc est saluatoris gratia, ut hō propter nos fa-

ATHANASIVS

nos factus, etiā corpus suum pro nobis in mortē daret, quo cūctos liberaret à morte. Cælestē autē & placidissimā viuēdi poliriā eius nobis cupiēs ostendere, illam in seipso exhibuit formā, vt nō facile contingeret aliquos decipi ab inimico, qñ securitatis pignus tenerēt, partā scilicet sibi, p nobis victoriā. Quapropter non solū docuit, sed & fecit vt quisq; nostrū audiremus eum loquentē, & tanquam in imagine conspiciētes acciperemus ab eo faciēdi exemplū. Præsertim hoc audivi, Discite à me quia mitis sum & humilis corde. Quis autem posset animo cogitare vllā ad virtutis perfectiorem doctrinā, q̄ cuius formā expressit Dominus in semetipso?

Optet velim sibi aliquis vel patientiam, vel humanitatē, vel benignitatē, vel fortitudinē, vel pietatem, vel iustitiā, oīa in illo reperiet, vt nihil ad virtutē deesse videatur, si qs inspexerit humanam Dñi vitā. Quod Paulus cognovit, di

IN PSALMOSA

uit, dicens: Imitatores mei estote, sicut
 ego Christi. Nam q̄ apud Gr̄ecos sunt
 legistatores, nō amplius q̄ dicēdo pla-
 cent. Dñs autē, vere dñs vniuersorū, &
 eorū q̄ fecit creator, non solū leges fin-
 xit, sed & earū formā seipsum dedit, vt
 se scirent habere qui vellent illarū exe-
 quēdi potēstatē. Quod ideo ante eius
 aduentū psalmis intonuit, vt sicut in
 seipso perfecti & cœlestis hois figurā
 pr̄buit, ita vt ex psalmis quisq; veller
 motus & dispositiōes animorū perdi-
 scere posset, inueniēs in eisdē cuiuscun-
 que motiōis curā & correctionem. Si
 enī oporteat probabilius & euidētius
 dici, oīs profecto scriptura diuina vir-
 tutis est, & vere fidei magistra.

Liber autē psalmorū habet etiā quo-
 dammodo imaginē status animarū
 Nam vt rēgē accessurus quisq; cōpo-
 nit & habitū & verba, vt nō extranea
 dicēs, imperitus vocetur, ita diuinus
 iste liber currenti ad virtutē, & cupiētī
 saluatoris in corpore videre vitam, le-

Dd ctione

A T H A N A S I V S

ctiōne sua prius suggerit atq; recenset
motus & affectiones animarum, et de
mum accedentem instruit, et docet hu
iusmodi sermonibus

Sunt vero, vt quantū ad hunc librū
attinet, in plurimis obseruetur, alij
constituti in narratione, alij in admo
nitione, alij in prophetia, alij in prece,
alij tanquam in confessione.

Qui dicuntur in narratione, hi sunt
Decimsoctauus. 43. 48. 49. 72. 77.
86. 88. 109. 113. 126. 136. summa. 12

Qui autē ad preces, hi sunt. Sextus,
67. 89. 101. 131. 141. summa. 6

Qui ad euentū, vortū, et obsecratio
nes. Quintus. 6. 7. 11. 12. 15. 24. 27. 30. 34.
37. 42. 43. 44. 55. 56. 58. 60. 66. 82. 85. 87.
139. 140. 142. summa. 25.

Qui ad euentū, vortū, obsecratio
nem & gratiarū actionem. 138. vnus.

Qui quātū ad euentū solū. 323. 68. 69.
70. 73. 78. 79. 108. 122. 129. 139. sum. 12.

Qui ad confessionē. 39. vnus.

Qui cōmixtā habēt confessionē. 9. 74

scōlib.

bc

104.

IN PSALMOS.

104. 105. 106. 117. 135. 136. summa octo.

Qui complicatā habēt confessionē
& narrationem cum laude. 111. vnus.

Qui in admonitione. 39. vnus

Qui in prophetia. 20. 21. 44. 46. 71.
summa, quinque.

Qui denūciat et vaticinatur. 109. vnus

Qui exhortantur & quasi prouocāt
sunt. 28. 32. 80. 94. 95. 96. 97. 102. 103.
104. summa, decem.

Qui exhortatur cū cantico. 149. vnus.

Qui virtutis modū describunt. 104.
111. 118. 124. 132. summa, quinq;

Qui laudē adnūciant. 46. 112. 116.
134. 145. 146. 147. 148. 150. summa. 9

Qui in actione gratiarum sunt. 8. 17
29. 33. 45. 62. 73. 84. 115. 120. 121. 123. 125.
128. 141. summa, quindecim

Qui beatitudinem resonāt. Primus
31. 40. 111. 118. 127. summa, sex.

Et alius qui demonstrat alacritatem
canti. 117. vnus.

Et alius qui exhortatur ad fortitudi-
nem, & est. 71. vnus.

Dd 2 Qui ac-

ATHANASIVS

Qui acculat impios ac transgressores,
res, ac iniquos. 2. 13. 35. 51. 52. summa. 5.

Et alius qui inuocat. 4. vnus.

Qui interiecta denunciant, sicut. 79.
66. summa duo.

Qui in Domino gloriandi affectus
exponunt. 22. 26. 38. 39. 41. 61. 75. 83. 96
98. 121. summa vndecim.

Qui prouocant & inuitant. 57. 81.
summa duo. Qui cū hymnis verba
dicunt. 47. 64. summa duo.

Qui exultationē de resurrectione,
65. vnus. Et alius exultationis solum
verba dicit. 99. vnus.

Quę cū in psalmis ita sunt ordinata
& disposita, facile deinceps futurū est,
quoslibet posse in eorū quolibet, vt su-
pra diximus, inuenire motū & statum
animę suę, ac sup vnoquoq; horū &
formā & doctrinā: & qd dicturus pla-
cere valeat dño, & qualibus verbis se-
ipsum corrigere, & gratias agere Deo,
ne cōtingat extraneo more dicentē, in
impietate detestabilē incidere. Nō enī
solum

IN PSALMOS.

Solū de opibus, verū etiā de oī ocioſo
ybo reddere debemus iudici rationē

Si igitur beatū aliquē dicere velis,
habes quō, & propter quid, & quem
dicas, primum. 31. 40. 121. 127.

Si reprehēdere Iudæorū contra ſal-
uatorē infidias, habes odam ſecūdā.

Si perſequuntur & multi inſurgūt
aduerſum te, dic tertium pſalmum.

Si autem & ſic tribulatus inuocaſtū
dñm, & quoniam exaudiuit agere vis
gratias, canta quartum, &. 114.

Si malignantes tibi noueris parare
infidias, & auribus percipi optes ora-
tionem tuam, canito mane quintum.

Si minas dñi ſentias, & inde territū
te vides, dicere potes ſextum, &. 37.

Si autē conſilium ineunt aliqui cō-
tra te, ſicut Achitophel contra Dauid,
& hoc aliquis tibi nunciet, cane ſepti-
mum, & cōfide in deo qui te liberabit

Cernēs vero gratiā ſaluatoris circū-
quaq; diffuſā, & ſaluatum genus hu-
manū, ſi velis alloqui Dñm, cane. 8.

Dd 3 Sirur

ATHANASIVS

Si rursus canere vis pro torcularibus,
Deo gratias agēs, iterū habes. 8. et. 80.

Si eneruari cupis inimicū & creaturam esse saluam ne gloriētis in temetipso, sed consydera filium dei hoc dirigentem, et dic. 9. psalmum.

Si quis te metu afficere velit, habet tu fiduciam in dñm, & canta decimū.

Cum autē plurimorū superbiam videris et superabundantē malitiam, ita vt nihil sit inter hoīes sanctū, confuge tu ad Dñm, et dic vndecimum.

Si diutius perseverent aduersarioꝝ insidiæ, ne desperes quasi obliuioni traditus à Dño, sed inuoca Dominum, canens duodecimum.

Si autē blasphemātes aliquos aduersus prouidentiam audieris, ne sis tu qꝑ particeps eorū impietatis, sed accede ad Dominum, et dic. 13. et. 52.

Deinde, si vis nosse qualis sit regni cœlorum ciuis, cane. 14.

Opus est tibi oratione propter resistentes & circumdantes animam tuam
cane

IN PSALMOS.

canē decimūquintū. 16. 30. 35. 88. 140.

Vis scire quō Moses orauit, habes. 89.
Saluus euasisti ex inimicis tuis, et liberatus à persequentibus te, canē tu quō decimumseptimum.

Miraris & creaturæ ordinem, et prouidentia erga se gratiam & legis præcepta, canē. 18. & 23.

Tribulatos uides, consolare eos, & orās pro eis, dic verba psalmi. 19.

Vides te pasci à dño et prospere agere, gaudens super eo, canē. 22.

Inimici super te irruūt, tu uero leuabis animā tuam ad Deum, et dices. 24.
& aspectu iniuriatores eneruabis.

Perseuerāt inimici, nihil aliud q̄ manus habentes sanguine p̄feras et quærentes te interimere, ne des hoī iudiciū suspecta enī sunt humana oīa, sed Deū pete iudicem fieri: nā solus ipse iudex est, & dic. 25. 34. et. 42.

Si autem sc̄uius incubuerint, & multitudo instar castrorum sint inimici, despicientes quasi ne vnctus quidē

○ Dd 4 fueris

ATHANASIVS

fuertis, & iccirco hostiliter te inuadere parati sunt, ne timeas, sed psal. cane. 26.

Quonia vero infirma est humana eoditio, si rursus impudētes sint, q̄ infidiantur, vt nullā tibi per eos liceat habere vacationē, clama ad Deum, proferens quę continentur in. 27.

Si nosse velis quō gratias acturus accedere ad Deum debeas, intelligendo intellectualiter, cane. 28.

Deinde renouans domū tuam, tam animā quę Dñm suscipit, q̄ sensibilē domum, in quā corporaliter habitas, age gratias, & dic. 49. & 126.

Quando autē te propter fidē erga Christū, qui est veritas, ab amicis & propinquis odio haberi, & persecutionē pari noueris, ne frangaris animo, neue familiares & notos tuos auertere te cupientes extimescas, sed ab eis secedens, q̄ futura sunt considera, & cane. 30.

Vides baptizatos, & à corruptibillnatiuitate ablutos, mirarisq; Dei clementiam, cane super illos. 31.

Quare

IN PSALMOS.

Quis psallerè vis cū multis, cōgrega iu-
stos viros & viros probatos, & cane. 32

Incidisti in hostes, & certe ab illis au-
fugisti & declinasti insidias eorū, si vis
gratias agere, conuoca mites homines
& cum eis cane trigessimum tertium.

Si vides iniquos in malū certare, noli
putare secundū naturā illis inesse pec-
catum, quemadmodum hæretici quisi-
dam: sed dic. 33. Et videbis quod ipsi
sint peccandi occasio.

Si videris malignos multa perpetua
re iniqua, & à pusillis in hoc laudatos,
quod tu cupias admonere aliquos ne illis intē-
dant, neue pariter æmulētur eosdē, quia
oculus extinguitur, dic & tibi et illis. 36

At tu statuisti habere tui curā, & vi-
des aggressurum inimicum (tūc enim
magis in tales excitamur) & vis iam te
met parare aduersus eum, cane. 38.

Cernis multos egenos et pauperes,
& vis misereri eorū, potes hos quidē
iam miseratos recipere, alios autem ad
sic faciendum hortari, dicendo. 40. psal.

Dd 5 Cete

ATHANASIVS

Ceterū si oīno desyderium habens
erga Deum, inimicos audis exprobrās
tes, ne perturbetis, sed intelligēs imōr-
talem fructū, consolāre animam tuam
spe erga Deum, & hac releuās vitę do-
lores, dic quadragesimum primum.

Frequēter vis Dei beneficia recorda-
ri, quę patribus fecit, et in exitū de Aeg-
gypto, & in deserto, et quō Deus quidē
bonus, ipsi autem ingrati, habes. 45. 77
88. 101. 105. 106. 113.

Confugisti ad Deum, & euasisti tri-
bulationes tibi paratas, si gratias Deo
agere vis, et narrare eius erga te beni-
gnitatem, habes. 45.

Peccasti, et conuersus pœnitētia mo-
ueris, et petis misericordiā consequi,
habes confessionis & pœnitentię ver-
ba in psalmo quinquagesimo.

Si calūniā passus es à malo princi-
pe, et diabolū vides gloriāntem, sece-
de, & dic quę sunt in. 51.

Quando aliqui te persequi et calum-
nari statuunt, prodere volētes vt Pha-
risæi

IN PSALMOS.

rifæi Iesum, & alienigenæ David, ne te
dio marcescas, sed confidens in Do mi
no, et laudans eum, dic quæ habentur
in quinquagesimotertio, et. 55.

Si autē concurrat persecutio, & ex
ignorantia in speluncam ingrediatur in
qua tu lates, neq; sic metue. Habes enī
in eiusmodi necessitate vtilēs & ad cō
solandum et æternæ memoriæ traden
dum in psalmo. 56. et. 141.

Si observari iusserit domum qui in
sidiatur, & tu effugeris, habe Deo gra
tiam in anima tua tanquam in tabulis
incidendam, ad perpetuam rei memo
riam, quia non sis perditissime cōsum
ptus, & dic quinquagesimū octauum.

Si exprobrant inimici qui tribulāt
te, & nugis detrahant qui reputati sunt
esse amici, & tu misitū mouearis ali
quantulum in exercitatione tua, potes
consolationes recipere, laudando Deū,
& dicendo quinquagesimū quartum.

Cōtra hypocritas et persona glorio
sos, dic ad conuersionem eorum. 57.

Ad irā

ATHANASIVS

Ad irruētes in te asperius, qui conā-
tur rapere animā tuam, oppone subie-
ctionē erga Deū tuum, et bono sis aīo
quāto enī magis illi sequūt, tanto plus
subijcient dño. Dic autē q̄ in Psal. 61.

Si persequitionē fugiens, in desertū
concesseris, ne metuas quasi solus ibi
sis: Habes enim Deum, & diluculo ad
eum surgens, dic. 62.

Terrent te inimici, et insidiari non
desinunt, quinimo cuncta quę tibi ad-
uersa sunt perquirūt, etiam si plurimi
sint, tu ne cesseris: sagittę enim paruu-
lorum erunt plagę eorum, si concinue-
ris. 63. 67. 69. & 70.

Quando cupis hymnū Deo canere,
habes. 64. Si velis instituere aliquos
de resurrectione, canta. 69.

Petis à deo miām, lauda eū, et ca. 66
Si videris impios in pace lætantes, ne
scandalizeris, neu cōmouearis, dic &
tu ea q̄ in 72. cōtinentur. Quādo ira-
tus est populo Deus, habes verba qui-
bus illum prudenter consolēris in. 73.

Quan-

IN PSALMOS.

Quā cōfessione tibi opus erit, ca. 70.

74. 91. 104. 105. 106. 107. 110. 117. 135.

Vis refutare gētiles & hēreticos, q̄a non sit eis Dei cognitio, et in sola ecclesia, potes intelligens canere & dicere q̄ sunt in. 75. Cum inimici p̄occupāt effugia tua, et oīno tribularis, etiam dū perturbaris, noli desperare, sed ora. Et si clamās exauditus fueris, gratias age Deo, dicens. 76. Si perseverantes inimici iruerint & polluerint domū dei & sanctos occiderint, et eorū corpora volatilibus cæli obiecerint, ne consternatus metuas eorum crudelitatem qui compassus es patientibus. Accede igitur ad Deum, et dic. 78.

Desyderas in die festo cantare Dño, cōuoca dei seruos, & cane. 80. et. 94.

Cōgregatis iterū inimicis oībus cunctuāq; et minitātibus domui dei, et cōiurationes faciētibus contra religionem, vt nō frangaris aīo propter multitudinem & potētiam eorum, habes quasi anchoram spei, verba psalmi. 82

Sivē

ATHANASIVS.

Si vides domū Dei & eterna eius tabernacula, et desiderū habes ad ea, sicut habebat Apostolus, dic & tu 83.

Si cessauerit tandem ira, & soluta captiuitas fuerit, quo gratias agere paratus sis, habes. 84 et. 125.

Differentiā autē ecclesiæ, quoad preparatū & figuras, si vis cognoscere & reueteri, potes dicere quæ sunt in. 86.

Confortare vis reipsum & alios ad religionem, & quod spes in Deum non cōfundit, sed intrepidam parat animā, lauda Deum, et dic. 90.

Vis in sabbato canere, habes. 91.

In die dñico vis agere gratias, habes. 29.

In secunda sabbati vbi canere voles, accipe nonagesimum quartum.

Cupis in paratceue modulari, habes laudē in. 92. tunc enim domus edificata fuit, quamuis hostes conarentur impedire, atque ideo triumphale carmē canendū est ipsi Deo. Vnde tunc dicta recitare decebit, vt in. 92.

Si captiuitas fuerit, et vastata domus rursus

IN P-S A L M O S A

rursus; edificata, cane quæ sunt in. 95.

Si terra fuerit ab hostibus vexata, et
deinde quiescat regnante dño, & velis
de eo modulari carmen, habes. 96.

Vis in quarta sabbati canere, habes
97. tunc eni traditus Dñs, cepit vltimi
mortis vindictã, & de ea triumphare
cũ audacia. Cũ igitur euangeliũ leges,
videris in quarta sabbati Iudeos consi-
lium capiẽtes contra Dñm, ipsum au-
tem audacter stantẽ pro nobis aduer-
sus diabolum, cane quæ sunt in. 93.

Vides itẽ providentiã Dei in oibus,
& erga oia, et Dñm eius, & vis minare
aliquos in eius fidẽ et obedientiã, per
suadendo prius vt cõfiteantur, dic. 99.

Si nõveris eius iudicariã potesta-
tem, et q̄ iudicio admisceas misericor-
diam iudicat Deus, vnde recipere velis
consolationem, habes. 101.

Quoniam autẽ decet per oia, & in
oibus nos gratias agere Deo, q̄si cupis
benedicere ei, habes quo tuam animã
adhorteris vt dicas. 102. et. 103.

Vis lau

ATHANASIVS

Vis laudare Deū, & cognoscere quō
& quā ob rem laudari debeat, et q̄ ser-
mones conueniant laudanti, habes. 116
117. 134. 145. 146. 147. 148. 150.

Habes fidē illis q̄ dixit dñs, & credis
illis quē orando loqueris, dic. 115.

Ascendentem teipsum senseris ope-
ribus, quasi dicas: quē retro sunt obli-
uiscar, quē ante intendendo, habes sin-
gularem felicitatis progressum ad di-
cendum. 15. graduum carmina.

Si captiuatus alienis cogitationibus
sensisti te abductū, & p̄cinituit, de sine
dēinceps: & manēs vbi te peccantē de-
prehendisti, sede ac luge tu quoq̄, quē
admodum fecit tunc populus, dicens
quē sunt in. 136. psalmo.

Arbitraris tentationes esse tui pro-
bationem, & vis post tentationē agere
gratias, habes. 138.

Comprehensus es rursus ab inimi-
cis, & liberari vis, dic. 139. 3. Obsecrare
vis & orare, cane. 5. 140. 141. 142. 145.

Inimicus tyrannus insurrexit aduer-
sus po

IN PSALMOS.

ius populū, tu autem vt David, ipsum Goliath noli timere, sed crede tu quoque vt David, & dic canendo. 143.

Beneficia Dei miraris, & bonitatem eius tam in te q̄ in oēs recolis: & propterea benedicere vis Deo, dic verba quę David ipse dixit. 104.

Cantare vis Domino, habes ad dicendum. 95. & 97.

Si pusillus forte prelectus fueris ad aliquem vsū fratibus tuis, ne extolaris contra ipsos, sed Deo qui te elegit da gloriam, & dic tu quoque. 51. qui peculiaris ipsius David est.

Vis canere habentē obedientiā Allēgia, accipe. 104. 105. 106. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 134. 145. 146. 147. 148. 149. 150. Quādo vis singulariter de saluatore canere, inuenies in quolibet psalmo tālia. Magis autē habes 144. et. 109. q̄ demonstrant ingenuā eius lex patre natiuitatē, et corporalē ipsius presentiā. Sexagesimū autē primū & 98. qui dicit de diuina cruce, & quantū

Ec pro no:

ATHAN. IN PSAL.

pro nobis insidiarū tolerauerit, et quā
ta passus est. Sed & .2. et .108. q̄ signifi-
cant Iudeorū insidias & malignitatem
et Iudē Iſcariotē proditiōē. Vigefimū
etiā nonū, & .71. q̄ manifestāt regnum
eius, iudicariāq̄ potestātē, & ipsius
ad nos itē corporālē præsentiā. Inſi-
nuat & .15. corporālē eius resurrectionē
nem. 23. q̄q̄ & .46. in cælos ascensionē
Cumq̄ legeris. 92. 95. 97. 98. potes cō-
templari Saluatoris beneficia in nos
per passiones collata.

AD LECTOREM.

M Emineris candide lector, nu-
merum psalmorū qui in isto
Athanasij tractatu cōtinetur,
esse secundum communem
translationē: quare si aliquē hic prædi-
ctorū reperire volueris in præcedenti
psalterio secundū Hebraicam supputa-
tionem ordinato, à Psalmo nono ad
finem vsque vel eo circa, accipies psal-
mum sequentem tui numeri.

SVC

SUCCINCTIS-
SIMA, ET QUANTVM
phrasis Hebraica permittit, ad literam
proxime accedens, Paraphrasis in
concionem Salomonis Ec-
clesiastæ, per Ioannem
Campensem.

ORNATISS, VIRO IA-
cobo Dures, Ecclesiæ collegiatæ
S. Petri apud Insulenses De-
cano V.H.S.

QUum iamdiu mecū sollicitus
dispexissē, num qua tandem
ratiōe possē aim meī tuæ di-
gnitati addictissimum, ab in-
gratitudinis nota vindicare, oportu-
ne hisce diebus Ecclesiastem nō minus
docte, quā perspicue Latinis verbis
per Ioannem Campensem virū, vt &
ipse nosti, doctissimū, nobis cōcionan-
tem à Lodouico Bauuino, viro inte-
gerrimo nactus, tibi literarū sacrarum
præsertim amantissimō, ac per te stu-
diosis oībus nūc typis excusum mitto

Et 2 Maio

EPISTOLA.

Maiora etiam cupidissime missurus, si
mulatq; huic meæ tui nois studiosis-
simæ voluntati responderit facultas.

Sed quid dixi, maiora? certe si rem ip-
sam potius expendamus, q̄ verba ad-
numeremus, vix quicquā maius spe-
rare possumus. Libellus est exiguus,
esto. Nonne & minutis herbis magna
inest virtus? ac minimis gemmis ma-
ximū adest pretium? In hoc quantū-
uis paruo libello pacificus ille Salo-
mon veram sapientiam, nimirum ipse
sapientissimus, rectius tradit q̄ philo-
sophi isti suis in mentis voluminibus

Quare quid maius haberi potest? Itaq;
mi obseruandissime D. Decane libel-
lum hunc sic maximum obuiis vlnis
amplectere, ac nostrum de te be-

ne merendi studium boni

quæso consule. Lute.

tiæ. 1532. xiiij.

Calend. De

semb.

CON-

CONCIO FILII
DAVID REGIS IN
Hierusalem. CAP.I.

Onstanter affirmat
concionator omnia
omni tempore ob-
noxia esse vanissi-
mæ vanitati.

2. Quem enim sta-
bilem fructum refe-
ret homo, ex ijs que sub sole sunt, etiã
si multis modis se torqueat in hoc, vt
fructum aliquem inueniat?

3. Qui nunc versantur in terra, asse-
due ad interitum properant, & alij in
eorum locũ succrescunt: terra interim
immota manet, veluti theatrũ, in quo
hec fabula peragitur.

4. Orietur sol, & occidet sol: & vbi
ad locũ suũ pre opere anhelãs redierit,
iterum ibi sine cessatione orietur.

5. Flat nunc versus Austrũ yẽtus, nũc
versus Aquilonẽ, & versus alias deide
orbis partes, donec singula irrequiete

Sol suo
motu oĩa
q̃ sub ipso
sunt, im-
mutat.

Ee 3. Iustran

ECCLESIASTES

Iustrādo reuertat eò, vñ flare cœperat.

6 Omnia flumina influunt in mare, & mare non exundat: remittit enī mare ea, ad loca vnde fluere cœperant, vt rursus in mare influant.

Ipsi oculi inter vidē dū, & aures iter audiendū, asidue mutantur: & aër p quē rerū similitudine lachra ad sensus diffunditur asidue vēto agitaf.

7 Omnes res, dūm absq; vlla intermissione currunt, sic lassæ fiunt, vt nō possit hō apposte de eis quicquā proloqui: nō enim subsistūt donec oculis quantuis diligēter contēplantis, vel auribus audisise auscultantis fiat satis

8 Quicquid olim fuit, nunc est, & simile est illi qd paulopost erit: quicquid factū est olim, nūc est, & aliquāto post simile illi fiet. In summa, nihil oīno est sub sole nouum, quod huic vicisitudi ni obnoxium nō sit.

9 Inueniri ne poterit res vlla, de qua dicere liceat, hæc res noua est? Nō profecto: fuit enī sæculis superioribus, & interit, sicut et hæc interitura est.

10 Primorū nulla apud nos nūc extat memoria, funditus enī interierunt: nec; horū quę nūc stulti miramur, vlla apud

CAPVT - I.

la apud posteros memoria erit.

11 Ego cōcionator, quāuis rex essem
totius populi Iudaici, habitās in Hieru

12 Toto pectore in hoc in- (salem,
cubui, vt sapiēter inuestigando, perdis-
cerem quicquid sub sole fiat.

13 Hoc molestum cognoscendi stu-
dium immisit Deus in animos homi-
num, vt eo se torqueant.

14 Consyderaui oīa q̄ sub sole fiunt
& deprehēdi nihil esse in rebus oībus
pr̄ter merā vanitatem, quę tamen ho-
minis animum mirifice torqueat.

15 Quod corruptum est, restitui nō
potest: quę autem asidue corrumpun-
tur, innumera sunt.

16 Dixi apud me, multū promouī
studiū sapiētię, et adieci plurima ad ea,
q̄ à veteribus inuēta sunt: mea enī dili-
gentia plurima sunt inuēta, q̄ ad sapiē-
tiam et rerū cognitionē multū faciunt

17 Totum enim me tradidi studio
sapiētię, eamq̄ quo certius assequeret
etiam hoīa insāntias & stultitias disce:

ECCLESIASTES

re conatus sum: verum conando comperi, & hoc studium esse insignē quendam animi cruciatum.

18. Qui enim conatur supra modū sapiens fieri, plurima experietur valde ingrata: & qui ad priorem eruditionē aliqd addere volet, id sine magna molestia nō perficiet. CAP. II.

Dixi itaq; apud me, suppedita: bo tibi oīs generis iocos, & q; quid risum excitare poterit: oblecta te illis: sed & hęc que cito vana iudicavi.

2. Risui enim dixi, demētias: iocis vero, non pudet sic ineptire?

3. Statui itaq; apud animū meum, Iōgis cōuiujs et multo vino corpus meum molliter curare, & stultitiā que est in reliquis rebus experiēdo discere: si forte possit vsquā inueniri aliquid dignum q̄ se occupet humanus animus: dum hęc permitto corpori discēdi gratia, animus vsq; suum officium facit, singula sapienter considerans.

Tentavi

CAPVT II.

4 Tētaui itaq; nō vulgaria, sed edes
extruxi magnificas, plantaui vineas.

5 Parauī mihi hortos & paradisos,
et in eis plātaui arbores fructiferas oīs

6 Aptaui mihi aqueductus, (gñis.
quibus hæc arborum fructiferarum
sylua possit irrigari.

7 Emi mihi seruos & seruas, & ex
eis nati sunt mihi verne: armēta p̄terea
& minorum animalū greges possedi
plures, q̄ vllus ante me in Hierusalem.

8 Cōgregaui mihi argentū & aurū,
& ea q̄ proprie pertinet ad reges & p̄
uincias dños: cōquisiui mihi cantato
res et cantatrices, & quān̄ amore nulla
natio nō capitur puellas plurimas.

9 Magnus hoc pacto sum factus, &
superauī oēs qui ante me fuerūt in Hie
rusalē: intem̄ sapientia mihi in oībus
adfuit, quæ de ñs iudicaret.

10 Quicqd ex his oculis putauī fo
re gratū, illis obtuli, nihil ab eis abscon
dens: nec auocaui cor meū ab vllō ge
nere latina, quin potius animus meus

Ec 6 explet

ECCLESIASTES

explet se quantū potest oblectatiōe harum rerū, quę tanto studio conquisitę sunt: nec alium sensu fructū tam molesti conatus, q̄ vt oculos pascerē, et animus se non nihil recrearet.

11 Cœpi itaq; tandem oīa quę fecissem recensere, et quantū laboris insumpsissem priusquā hęc perficerentur: & deprehendi oīa plane esse res nihili, q̄ interim tamen animum crucient, neq; vllum stabilem ex re quauis fructum capi posse in hac vita.

12 Iterum me conuertit ad ea, vt saltē viderē quanta sapientia vsus essem in oībus illis: & deprehendi in vino insaniam multā, et in reliquis manifestam stultitiam: Quid enī est homo, vt imitatione regis Dei aliquid magni conetur, cum nullam quantumuis paruam ex omnibus rebus quas ille innumeras fecit, æquare possit?

13 Vidi tantum inter sapientiam & stultitiam interesse, quantum interest inter lucem & tenebras,

Sapiens

Nec Salo-
monē i oī
glia, &c.
Lucę. 12.

22 CAPVT II.

14 Sapiens enī habet oculos in frō-
te, stultus vero veluti cæcus palpat
in tenebris: sed interim video eundem
habere exitum omnia.

15 Dixi ergo apud me, si ego ab illis
q̄ manent stultū liber nō ero, quorsum
conatus sum supra q̄ satis erat fieri sa-
piens? iterū ergo iudicaui, ne sapiētiæ
quidem studium carere vanitatē sua.

16 Quia nō erit diuturna memoria
sapientis magis q̄ stulti: quō enim id
quod olim fuit, obliuioni nūc traditū
est: sic & id quod nūc est, subsequenti-
bus annis obliuioni tradetur, & æque
moriētur sapiens atq; stultus.

17 Quare execrari cœpi miseras vi-
uentium, q̄ viderē apud me, quantum
sine fructu sit molestiæ in rebus q̄ sūt
sub sole: omnia enim inania sunt, et ni-
hil q̄ animum cruciant.

18 Odisse etiā cœpi quicquid fecissē
quantūuis magno labore, sub sole, q̄
relinquere id omne cogar alteri, q̄ mi-
hi successurus est.

Et quis

ECCLIESIASTES

19. Et quis nouit, futurus ne ille sit sapiens, an stultus? qualiscumque erit, certe accipiet omnia mea, quae tanto studio, & tanta solertia parauit toto tempore uitae meae: certe hoc quocumque plane vanum est.

20. Quare cor meum statui liberare curis, quibus sollicitus fui, & sapienter agere uisus sum sub sole.

21. Contigit enim hominem sapientiam & rerum cognitione et frugalitate per omnia usum, relinquere quae illi sic paratum est alteri, quae eius laboris plane exarsuit: certe hoc quoque vanum est, et merito multum hominem torquet.

22. Quid enim accipit talis homo ex terra uariis curis et animi tormentis, quibus se torquet sub sole?

23. Omnes dies uitae eius miserabiles sunt, & omnes conatus eius tempore pleni: per noctem uix quiete admittit animus eius profecto hoc quoque insigniter stultum est.

24. Nihil melius homini, quam si comedat et bibat, & oblectet animum suum inter tantas uarias sollicitudines: hoc enim iudicauit

Ad liberandum eos qui ad sunt uisum hortatur, & ab auaritia, peruersa animi peste, deterret.

cap. 11

ui a be

CAPVT III.

ni à benignitate Dei profectum.

25. Quis enim me vixit sumptuosus
& liberalior?

26. Certe hoī cui bene vult deus, da-
bit eam prudentiam & eam sapientiā,
vt audeat vti rebus suis. peccatori autē
imittet sollicitudinē augendi & coacer-
uandi in vsus illius, quē deus illa acci-
pere vult: quare neq; hoc insigni ca-
ret vanitate.

CAPVT III.

Omnium rerum vicisitudo est,
neq; qcquā est sub sole stabile.

2. Qui nunc gignuntur, ali-
quando moriuntur: quæ nunc
plantantur, alio tempore euellentur.

3. Nunc amputamus, quæ olim vt
adolescerent curauimus: nunc destrui-
mus, quæ olim extruximus.

4. Interdum flemus, interdum ride-
mus: interdum mestri lugemus, inter-
dum præ lætitiā sublimimus.

5. Nunc diruimus vetera ædificia,
nunc ex eisdem lapidibus extruimus
noua: nunc operam damus amplexi-
bus, nūc

ECCLESIASTES

bus, nunc ad amplexus nauseamus.

6 Nonnunquā magno studio quærimus, quod paulo post perdamus: nonnunquā cōparimus, quod postea dilapidemus.

7 Quandoque discerpimus, quod olim consuimus: quandoque velut muti taceamus, quandoque inepte garrimus.

8 Interdū amamus, et iterū odio persequimur amatū: interdū inimicitias exercemus, quas iterum deponimus alio tempore, & pacem amplectimur.

9 Quē fructū capit hō ex tā pugnātibus & molestis occupationibus?

10 Deprehēdi quod Deus immiserit animis hoīm eiusmodi molestas occupationes, ut ipsi se illis torqueant.

11 Quicquid fecit Deus, pulchrū est suo tēpore & loco: & mundū hunc totum exposuit examinandum ingenio illorū, verū ipsi nullius, vel magnę vel parvę, earū rerum quas Deus tā multas fecit, rationem inuenturi sunt.

12 Quare vidi nihil in omnibus illis rebus esse, quod homini bonum esse posset:

CAPVT III.

posset, nisi forte exhilarare illum sese,
& bene facere sibi dum viuit.

13 Si homini contigerit animus, vt
comedat ac bibat & fruatur suis, inter
tam varias miseras, donum Dei ma-
nifestum esse putet.

14 Certo cognoui, q̄ quicquid facit
Deus, erit quale ipse id esse volet, neq̄
quisquā adijcere quicquā poterit, neq̄
ab eo quicquā tollere & Deus quicquid
fecit, in hoc fecit, vt nos illum hęc tam
varia videntes, reuereamur.

15 Quod fuit olim, nūc est: & decre-
tum fuit olim, vt etiam temporibus fu-
turis esset: assidue namq̄ reuocat, quæ
veluti fugata hinc abierunt.

16 Et tanquā nō esset malorū ex hac
inconstātia satis, vidi locū sub sole egre-
tari destinātū, in q̄ dominat impietas,
& locū iustitiæ, in quo regnat impius.

17 Dixi apud me admirās, & iusti
& impium iudicabit Dñs: ad eum enī
referentur iudicanda quęcunq̄ aut co-
gitantur nunc, aut fiunt.

Cum

ECCLESIASTES

18 Cum nō inuenirē causſam aliam quare Deus hæc permitteret, viſum eſt mihi velle illum huiuſmodi humanis tumultibus hoīem ſic exercere, vt videat ſe in hac vita parū differre à brutis: non aliter enim inter ſe homines tumultuantur, nec maiori ſæpe ratione, quàm bruta inter ſeſe.

19 Inſuper & interitus hoīm & reliquorū animantium, idē eſt: quō enī moriuntur bruta, moriuntur et hoīes, nec apparet ex ijs quæ fiunt ſub ſole, aliam eſſe hoīs, & aliam brutorū animā, nec vltra bruta animantia quicquam habere hominem: omnia enim æque vanitati ſubiecta ſunt.

20 Quicquid eſt, ſiue homo, ſiue aliud ab hoīe, ad eundem locum tendit: ex terra enim facta ſunt omnia, & in terram iterum reſoluentur.

21 Quotuiſque interim nouit, an hominis anima aſcenſura ſit ſurſum, et reliquorum animantium cum corporibus interitura ſit?

Quare

CAPVT IIII.

22 Quare nihil inueni boni in omnibus his, præterquã boni cõsulere oĩa & frui partis sine solitudine: illis enĩ se hõ sustentat, alia vero oĩa extra ipsum sunt, et alijs relinquere cogetur. in terrim vt maxime velit sollicitus esse, q̄s indicabit illi, qd post ipsum futurũ sit?

CAPVT IIII.

Conuertit me ad alia, vt viderẽ q̄ varijs modis opprimãtur homines in hac vita: & vidi flẽtes plurimos, cũ iniuria afficerẽtur nec esset quisquã qui eos cõsolaretur, & multo ininus qui de violentis opprimentium manibus eos eriperet.

2 Quod cũ viderẽ, iudicauĩ feliciores eos, q̄ vita olim defuncti sunt, his qui adhuc tam calamitose viuunt.

3 Quin & vtrifq; fortunatiores dixi eos, q̄ nunquã nati fuerũt: illi enĩ nihil horũ viderunt malore, que in hac vita homines in homines designant.

4 Multã experientia dicitur hoĩm conatus et studia nõ alio tendere, q̄ vt q̄ que vi-

Ff

que vi-

ECCLESIASTES

que vicino suo quibus posfit artibus
noceat, & rem propriam promoueat:
quod quid est aliud, q̄ molestissimis
curis animum misere torquere?

5 Stulti quidā ab horum quos dixi-
mus moribus abhorrētes, vitū in con-
trarium currūt: iunctis enī manibus de-
sidēt ociofi, et quicq̄d habēt cōsumūt,
donec ad extremā inōpiam perueniāt
& carnē propriam rodere cogantur.

6 Melius, inquietens, est paulum cū
ignauia, quā multa laboriose cum
anxietate conquirere.

7 Conuertī me ad alia, & vidi nos-
uum vanitatis genus.

8 Inueniuntur homines soli sine so-
cīs, sine liberis, sine cognatis, qui non
aliter sine fine laborāt, quā si illis in-
numeri alendi essent: cupiditatibus eo-
rum nullē diuitiæ satisfaciunt, nec vn-
quam ad se redeunt, vt apud se dicant,
quibus laboramus? in quorū gratiam
fraudamus genios nostros bonis, quæ
plurima possidemus, & quorum non
est alius

CAPVT IIII.

est alius vsus, quàm vt nosmetipsos
oblectemus? hoc, si quicquam aliud,
insigniter stultum est, & animi mole-
stissimum tormentum.

9 Quare meliorē & commodiorē
iudicauit vitā duorū vnā viuentium, &
vnius solius: adfert enim boni non pa-
rum ipsa societas, & si nihil aliud, suc-
currunt mutatio in malis, quę in hac vi-
ta omnibus ferenda sunt.

10 Si enim alter eorum ceciderit, al-
ter collapsum socium erigit: qui plane
miser esset, nisi in ipso casu haberet, qui
manum illi porrigeret.

11 Si duo simul dormierint alter alte-
rū calefaciet, solus vō egre calidus fiet.

12 Si vnus aliquis vim facere con-
tetur, duo resistēt illi. et funis triplicatus
non facile rumpitur.

13 Melior est adolescēs pauper, si sit
cordatus, rege tene deliro, qui non su-
stinet amplius admoneri.

14 Emergit nōnunquā ē carcere q̄s,
qui vinctus ibi fuerat, & regno pra-

Ff 2 ficitur:

ECCLESIASTES

ficitur : cum econtrario patre rege natus, ad inopiam redigatur.

15 Vidi maximo numero homines sequi adolefcētem illum, qui seni in regno successurus est.

16 Non minor fuit numerus eorū q̄ senē hunc olim sequebantur, cū regno præficeretur, q̄ nūc est qui nouum hūc ambiunt. & sicut grauis illis superioribus visa est potestas regia illius q̄ nūc contēnitur, ita et huius qui nūc tantopere placet grauis videbitur : quare & ambitus ille suā habet vanitatē, & ani-

17 Vide diligenter, quid (mi tædia, faciendū tibi sit ingressuro domū Dei, vt ores & scito illū proxime tibi adesse et audire cuncta : caue ergo ne multis verbis cū illo agas stultoꝝ more, q̄s rum sunt ingrata deo quę faciunt oīa.

CAP. V.

NE præcepsis in lingua tua oraturus Deū, neq; properet cor tuum effundere verba in conspectu Dei : est enī Deus in cælo, vnde
tua

CAPVT V.

tua omnia, q̄ in terra degis, videt, quare
re paucis apud illum verbis vt̄ere.

2 Sicut diurnę curę gignūt somnia,
ita multa verba stultā faciūt orationē.

3 Si quid inter orandum promiseris
absq; mora vlla persolue, ne illū stulto
rum more multa ꝑmittendo, grauiter
offendas. Si qd ergo promiseris, ꝑresta

4 Melius est nihil promittere, quā
promissa non ꝑstare.

5 Quare caue ne linguę futilitas, to-
tum te peccato inuoluat: ne ꝑutes an-
gelū, qui tua obseruat, rē tam æstimatu-
rum leuem, q̄ tu existimabas: qui ꝑæ-
multitudine verboꝝ vix sciebas quid
promitteres aut dicerēs: quod tu tā le-
ue putas, Deum sic offendit, vt non so-
lum orationē tuam, sed ꝑpter eam
& alia opera tua sit execraturus.

6 Sicut in multis somnijs plurima
sunt vana, ita et in multis verbis: quare
tu Deum ex animo reuerere.

7 Si videris vsquā oppressiōne pau-
peris, & subuersiōne æquitatis et iusti-

Ff 3 tia, ne

ECCLESIASTES

tiã, ne sic mireris, vt eiusmodi latere deum putes. habet enim oppressor ille superiorem, qui ea quæ facit diligenter obseruat: & supra vtrumq; illorũ alij superiores sunt.

8 Summũ quod terra hoĩ prestare potest est agellus aliquis, cui coleri eum satis esse possit vt ex eo viuatur: & cui ille contingit, & eo contentus est, is plane rex est

9 Qui amat pecuniam, nunquã illi tantum pecuniæ adferri poterit, vt sit futuris contentus: & qui inhiat diuitijs, nunquã ex eis fructũ ullũ capiet, quicquid talis, insigniter vanus est.

10 Vbi diuitiarũ plurimũ est, ibi plurimi sunt qui comedunt eas: Et quid habet amplius is cuius sunt diuitiæ, quã quod videt alios eas consumere?

11 Suauis est somnus ei qui laborando exercet se, siue parum, siue multum comedat: saturitas autem diuitis non finit illum dormire.

12 Inuenit aliud tristissimi mali generis vidi sub sole diuitias magna diligentia conseruare

CAPVT V.

cōseruatas, in perniciē possidentū eas
13 Perierūt opes illę, & dños suos gra
uiter affixerūt: neq; enī ipsis, neq; filijs
eorum quicquam reliquum fuit.

14 Sicut nudi egressi sunt ex vtero
matris, ita nudi eo reuertētur vnde p-
dierūt: neq; vlli quicquā eorū hinc secū
asportabūt, q̄ tātis molestijs cōq̄sierūt.

15 Sed & hoc quoq; si nihil aliud
sit, triste malū est, quòd oēs quo mo-
do intrauerunt in mundum, eo & reli-
cturi sunt ipsum: & quid proderit ani-
mum hic varijs curis affixisse?

16 Tota vita sua sordide vixerūt, ita
cūdi, se ipsos cruciātes, et similtates ex

17 Meo ergo iudicio suaui. (ercētes.
us est comedere & bibere, & frui bo-
nis inter has misérias, q̄bus affligimur
sub sole, paucis diebus illis vitę nostrę,
quos deus nobis cōcedit: nihil enī am-
plius ex oibus accepturus est homo.

18 Certe si cui Deus dederit diuitias
& opes, & animū vt comedere ex illis
audeat, & accipere id ex eis quo so-

Ff 4 lo ho-

ECCLESIASTES

lo homini vsui esse possunt, vt comedendo & bibendo oblectet se, hoc cingens donum Dei est.

19 Parū enī, qui talis est, memor erit incommodorum vitę suę: Deus enim exercet cor eius hilaritate.

CAPVT VI.

EST malum quod vidi sub sole, frequens apud homines.

2 Inueniuntur quibus Deus dedit diuitias, opes, et gloriā, adeo vt nihil eis desit eorum quę ab hoibus desiderari possunt, sed animū vrendi illis non tribuit, quin potius ignotus aliquis fruetur illis: hoc certe vanū est, & graue tormentum animi.

3 Si quis centū genuerit liberos, et diues vixerit annis plurimis, animū tñ suum fraudauerit bonis, sepultura q̄q̄ honesta caruerit: iudicabo illo fortunatiorē, qui matre abortiente eiectus est.

4 Hic enim vt nugamētum aliquod à conceptu in vtero aliquousq̄ obscure progressus est, sic tamē vt ne nomē quidem

DE CAPVT VI.

quidem eius vlli cognitum fuerit.
5 Solem enī non vidit, nec quicquā
nouit: & liber fuit ab illis, quibus auarus
assidue torquetur.

6 Quid proderit hoī, si cōrigerit illū
viuere annis bis mille, et bonis suis nō
fruatur? nonne finē capiēt anni illi, &
eodē tendēt quō aliq̄ oēs, vel. alia oīa?

7 Nullus fructus est aliū humani la-
boris, q̄ cibū ori suppeditare: q̄ quam
uis factu facile sit, animi tamen cupidi-
tati omnino satisfieri non potest.

8 Quid amplius accipiet sapiens ex
suo labore q̄ stultus? & quid minus ha-
bet pauper, qui industria sua sibi victū
parat, inter illos cum quibus viuīt?

9 At melius, inquit, est contēplari
oculis diuitias pręsentes, q̄ industria so-
la fretū, in diem more pauperis viuere:
certe falleris, qui hoc puras: non aliud
enim aspectus diuitiarū adfert, q̄ ani-
mi stultas curas & tormenta.

10 Qua ratione fuit olim vnū quod
que priusquā esset, noīe suo notum &

Ff 5 scitum

ECCLESIASTES

scitum fuit: quid hic velit nolit homo,
futura esset, nec posset nisi frustra con-
tendere cum Deo. qui ipso fortior est,
quare sic vel sic factus sit.

11 Et si quis multis verbis contende-
re cum Deo conetur, nihil illi eiusmo-
di obmurmuratio proderit.

CAPVT VII.

Ferendū est æquo aīo, qd à Deo
imittitur: quis enī nouit qd ex-
pediat hoī diebus vitæ qbus hic
vanitate uiuitur? fecit enim dies
hoīs Deus similes vmbre, de qua post
abitū quid fiat sub sole quis iudicabit?

2 Gratiōr est fama bona post mortē
q̄ odor fragrātis simi vnguenti: & dies
mortis melior est die quo qs nascitur.

3 Magis expedit ire in domū luctus,
q̄ in domū conuiuij: in illa enī videtur
quē finē habiturus sit oīs homo: & q̄
videt mortuū alium, nō potest non ali-
quo modo animus eius commoueri.

4 Melior est tristitia, quā risus: quia
per tristitiam, quæ in vultu apparet,
cor ad

CAPVT VII.

cor admonetur officij sui.

5 Añus viri sapientis versat in domo
luctus, añus yō stolidi in domo cōuiuij

6 Fortunatior est qui patienter audit
obiurgationē sapientis, q̄ est is qui au-
dit asidue cantillantem stultum.

7 Qualis enim est strepitus stipula-
rum ardentium sub olla, talis est risus
stultorum: interim neq; sapientis ob-
iurgatio vanitate caret.

8 Quia mali, si obiurgētur, qđ alios
opprimant, affligunt sapientē, & perde-
re conantur eum, qui cor habet tam in-
signi sapientię dono exornatum.

9 Melior ergo est finis rei, q̄ princi-
piū, & hō patiens q̄ is q̄ libere alios car-

10 Ne inducas in aīm tuum, vt (pit.
cito irascaris: solēt enim stulti ferē esse,
qui proni sunt ad iram.

11 Ne dixeris apud te, peccāsus ma-
lorū presentū, Quid cause est, qđ tē-
pora quibus vixerūt maiores nostri,
meliora fuerint, q̄ sint hęc nostra? Nō
est enim prudentis viri talia interro-
gare,

ECCLESIASTES

gare, quum manifestum sit habuisse illa tempora incommoda sua, sicut & hæc nostra habent sua.

12 Melior est sapiētia q̄ cū diuitijs cōiuncta est, & vtilitatis plus adfert tempore huius vitę, quo solem spectamus

13 Adfert enī momenti multū sapiētia, et nonnihil etiā diuitiæ: hoc tamen habet supra diuitias sapientia, q̄ sapiētem ad vitam perducit æternam.

14 Consydera vniuersa quę fecit Deus, & inuenies nihil eorum posse restitui, quæ ille perdidit.

15 Quare dñi adest bonū, fruiere, in aduersis patiēs esto: voluit enī oīa Deus vicissitudini obnoxia esse, vt videret hō nihil esse stabile, cui tuto fidi possit

16 Vidi pluriā diebus vanitatis meę & inter cætera, iusto esse nonnunquā iustitiā suam exitio, & impium in impietate sua diu & fœliciter viuere.

17 Ne sis ergo iustus nimium, neque sapiens vltra modum, ne forte & tu similiter percas.

Necq̄

CAPVT VII.

18 Neque enim exlex & stolidus effi-
ciaris: qui enim eiusmodi sunt, vt plu-
rimum pereunt male.

19 Vt hæc pericula vites, nihil melius
est q̄ firmiter credas, et perpetuo in me-
moria habeas, q̄ illi q̄ Deū reuerētur,
omnia hæc mortifera mala effugient.

20 Sapiētia sepe plus iuuat illū cuius
est, q̄ possent decem primores ciuitatis

21 Interim nullus est hominū tam sa-
piens et iustus, vt non subinde peccet.

22 Quare delatoribus aurem facile
non præbueris, ne audire cogaris quod
seruus tuus aliquoties ex impatientia
male de te loquutus sit.

23 Scis enī tuiple q̄ non nunquā lo-
quutus sis ad eundē modum de alijs.

24 Hęc oīa tentādo per sapiētiā di-
dici: & nō contētus ijs, conatus sum scī-
re, q̄ sciri ab hoīe nō possūt: sed in hoc
conatu sapiētia mihi adesse recusauit.

25 Lōgeturā captū humani ingenij
est, velle scire q̄ consilio ab æterno vsus
sit deus in condendis et conseruādis re-
bus, et

ECCLESIASTES

bus, & modis oībus incōprehensibile.

26 Quare reuocauī animū meū
ad intelligēda ea q̄ ratiocinatione inue
stigi possunt, & ad cognoscendā im
pīam stultitiam, & amentes insanias.

27 Et inuenio amariorem esse ipsa
morte mulierem, quę vna est instar ve
natorū multorum: cor eius simile reti
bus multis, & manus vinculis: qui cha
rus est Deo liberabitur ab illa, peccator
vero laqueis eius irretietur.

28 Ecce, inquit cōcionatrix sapientia
hoc deprehēdi ex cōparatione rerū in
ter se, id quod queritur inueniri solere.

29 Laborauī vsq; in hęc horā, vt cō
ferēdo officium fœminarū cū ingenio
& moribus, bonā & prudentē aliquā
inuenirē, sed nihil successit: ex mille vi
ris vnum inueni tolerabilem, ex mille
autem fœminis nullam.

30 Hoc solum inuenī, quōd Deus
fecerit Adam rectum: & quōd ipse
cū posteris multa magno studio stul
ta repererit, quę à simplici recto quā
pluri:

CAPVT VIII.

plurimum recedunt. CAP. VIII.

Quis conferendus est cum sapiente, & eo qui iudicium habet de rebus? Sapiētia hominis gratiosum facit vultū eius, & crudelitatem pellit.

2 Attamen suadeo etiam sapienti, vt obseruet quę rex mandabit, & præstet si quę Deo in testem vocato iurauerit.

3 Nec tu vecors & stolidus, tanquā à conspectu illius possis aufergere, pertinax in malo persiste: quicquid enim ille voluerit, perficiet.

4 Vbicunq; aliquid noīe regis mandatum fuerit, ibi & potestatem esse putandum exequendi quod mandatum est: nec audeat quisquā contradicere, aut querere cur hoc mandauerit rex.

5 Qui obediens est mandato, nō sentiet malum: tempus autem aduenturū vt sumatur supplicium de transgressoribus, non ignorat sapiens.

6 Statuit namq; Deus tempus, quo de oībus iudicaturus est: & priusquā illud

ECCLESIASTES

illud adueniat, varijs & periculosis ma-
lis expositi sumus.

17 Nec scire cuiquã datur qd illi con-
tinget: quis enim id possit illi indicare?

18 Et si sciret, nihil illi prodesset: nemo
enim tã potens est, vt animũ suum con-
tineat: nec appetente morte vires vllæ
quicquã proderũt, neq; est spes vlla ela-
bendi ex illo prelio, quod nobis cum
morte ineundũ est, nec impium tunc
sua impietas liberare poterit.

19 Huiusmodi plurima obseruaui, &
diligenter expendi quæ fieri videbam
sub sole, quo tẽpore homo in hoĩem
imperium exercet, nõ sine malo illius,
qui ferre imperium cogitur.

20 Itaq; vidi impios ad sepulchrum
vsq; feliciter degere, & ipsos veluti re-
surgere in filijs, et versari inter honora-
tos in loco sancto: eos vero qui bene
faciunt, contemni à ciuibus: sed et hoc
in signi vanitate non caret.

21 Quia nõ subito sumitur supplicũ
de his q; designant homines, ipsi non
faciunt

CAPVT VIII.

faciunt finem intrepide malefaciendi.

12 Contingit nanq; peccatorem cœnties impie agere, & quantū apparet, id feliciter illi cedere: ego interim scio, q̄ illis solis bene erit, qui Deū reuerentur

13 Impio vero, quantū uis appareat, nihil continget veri boni: quin et dies vitę illius, etsi multi videantur, citius umbra, quę res est nihili, abibunt.

14 Est & alia vanitas, & frequens in hac vita: videmus enī ea euenire iustis mala, q̄ impios ferre decebat: & e contrario imp̄s bona, quę iustos accipere æquum erat: certe hoc vehementer molestum est.

15 Quare laudaui hilaritatem animi nec quicquā vidi melius, q̄ comedere & bibere, et frui bonis: hoc enī solum accipiet homo tanquā suum ex oī mōlestia, qua se fatigat, diebus quibus vitam illi Deus concedit sub sole.

16 Sic accōmodaui aīm meū studio sapientię, vt cognoscerē quę fiunt nobis in terra degentibus, vt sepe nec die,

Gg nec no-

ECCLESIASTES

nec noctu somnū indulseri oculis me
17 Et consideravi hæc tā varia (is.
opera Dei, q̄ facta sunt, & que fiunt af-
fidue, & deprehēdi non posse vllū ho-
minē inuenire rationē alicuius rei, ex
oibus que tā varia fiunt sub sole, etiā si
conetur omnibus viribus inuenire: quā
& sapiens ipse, si conetur, frustra labo-
rabit.

CAPVT IX.

OMnia hæc diligēter reuolui in
animo, & comperi, quod iustū
& sapientē, et opera eorū deus
habeat in sua potestate, nec quā-
quā nouit quos habiturus sit vel ami-
cos vel inimicos. cuncta enim hæc ho-
minem latent.

2 Cunctæ res eodē interibūt modo,
nec quicquā ab interitu liberū est, non
iustus magis q̄ impius: nec bonus et in-
nocens magis q̄ prauus: neq; sacrificio
Deum venerās magis q̄ Deum contē-
nens: non aliter interibit bonus q̄ ma-
lus, iurare consuetus q̄ is qui à iuramē-
tis abstinet, ne Deum offēdat.

Hoc mo

27 CAPVT IX.

3. Hoc molestissimū est omnīū, quæ sub sole fiunt, quòd omnia absq; vllò discrimine eodem modo intereunt: et corda hominū interim implentur malis ad infaniam vsq;, toto tempore vitæ vsque ad sepulchrum.

4. Quandiu is versatur inter viuos, aliquid habet amplius q̄ si mortuus esset: sicut canis viuus aliquid habet amplius, q̄ leo mortuus.

5. Siquidem ij qui viuunt, hoc habēt quòd se sciant morituros: mortui vero nihil horū nouerunt, nec sunt apud viuos vllò amplius in pretio, sed obliuioni penitus traditi.

6. Nec amicos amplius, nec inimicos: nec q̄s æmulētur habēt: nihil illis amplius cōmune est cū hoc mundo, quē reliquerunt cum oibus quę in eo sunt.

7. Comede ergo lētus cibū tuū, et bibe animo hilari vinum tuum: iam dudum enim placent opera tua Deo.

8. Oī tēpore sint vestes tuę splēdidæ et caput tuū asidue delibutū vnguētō.

Gg. 2. Oble.

ECCLESIASTES

9. Obleta vitā tuam cū vxore quā
amas, tempore quo tibi viuendum est
in hac vanissima vanitate, qua omnes
dies tui pleni sunt hoc enim solum est
proprie tuum ex omni labore, quo te
fatigas tota vita tua sub sole.

10. Quicquid tibi occurrerit, quod facien-
dum putes, fac fortiter: nihil enim horū
operū que hic fiunt, neque consilij, neque
prudentiæ, neque sapiētiæ quicquā in se
pūlchro, quod tu properas, inuenturus es.
11. Obseruādo ea, quæ fiūt sub sole, didi-
ci quod raro adhibent veloces ad curren-
dū, neque robusti ad gerēda bella: quoniam &
sapiētibus saepe deest vnde viuant, nec
habet industrij diuitias, nec rerū periti
in pretio sunt, sed tanquā ignaui semp
fuisēt tēpus et casus oēs in medio tollit.
12. Nec magis nouit homo tempus
mortis suæ, quā pisces priusquā hamo ca-
pianur, vel aues priusquā laqueo irre-
tiantur: sicut enī capiunt illę, sic mors
de improviso homines illaqueabit.
13. Sed & hoc vidi, quod esset sapien-
tia sub

CAPVT X.

tia sub sole, & meo iudicio magna.

14 Ciuitas enim quedā fuit parua, & viri in ea pauci, et rex potēs obfidiōe cinxit eā, & turres extruxit contra eā.

15 Et inuētus est in ea vir pauper, sed sapiens, qui seruauit ciuitatē illā sapientia sua: nec fuit vnquā ante periculum habita ratio pauperis illius.

16 Iudicauit tū ego, q̄ vtilior esset sapientia viribus corporis. & tū sapientia pauperis illius tanto tēpore cōtempta fuit, nec verba illius a quoq̄ æstimata.

17 Verba sapientū, etiam si non multum clament, ipsa efficaciora sunt, quā principis stulti vociferatio.

18 Sapientia melior est instrumentis bellicis: qui interim peccat in vno alio quo, plurimum boni amittet.

CAPVT X.

Sicut muscæ in vnguentū quantū uis fragrans collapsæ, si illic moriantur, vnguentum corruptū, & bullis veluti scabie obducunt, sic parua sæpe stultitia hoī ob sapientia

Gg ; tiam

ECCLESIASTES

tiam & reliquas naturæ dotes claro,
multum existimationis adimit.

2 Cor sapientis in dextera illius est,
& cor stulti in sinistra.

3 Quacūque iuerit stultus, vecordia
eum comitabitur, & tanquā ipse solus
sapiēs sit, obuios oēs stultos appellabit

4 Si dominandi cupiditas animum
tuum inuaserit, locum priorem ne fa-
cile deserueris: qui enim cōpescit in hu-
iusmodi cupiditatibus animū suū,
multa vitabit & grauiā peccata.

5 Frequēs enī est malū sub sole, qđ ab
imprudētia principis proficiscitur.

6 Collocantur sepe stulti inter pri-
mos et potentissimos, preteritis illis q
ad res grēdas vehemēter idonei sunt.

7 Et vidi seruos obequitare, tanquā
nobiles sint: & nobiles, seruorum mo-
re, pedibus iter facere.

8 Qui fodit foueā, incidit in illā, et q
dissipat sepe, mordebit illum serpens.

9 Qui proñcit lapides, fatigabitur se
se signifi- pe iaciendo: & qui secat ligna, sentiet
quans

CAPVT X.

quantum eares habeat difficultatis. cat & pes

10 Si retusum fuerit ferrū quo secāt tuculosos
ligna, quantū uis fortibus multū nego: magnorū
cū exhibebit: sapientia uero, difficiles conatus, si
alioqui res, sæpe faciles reddet. prudentia

11 Serpens qui non edito sibilō mor desit,
det, per omnia delatori similis est.

12 Quę sapiēs dicit, gratiam habent:
sermo uero stolidi, ipsum subuertet.

13 Principiū uerborū illius stulticia,
& finis furia quę periculo non caret.

14 Sultus sic uerba multiplicat, ut
nemo intelligere possit dum loquitur
quid uelit, & multo minus de futuris
aliquid ex illis colligere.

15 Conatus stulto: lassabit eos, quia
rationem uiuendi ciuilitate ignorant.

16 Infelix patria est cuius rex est pu-
er, & principes mane comedunt.

17 Fœlix patria cuius rex uir strenu-
us est, & principes tempore quo opor-
tet comedūt, non comestationibus de-
diti, sed comedūt quantū satis est ad ui-
res corporis conseruandas.

Cg 4 Ignæ

ECCLESIASTES

18 Ignauia domini domus soluetur
contignatio : & pigritia eius fiet, vt ar-
ceri non possit pluuia.

19 Ad voluptatem parant cibos, &
vinum bibunt vt se exhilarent, quorū
nequitia pecunia suppeditat omnia.

20 Tu interim ne ausus fueris, vel
cogitare semel, vt huiusmodi in rege
vel principe reprehendas, etiam si so-
lus in cubiculo tuo fueris : fiet enī pa-
lam, si non aliunde, certe aues quæ in
aëre volitant, clam esse non sinent.

CAPVT VNDE- CIMVM.

De elec-
mosynis
intelligit

PRoijce panem tuum in præter-
fluentes aquas, & scito non peri-
turum: tandem enim recipies.

2 Liberaliter egentibus tribue
sic enim fiet, vt non sentias mala quæ
imminent.

3 Vbi plenæ fuerint nubes, imbrem
suum fundent in sitientem terram, &
fructus arboris quocunq; loco cecide-
rit, fiet

CAPVT XI.

rit, siue in plaga Australi, siue Aquilonali, erunt qui colligent illum.

4 Qui obseruat curioso ventum, non seminabit: & qui metuit nubes, non metet.

5 Sicut ignoras, quomodo anima coniungatur corpori, & ossa compingantur in vtero prægnantis: sic nunquam intelligere poteris rationem vltius earum rerum, quas Deus fecit tam multas & varias.

6 Mane semina semen tuum, & vesperi ne cessa: nescis enim vtrum scelicus proueniet, quod mane an quod vesperi seminatum est, an illud quod mane & vesperi.

7 Suauē est lumen, & gratum oculis videre solem.

8 Interim si cui contingat multis annis suauiter viuere, & tandem in memoriam reuocauerit, quanto tempore hoc sole & lumine eius carendum erit, iudicabit hæc fluxa, cassa & inania esse omnia.

Gg ;

Ob

ECCLESIASTES

9. Oblecta te adolescens dum ætas est integra, indulge genio, & versare in illis quæ animus desyderabit, & oculi concupiscent: sed scito quod Deo rediturus sis rationem de omnibus.

10. Pelle ex animo tuo iracundiam, & à corpore molestiam: adolescentia enim & reliquum totius vitæ tempus vanitatis secum fatus adferent.

CAPVT DVODE- CIMVM.

Habe ergo ante oculos creatorem tuum, dū integra adhuc ætas est, priusquā veniant dies pleni malis, & anni quibus nihil libebit boni facere.

2. Priusquam obscuretur tibi sol & Manus in: lumen eius, luna quoque & stelle, & ca telligi vult ligo obtegat oculos tuos.

qbus nos 3. Quod fiet, vbi debilitati fuerint maxime custodes domus, & membra quibus defendere nunc valemus, viribus suis destituta solemus. fuerint: & visus oculorum, qui nunc veluti

CAPVT XII.

veluti ex cauernulis prospectat, deff:
cere cœperit.

4 Vbi claudi cœperunt ianua plateę
(per quam it cibus) vbr perierit lara:
tus stomachi, & hamo tam debilis fa:
ctus fuerit, vt ad vocem auicula exci:
tetur, & perierint omnia organa catus.

5 Tunc e cœlo metum, & malum in
se casurum, & terrores eos quacunque
iuerint inuadent: tuc canis aspergetur
caput, & nutabunt pedes, et peribit ap:
petitus, que signa sunt, eos hinc migra
re in domum alterius sæculi: circunda
bunt eos in platea lugentes, vt subla:
tum in humeros efferant.

6 Quicquid præcedit diem, quo
rumpetur funiculus argenteus, & dif: Medullam
fluēt pingue illud aureum, & com: intelligit, q̄
minuetur hydria iuxta fontem, & fra: trã sit spinã
ctis rotis currus in foueam per præ: dorsi, q̄ vel
ceps ruet. minimũ le

7 Et reuertetur puluis in terram vn: sa, necesse e
de sumptus est, & anima redibit ad de hominem
um, qui dedit illam. mori.

Vanis

ECCLESIASTES

8 Vanissima sunt omnia, inquit Ecclesiastes, & nullo tempore non vana.

9 Et quia sapiens erat supra omnes alios Ecclesiastes, multa alia populum docuit: diligenter enim scrutando omnia, multa inuenit ad sapientiam pertinentia, & multa restituit, sapienter ab alijs dicta.

10 Studiosus valde fuit hic concionator, vt vtilia & scitu digna inueniret, quæ autem inuenit, bona fide charitis mandauit.

Vocabulo 11 Verba sapientum sunt veluti stimuli, qui multi, & veluti clauis viri studiosi, hic vtitur, qui alijs inculcant, quæ ab vnico patre subdicat si store Deo, vt illis excitentur, donamillimos ta sunt ipsis.

afinis esse 12 His paucis fili mi admonitum tenos, & freputa: vt autem omnia perstringantur sigillarim, ne plurimis quidem libris fieri poterit, & labor multa scribendi corpus defatigat.

extimulacionibus. 13 Finis omnium rerum qualis sit, iam auditum est: tu Deum reuerere, & man

CAPVT XII.

& mandata illius obserua: illo enim
solo acquiritur, quicquid vere hoïem
& solide beatum facere potest.

14 Necignorare Deum putes, quæ
tu facis: omnia nanque diligentissi-
me expendet, siue bona fuerint, siue
mala, etiam ea quæ nobis videntibus
penitus occulta.

ECCLESIASTAE
FINIS.

¶ Psalmo. 39. versu. 8. pro confiteri,
lege, conferri.

ANTVERPIAE,
Typis Ioannis Graphci.
Anno. M. D.
XXXV.

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

0

1

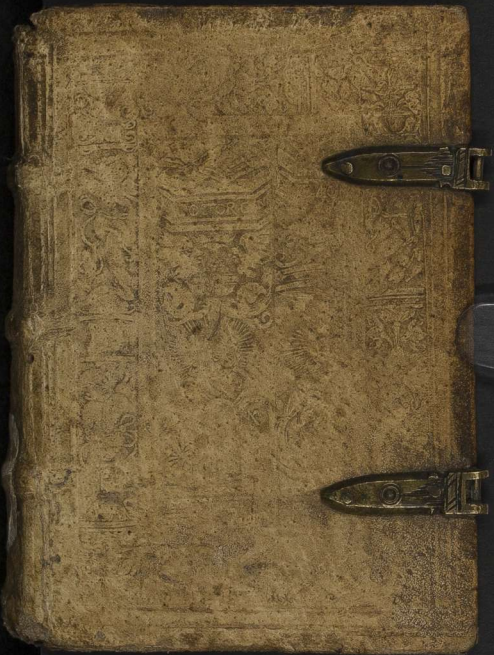
2

3

4

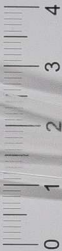
Gray Scale

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

Gray Scale

A. J. Z. 1.

**Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel**

Gray Scale

Herzog Augustus
Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

2

1

0